

MONUMENTA LITERARIA NEERLANDICA XII, I

Constantijn Huygens
Nederlandse gedichten 1614–1625

Deel 1 / Teksten

MONUMENTA LITERARIA NEERLANDICA XII, I

Constantijn Huygens
Nederlandse gedichten 1614–1625

Deel 1 / Teksten

Dit is een uitgave van het Constantijn Huygens Instituut voor
tekstedities en intellectuele geschiedenis (CHI) van de Koninklijke
Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW)

Adres: Prins Willem-Alexanderhof 5, 2595 BE Den Haag

Postadres: Postbus 90754, 2509 LT Den Haag

Telefoon: 070-33 15 800

Telefax: 070-38 20 546

Copyright van deze uitgave © 2001 Constantijn Huygens Instituut van
de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen

Vormgeving: Frederik Bos, Koninklijke Nederlandse Akademie van
Wetenschappen, Amsterdam

Druk: Orientaliste, Herent

ISBN 90-76832-03-X

KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

Constantijn Huygens Nederlandse gedichten 1614–1625

Historisch-kritische uitgave,
verzorgd door Ad Leerintveld

Deel 1 / Teksten

Constantijn Huygens Instituut, Den Haag 2001

Projectcommissie: E.K. Grootes, Amsterdam; H.M. Hermkens,
Hilvarenbeek; M.A. Schenkeveld-Van der Dussen, Utrecht; L. Strenght †,
Amsterdam; H.T.M. van Vliet, Den Haag

Beknopte inhoudsopgave

Teksten 3

Alfabetisch register van titels en beginregels 379

Gedetailleerde inhoudsopgave 387

Nederlandse gedichten 1614–1625

[1.1] O geluckigen mensch, die hem ontrecken mach
T'onstadich-steets gewoel! sonder sorgh oft gewach
Van der Coninghen staet, maer als een lantman wacker
Ploecht met sijn oskens om den vaderlijcken acker!
5 De tanden vol fenijns van den spijtighe nijt,
De geltgierighe sorgh, pramen hem t'leven nijet.
De palen van sijn landt, bepalen sijn begeeren
Den lief-dranck sal hem uijt het silver niet verveeren.
In plaets van Griekschen wijn, in plaets vant' hemels-broot
10 Schept hij niet uijt het gout t'rattekruijt-breng-ter-doot.
Sijn handt is sijnen croes, t'beeckwater uijtgelesen
Sijn soetsten hypocras; sijn melck ende sijn keesen
Sijn appeltgens hier bij met sijn selfs handt geint
Sonder reetschap gereet t'aller uren hij vint.

[1.2] De schrickelijcke trom, de schettrende trompet,
Douwen hem niet opt' hoofd, half slaperigh, t'helmet,
Van eenen veltheer straf t'gebodt dat hem *vervaerden*
Stoot hem niet, als verblint, van t'bedt onder der aerden
5 Den Cam-gecroonden haen bootschapt hem sijnen dach
Bepaelt hem sijn eetmael, brengt hem met sijn gewach
Eenen lust om te sien langs de beplante banen
De bloemkens nat-bepeerlt met schoon Auroras tranen.
Een bang-besloten locht, de vuijl stanck-stegen langs
10 Beroert hem niet sijn bloet met haer hitte vol stanckx.
Maer de wijd-open locht, onder dewelcke hij levet
Een nieuwen appetijt t'aller uren hem ghevet,
Houdt hem altydt gesondt; de doot niet als heel laet
Comt bij sijn hutgen cleijn dat ver' van cante staet.
15 Hij slijt te hove niet sijn ellendighe dagen
Hij hoeft, t'geen hem belieft, geen grooter te gaen vragen.

[2] Bruijloft-liedt
 op de bruijloft
 van
 D'Heere van Houthain
 met
 Joffrouwe vander Noot.

T'gebeurde eens Somerdaechs dat de Goddin der Minnen
Bevanghen met den vaeck die haer ginck overwinnen
Haer leijde neer ter rust op s'waters soet clo-clop
Spruijtende boven uijt een Paphisch steenrots top.
5 Terwijl sij leijt en slaept, terwijl sij leijt en roncket
 Cupido, die altijd jaecht, soeckt, bespiet, beloncket,
 Denckende aen een stuck werckx dat hem noch wel behaecht,
 Aen een paer pijlen in een paer herten gejaecht,
 Wel aen (seijdt hij) wel aen, ick moet mij gaen vercloecken,
10 Sonder twijffel t'fenijn comt haer nu al besoecken,
 Sonder twijffel t'fenijn in haer gebeent verteert
 Heeft mij alree mijn rijck met twee liefkens vermeert.
 Ick wil gaen wecken op de Drij-mael-drij Goddinnen,
 Dat sij haer houden ree, en t'bruijloft-liedt beginnen;
15 Want seker t'is hooch tijdt. PHILIPS wacht ons allen dach,
 LOUISE weet oick niet waer ick vertoeven mach.

 Sijn praetgen dus volent, strackx gaet hij henen swermen
 Snijdende Locht en windt met sijn veer-dragende ermen.

 De Moeder corts ontwaeckt, gelijk sij was gewoon
20 Vindet al ontrent haer, behalven haren zoon:
 Staet op in goeder Ernst, loopt, soeckt, gaet, comt, bespiedet,
 Dan eens hier, dan eens daer, schreeuwet, dreijget, gebiedet,
 Ha! Valschen Cupido, ist soo datmen u souw'
 Vinden in tijdt van noot u Moeders sorghe trouw?
25 Ist alsoo dat ghij hoord' hier dus alleen te laten
 Die haer op u, malloot, op u had' gaen verlaten?
 Ick beloof het u Schelm! Veel tranen te gelijk
 Hielen t'woordt in de keel; t'water quam op den dijck.

 Hebbende dan bijnaer verloren hop' en luste
30 Van hem te vinden weer, die terwijl niet en ruste
 Int' sorghen voor de feest, gaet evenwel voor t'lest
 Clauteren op een rots al haer vrouwlijcke best;
 Sendet van boven neer langs de groene landouwe

De posten van haer hert, getuijghen vanden rouwe,
 35 Die twee clare flambeaux die d'hemel altemet
 Beclaecht onder t'gesternt niet te hebben geset.
 Eijndelijcken ontmoet (ten minsten soo t'haer dochte)
 Een vrouwelijcke schaer, die haer ten dans verlochte;
 Maer sij houdt haer al stil, verstaende nu bijcans
 40 Den weerslach van haer liet, den opsprongh vanden dans.
 Als den Hoop naerder quam, roept sij met luijder stemmen,
 Is dien voordansser niet mijn lecker quaet om temmen?
 Ja voorwaar hij ist selfs, Comt eer-vergeten guijt,
 Meent ghij mij u pardon wel oijt te perschen uijt?
 45 Den andren niet verbaest, van haer soo te sien tieren
 Gaet haer vrijelijck aen: Hoort Moeder goedertieren,
 Ben ick van uwen toorn de oirsaeck mogelijk
 Hebb' ick u ijets misdaen, soo hebt ghij groot gelijk
 Dat ghij mij dus bekijft: Ick bidd' u niet te minne
 50 Stelt deze swaricheijt eenen dach uijt den sinne:
 Het is nu voirtaen tijdt eens om den sangh gedacht;
 Siet ghij niet deze schaer die naer u staet en wacht?
 Alree Calliope heeft bereijt all' haer dinghen
 Om van PHILIPS en LOUISE het bruijloft-liedt te singhen.
 55 De schoone-Minnen-moer, hoorende t'soet vermaen
 Der namen, laet terstondt allen haer gramschap gaen
 En s'kints misdaet met een: schickt haer onder de maechden,
 Roepende, Gaen-wij dan Susters die mij behaechden,
 Ick wil sijn vanden Hoop: Calliope singht voor,
 60 Ghij ander', als sij swijcht, helpt malkandren door.
 Men volcht haer ordre naer; d'outste soo men haer seije
 Songh voor, haer Susters naer; Venus leijde den reije.

Gesangh der Musen,
op de wijze van
Amour blesse mon sein. etc.

1. CALLIOPE.

Hier komt hij dan int' lest,
Hier komt hij dan verschijnen,
65 Den dach die tranen slest,
Dach, die druck doet verdwijnen,
Die, om te stooren t'swaer gedacht
Van rouwe was verwacht.

2. CLIO.

U tranen, u verlies
70 Hadden u overtreden,
Maer siet, schoone LOUIS',
Hier sijt ghij weer te vreden.
Cont ghijt' noch houden int' gedacht
Denckende aent' verwacht?

3. ERATO.

75 Siet hem hier bij u staen
Die om te doen verschieten,
Met vreuchden, u getraen
Comt sijnen buijt genieten.
Die, om te stooren t'swaer gedacht
80 Van rouwe, was verwacht.

4. THALIA.

Siet hier u Sonneschijn
Die om te doen vertrecken
De wolcken van u pijn
Comt sijn aenschijn ontdecken.
85 Die, om te stooren t'swaer gedacht
Van rouwe, was verwacht.

5. MELPOMENE.

Laet dan u schreijden staen,
Hout op, schoonste Goddinne,
End' om vreucht te begaen,
90 Set droefheijt uijt den sinne.
Staeckt nu van rouwe t'swaer gedacht
Denckende aent' verwacht.

6. TERPSICHORE.

Over LOUISES doot
Smolt ghij PHILIPS in u tranen,
95 (O g'luck! ô wonder groot!)
D'ander comt u vermanen,
Dat ghij moet staecken t'swaer gedacht
Denckende aent' verwacht.

7. EUTERPE.

PHILIPS vindt hem wel getroudt
100 LOUISE van-gelijcken,
Niemant die s'hem berout,
O dach sonder gelijcken!
Die, om te stooren t'swaer gedacht
Van rouwe, was verwacht.

8. POLYMNIA.

105 Op dan Dryaden schoon,
Op Godt der Houwelijcken,
Singt met verheven toon,
O dach sonder gelijcken!
Die, om te stooren t'swaer gedacht
110 Van rouwe, was verwacht.

9. URANIA.

Op Nymphen met geschal,
Op herderkens, laet blijcken
Laet klincken over al,
O dach sonder gelijcken!
115 Die, om te stooren t'swaer gedacht
Van rouwe was verwacht,

Urania sweech stil, Venus, stracx naer de leste,
Songh, Hymen Hymenée, om oick te doen haer beste.

PHILIPS neemt het aen in danck, LOUISE houdt voor goet.
T'is d'aldereerste eer die ick u doe, en moet.

Finis
1614.

[3] Paraphrasticum.

Emmers 'tbegin U dan in 'tbeste te verdrieten
Den langh-gewenschten vred', O Hollandt, te genieten,
'Tis dan zoo verr' gebrocht dat ghij's U rekent schandt
} Soo langh {
} Langher { } genoemt te zijn 'tstil geluckighe landt.
5 Ghij Vreemdelingh die gaet bij U selfs overpeijsen
Soo menich schoon triumph, zoo merckelijcke reijsen
Daer Neerlandt door verhieft gequetst, gebrant, gerooft
Tot inder wolcken top 'tvictorieuse Hooft:
En seght dat't jammer is dat die strijdtbare handen
10 Die boven menschen hoop Spaengien wel eer vermanden
Dus langhe leggen stil; dat een volck vol van moet
In stede van 't helmet den Laurier draghen moet,
O ombekende gast in ons *verweerde* saecken,
Geluckigh vreemdelingh die niet hebt connen smaecken
15 De hitte vanden brandt daer 'tVaderlandt af waecht,
Comt, en besiet ter degh' hoe U 'tcloeck volck behaecht.
Nederlandt buijten vrees' van uijtheemsche gevaren
Steeckt binnen vol crackeels, ontroert sijn eijghen baren,
'Tvolck sijnes voorspoets sat met een onstelt geloop
20 } Nu { } verschrickt { } dan { } gevreest loopt t'samen over hoop,
} Soo { } als { }
En offer iemandt quaem die } ons { } wilde *verwijten*
} haer { }
Dat } wij { } met beuselingh tijdt en moeijte verslijten
} sij { }
Sonder weten waerom: d'antwoordt is langh gereet,
Men heeft het stuck met schijn van Heijlicheijt becleet.
25 Wie Godt, hoe en waerom voor aller ewen tijden
} Uijt de { } verdiende straff { } verkiest en { } wil bevrijden,
} Der wel { } genadich { }
Wie hij rechtveerdelijck in *verdoemenis* laet
Tot grootmaeckingh sijns naems, dat's nu allemans praet;
Hoe verr' hem streckt de doot des Lams voor ons gestorven
30 Wie door hem salicheijt, wie niet en heeft *verworven*
De cloeckste sijn's oneens; maer soeckt ghij cort bescheijt
Vraecht u Schoenmaker eens wat hij daer goets af seijt:
Wat vrijdom 'smenschen wil geduerende dit leven

10 [3] PARAPHRASTICUM

Sints der Erfsonden smet noch over is gebleven
 35 Wordt seer gedisputeert: maer waer toe veel gekijfs?
 } Rapporteert u alleen aen { een } collegie }
 } Gedraeght u voor het cortst { een } half dozijn } wijfs.
 Off Godt uijtwendich*lijcke* beroept sijn' uijtvercoren
 En inwendich met een, quam een trosboef te voren,
 Den boer antwoorde jae, den molenaer seij neen,
 40 Den roscammer quam oick en } broghtse }
 } hielpse } over een.
 Hoe een vercoren } Vat } mach leven hier beneden
 } ziel }
 Van } sijnder } zalicheijt *versekert* en te vreden
 } haerder }
 Dat's maer een kindervraegh, die een jonck courtisaen,
 Al waer hij vol en sat, lichtel*ijcke* can *verstaen*.
 45 Dus } looptmen } huijdensdaechs door hoecken en door boecken
 } soecktmen }
 } trachtmen }
 Naer de Godtvruchticheijt, niemant en } wilse }
 } gaetse } soecken
 Daerse haer selven toont, Godtvruchtich, maer geleert
 Boven al moet hij zijn die wil wordden geeert.
 Buijtens boeckx vroom te zijn dats niet eens weert } te }
 } om } prijsen,
 50 Cont ghij maer u *vernuft* boven 'tgemeijn doen rijsen
 Hoe't met u leven staet in schanden off in eer,
 Dats dan all even veel, men vraecht zoo verr' *niet* meer.
 Daer hebt ghij Vreemdelingh den gront onser ellende
 Den oorspronck vanden haet die't landt stelt over ende,
 55 Daer hebt ghij 'tschoon beghin vanden bitteren twist
 Die broeders onder een op malcanderen hist.
 'Tis niet seer langh gele'en, 'tstaet ons ouders noch voren
 Hoe Nederlandt verdruckt weijnich min dan *verloren*,
 Schrickte voor 't Spaensch geweld, gelijk als 't schaepken beeft
 60 Voorden tant vanden leuw die't onder handen heeft,
 Maer 'theucht ons oick seer wel dat die benaude tijden
 Gheen geschil, gheenen twist gheen scheuringh wilden lijden
 Hoe verr' is't nu van daer, hoe gaetmer nu mettoe?
 Als 't al in weelde leeft wordtmen de weelde moe.
 65 Soo vol perijckels is't plat voorden wint te varen

Voor Stuerluijden ter zee weijnich off niet ervaren,
 Dat's den ghemeijnen loop des Werelts over al,
 Al wat op't hoogste staet schickt sich weer naerden val:
 O ombevaren Volck! hoe hebben u die zeijlen
 70 Al te $\left. \begin{array}{l} \text{plat} \\ \text{vlack} \end{array} \right\}$ voordien mast buijten streeckx helpen zeijlen!
 Wat wil ijegelijck dus de Godtvruchtichste zijn
 $\left. \begin{array}{l} \text{Wterlijck en op straet?} \\ \text{In't wterlijck gelaet?} \end{array} \right\}$ 'twaer beter elck in 'tsijn,
 'Tis toch *verloren* moeijt, 't sijn al Icari pluijmen
 Daer u de heete son de lucht om zal doen ruijmen,
 75 Wat leijtmen opder straet malcanderen en quelt?
 'Twaer beter ondersocht $\left. \begin{array}{l} \text{hoemen thuijs is} \\ \text{hoe 't thuijs al is} \end{array} \right\}$ gestelt.
 Comt weelderighe Volck, leert eerst u selven kennen,
 Leert hoovaerdij, leert pracht, leert haet leert nijt ontwennen
 Dat is het groote punt daer voor op dient gelet;
 80 Ick vraegh ijegelijck eens oft hem daer niet en let?
 Hagae. 5.º Id. 8breis. MDCXVII

Sen.

Tantum nobis vacat? Jam viuere, jam mori scimus?

[4.1]

DORIS
oft
Herder-clachte

'tTweede Jaer is om geloopt,
Tweemaal hebt ghij overcopen,
Grootte Meter vanden Dach,
Oost en West door Zuydt en Noorden
5 Sints ick Doris eerstmael hoorden
Sints ick Doris eerstmael sach.

Noch en hebb' ick't niet *vergeten*,
Doris can't oick noch wel weten,
Hoe die vruntschap eerst begost
10 Die mij doen zoo zeer *verheughden*,
Die mij coste zoo veel *vreuchden*
Als zij mij nu *quelling* cost.

'SHaechs gerucht was ick ontweken
Achter ghen' begraesde beken,
15 Daer zoo menich eijcken plant,
(D'outheijt doet ons sulcx gelooven)
Heeft doen delven, heeft doen clooven
Vrouw' Jacobæ eijghen handt.

Eenicheijt was ick gaen soecken
20 In die doncker-groene hoecken,
(Wat *verandert* ghij mijn bloet?)
Doris 'tproeffstuck van Naturen,
D'alderlieftste van ons bueren,
Doris quam mij te gemoet.

Cost ick seggen hoe de Mane
25 Inde blauw-*verwelfde* bane
And're lichten overmuijt,
Dan zoude ick eerst wel *vertellen*
Hoe dat Doris haer gesellen
30 Trotste ende tradt voor uijt.

13

[4] DORIS

’Tgoet geselschap dat sij leijden,
Dat ick niet en socht te scheidjen,
Maeckte dat ick stondt van cant,
Maer, O! on*verwachte* tijding!
35 Doris toonde wat *verblijding*,
Ende greep mij bij der handt.

Herder, sprack sij, Waer wilt henen?
Cont ghij U geselschap leenen
Aen des’ Nymphen desen dach?
40 Gheerne, ô ghij ’s Haeghgens eere,
Zeijd’ ick, maer hier isser meere
Daer ick ’t niet bij halen mach.

Halen? riep sij, ende lachte,
Och kindt! wist ghij mijn gedachte
45 Dat en seijdt ghij nemmermeer.
Hier ontrent en zijn gheen menschen
Diens geselschap ick mach wenschen
U en achte ick noch veel meer!

Voorts zoo wil ick u wel sweeren
50 Als een Herderin’ met eeren
Datter drij zijn in getal
Die ick inde werelt achte,
Daer ick vruntscap van *verwachte*,
Maer U stell’ ick boven al.

Doen was ’t mijnen tijdt om spreken,
55 Maer de flesch en can niet leken,
Die gevult is totten top,
Woorden die mij meest gebraken
Conden uijt den mont niet raeken
60 Blijschap stopte mij de crop.

Plompaert, zeijde ick in mijn sinnen
Cont ghij nu U selfs niet winnen,
Dient hier zoo lang op gedocht?
Hoe ick’t keerde, hoe ick’t wende
65 Daer en quam niet uijt in’t ende
Dan, Och die’t gelooven mocht!

Hoe gelooven zijde Doris
Meijnt ghij dat mijn hert een Door is
Daermen niet dan door en gaet?
70 U hebb' ick al lang voor desen
Uijt veel duijzenden gelesen.
Dat en is gheen kinderpraet.

Emmers zijt ghij niet te vreden
Noch met woorden noch met reden,
75 Ziet hier is het waertste pandt
Dat ick oijt op dezer aerde
Aen mijn vingeren bewaerde,
Dat bewaer ick voor U handt.

'Khoor ghij wilt ons Dorp *verlaten*
80 En gaen treden ander straten,
Daer de wijsheijt wordt geleert.
Laet niet binnen weijnich weken
Mij te voren aen te spreken,
'Tzal U worden dan *vereert*.

85 Dat en seght ghij gheenen dooven
(Ick beghost haer te gelooven)
Sprack ick ende greep haer handt,
Ick en zal van hier niet scheijden
Zonder van u te *verbeijden*
90 'Taengenaem beloofde pandt.

Mijnen tijdt was om gecomen
En mijn reijse voorgenomen
Die mij viel al vrij wat hert,
Doris bleeff mij in 'tgedachte
95 Doris was't bij dach bij nachte
Doris lach mij steeds in't hert.

'Kgingh haer van belofte spreken,
Herder, zeijd' sij, zoud' ick breken
Dat ick eenmael heb' beloof't?
100 Comt ick wil U leeren melden
Hoe ick wete te *vergelden*
Die mij op mijn woordt geloof't.

Ziet dit rincxken heeft gheen ende
Hoe men't keere, hoe men't wende;
105 D'ewicheijt moet oick zoo zijn,
Nu besweer' ick u bij dezen,
Laet u trouwe eewich wesen,
Dit is 't teecken vande mijn.

Waer daer langer tijdt te noemen
110 Mochten sich de menschen roemen,
Zeijd ick, over d'ewicheijt,
Langher tijdt wilde ick begheeren
Om U van nu aff te sweeren,
Doris, mijn getrouwicheijt.

115 Verder conden wij niet spreken,
Tijdt begonde mij t'ontbreken,
'Tlaetste woordt was, Goeden Nacht,
Vaert wel liefste Herderinne,
Vaert wel Herder dien ick minne
120 Meerder dan ghij oijt en dacht.

'Tscheijden viel mij seer beswaerlijck,
Maer al was ick ongevaerlijck
Een paer halve Jaren wech,
Brieven die met ons' gedachten
125 Onse herten overbrachten
Vlogen dag'lijckx over wech.

Lieffelijcke, zoete tijden,
Eerlijck aengenaem *verblijden*,
Was daer oijt wel uw's gelijk?
130 Als ick sagh die brieven comen,
Docht ick, Is een Paus van Romen
Is een koninck wel zoo rijck.

Ghij die al u beste Jaren
Hebt gewentelt inde baren
135 Van 'tonstadigh Minnen-meer,
Ghij die Clippen, Sanden, Winden
Hebbet leeren ondervinden
Onder uwen blinden Heer.

Comt, noch moet ick u wat leeren
140 Om u conste te *vermeeren*,
’Tzal U costen schad’ noch schandt,
’Tis genuchte sijns gelijcken
Schip-breuck aen te mogen kijcken
Mette voeten op het landt.

145 Mijn geluck was op het hooge
En mijn schaepkens op het drooge
Zoo ick beter niet en docht,
D’alderaengenaemste woorden
Die ick van mijn leven hoorden
150 Hadden mij zoo verr’ gebrocht.

Mijne Jonck-heijt onervaren,
Mijne domme jonge jaren
Conden mij niet doen *verstaen*,
Dat de vreuchden van dit leven
155 Op het hoochste sijn *verheven*
Als sij naest ten valle staen,

Nu, daer quamen niet meer brieven,
Om een ander te believeen
Doris schreeff mij niet een woordt.
160 D’oorsaeck mocht ick niet eens weten
’Twaren voor mij al secreten
Maer ick had’sse haest gehoort.

Hoe en zoude ick niet hooren
Dat een ijeg’lijck quam ter ooren,
165 Dat noch all de werelt siet?
Doris herte was ontsteken
} Binnen zess oft seven weken, }
} Hoord ick langs de velden spreken, }
Doris was haer eijgen niet.

170 Niet haer eijgen? ginck ick dencken,
Zoud' dat wel ons vruntschap crencken?

Is't $\left. \begin{array}{l} \text{hierom} \\ \text{hiermet} \end{array} \right\}$ alt'samen doot?

Jaet: een mensch heeft maer een herte.

Neen't: (dus stilde ick mijn smerte)

De beloften zijn te groot.

175 Maer ick leerde haest, dat woorden
En beloften zijn gheen coorden
Daermen Vrouwen mede bindt.
'Khad' mijn bedd' gemaect te sachte.
Dus zoo droomt men heel den nachte,
180 'Smerghens vindtmen niet dan wint.

Nu ick wil gheen oude wonden
Op een nieuwe gaen doorgronden,
Clachten brengen geen gemack,
'tSchreijen can geen tranen stelpen
185 'tSpreken can mij oick niet helpen
Woorden vullen gheenen sack

Doris die ick acht en eere
Meer dan al des werelts eere,
Doris die ick achten zal,
190 Zoo lang' sHemels rondt zal dueren
Zoo lang' vier en twintich uren
Zullen houden haer getal.

Hebt ghij emmers goet gevonden
Langer niet te zijn gebonden
195 Dan tot dat ghij beter vondt
Gheerne stell' ick mij te vreden,
Uwen wil is al mijn reden
Mijn orakel uwen mondt.

Laet mij een genucht behouwen
 Als ick u zal gaen aenschouwen
 Aen een ander handt gepaert,
 Dat ick dan mach overleggen
 Wat ick eertijds was; en seggen,
 Och! is dat den Vrouwen aert?

Finis.
 CONSTANCE[R]
 Londini. Prid. Non.
 Quintil. MDCXIIIX
 AEger

[4.2] 'Tgeschil daer **DC** van gesproken is
 Is sonderlingh **DC** niet veel,
 Dan daer de D gebroken is,
 Daer is de c noch heel.

DC
 'Tgeschil daer **DC** van gesproken is
 Is sonderlingh **DC** niet veel,
 Dan daer de D gebroken is
 Daer is de c noch heel.

[5] Is't quelling sonder vreucht, is't claghen sonder endt,
 Ist suchten sonder rust daermen de liefde aen kent,
 Soo hebbe ick uwen naem, O liefde, noijt geweten,
 Was hij mij oijt bekent ick hebb' hem schoon *vergeten*.
 5 Ist in vreucht sonder sorgh, in blijschap sonder pijn,
 In genucht sonder rouw daer ghij gekent wilt zijn,
 Comt wel beminde min, Ick derv' mij uwes roemen,
 Ick derv' mij naer u' naem een minnend' minnaer noemen.
 Laet clagen die 'tbehaecht, laet suchten die het lust,¹
 10 Mijn Doris mijn geluck, mijn vreucht, mijn vre, mijn rust,
 Ick houw' mij aen u gunst, laet mij die noijt ontbreken
 Noijt zalmen mij van clacht oft suchten hooren spreken.
 Wat zien ick ijdelheijts ter werelt omme gaen,²
 Hoe menigh sot geschreij, hoe menich mallen traen
 15 Sie ick hier }^{voor} } een leur daer om een vrijster storten³
 }_{om} }
 D'een is sijn leven moed' al zoud' hij't selver corten,
 De tweede wil in 't vier al staet hij self in bran[t]
 De derde roept om hulp aen water, lucht, en landt,
 De vierde leijt en loopt met velen en met luijten⁴
 20 Voorbij een doove deur, die niet en hoort sijn fluijten,
 Daer staet hij in de koud', de meijt leijt wel en warm
 Menichmael (wat een spijt!) een liever inden arm.
 De vijfde sal sijn pack tot in 't graff droevich dragen,
 (Dit's noch de grootste geck) eer hij't haer derve vragen,
 25 De Seste clapt het all, maeckt alle man sijn raedt,⁵
 Van alle man bespot, bevinghert en bepraet.
 De leste stelt sijn hoop' in giften en in gaven,
 Al off der vrouwen dorst met drincken waer te laven,

¹ Eurip. *Quicumque homines amore capti fuerint, si commodos nanciscantur amores, Nullum eis abest voluptatis genus.*

² *Amare et sapere vix Deo conceditur. Senec. Amans quid cupiat scit, quid sapiat, non uidet. P. Syr.*

³ *Viuit pectore sat dolente vulnus, Intactis uorat ossibus medullas; Vesano tacitos mouet furores, Quod Chironia nec manus leuaret, Nec Phoebus, sobolesque clara Phoebi: Virgil.*

⁴ *Αιδειν τὸ Παρακλασιθυρον* Plutar. Dum Chrysidis udas Ebrius ante fores extincta cum face canto. Pers.

⁵ *Ut flamma nec premi potest, nec quiescere: sic leuis atque inquietus semper amantis esse animus. Plutarch.*

30 Verschenckt sijn gelt, *verteert* sijn bloet, *verslijt* sijn tijdt[,]
 Soo raeckt hij goet en bloet, tijdt en hop' t'samen quijt.
 Als ick dit apenspel met sorgeloose oogen,
 Met een *verborgen* vreucht, met een gemaect medoogen
 Stae somwijl aen en kijck, zoo comt mij inden sin,
 Hoe wonderlijck *verscheelt* de vruntschapp vande min;⁶
 35 Hier gae ick mijn geluck bij 'thaere overdencken,
 Sij zijn haer leven moed', ick soeck 'tmijn' niet te crencken,
 Zij roepen om genaed' aen land, locht, water, vier,
 Ick maeck die van mijn vreucht getuijghen alle vier[.]
 Zij leggen voor de deur en bommen end' en fluijten,
 40 Dickmaels ben ick in 'thuijs dat zij besien van buijten.
 Zij draghen haer ellend' *verdrietich* in het graff
 Mijn dagelijcx geluck hout mij daer verder aff.
 Zij clappen 'thaer, Ick 'tmijn. Zij worden sot gewesen
 Bij luijden van *verstandt*, ick benijt, maer gepresen.
 45 Zij schencken 'thare wech, ick spare geern het mijn',
 Oock hoeft mijn vruntschap zoo niet ondersteunt te zijn,
 Ick hebbe noijt gelooft dat den knoop vast cost houwen
 Die daer gebonden wordt met goud' of silvre touwen.
 Dit's dan een groot *verschil*: Maer, segg' ick wederom,⁷
 50 Is't zoo, dat's niet genouch, daer hoort oick bij waerom.
 Wat reden isser dan van't onghelijck *verdragen*,
 In twee die beijd' den naem van minnend' minnaer dra[gen?]
 Mijn Oordeel is onrijp, mijn sinnen dom en groen,
 Mijn uijtspraeck onbequaem om langh

relaes	}	te doen,
verhael		

 55 In't corte derf ick't all op desen reghel keeren,
 Ick vind' mij alder rijckxt in weijnich te begheeren.
 'Tvervolgh is ongelijck: Zij trachten naer een vreucht
 Die selden wordt bepaelt met reden, eer of deucht.
 Een vreucht

}	} een blinde vreucht, diens masquer is het trouwen, ⁸
	} (het echte bedd' wil ick hier buijten houwen)

⁶ Amicitia semper prodest: amor etiam aliquando nocet. Sen.

⁷ Ista negotiatio esse non amicitia. Sen. Voluptas tunc cum maxime delectat, extinguitur. Sen. Voluptas bonum pecoris est. Sen. Aristoteles interrogatus, quid esset amicus? Una, inquit anima in duobus corporibus habitans. Laert. in Aristotele.

⁸ Similes sunt senectus et nuptiae: Utramque enim quaeque desideramus, postquam verò nacti sumus tristamur. Theod'o*c.

60 Diens moeder is den lust, diens dochter is 'tberouwen.
 Een vreucht zoo verr' en vremt van reden en van geest,⁹
 Alsmense siet gemeen den mensche met het beest.
 Mijn hert, mijn lust, mijn wensch wordt derwaerts niet gedragen,¹⁰
 Het goet dat ick bejaech besit ich in't bejagen,
 65 Een vruntschap sonder sorgh, een liefde sonder smert,
 Twee herten in een siel, twee sielen in een hert,
 Een twee-gemeijnen wil, een eendracht van gepeijnsen,
 Een onbeduchte trouw, een vrede sonder veijnsen,
 Dat's all dat ick besit, dats al dat ick bejaegh,
 70 Dats mijn rust, dats mijn lust, mijn ooghermerck, mijn behaegh.
 Hier cont ghij, Doris, selfs getuijchenisse gheven,
 Dat ick noijt verder tradt, noijt hoogher vloogh mijn leven.
 Dit is den $\left. \begin{array}{l} \text{soeten} \\ \text{lieven} \end{array} \right\}$ knoop, den aengenamen bandt
 Daer ghij U eerst aen mij vrijwillich met *verbandt*,¹¹
 75 (O soet-geheuchden tijdt) als mij mijn jonghe jaren
 Tot drijmael ses bijnaer niet aengetelt en waren,
 Dit is d'aengename min, d'onbreeckelijcke trouw
 Daer ick om U den naem van minnaer noch af houw,
 Dit's de vreucht van mijn Jeucht, daer bij ick zal doen blijcken¹²
 80 Gheen blijschap, gheen genucht en is te *vergelijcken*.
 Dit's 'tgeluck daer ick van zoo dickmael heb gedocht,
 Wat waer't een groote saeck als't eewich dueren mocht!
 Maer Doris, hier's crackeel, hier gheef ick mijn gedachten
 Meer vrijheijt dan mijn woordt, daer ick wel eer om lachten
 85 Dat sprinckt mij voor de scheen, als ick gedencken moet
 Dat den tijdt al *verslijt*, en al *verandren* doet,

⁹ *Amantium copulatio spiritalis fieri potest, corporalis nequaquam: et ideo geminantur eorum aegritudines propter vnionis corporeae defectum.* Leo Hebr.

¹⁰ *Amabit sapiens, cupient caeteri.* Apul. ex Afran. *Amare magis vulgare est, et in plures cadit quam vera amicitia.* Sen. *Illa voluptas est quae percipitur ex contemplatione mentis ab omni labe purae et splendidae.* Consortium rerum *omnium* inter nos facit amicitia. Sen. *Amicus animo possidendus.* Sen. *Amoris finis est ut duo unum fiant voluntate et amore.* Socrat. In Amore nihil fictum, nihil simulatum, et quidquid in eo *est*, idem verum et voluntariam est. Cic.

¹¹ *Nihil minus hominis esse videtur, quam non respondere in amore iis a quibus prouocere.* Cic.

¹² *Nihil aequae oblectauerit animum quam amicitia fidelis.* Sen.

Als mij comt inden sin dat d'ure gaet genaecken
 Dat U een naerder min het herte zal geraecken
 Dat U een echte trouw sal binden; en verbien¹³
 90 Een outbekenden vriendt vriendelijck aen te sien.
 Wat sal't van mij dan zijn, als ick naer 'smoeders borsten
 Twee kinderen oft drije zal moeijelijck zien dorsten,
 Wat zal't zijn als mij hier den Vader, daer het kint
 In twijffel stellen zal wien dat ghij meer bemindt?
 95 Och soete kindertgiens (dus $\left. \begin{array}{l} \text{zoud}' \\ \text{zal} \end{array} \right\} \text{ ick't } \left\{ \begin{array}{l} \text{geern} \\ \text{dan} \end{array} \right\} \text{ verdraeijen,})$
 Treckt ghij Uw's moeders melck, ick ben met 'thert te paeijen.
 Maer dit's wint en niet meer, 'tis al te vroeg gesucht
 [V]oor 'tonbekent *verdriet*; $\left. \begin{array}{l} \text{comt} \\ \text{keert} \end{array} \right\} \text{ weder mijn genucht}$
 [E]n ghij mijn oude vreucht, ghij hoeft gheen plaets te maecken
 100 [Z]oo langh ghij meerder man niet anders siet genaecken.
 Zal't emmers eens in 'tlest nootsaeckelijck geschien
 Dat ghij mij Doris als een vreemdingh aen zult zien,
 Noch sal U eijgen mondt mijn droefheijt connen helpen
 [N]och sult ghij met een woordt mijn tranen connen stelpen;
 105 Wilt ghij mij zien gepaeijt, zeght mij niet meer als dat,
 'Tis waer, en ick bekent ick heb u lief gehadt.¹⁴

Constanter
 28 Januar. 1619.

¹³ Nec regna socium ferre, nec taedae sciunt. Senec.

¹⁴ Meminisse iuuabit. Virg.

[6] 'Ten is noch hert, noch sin, noch lust, noch wil, noch jonst,
Die mij, Heer Bruijdegom, op deser uer ontbrecken
Om U een Bruijloft-liedt in 'tlangh en 'tbreet te spreken
Vervolgens t'oudt gebruik: 'Tis wetenschap en const.

5 'Ten is noch luijheit sloff, noch ledicheijt *vermuft*
Die mij voor U, Vrouw Bruijt, beletten te *verschijnen*
Met handen vol papiers, met verssen bij dozijnen,
Met Liedtgens sonder endt: 'Tis faute van *vernuft*.

Hoe zoud' ick connen zijn zoo buijten-schreefvich stout
10 Dat ick aen $\left. \begin{array}{l} \text{d'Amstel-cant} \\ \text{d'Amstel-stroom} \end{array} \right\}$ te voorschijn zoude treden
Met mijn onrijmich rijm, mijn onbeschofte reden,
Mijn ijdel-windich Dicht, mijn Haechsche-hoofsche cout?

15 Aen d'Amstel-cant daer ick lest metter daet bevondt
Dat noijt (den ouderdom can mijn gelooff niet binden)
De rechte Helicon in Griecken was te vinden,
Noijt voetstap Pegasi, noijt Hippocrene stondt.

Aen d'Amstelstroom daer mij een wijt-beroemde Zij,
Een Anna Rijmers roem doet vastelijck gelooven
Dat hij mijn Vaderlandt sijn eigghen eer gaet rooven
20 Die Pieri geslacht besluijt in drij mael drij.

Neen, daer en coom ick niet: mij is wel eer *vertelt*
Hoe eens een jonghe guijt, die sijn vlucht niet en cortte
Op de maet van sijn wieck van boven neder stortte
Bij Samos in het meer dat sijnen naem noch stelt.

25 Een oudt wijff seijd' mij eens hoe dat het kint van Sol
(Wat vreemder naem! docht ick) sijn Vaertgiens wagen mende,
En juijst om dat den bloet $\left. \begin{array}{l} \text{'twagenspoor} \\ \text{de paerden} \end{array} \right\}$ niet en kende
Quam tuijmlen uijt de locht over hol over bol,

30 Dat was een kinder-spronck. Ick seijd' de knecht was mal,
Mij dunckt dat ick het sie hoe de luij met hem lachten.
Neen, hola, 'twas te bont, Dat sal ick mij wel wachten
Hij past voor eerst sijn pols die seker springen sal.

35 Vergeeft 'tmij Bruijdegom, nu vrijer, merghen man,
Vergeeft het mij Vrouw Bruijt, nu vrijster, merghen vrouwe,
Zoo ick voorsichtelijck, van vreesse dat 'tmij rouwe,
 Van gronde niet en wil die 'tswemmen niet en can.

 Godt gev' u veel genuchts veel winter-langhe nachten,
Een wil, een siel, een hert, een sinnen, een gedachten
 Godt gev' U veel geluckx veel jaren in en uijt
40 Bekende Bruijdegom, en onbekende Bruijt.

 Constanter.

ludebam quam ocyssimè
Proprid. Cal. Febr. 1619

Aende Eerentfeste S^r. Marcus de Vogelaer
ende Joff^{re}. Geertruijt van Keulen teghens
haerluijder aenstaende Bruijloft feest.

[7]

AEN ANNA R.

Mijn ongeluck doet mij mijn ongelijck *verstaen*,
Ick come mij van selfs voor U te rechte stellen;
Hebb' ick een onwaerdt Rijm u' waerde naem doen spellen
De wel-*verdiende* straff behoer' ick niet t'ontgaen.

5

Ick zie waer 't henen wil; de wraecke staet u aen,
Om uwen nieuwen vriendt al lachende te quellen
Ghij weijgert hem u mondt met u pen te *versellen*,
Ghij laet hem t'halver vreucht, ter halver weldaet staen.

10

Doch, Anna, hoort mijn raedt, geeft mij u soete seggen
In schrifte, dat ick mach met sinnen over-leggen
'Toneijndelijck *verschil* van u geest bijde mijn',

Ghij sult mij t'uwer eer, tot mijner schandt doen smaecken
Wat Son mijn wasche wieck getracht heeft te genaecken
Verdubbelt zal u wraeck, mijn vreucht *verdubbelt* zijn.

14. feb. MDCXIX

[8] Oudt-Vader Amstel-stroom, eerwaerde grijse hoofd,
 Zoo u een coude corst het oore niet en dooft,
 Zoo u de Vriesche vorst in u huijs laet met vreden
 Zoo uwen ouden rugg' wordt beseijlt, niet betreden,
 5 Gheeft mij *verloff* en tijdt om clagen mijnen noot
 Die ick gedwonghen stort in uwen blauwen schoot.
 'Tbeleefde Wellecom, dat mij voor weijnich weken
 Een Werelts-wonder mont uijt uwen naem quam spreken,
 Dat suijcker-soete rijm, dat honich-dauwich dicht
 10 Wordt mij *versaect*, ontkent, *verloochent* in't gesicht.
 Zoo haest en hadd' ick niet u krijstallijne stroomen
 Verloren uijt het oog: hadd' niet zoo haest *vernomen*
 De dorre schorre heij, het hooghe drooghe sandt
 Daer mij den hemel gaff mijn aerdsche vaderlandt,
 15 Onnoosel, onbedacht, beghin ick mij te stellen
 U minnelijck onthael een ijeder te *vertellen*:
 De reden leerde mij, cost ick niet metter daet
 Ten minsten danckaer zijn, met woorden en gelaet.
 Wat comt mij hier te voor? Een pronckaert hooch *vermeten*,
 20 (Sij noemen't Courtizaen die beter niet en weten)
 Een van dat licht gespuijs des werelts ijdel caff
 Dat allesins van spreeckt, en weet doch nergkens aff.
 Arm, slecht goet-dunckend' knecht (dus gaet de vent beghinnen)
 Wat meijnt ghij dat wij zijn, off menschen sonder sinnen
 25 Oft kieckens zonder hoofd? dat wij van stonden aen
 Gelooven, recht oft crom wat ghij ons voor comt slaen?
 Eij lieve wane-waer! men can wel haest bedencken
 Wat welle-comen u den Amstel lust te schencken,
 Den Amstel hier en daer, die dit cost, die dat mocht
 30 (Ick weet niet wat hij daer niet over hoop en brocht)
 Den Amstel, in een woordt, die spijt sijn stroom-geburen
 Schoon Hollandts schoonste Stadt sijn eijghen naem doet vueren.
 Neen maeckt ons dat niet wijs: te Hooff en looft men niet
 (Dat weet ghij emmers wel) dan datmen tast en siet.
 35 Ten minsten hadt ghij ons, tot stijven van u seggen,
 Wat schriftelijck bescheets voor den neus connen leggen
 Dat waer wat meer geseijt: wij mochten ons beraen
 Hoe verre men daerop sou moghen achte slaen.
 Dat trapten op mijn seer: daer stondt ick zonder spreken

40 Niet wetende mijn leedt noch hoe, noch waer te wreken.
 O vingerbreedt pampier (seijd' ick [in] mijn gemoet)
 Is't dan om uwent wil dat ick dit lijden moet?
 Zal ick om uwent wil des' spijtighe gesellen
 Te schimpe staen, en mij ter weer niet derven stellen?
 45 'Ten baette gheen suer sien, daer was gheen helpen aen;
 Den licht-hoofd lachten eens, ginck deur, en liet mij staen.
 Out-Vader Amstelstroom hier doen ick U een bede.
 Ghij cont hier in *versien*, doet zoo veel, wilt het mede.
 'Ten is niet onverwachts het ghene mij geschiet,
 50 Ten is van gisteren noch daer te voren niet
 Dat ick mijn beste doe om sulcx te mogen wijcken,
 U Anna uwen roem zal *lichtelijck* doen blijcken
 Wat moeijte, wat *versoeck* ick niet en hebb' gedaen
 Om eenen reghel schrifts uijt uwen naem 't onfaen.
 55 T'was al *verloren* praet: de redelijcxte reden,
 Het minnelijcxte woordt, d'ootmoedelijckxte beden
 En hadden gheen gewicht om haer hartneckicheijt
 (Sij gaft den naem van Trouw) te brenghen tot bescheijt.
 Wat ick songh, wat ick peep, Zij hadd' uijt last gesproken
 60 (Stracx hadd' sij mij het woordt met desen slach gebroken)
 Zoo wilde zij dan oick uijt laste schrijven noch,
 Cost ick haer desen last *vercrijgen* 'twas genoch.
 Dit's haer', ja mijnen last die mij belast en pranghet
 Oudt-Vader Amstel stroom ghij siet nu waer't aen hanghet.
 65 Zoo zij u groote naem de werelt door bekent
 Zoo moet ghij altijdt vlien, en nemmer sien u endt,
 Zoo moet ghij dagelijcx menich beseijlde waghen
 Naer uwen rijcken *Dam* hoochmoedich helpen draghen,
 Zoo moete noijt bij u te *vergelijcken* zijn
 70 Noch Tij', noch Leck, noch Scheld, noch Maes, noch Wael, noch Rijn.
 Ghunt mij een gunstich woordt, helpt mij mijn schande mijden
 Stopt den mondt aen die ghen' die mij u gunst benijden:
 Stelt U ontsach te werck: geeft u beroemde maecht,
 Daer Hollandt moet op scheidt, daer Nederlandt van waecht,
 75 Den voorgewenden last: gebruijckt de schoone handen
 (Hebt ghij den mondt gebruijckt) die haers gelijck noijt vanden,
 'Tverschil is cleijn off gheen, haer pen is waert haer tael,
 Haer tongh is waert haer handt: Wat maeck ick langh *verhael*:

80 Hebt ghij Haer voor u Tolck uijt duijsenden gelesen,
Waerom en sou sij niet U *Secretaris* wesen?

CONSTANTER
19.º Feb. MDCXIX
Hag.

Constantin Huygens
wenscht den
Amstel-stroom geluck
welvaert en veel-vaert

[9a]

SONNET.

AEN DE SANG-GODDINNEN.

Helaes! voochdinnen van mijn eerbaer zoete lusten
Ick moet, aijme! ick moet gedwongen *vanden* noot
U selschap laten, ach! door dien de leijde doot
Mijn schielijck heeft ontruckt daer hert en sin op rusten.
5 U aengenaem gequeel, dat mij zoo lieflijck susten
In goet-*vernoegens* slaep *daer*voor wert in mijn schoot
De Huijs-sorch nu gestort, die swaerder weecht als loot,
Wie had doch dat gedacht doe ick u laestmael custen?
Maer zoo u goedicheijt melijen heeft met mijn,
10 Beveelt dan *ernstelijck* u brave Constantijn
U Liefste Voetster-kindt dat hij mijn tijng laet weten
Ten minsten eens ter maent wat deuntigens dat ghij neurt,
En wat op Helicon al soets en nieuws gebeurt
Soo zal ick dencken dat ick noch niet ben vergeten.

Anna Roemers.
7.º Mart. 1619.

30

[9a] AEN DE SANG-GODDINNEN

[9] Sonnet
De Sang-goddinnen
aen
Anna Roemers

Neen, Anna, dat's gheen deegh; het most u beter lusten,
Wij smaecken u verdriet, wij kennen uwen noot
Maer daer en is't niet al: een moeders rijpe doot
Laet stracx gheen dochter toe in leechelijc luy te rusten.
5 Noijt wasser druck die tijdt en reden niet en susten.
Zoudt ghij u soo terstondt uijt onsen Voester-schoot
Vervoeren onder schijn van Huijs-sorghs wichtich loot?
Dat was de meeningh niet doen wij u laestmael custen.
Wij gheven U een maent maer langher gheen termijn,
10 Dan roepen wij u thuijs: Wat aengaet Constantijn,
Die was hier noijt bekent; veel min dat hij zou weten
Wat men op Helicon speelt, veelt, springt, singt of neurt:
Comt en besiet het self wat datter nieuws gebeurt,
Die selden wordt gesien wordt lichtelijck vergeten.

Constanter.

[10]

Const: Huygens

aende

Bredaesche Camer van Vreuchdendal.

Mij docht ick stondt op 't hoogst, ick hoorde gheen gewach

Van heuvel oft geberght daer ick niet over sach:

Wel, seijd' ick bij mijn selfs, zoo ben ick dan ten ende,

Off ick mij Oost, off West, oft Zuijd, oft noorden wende,

5 Daer is noch Locht, noch Zee, noch landt noch Stadt, noch Vleck,

Daer mijn gedichten galm niet over henen streck.

Den grooten Grotius, den noijt genoch gepresen,

} (Had' hij maer { groot, noijt groots, noijt grootste willen wesen,)
} (Och! had hij {

Heeft mijnen Rijm gesien. Den Vlaminc hooch *vermaert*,

10 Den wonderlijcken Heins, die alles heeft *vergaert*

Waer Roomen oijt van sprack Athenen oijt van waechde

Heeft meer dan eens bekent dat hem mijn pen behaechde.

De cloecke Visschers meijt, 'tberoemde Roemers kint

Heeft mijnen } sang gehoort, { gepresen en bemint.
} dicht gesien, {

15 Der Nederlanden Heijl, den ouden schrik van Spaengien,

Een Weduw', eenen Zoon, een Broeder van Oraengien

Drij t'samen hebben mij gelesen en *verstaen*;

Is Hollandt niet genoch, noch can ick *verder* gaen,

Laet Amphitrite self getuijchenisse geven,

20 Off niet mijn muse laest haer over 'thoofst ginck sweven,

Off niet mijn jonghen naem noch heden staet geplant

} Ontrent { den wijsen Vorst van 'tgroote Britten-landt.
} Tot bij {

En wat } resteerter { meer? 'Twoordt was mij nouw ontvlogen,
} gebreeckter {

Ick peijnsde achterwaerts. Och! seijd ick, noch is't loghen,

25 Noch isser ander werck, en noch en ist niet al

En noch gebreeckter meer; Const-rijcke *Vreuchden-dal*,

Dal die mij wenschen doet dat ijemandt mij betoonde

Oft Phoebus Pindi top, oft Pindi dal bewoonde,

Ghij schoot mij inden sin, en, als ick't wel bedocht,

30 Noijt hadd' ick U van bijdts, van verre noijt besocht.

Wat stouter botticheijt! De Werelt om te loopen,

Om eer, om naem, om faem, om loff om windt te coopen,

32

[10] AENDE BREDAESCHE CAMER

Te draven op en neer, te water en te landt,
 En comen maer op 't lest aen 'sVaders Vaderlandt.
 35 *Breda*, beminde naem, *Breda* die } gaeft het } leven
 } eerst saeght }
 } Aen hem dien ick naest Godt van 'tmijne d'eer moet geven, }
 } Die mij door Godes handt het leven heeft gegeven, }
 Ist mogelijk *Breda* dat ick U niet en ken,
 U, oorsaeck dat ick leef, U, oorsaeck dat ick ben?
 Cloeck-geestich *Vreuchden-dal*, daer ick behoort te leeren
 40 Hoe een bedochten Sin op Maet en Rijm te keeren,
 Ist doenlijck *Vreuchdendal* dat ick U niet en ken,
 U, Moeder vande *Const*, U, Voetster vande pen?
 Ten minsten ken ick schult: en, mach't berouwen gellen,
 Ick coom mijn eijghen handt voor U te rechte stellen,
 45 Die heeft de wreack *verdient*; neemt uwen slach gewis
 En straft haer zoo u dunckt haer meester weerdich is.
 Doch zoo ghij liever wilt uijt enckel medelijden
 Een schuldich schuldenaer beleefdlijck *verblijden*,
 Doet gracie en geen recht; dat tuschen U en mij
 50 Mijn misdaet d'eerste grondt van meerder vruntschap zij.
 Ick eijlsche maer een bladt, een veers, een woordt geschreven,
 Om mij van Uwe gunst *versekeringh* te geven:
 Ist emmer mogelijk dat eenen halven dach
 U Princelijck onthael ontstolen wesen mach,
 55 Laet leggen *'tbercken-rijs*, laet rusten de laurieren,
 Die ghij hecht, die ghij vlecht om uwen Princ' te cieren,
 Tot dat mij in u smiss', eer dat het ijemandt weet,
 Een wordeken gedichts voor antwoordt zij gesmeet.
 Mij zal, spijt nijdt, en al die tegens mij oijt mordden,
 60 Eer, vruntschap en geluck, deucht *vreuchd-end-al* gewordden.

Constanter.
 Prid. Id. Mart. MDCXIX

[11] Ps. 114.

Doe Israël vrij uijt Egypten trock,
De kinderen van Jacob 'tsware jock
Des vreemden Volcx *verlieten*,
God stelde sich in Juda prijs en eer,
5 Werdt selver Vorst, werdt selver Prins en Heer
Van sijn' Israëlitien.
De Zee sagh't aen, en vloot van stonden aen
Te ruggewaert, de loopende Jordaen
Werdt ruggeling gedreven.
10 Daer werdt gesien de rotsteen springen op
Gelijck een ramm. Daer saghmen bergh en topp
Als lammeren staen beven.
Hoe quam het Zee dat ghij van stonden aen
Te rugge vloot, ghij loopende Jordaen
15 Werdt ruggeling gedreven?
Wat saghmen U rotsteenen springen op
Gelijck een ram, Wat hadt ghij bergh en topp
Als lammeren te beven?
Voor 't aengesicht des Heeren die daer leeft,
20 Godt Israels, die alles doet en geeft,
Moet heel de werelt schroomen,
Voor 't aengesicht des wonderlijcken Godts,
Die uijt een steen, die uijt een drooghe rots
Rivieren dede stroomen.

1619

34 [11] PS. 114

[12] Wij vloten al *verbaest*. Het *schrickelijck* paer slangen
 Toogh naer Laocoon en $\left. \begin{array}{l} \text{hebben} \\ \text{heeft voor} \end{array} \right\}$ eerst omvangen
 Sjins kindren cleijne lijff en jammerlijck gecnaecht.
 Den Vader diese sach en geeren had *verjaecht*
 5 Werdt datelijck gevat met lang $\left. \begin{array}{l} \text{gestreckte} \\ \text{geschubde} \end{array} \right\}$ ringhen
 Die twee mael om het lijff, om den hals tweemael ginghen,
 Noch staken evenwel haer hoofden over 'tsijn:
 Hij tot den haer-bandt toe vol etter en fenijn
 Spant beij sijn handen cracht om sich den cnoop t'onbreken,
 10 Doet een *verschrickt* geschreij door locht en wolcken breken,
 Als den gequetsten stier, die de bijl met gerucht
 Vanden hals heeft geschudt, en vanden autaeer vlucht.

Virg. Æneid. 2.
 Cal. Maijs 1619.

[13] Paraphr.

Den ouden Laôcoon uijt sijn *verwoeste* Romen
 Door een Bataefsche handt gedolven en genomen
 Comt weder aenden dach: Seght, alle die dit ziet,
 Wat moeten wij de Gheijn voor sulcken gifte niet?
 5 'Tgeen ons Grootvaderen wel eer plach toe te hooren,
 Is voor kindts kinderen dees tweedemael geboren.

Constanter.
 6.º Non. Maj: 1619.

[14] Op het Diamantstift van Joff^w. ANNA ROEMERS.

Ghij die den snellen treck op het gelasen blad
Van 'tVischer Meisgens handt siet slingeren en wenden,
En *qualijck* mercken kont waer 'tende zal belenden
En van zoo vremden werck de reden niet en vatt,
5 Hoort watter onder schuijlt, de penne die zij hadd
En over 'sroemers ijs soo wonderbaerlick menden
(Dits een *veranderingh* die Naso noijt en kenden)
Was een bevrozen dropp van Hippocrenes natt.
Gaet, Vreemdelingh, *veracht* ons' koude noorder landen,
10 Bij't heete vruchtbaer sand van uw *versenghde* stranden,
Beschuldight onsen vorst van weinich vrucht off gheen:
Heeft China, heeft Peru, heeft Indien *vernomen*
Uijt sijnen warmen schoot te wesen voortgecomen
Oijt kostelicker nat, oijt konstelicker steen?

1619

[15] Als ick emmers moet gelooven
 Dat de penne can *verdooven*,
 Diens gelijcke noijt en wierdt
 Door een Vrouwen handt gestiert,
 5 Dat het roesten can versuffen,
 Dat den schimmel can *vermuffen*
 Dat *verstandt*, end' dat papier,
 Die onsterffelijcke lier.
 ANNA, (dat's genoch gepresen,)
 10 Noch can ick *daeruijt* niet lesen
 Wat de reden wesen mach
 Van u weelderigh beclach.
 Zoo de muggen en de motten
 Comen U papier verrotten,
 15 Is het anders als het was,
 Op een Crijstallijnen glas
 Op de Rijnsche Roemer vaten
 Weet ghij u verlies te baten:
 Daer laveert ghij over heen
 20 Met veel wonderlijcker schreên,
 Met veel wonderlijcker slagen
 Dan oijt Amstel heeft gedragen,
 Als hij vanden Winter Vorst
 Was besloten en vercorst.
 25 Wil U pen niet langher schrijven,
 Wil sij schroocken off verstijven,
 Dat *verachtert* U niet zeer;
 Alsser pen, noch schacht, noch veer
 In Europa waer te vinden,
 30 Noch zal dat u handt niet binden
 Noch zal U den Indiaen
 Met sijn Steenen gade slaen,
 Zal U inde vinghers planten
 Louter' Ooster Diamanten;
 35 Is den ruijler niet beleeft
 Die voor veeren Steenen geeft?
 } Noch en can het }
 } Maer t' en can noch } al niet helpen
 Om U vreemde lust te stelpen;
 'Tschijnt den ouden swarten Int

40 Hebt ghij alderbest besint,
 Die is blijven staen verschroeijen,
 Wil niet loopen, wil niet vloeijen,
 'Kweet niet wat hem niet en schort.
 Water comt hij veel te cort,
 45 Water, water loopt ghij roepen
 Over straten, over stoepen,
 'Tschijnt daer groote droochte zij,
 Juijst gevalt u oogh' op mij
 Als off ghij mij waerdich kenden
 50 Om ick weet niet waer te senden
 Naer een hoogen heuvel top,
 Daermen seijt dat boven op
 Neghen Susters, neghen Singsters,
 Neghen Dansters, negen Springsters,
 55 Negen Meijsjes sonder vaer,
 Negen Vrijsters sonder paer,
 Heele daghen sonder rusten
 Met een soet geluijt *verlusten*
 Haren ongetrouden Heer
 60 Haren Meester hoeft en eer,
 Haren leijder haren herder,
 Haren Vrijer en niet verder.
 'Tmoeter fraeij zijn, ick bekent,
 Dan ick diender niet omtrent,
 65 Wilt ghij mij om water sturen
 Daermen staech hoort tureluren?
 'Kquam mijn leven niet beneen,
 Sulcken sang-sot ben ick een.
 'Ksou daer even eens staen kijcken
 70 (Waer zal ick het bij gelijcken?)
 Als het uijtgesonden kindt,
 Dat de moeder gapen vindt,
 Hier op't Hoff naer schilderijen,
 Daer op stract naer loterijen,
 75 Sorgeloos en onbedacht
 Wie het sendt, en wie het wacht.
 Maer het gaeter noch al grover,
 ANNA, helpt mij hier eens over,
 Die mij dese bootschap verght,

80 Hoe geraeck ick op't geberght?
'Kheb mij somtijds laten seggen
Datter diepe steijlten leggen,
 Daerder dickmaels meer dan een
 Heeft gebroken hals en been.
85 Dat sijn schrickelijcke dinghen,
Daer ick lichtelijck het singen
 Van dat maechdelijck gedrocht
 Uijt den hoofd' om stellen mocht.
Sou niet al de werelt seggen
90 Die mij in het sandt sach leggen,
 En gerolt van boven neer,
 Noch *verdient* sijn sotheijt meer?
Seker, ANNA, sonder mallen,
Laet ons daer niet meer af kallen,
95 Alles inde redlijcheijt,
 Stopt U water-giericheijt,
Mooght ghij op papier niet schrijven,
Laet u handt in glasen drijven,
 Is't niet swert zoo is het wit,
100 Soeckt niet meer dan ghij besit
Waerom wilt ghij mij beladen
 Met *Ws* hertten overvloet?
Ghij cont missen sonder schaden
 Dat mij schande kosten moet.

Constanter.
5.º Id. Majj: MDCXIX
Hag. Com.

1.
Ick geloove in Godt
den Vader almachtich
schepper des Hemels
ende der aerden.

Ick stelle mijn gelooff in eenen Godt almachtich
Van altijd, Voor altijd, alleen in alles crachtich,
Die alles wat daer is, Die alles wat daer leeft
Aerdt, Hemel, Mensch en Beest uijt niet geschapen heeft.

5

Dien d'oirsaeck van al 'tgheen ter Werelt wordt bedreven
Met laster wordt ontseijt, met $\left. \begin{array}{l} \text{rechten} \\ \text{reden} \end{array} \right\}$ toegeschreven,
Die wijs in goedicheijt, goet in gerechticheijt,
Het goede selver doet, het quade selver leijdt.

10

Diens woordt den Rotsteen is *daerop* wij moeten bouwen,
Diens werck den spiegel is *daerin* wij hem aanschouwen,
Diens wonderlijke macht blijktt in het minste zier,
Diens wil de reden is van alle sijn bestier.

2.
Ende in J. Christum
sijnen een geboren
15 Zone, onsen Heere.

Ick stelle mijn gelooff in 't Lam voor onse Sonden
Voor allen tijdt geschickt, tot sijner tijdt gesonden,
Des Vaders eenich Soon, Daer van der wolcken stem
Ghetuijchenisse gaff, Dit is Hij, Hoort naar Hem.

20

Het vleesch geworden woordt, Ons Heijlandt, ons
Behoeder,
Ons Priester, ons Propheet, ons Coninck, en ons Broeder,
Den Christus lang belooft, den Jesus lang *verwacht*
Den Hoecksteen Israels van 'tmeerendeel *veracht*.

Tvoorseijde Vrouwen saet, De Wijsheijt vanden Vader,
Den Mensch geworden Godt, den Godt en mensch te
gader.
Godt, om des Vaders toorn te boeten met gedult,
Mensch, om der Menschen straff te draghen sonder schult.

25 3.
Die ontfangen is
vanden Heijligen Geest,
geboren uijt de Maghet
Maria.

Die uijt den Gheest ontfanen, die uijt een Maecht geboren
Het ghene hij hadd' gemaect niet wilde zien *verloren*,
Die sonder Moeder, Godt, Die zonder Vader, Mensch
Vervulde 'smoeders buijcke, voldede 'sVaders wensch.

- 30 ^{4.}
Die geleden heeft
- Die om ons voor te gaen in 'tstrijden tegen 'tlijden
Heeft vande wiegh in 'tgraff in't lijden willen strijden:
Die om ons vanden bandt der Duijvelen t'ontslaan
Als Moordenaer als Dieff in banden willen gaen.
- 35
- Die om alleen te zijn den grondt van ons herleven
Van alle sijn gevolgh in 't bangste wierdt begheven:
Die om de eerste Zond' in eenen hoff begaen,
Wierdt met een valschen kus in eenen hoff *veraên*.
- 40 onder Pontio Pilato.
- Die om ons voor 'tgericht sijns Vaders te verschoonen
Voor 'swerelts Rechterstoel sich selven ginck *verthoonen*,
Die als een lam ter banck stilswijgens is gegaen,
Doe selff den rechter sprack, Wat heeft den Man misdaen?
- 45 is gecruijst
- Die om ons voor te doen de Cruijcingh onser Leden
Des Cruijs' vervloecte straff gewilligh heeft geleden.
Die voor het soete sap van een *verboden* Vrucht
Een aengeboden gal *verdrietich* heeft besucht.
- 50 gestorven
- Die om ons d'oude mensch steeds aff te leeren sterven
Voor sijn dierbaere doot het leven heeft doen erven:
Die om der sonden vleck sijn's Volcx te wasschen aff
Uijt sijn doorsteken zijd' bloet ende water gaff.
- 55 ende begraven,
nedergevaren ter
Hellen.
- Die om de Sabbath rust sijns Vader naer te comen,
Drij daghen in het graff tot rusten heeft genomen:
Die om ons rekeningh in als te zien betaelt
In 'tuijterste gevaer der Hellen is gedaelt.
- 55 ^{5.}
Ten derden daghe
wederom
opgestaen
vanden Dooden
- Die om ons voor den Doot te leeren niet te vreesen
Is uijt der aerden schoot den derden Dagh verresen.
Die d'algemeene schrick van alle datter leeft
Doot, Duijvel, Hell, *veracht*, *verplet* *verwonnen* heeft.
- 60 ^{6.}
Opgevaren ten Hemel
Sidt ter rechterhandt
Godts des almachtigen
Vaders
- Die om des Hemels wegh den sijnen te bereijden
In lichaem en in Ziel ten Hemel is *verscheijden*
Ten Hemel opgevoert, daer den *verheven* standt
Sijns heerlijkheijts beduijt des Vaders rechter handt.

Van daer Hij, als een Prins die naar 'tgeluckigh strijden
Met giften aller handt den Volcke doet *verblijden*,
Dien hij van eewicheijt voor Sijne heeft gekendt
Sijn gaven dagelijcx genadich over sendt.

65 7.
Van daer hij
comen zal om te
oordeelen de levende
ende de dooden.

Van daer hij opden Dag die niemandt zal ontloopen,
Daer voor den boosen vreest, Godts kinderen naer hoopen,
En beijd' te wachten staet, van al dit groote All
Van levendigh' en dood' als Rechter comen zal.

70

Als Water, locht en aerdt sal sitteren en beven,
Als beijde Zon en Maen haer clærheijt zal begeven,
Als Hemel zonder licht, als sterren sonder schijn
Des levendighen Godts Voorboden zullen zijn.

75

Als een verscheijden Handt het caff van 't coorn zal
scheijden
Als een verscheijden stem 'tschaep vanden bock zal leijden,
Comt mijn *vercoren* Volck, besit w's Vaders erff,
Gaet heen *vervloeckten* hoop in 't eewighe verderff.

80

8.
Ick geloove inden
Heijligen Geest.

Ick stelle mijn gelooff in 'sGheestes Heiligh wesen
Met-Godt, met-onbepaelt, met-eewigh, met-gepresen,
Des Zoons, des Vaders
Gheest, } en ijder een }
Zoon, Vader, beijd' } ghemeen,
De derde *vande* drij, met Zoon en Vader een.

Den Gheest die in 'tverdriet ons' Ziele doet *verblijden*,
Den Gheest die ons *vertroost* in's salichmaeckers lijden,
Den Gheest die in ons woont, in ons werckt in ons leeft,
Den Gheest die ons herbaert en nieuwe hertten geeft.

85 9.
Ick geloove een
heijlige algemeene
Cristelijcke
kercke.

Ick stelle mijn gelooff in eenen Hoop *vercoren*,
Een Bruijt den Bruijdegom voor eewich toe te hooren,
Een algemeene kerck, de werelt door *verspreijt*
Zoo verr' sich Oost en West der Hemelen *verbreijt*.

90 De gemeenschap
der Heijligen.

Veel leden van een hoofd, veel kindren van een Vader,
Verscheijden en *verdeelt*, en evenwel te gader,
Te gader in gelooff en waerheijts eenicheijt,
Te gader inden geest en Christen' heijlicheijt.

10.
De vergevinghe
der sonden
95
- Ick stelle mijn gelooff in 't Goddelijck erbarmen
Daer door den Vader ons ontfanghet in sijn armen
En' ons der Sonden schult *genadelijck vergeeft*
Ter liefde vanden Soon die ons *verbeden* heeft.
11.
Opstandighe
deses vleeschs.
100
- Ick stelle mijn gelooff in 't opstaen deser leden,
'Tverrijsen deses Vleeschs, naer dat het hier beneden
Des Heeren grooten Dach zal hebben in gewacht,
En weder met sijn ziel te samen zijn gebracht.
12.
Ende een eewich
leven, Amen.
105
- Ick stelle mijn gelooff in een onsterfflijck leven
Een $\left. \begin{array}{l} \text{vreucht} \\ \text{rust} \end{array} \right\}$ een heerlicheijt ten hoochsten top *verheven*,
Een onbepaelde vreucht, een eewich lichten dach
Die oore noijt en hoord', die ooghe noijt en sach.
- Voor sieckte, voor *verdriet*, voor swaricheijt, voor plaghen
Een welvaert sonder endt, een stadich welbehagen;
Dit ghunne en' gheve ons en alle die hem vreest
Dien prijs en eere zij Godt, Vader, Zoon en Gheest.

17.º Junij 1619 Constanter.

[17] Wel op mijn Ziele dan, die de barmherticheijt
Des goedertieren Godts onweerdich hebt *verbreijt*,
Onweerdich ondersocht de wonderlijcke daden
Van die U Cruijs op hem onweerdich heeft geladen,
5 Rom. 12:1.2. Keert weder in U selfs, en laet u' dancbaerheijt
1 Petr. 2:3.9. Den Wederom-slach zijn van 'sHeeren goedicheijt.
Het schoone wóordt is windt, die niemandt can ontbreken
Galat. 5:5. Het Christelijcke hert moet door de Wercken spreken,
Iac. 2:19.20. Waer liefde, waer Gelooff gelegen in den mondt,
10 De boosen deelden met in 't salighe *verbondt*.
Act. 15:8. 1 Thess. 2:4. Den hertten-kenner Godt, diens Goddelijcke stralen
1 Ioh. 3:20. Apoc. 2:23. Tot in het binnenste van onse Nieren dalen,
1 Chron. 28:9. Ierem. Die't al siet en doorsiet, dien niemandt noijt en sach
11:20. 17:10. 20:12. } En can niet } zijn *vernoeght* met 't*uijterlijck* gewach.
Ioh. 1:18. 1. Timoth. 6:16. } Can *qualijck* }

15 1.Sam. 16:7. T'is, Heere, 'tis 'tgemoot, 'tis 'therte, 'tzijn de zinnen,
Die ghij proeft, die ghij toetst, die ghij besoeckt van binnen,
Rom. 14:23. Heb. 11:6. De Vruchten hebt Ghij lieff daer Ghij de Wortel ziet,
Iac. 2. 17. De Wortel staet u aen doch sonder vruchten niet,
20 De Wortel is 't Gelooff, de Vruchten sijn de Wercken
Doch isser sonder 'teen op 'tander niet te mercken,
Waer beide t'samen gaen naer 'sHeeren wil en wensch
Daer wordt te recht gevoert den naem van Christen mensch.
Maer hoe? zal ijeder een sijn eijghen vruchten lesen?
Zal ijeder eens *vernuft* sijns levens richtsnoer wesen?
25 Zal d'eere zal den dienst van een oneijndich Godt
Math. 15:9. Gebonden connen zijn aen 'tmenschelijck gebodt?
Nu, lujstert Vleesch en bloet, den Schepper die U 'tlevē
Ter eeren sijnes Naems gemaect heeft en gegeven,
Den levendigen Godt, die't selver heeft geseijt
30 1.Sam. 15:22 Ick ejsche Bock noch Schaep, ick soeck gehoorsaemheijt,
Om sijner knechten dienst als Meester te bepalen,
Ezech. 20:19. Gebiet ons uijt sijn handt sijn eijgen wet te halen,
Sit selver in 'tgerecht, roept Oost en West voor hem,
Hoort Hemel, aerde hoort naer uwes Rechters stem.
35 1.Sam. 13:14. Act. 13:22. Wel op mijn Ziele dan, dit zijn des Hemels Wetten
Ps. 119:54.56. Daer U den man naer 'thert des Heeren op leert letten,
Die hij sprack die hij songh, die hij nacht *ende* dach
Off in sijn hertte hadd', off voor sijn ooghen sach.

Volght desen voetstap naer, $\left. \begin{array}{l} \text{keert} \\ \text{stuert} \end{array} \right\}$ herwaerts u gedachten,
 40 Ios.1:8. Laet dit u dachwerck zijn, besteet hier in u nachten,
 Denckt ijeder oogenblick *verloren* overbrocht
 Die 's Heeren wil en Wet niet hebbe overdocht,
 Doorsoeckt de wortel vrij, houdt nemmer op van knaghen,
 In 'tminste wordeken is wijsheijt te bejagen
 45 De minste letter spreeckt den slechtsten regel sluijt,
 De cleijnste stippel heeft sijn Goddelijck beduijt.
 Deuter.4:6. Wech deessem deser aerd', wech wijsheijt van beneden,
 1 Cor.1.20. Wech Menschen-mijmering, onredelijcke Reden,
 Wech doolhoff sonder end', wech cloecke sotticheijt,
 50 Scherp-sinnighe *verdriet*, en ijdel ijdelheijt.
 Ick hebb' U langh enough geleent mijn jonge jaren,
 Ick hebbe langh genoch getuijmt in u baren,
 Ick hebbe langh genoch gewentelt in U slijck,
 Mijn herte wil om hooch naer 'teewich eewelijck;
 55 Mijn penne sal voortae om 'shemels Waerheijt sweven,
 Ioh.14:6. Stuert haren jonghen loop Ghij Waerheijt, wech, en leven,
 Beleijt haer domme cracht, zoo zij U altijd, Heer,
 Roem, prijs en heerlicheijt, loff, danckbaerheijt en eer.

60 Doen 'tmoeijelijck gevolgh der Israelsche scharen
 Door zee, door wildernis, door allerlei gevaren,
 (Doch onder 'sHeeren handt, die bij haer dach en nacht,
 Sorchvuldelijcken bleeff en stadich hiel de wacht,
 Exod.19:1. Behouden was geraeckt tot bij de schorre sanden
 Daer Sinaï gebercht den Hemel schijnt te vanden,
 65 De verresiende Godt, die wijsselijck *verstont*
 Hoe verre 's mensen will van zijner wetten grondt
 Verscheijden was en vreemt, hoe verr' het sondigh vallen
 Van 'teerste Menschen paer, voorouders van ons allen,
 Van sijnen goeden aert sijn schepsel hadd' gebracht,
 70 Hoe erffelijck *verblint* het *menschelijck* geslacht.
 Om wederom van nieuws sijn volck aen hem te wennen
 En sijn gerechticheijt van nieuws te leeren kennen,
 Exod.19:9. 20:18. Slaet neder sijn gesicht, sendt stemmen en geluijt
 Sendt donder, wolck en vier als boden voor hem uijt.
 75 Daelt schrickelijck omi leegh' op Sinaï coude toppen

Exod.19:12.24.
 Exod.4:14.

Stelt palen voor het Volck, kiest twee beminde koppen
 Twee Broeders in geslacht, die Sijne Majesteijt
 Genaecken sonder schrick; roept over luijd' en seijt.

I.

Exod.20.

80

Ierem.23:24.
 Ioh.1.

85

Hoort, Israël, ick spreek: Ick, Schepper, Heer en Vader
 Van alle datter leeft, Godt, Zoon, en Gheest te gader,
 De wonderlijcke Godt, die 'tWater met het Vier
 Die d'aerde met de Locht *vervulle*, dwingh en stier,
 D'onsterffelijcke Godt, 'toneijndelijcke Wesen
 Voor allen tijdt geweest, noijt nerghens uijt geresen.
 De verresiene Godt die d'alder leechste hoeck,
 Die 'talderdiepste hert doorwandel en doorsoeck,
 De levendighe Godt die 'tlevē hebb' gegeven
 Aen alle dat men ziet in ziel' en lichaem leven.
 De schrickelijcke Godt die d'ongerechticheijt
 Besoecke, wreeck' en straff' tot inder eewicheijt.

90

Gen.19.24.25.

Exod.7.20.21.

95

Exod.8.18.
 Exod.8.6.
 Exod.9.-

Die solfer, peck en vlam naer mijnen wenck doe hooren,
 Die Sodoma *verbrandt*, Gomorrha hebb' doen smooren.
 Hebb' smettelijck *vervuijlt* Egypti watervloet
 Hebb' alles watter swom doen sterven in het bloet,
 Hebb' luijsen uijt het stoff der aerde doen *verwecken*,
 Heb vorschē heel het landt van Pharao doen decken,
 Hebb' menschen in haer huijs, hebb' beesten op het Velt
 Met hagel, vier en schorft geslagen en gevelt.

100

Exod.10.13.14.15.
 22.
 Exod.12.29.

Exod.14.27.28.

105

Ps.89:35.

Hebb' van het overschot sprinckhanen doen *versaden*,
 Hebb' dicke duijsterheijt den lande doen beladen.
 Hebb' d'eerstgeboren vrucht van alle dat ick vondt
 In eenen nacht besocht en doodelijck gewondt.
 Hebb' 'tgrouwelijcke heijr van heel Egypti crachten
 In't diepste vander zee doen sincken en *versmachten*,
 En alles, Israel, om u te sien gevrijt
 Van slavernij, van spot, van schamperheijt en spijt.
 De goedertieren Godt, die noijt en ben gebleken
 Mijn Goddelijcke woordt te hebben overstreken,
 Die alles hebb' gedaen, die alles aengewent

110

Exod.13:21.22.

Tot voordering mijns Volcx naer } een geluckich }
 } 'tlang-gewenschte } endt.

Die t'uwer sekerheijt in onbekende landen
 Bij daegh' een Wolcke dreeff, bij nacht een Vier ded' branden.

115 Exod.14:22.29. Die d'ongetoomde zee, die 'tgrondeloose nat
 Exod.16:13.14.15. Gedrooght hebb' en geschort voor uwer voeten padt.
 Exod.17.6. Die uwen hongersnoot met quackelen *versaeijde*
 Exod.17.13. De drooghe wilderniss' met Manna-dauw besaeijde,
 120 Die om in Raphidim te coelen uwen dorst
 Claer water hebb' geperst uijt Horebs steene corst,
 Die om u ongemack in alles te *verlichten*
 Hebb' 'tleger Amalecs voor Josua doen swichten.
 Hoort Israël mijn Volck, die ben ick, die alleen
 Voor uwe Vaderen gesorgh't hebb' en gestreen.
 Dies sult ghij mij alleen voor uwen Vader houwen,
 Voor uwen Heer en Godt; op mij alleen betrouwen
 125 Deuter.6:5. Math.22:37. Beminnen mij alleen, van ganscher herten kracht,
 Math.4.10. Apoc.19:10. Mijne eer, mijn Heerlijckheijt, mijn Goddelijcke macht
 22:9. Gheen Goden neffens mij, gheen schepselen toe schrijven
 In 't alderminste niet bedencken off bedrijven
 In vreucht in tegenspoet, in vrolicheijt in pijn
 130 *Daerin* mijn Majesteijt *vercorttet* moge zijn.
 Deuteron.18:11.12. Der Toovenaren hulp en sult ghij voor mijn ooghen
 Tot 'swaerheijts ondersoeck beroepen noch gedooghen;
 Ioh.14:6. De waerheijt ben ick selfs, die verder gaet off siet
 En kenn' ick voor het schaep van mijne Cudde niet.
 135 Ist armoed is't *verdriet* is't ballingschap, sijn't plagen
 Daer onder ghij *versucht*, mij sult ghij't comen clagen,
 Is't tijdelijcke goet, *daerom* ghij zijt begaen
 Is't welvaart, weelde, of peijs, mij sult ghij roepen aen
 Ist Liefde, Hoop' Gelooff, sijn 't geestelijcke gaven
 140 *Daernaer* u siele dorst, bidt mij, ick zalse laven,
 Sijt ghij van hoogher staet gecomen totten val
 Seght altijdt in u hert, de Heere doet het al.
 Sijt ghij van uijt het slijck in heerlijkheijt geresen
 De Heere neemt en geeft de Heere sij gepresen.
 145 Begeeft u niet tot rust, begint u dachwerck niet
 U come inden sin, De heere leeft die't ziet.

2.

150 Ioh.1:18. Mijn Cudde kent mijn stem: Die hebb' ick uwe ooren,
 1.Timoth.6:16. Geluckigh Israel *verscheijden* mael' doen hooren,
 Maer onder 'sHemels Rondt daerin ick woon' en ben
 En leeft den Mensche niet die mijn gedaente kenn'.

Dies sult ghij $\left. \begin{array}{l} \text{mijn begrip} \\ \text{mijnen naem} \end{array} \right\}$ in geenighe metalen
 In gheenerhande stoff besluijten off bepalen.
 De Sonn' en ben ick niet; ick hebse daer geplant;
 De Maen gelijk ick niet, 'tis 'tmaecksel van mijn hand;
 155 Wt water, vier off locht en ben ick niet te rapen,
 Hoe zoud' den Schepper zijn het ghen' hij heeft geschapen?
 Spreekt Mensche wie heeft U met reden eerst *verlicht*
 Spreekt Aerde wie heeft u gehangen in 'tgewicht,
 Spreekt Helle wie heeft u van 'shemels licht gebannen
 160 Spreekt Hemel sterrenvelt, wie heeft u rondt gespannen
 Isai.40:18. Spreekt Menschelijck *verstandt* Hell, Hemel, aerd' en al
 Wat cont ghij leveren dat mij gelijcken zal?
 Sijn't steenen sonder ziel, zijn't blocken sonder leven
 Wat $\left. \begin{array}{l} \text{eere} \\ \text{voorbeelt} \end{array} \right\}$ sullen die $\left. \begin{array}{l} \text{des} \\ \text{van 's} \end{array} \right\}$ levens ghever gheven?
 165 Siet, Israel, ick ben u $\left. \begin{array}{l} \text{Helper} \\ \text{Herder} \end{array} \right\}$ en u Heer,
 Groot, machtich en $\left. \begin{array}{l} \text{jalous} \\ \text{zelours} \end{array} \right\}$ van $\left. \begin{array}{l} \text{mijner knechten} \\ \text{mijnen dienst en} \end{array} \right\}$ eer,
 Zoo wie daer onder u het Goddeloos afgrijsen
 Des mij-ontstolen plichts zal voorderen off prijsen,
 Zoo wie daer onder U zal vouwen hals off handt
 170 Voor 'tschoonste dat hij zie in Water, Locht off Landt,
 Dien sal ick mijne straff *gereckelijck* doen raecken,
 Dien sal ick dadelijck mijn sware handt doen smaecken,
 Dien zal ick inde ziel doen voelen en *verstaen*
 Hoe swaetlijck mijnen toorn can wordden wederstaen.
 175 Ick die der Vaderen te wel *verdiende* plagen
 In't vierde boose lidt den Kinderen doe dragen,
 Ick die mijn goedicheijt aen $\left. \begin{array}{l} \text{duijsenden} \text{ *verbind'* } \\ \text{1000 stammen bind' } \end{array} \right\}$
 Des ghenen die mijn wet om mijnen wil bemindt.

3.
 Al is het hertte mijn, al is't dat mij van binnen
 180 De Reden met den wil bekennen en beminnen,
 Zoo eijsch ick doch ijert meer bij d'onbeveijnsde grondt
Daeraen mijn eere hangt, De Tonghe met den mondt,
 Die sullen mijnen naem in alle goede saecken

Isai.19:18.65: Haer uijtterste behulp en twijffel-scheijder maecken,
 185 16. Jerem.12:16. Die sullen 'tjae en Neen van haer gerechticheijt
 } Besweeren } op den schrick van mijn' alwetenheijt.
 } Bevesten }
 Daer tegen wil ick slaen en grouwelijck besoecken
 Die mij op } loghen-tael } onweerdelijck bevloecken.
 } loghenen }
 Levit.24:16. Ick } sweere hun } den loon van d'eewigh-leste Doot
 } dreijghe met }
 190 Die haer op mijnen naem beroepen sonder noot.
 Die 'tlasterlijcke woordt der spotteren aenhooren
 Levit.5:1. En allenthalven niet beletten } off } verstooren.
 Prov.29:24. } en }
 Wil emmers Israel den name sijnes Godts
 Tot mijner Vijanden *vercleijningh* spijtt en trots
 195 Grootmaecken in sijn Hert, en voor de werelt spreken,
 Stof, oorsaeck, tijdt, } noch } plaets en can hem niet
 } of } ontbreken,
 Elck dale in sich selfs, bedencke door wiens cracht
 D'onsienelijcke ziel in 'tlichaem is gebracht,
 D'ontastelijcke Gheest, 'tonsterffelijck bewegen,
 200 Aen ijeder lidt ghemeen, in gheen van all' gelegen,
 Aenmercke tijdt op tijdt, beghinne *vanden* Dach
 Die hij sach alder eerst die alder eerst hem sach
 Herdenck' sijn groene jeught, besie sijn dorre jaren,
 Wat nu sijn haeren zijn, wat doen sijn crachten waeren,
 205 Ps.69:35. Ps.19:1. 205 Doorloope 's Hemels Rondt, daer, neffens Son en Maen,
 Zoo vele wegen schier als sterrelichten staen,
 Aenschouwe 's werelts cloot; daer twee *verscheijden* saecken
 Gen.1:9.10. Het drooghe met het nat een rondte samen maecken,
 210 Daer d'Ebbe, daer den Vloet de stranden op sijn maet
 Off climmende bespoelt, off sackende *verlaet*.
 En laete dan sijn Hert in sijne woorden blijcken,
 Ps.8:1. En segge, Groote Godt wie isser w's gelijcken?
 En roepe overluijdt, Hoort, Goddeloosen, hoort,
 Wij vreesen noch u strop, noch u vier, noch u moort,
 215 Dit's onser aller } Hoop } dit's Israels *vertrouwen*,
 } Godt, }
 Het wit *daerop* wij zien, den grondt *daerop* wij bouwen,
 Dit is Hij om wiens naem u banden en u pijn

Ons' feesten, onsen roem, ons eere zullen zijn.
Dus wil ick mijnen naem in Israel sien sweeren,
220 Dus wil ick 'tasterwoordt in loffsang sien *verkeeren*,
Dus wil ick mijne macht mijn weijsheijt sonder grondt
Zien prijzen in 'tgemoot, sien voeren inden mondt.

4.
Wilt ghij in 's levens loop u selven niet *verliesen*,
Volght mijne ganghen naer: Wie sal het schepsel kiezen
225 Voor stierman, voor beleidt, voor loot, voor waterpas
Dan die hem heeft gemaect het ghen' hij niet en was?
Om uijt een ijdel Niet een groot All te *verwecken*,
Gen.1. 1. Om uijt de duijsterheijt het claere Licht te trecken,
2. Om alles t'overcle'en met een ghemeijne Locht
230 Die't hooghe van het laegh' voor altijdt scheijden mocht.
3. Om 'tdrooghe van het nat bescheijdelijck t'ontcleven
Om d'aerde Vrucht en zaet gewillich te doen geven.
4. Om Jaer, maendt, dach en uer, bij Sterren, sonn' en maen,
Een ongefeijlde loop gestadich te doen gaen.
235 5. Om 'tvlugge
cleijn-gebeent } de wolcken te doen }
de loch[t] te doen door } snijden,
'Tgeschubde zee-gediert door 'twater te doen glijden.
6. Om 'tcruijpsel voete-loos, om vier-voet allerhandt
Beijd Elephant en mier te brenghen op het landt
Gen.1:26.27.28. Om 'tlaeste meester-stuck, het cort-begrip van allen
240 De cleijne werelt, Mensch, naer mijn goet wel-gevallen
Te schapen, als een Heer die alles heerschen mocht,
Ses daghen hebb' ick daer vrij-willich in *verwrocht*.
Gen.2:2.3. Den sevenden gerust, geseghent en gepresen,
Voor eewich t'mijner eer geheijlight heeten wesen.
245 Ses daghen zal den tijdt van uwen arbeijt zijn,
Ses daghen hooren U, den sevenden is mijn,
Dien zult ghij, Israel, voor mijnen Sabbath kennen,
Daer sult ghij uwen Zoon, u Dochter aen gewinnen,
U affgesloofde vee, u Dienaer man off meijt,
250 Den vreemdelingh } *daerbij* } die } t'uwen huijse }
} *daeraen* } } t'uwent binnen } leijt.
Dien sult ghij aen mijn woordt, aan } Psalmen }
} lofsang } en gebeden
In mijnen naem *vergaert* Godts-dienstelijck besteden,

} Ontvliegen }
 } Ontloopen } 'swerelts sorgh, begheerlijcheijt en lust,
 Verheffen 'tvlugge hert naer d'onbepaelde rust
 Naer 'tSabbath zonder endt, den ghenen toegescreven
 255 Isai.66:23. Die 'tSabbath haer's gemoets mijn goetheijt overgeven,
 Die van het boose werck in ruste leggen stil
 En maken mijnen Gheest den Meester van haer wil.

5.
 'Tweerspannigh trots gemoet en $\left. \begin{array}{l} \text{zal} \\ \text{can} \\ \text{wil} \end{array} \right\}$ ick niet *verdragen*,
 260 Levit.26:18.19. In't sacht, gehoorsaem hert is alle mijn behagen,
 Deuter.11:27. Gehoorsaem zult ghij zijn den Wille, keur, en wet
 Van die ick over U als Hoofden hebb' geset
 Den Vader, die U heeft beijd' lichaem *ende* leven
 Door mijn bestuer en macht geschapen en gegeven,
 265 De moeder die U heeft gedragen en becrocht
 In swaricheijt gebaert, in sorghen op gebrocht,
 Plicht, eerbiedt en ontsach sult ghij haer beijde toonen,
 Hun $\left. \begin{array}{l} \text{weldaet} \\ \text{liefde} \end{array} \right\}$ t'aller tijdt beleefdelyck beloonen,
 In band' en ballingschap, in overlast en pijn,
 270 Sult ghij haer toeverlaet, troost, heijl, en hulpe zijn
 Den avondt haeres tijdts, haer sware leste daghen
 Zal hun U Morgen-son blij-geestich helpen draghen,
 Swijght nederich en lijdt, straft $\left. \begin{array}{l} \text{haere woorden} \\ \text{haer geboden} \end{array} \right\}$ niet,
 In recht off ongelijck buijght onder haer gebiedt.
 275 Der Landen overheijt, en wereltlijcke machten,
 Zal uwer ijeder een voor mijn gesanten achten,
 Rom.13:per tot. Zij sitten op den Stoel $\left. \begin{array}{l} \text{daer ickse} \\ \text{die ick haer} \end{array} \right\}$ hebb' gestelt,
 1.Petr.2:13.14. Haer menschelijck gebiet is Goddelijck geweld
 Tit.3:1. Des Vaders in sijn huijs, des Coninckx in sijn landen:
 Exod.18:19.20.21. $\left. \begin{array}{l} \text{Haer} \\ \text{De} \end{array} \right\}$ wetten $\left. \begin{array}{l} \text{is} \\ \text{sijn} \end{array} \right\}$ mijn woordt, de Princen zijn mijn
 280 handen.
 Act.4:17.18.19. Begheeft U onder haer (doch redelijck) ontsach,
 5:29. Te loone zult ghij zien een langhe levens-dach,
 Te loone vol gelucks de voor-beloofde kusten

285 Het Rijcke Chanaan besitten en berusten,
Te loone zult ghij zijn onsprekelyck *verheught*,
In't Hemelsch Chanaan, d'oneijtelijcke vreught.

290 2.COR.13:11. Leeft vredelyck in rust met uwen even naesten,
Verstout U niet sijn Doot ontijdelijck te haesten.
'Tis mijn gelijckenis, mijn maecksel en mijn beeldt,
Die van U noch in ziel noch lichaem niet en scheelt
Schendt mijne wercken niet: mijn gramschap zal bestortten
Die 'tminste menschen-lidt zal schaden off *vercortten*.
U eijghen vleesch en bloedt behoort mij eijghen toe,
Staet mij u leven aen, wat zijt ghij't selver moe?
295 Ick $\left\{ \begin{array}{l} \text{stell' U doot haer} \\ \text{stelle stervens} \end{array} \right\}$ uer, wie zalse niet *verbeijden*?
Ick voeghe ziel en lijff wie zalse derven scheijden?
Zal eenen druppel bloets ter aerde sijn geraeckt
In spijt en weder-wil van die hem heeft gemaeckt?
Wee allen die de handt aen mijne Rechten steken;
300 U onschult, Israel, zal ick, off niemandt, wreken,
Mij comt de wrake toe: Wee, die sijn Broeder slaet,
Off met de tonghe quetst, off metter hertten haet.
Rom.12:19.
Deut.15:19.32:35.
Levit.19:16.17.18.

305 1.COR.7:7.8. Elck voughe sijnen staet naer sijn ontfangen crachten,
Die sijn genegentheijt can dwinghen en *verachten*,
In woordt en wercken kuijsch, van hertten onbesmet,
Onthoude sijnen $\left\{ \begin{array}{l} \text{lust} \\ \text{sin} \end{array} \right\}$ van 'thouwelijcsche bedt.
310 1.COR.7:32.33. Veel beter connen mij d'ontbonden vrije sinnen
Dan 'thuijs-besorghde hert believen en beminnen.
Die niet en can $\left\{ \begin{array}{l} \text{ontgaen} \\ \text{weerstae} \end{array} \right\}$ den moeilijcken brandt
1.COR.7:9.
1.THESS.4:3.4. Van't sondigh lusten-vier, beghev' hem inden bandt,
Bepale sijnen lust, *verplichte* sijn begheeren,
Sijn $\left\{ \begin{array}{l} \text{sinnen} \\ \text{ziele} \end{array} \right\}$ te geval, en mijn gebodt ter eeren.
315 Gen.2. Dits d'eewigh' echten knoop, 'tonbrekelijck *verbondt*,
In mijnen naem begost in mijne Wet gegrondt.
Vervloeket zij den Man die selver sijn gedachten

Math.5:28.
 Rom.7:7.

In sijnes naesten bedt oneerlijck laet *vernachten*,
 Vervloeket zij de Vrouw die haren Camer-raedt
 Den minsten ooghen-lonck in overspel ontslaet.

8.

320 Laet ijeder een de Vrucht van sijn besweette Jaren
 Besitten ongemoeijt, en *vredelijck* bewaren:
 Den mensche raeckt aen goet noch have bij geval,
 Ps.104:27.28.
 Prov.10:22.

325 Van mijn rijck-milde handt, van boven comt het al;
 Die't sijnen Broeder neemt, heeft mij voor eerst bestolen,
 Noijt bleve Dieverij voor mijn gesicht *verholen*.
 Luc.3:14.

Wacht strooper op het velt, wacht roover onder 'triet,
 Ontgaet des rechters handt, mijn oogh ontloopt ghij niet.
 Wacht vrecke woeker-dieff, die op't oneerlijck $\left. \begin{array}{l} \text{rapen,} \\ \text{schraper,} \end{array} \right\}$

Luc.6:35. Ps.15:5.
 Exod.22:25. Levit.25:36.

Bij daghe niet en rust, bij nacht $\left. \begin{array}{l} \text{vergeet te} \\ \text{verlet u} \end{array} \right\}$ slapen,

330 Wacht schatteren mijns Volckx die vander armen bloedt
 Onmenschelijck *versaet* uws hertten overvloet.
 Ick houde rekeningh van all' u boos bedrijven,
 Dat zal ick t'sijner tijdt voor mijn gericht beschrijven,
 En mijn lanckmoedicheijt, mijn $\left. \begin{array}{l} \text{Goddelijck} \\ \text{uijtsel en} \end{array} \right\}$ *verdrach*

Vergelden met den schrick van zoo veel swaerer slach.

9.

335 Onwaerheijt, Achterclap, bedrieghelijcke woorden
 Zijn grouwelen voor mij, en geestelijcke moorden;
 En meer als dieverij: Wie $\left. \begin{array}{l} \text{schaedt} \\ \text{quetst} \end{array} \right\}$ sijn broeder meer
 Off die hem neemt sijn goedt, off die hem steelt sijn eer?
 Het snelle Tonghen-bladt en hebb' ick sonder reden

340 Veel cortter niet getoomt, dan $\left. \begin{array}{l} \text{alle d'} \\ \text{'slichaems} \end{array} \right\}$ ander leden,
 Meest alle zijn gepaert, dit staeter maer alleen
 Gewortelt in het vleisch, becingelt in het been.
 Wel hem die sonder leedt van vrunden en gebueren
 Ps.15:3. 141.3.
 345 Prov.10:12.

Zoo sorghelijcken lidt can dwinghen en bestueren,
 Die liever 'snaesten schandt stil-swijghende bedeckt,

Dan $\left\{ \begin{array}{l} \text{sijnen} \\ \text{ijemandts} \end{array} \right\}$ goeden naem met loghenen bevelekt.
 Dien gave, noch geschenck, noch vrees noch hop' en
buijghen
 Om teghen sijn gemoet *bedrieghelijck* te tuijghen.
 Ephes.4:25. Schout loghen-tal, mijn Volck, ter liefde van U Godt
 350 Die $\left\{ \begin{array}{l} \text{den bedriegher} \\ \text{d'achterclapper} \end{array} \right\}$ hoont, den loghenaer bespot.

10.
 Ps.139:2. Gheveijnsde heijlicheijt en zal mij niet bedrieghen,
 Voor mij en can den mondt het Herte niet belieghen,
 Math.5:20. Oock ben ick met den $\left\{ \begin{array}{l} \text{schijn} \\ \text{tooch} \end{array} \right\}$ van buijten niet gepaeijt
 Daer 'therte herwaerts treckt, en 'tooghe derwaerts draeijt.
 355 Prov.16:2. 21.2. Laet niemant op den schijn van sijne $\left\{ \begin{array}{l} \text{wercken} \\ \text{sonden} \end{array} \right\}$ rusten,
 Ick wachte wil noch daet, ick straff de bloote lusten.
 Wie 'sanders Huijs off goet, uijt giericheijt beweecht,
 Bedeckelijck *verwenscht*, heeft Dieverij gepleecht;
 Math.5:28. Wie sijn begheerlijcheijt in' tminste heeft begeven
 360 Tot 'snaesten wijff off maecht heeft Overspel bedreven,
 Wie om sijn broeders Doot, onredelijck *verstoort*,
 Math.5:22. Tot sijner wraecke hoopt, is schuldich aen een moort.
 Swicht vleeschelijck *vernunft*: mijn wille sij u reden,
 Isai.45:9. Wie salder tegen staen, wie isser om t'onvreden?
 365 1.Sam.3:18. Wie roepter mijn gebodt voor 'tmenschelijck gerecht?
 Ick, de Rechveerdighe, Ick, Israël, Ick segh't.

Jae, Heere, 'tis U woordt, 'tsijn U bescreven wetten,
 Daer naer wij onsen loop *verbonden* zijn te setten,
 Deuter.27:26. Daer van het minste punt *vertreden* off gefaelt
 Math.5:19. D'onsterffelijcke Doot rechtvaerdelijck behaelt.
 370 Gal.3:10. Daer door de swacke ziel in een van all *vervallen*
 Jac.2:10. Voor U gerechticheijt straff-schuldich is $\left\{ \begin{array}{l} \text{voor} \\ \text{van} \end{array} \right\}$ allen
 Ps.130:3. 143:2. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Maer} \\ \text{En} \end{array} \right\}$ zult ghij $\left\{ \begin{array}{l} \text{daerop} \\ \text{hierop} \end{array} \right\}$ dan te rechte met ons gaen
 Waer is hij, Grootte Godt, die voor U zal bestaen?

375 Waer } 'tschepsel } uwer handt in } d'eerste } form }
 } 'tmaecksel } } zijn geheel } vorm } gebleven, }
 En hadden wij U, Heer, moetwilligh niet begheven,
 Gen.1:27.31.
 Eph.4:24.
 Col.3:10.
 Wij } dorsten } opwaert zien: De crachten waeren daer
 } derfden }
 Om U gebodt en Wil in als te comen naer.
 Nu leijt dat groote licht, die Goddelijcke gaven
 380 Rom.5:12.14. Door eenen, in ons all, erff-sondelijck begraven.
 Nu isser vanden mensch ter werelt gheen *vermaen*
 Ps.14:3. 53:2.4.
 Rom.3:10. Die 'tminste goet can doen, can dencken, off *verstaen*.
 Selff, Heere, daer Ghij werckt; daer ghij het nieuwe leven
 385 Rom.7:23. In't nieuw-herboren hert van nieuws bestaet te geven,
 Valt strijdt en tegenstandt, door een *verscheijden* Wet
 Die tegens d'uwe stelt haer moghelijck belet.
 Waer zijn ons Vruchten dan, waer zijn ons' Offeranden?
 Rom.12.1.
 1.Petr.2:5. Wat zal een leghe handt op } uwen altaer } branden?
 } u altaren }
 Wat zal hij brenghen op zijn Schepper te geval
 390 Die alles schuldich is, en niet en heeft met al?
 Dus comen wij van U, Genadich Vader, halen,
 Het ghen' ghij van ons eijst; de middel om betalen
 Van die wij schuldich zijn: Siet ons' ellenden aen
 Rom.4:25.
 Hebr.9:12.
 395 1.Cor.1:30. Laet sijn' onnoselheijt voor onse schulden spreken,
 Laet uwes torens slach op sijn *verdiens*ten breken,
 Laet sijn geleende straff, en onverdiende pijn
 Op uwen altaer Heer ons vollen offer zijn.
 Zoo zal U goedicheijt op aerd' en hemel wesen
 400 In eewen eewicheijt geheijlight en gepresen,
 Zoo u gerechticheijt den Volckeren bekent
 D'een' onuijtsprekelijck en d'ander zonder

ENDT.
 Constanter. 1619.
 4°. Cal. Septembris.

Deo Gloria

CHRISTELYCKE BEDENCKINGEN

over de

THIEN GEBODEN DES HEEREN.

tot Vervolgh op voorgaende Verclaring
vande xij. articulen des Christelijcken geloofs.

5
C edite Terrarum claudae moderamina leges,
O ccidat ad Solem Cynthia vestra meum:
N avigat ad Summo defixum sydus Olympo
S cilicet, haec animi quassa carina mei.
T ollor; Ave tellus, *super* as libet ire per auras;
A nnue Caelorum Rector et affer opem;
N itimur in vanos, nisi te $\left. \begin{array}{l} \text{ducente} \\ \text{praeunte} \end{array} \right\}$ labores.
T ende manum, *per* sto; tolle, relabor item.
10 E rige divino trepidam sufflamine mentem,
R estat in auxilio spes rediviva tuo.

Prid. Id. 7bris. MDCXIX.

[18]

IJet boerighs,
Aenden Vrijheere van
ASPEREN,
aengaende Joff. Anna Visschers.

5 Roomsch gespann Veneetsche berders,
Tweede vrijster van ons' Herders,
Haeghsche maecksel, Fransche krops,
Fransche stelling, Haeghsche kopp,
Haeghsch-Veneetsche-Fransche spanen,
Luijt, getuijge van mijn' tranen,
Luijt, getuijghe van mijn' vreughd,
Van mijn' onbevleekte Jeughd:
Luijt, toekomende verblijden,
10 (Emmers wilt den Hemel lijden)
Van mijn' dorren ouderdomm;
Luijt, mijn' stille Treves-tromm,
Luijt, mijn' Fluijt, mijn' doove Trompen,
Luijt, mijn' feest mijn' druijven-dompen,
15 Luijt, mijn' heusch onnoosel spel,
Mijn vermaeckelick gequell.
Luijt, mijn' voorspraeck bijde Meijsges,
Die wel zess, wel zeven reijsjes,
Seven knechjes wel-gepaert,
20 Om een boompjen hebt vergaert;
Luijt, mijn sleutel totte Kamers
Daermen zonder gouden hamers
Selden in geraeckt off niet,
Daermen 't Volckgen niet en siet
25 Dan gedoken inden Doncker,
Daer het Manne-volck heet Joncker,
Daer de Vrijster Juffer heet,
Daer men altijd suiCKER eet;
Daer de deuren en de muren
30 Met fluweele lange luren
Zijn behangen en bedeckt;
Daer men mette Boeren geckt,
Daer het altijd is voll reucken
Recht als in een' kermis-keucken,
35 Daer de leren-wanten duijm
Steeckt vol muskes en parfuijm,

57

[18] IJET BOERIGHS

Daer de mantels en de kragen
Zoo veel' vreemde kleuren draghen
Dat het in een mensch sijn oogh
40 Flickert als een regenboogh.
Daermen heele Winter-nachten
Met het bloote hooft moet wachten,
Om een handtjen voll gewins,
Op een' Hertogh off een' Prins:
45 Luijt, mijn eerste wegh-bereider
Totten grooten Menschen-weider
Hom. West bij Noorden 't Noorder Meer
Poimèn Laón. (Japick, dunckt mij, hiet den Heer.)
Die sijn' hooch-geleerde Ooren
50 Om den Herder-tramp te hooren
Die ghij hem te wille sloeght,
Goedertieren heeft gevoeght.
Luijt, bij luijten vergeleken
Die voor Luijten noijt en weken,
55 Luijt, die uwen Trampers naem
Kondigh maeckt en aengenaem,
Tweemaal seven Jaer geluijstert,
Meer bevochten dan verduijstert,
Luijt, te veel gepresen Luijt,
60 Stopt uw' snaren, *Anna* fluijt.

Wt was de Boeren-deun, zoo haest het Herder-wicht
Sijn' *Anna*, sijnen schrick, kreegh naerder in t'gesicht,
En sagh haer t'Fluijtgen vast van alle kanten klaren,
65 En sagh een' Jonghe Rei rontsom haer lijff vergaeren,
En sagh het soet geswell van d'een' en d'ander' koon
Daer mede, zoo hem docht, Sij peilde na den toon.
Ghij die het Roemer-lied aen uwe kroon gehangen,
Geluckigh Heer-Poëet gehoort hebt en ontfangen,
70 Ghij die verstaet hoe verr' een' Amsteldamsche Fluijt
Verketelt en verdooft een' Haeghsche Herder-Luijt,
Spreeckt vonniss tusschen tween, off niet de lompe Jongen
Sijn schrale darm-geschrapp voorsichtich heeft bedwongen
Daer *Annas* keel verscheen; Oft niet is, zoo hij meent,
Best tijdelick gewicht, eer schandelick verbeent.

1619.

[19a]

Aen mijn Heer de Groot.

Bedeckt U gulden hoofd, o Sonne, want dees lien
Beminnen Duijsterheijt en willen 'tlicht niet zien,
Maer dunckt het U niet goet daer andre me t'ontrijven
Zoo bidd' ick U dat ghij wat in de hoocht wilt blijven,
5 Ick vrees' indiense U slech kosten comen bij
Ghij zout gevangen zijn en dapper inde lij.
Ick waerschouw U, en wilt ghij mij noch niet gelooven,
Zoo siet eens hoe dat hier zoo *deerlijck* is *verschoven*,
Zoo naeuw bewaert en in perijckel vande Doot
10 Het licht van onse eew, die braven Huijch de Groot.
Wiens *loffelijck* gerucht de werelt over dondert,
Wiens *treffelijck* verstandt van ijeder werdt *verwondert*.
Wie zal beletten nu dat haet en onverstandt
Niet en *verdelgen* dit cieraet van Nederlandt.
15 Ach, ach, was't in mijn macht, ick waechde graech mijn leven
Om aen mijn Vaderlandt een sulcken man te geven,
Een sulcken man segg' ick die niet heeft sijn's gelijk,
Die smijt het wreet geval zoo clackloos in het slijck.
Een sulcken man helaes werdt nu geworpen neder
20 Daermen om wenschen, maer niet licht zal krijgen weder.
En belcht U niet, mijn Heer, indien een slechte maecht
Die U *verheven* geest op't alderhoochst behaecht,
Haer pen set op't pampier, wiens hart U meer is gunstich,
Als wel haer scrijven is geleert, geciert, off kunstich.
25 En dat ick van u loff het grootste deel swijgh still,
Gelooft het is van Vrees, en geensins door onwill.

Anna Roemer Visschers.

[20] Op de Fabel van Venus ende Adonis. Tegen de Vrouwen.

Wie hadde Venus doch zoo snellen fellen schicht
Gedreven in de borst? Haer eighen blinde wicht.
Maer was hij niet haer kind, en was sij niet sijn' Moeder?
De lekker en verschoont noch bloed-*verwant*, noch broeder.
5 Maer was sij selver niet Vooghdinne van sijn' hand?
Meestersche van het vier, maer slave van den brand.
Maer was sij niet Goddin om sijn geweld te weeren?
Gheen Goddelicke maegh kan dat fenijn *verteeren*.
Och sterfflick Vrouw-gediert, Doel-witten van de *Minn*,
10 Ontstekelicke waer, nu komt mij inden *Sinn*,
Kost Venus noch als moe'r, noch als Voochdin*n* sijn' banden,
Noch als Goddin ontgaen sijn kinder-pijl-geweld,
Wat moet het grouwelick tot uwent sijn gestelt,
Die eens al watter smoockt mocht luchterlaegh zien branden!

[21] Opde selve
Voor de Vrouwen.

Was Venus liefde-geck, wie kan *daeruijt* besluijten
Dat Vrouwen in 'tgemeen off niet off weijnich stuijten.
Al was zij haest in brand dat hadde sijn waerom,
Wien bijt de Duijvel eer dan dieder met gaet om?
5 Waer wordt het lichter nat dan inde vochte plasschen?
Waer maeckmen lichter vier dan inde gloeijend' asschen?
Wat zouse sijn als Vonck die heel de werelt braeijjt?
Wat zouse sijn als hoer die all de koppels draeijjt?

1619

[22] THE, de soetste van ongs bueren,
 Al dit goetjen selje stueren
 Naje groene Groenevelt:
 Siet toe datje't wel bestelt.
 5 Inden eersten selje'r vinnen
 Ien beschreven glas van binnen:
 En daer in ien stuck papier,
 Met ien veersjen drie off vier,
 Van die man sen hooghe tarmen,
 10 Die ongs buer-wijfs blancke narmen
 Soo ondieftelijcken net
 Op ien rijmpjen heijt eset.
 Item isser noch ien stickjen,
 Off ien cluchjen, off ien quickjen
 15 Van ien Haeghse boere-jool
 Vors ekropen uijt de kool:
 Van ien jonghe plompe lekker,
 Die soo kies is en soo lekker
 Soo hij doen mocht wat hij wou
 20 Dat hij numment prijsen sou,
 Numment minnen, numment vieren
 Numment eeren, numment cieren
 Dan de soetste fraeijste meijt
 Die oijt aerd' edregen heijt.
 25 Waer bij all' ongs aare troosjes
 Komen lijck verlepte roosjes
 Lijck ien knip-slach bij ien worp
 Lijck ien hujsien bij ien DORP.
 Doch moer: as je 't hebt elesen,
 30 Raet wie mach het meijsien wesen:
 Asje siet op't schreeven glas
 Denckt wie dat het knechje was.

[23] Grilligh trilligh Trilloos kindt
 'Khadje dapper wel esint
 Waerje niet zoo licht van belghen,
 Dat en ken ick niet *verswelghen*
 5 Datje zoo soudt mitter vaert
 Raecken op je groote paert;
 Om en hoop onnoosel grillen
 Die me lesterijs ontvillen
 Tusse waeck en slaepe schier
 10 'Savents, schat ick, bijde Vier,
 Om en onbeschoft versieren
 Om en onbedocht vercierien
 Datje giste t'jouwer schandt
 In men rijmpge was e plandt.
 15 Com, ick moetj' en kunsge leeren;
 'Kwil't noch al ten quaetste keeren,
 'Kneem ick hadd' van iene meijt
 Quaet e schreven, quaet esejt
 Om en aere wat te prijsen
 20 Om en aere te bewijsen
 Datter al wat onderscheijt
 Tussen heur en aere leijdt.
 Jij, die't meughelick zoudt lesen,
 Zouwe wel zoo schielick wesen
 25 Datje strack ter sprongh ter loop
 Zoudt gelooven al den hoop?
 Schole, Moer, en leert ierst kennen
 Wat de mans voor goedtge bennen,
 Wat den bouwen en den doeck
 30 Al moet lijen vande broeck.
 Zoo veul moetje van men hooren
 Noijt en wasser knecht ebooren
 Zoo ontijdelick oprecht
 Zoo belachelicke slecht
 35 Die ghien leughens cost *versinnen*
 Om te prijsen hoeft off sinnen
 Backes, ooghen, mongdt off haer
 Van sen Vrijster off sen Caer.
 Meijsges, 'kwilje niet bedrieghen
 40 'Kmaeck perfessi van te lieghen

Waer ick jouluij raeck an boort,
 Daerom asje van men hoort
 Dat ick d'ien' off d'aere Vrijster
 Segh in 't singhen 'tis en lijster,
 45 Segh in 't treën 'tis en paeuw,
 Segh in 'tclappen 'tis en Caeuw,
 Segh her ooghjes bennen Lichges
 Segh her lonckjes bennen schichgies,
 Segh her borsges bennen smout,
 50 Segh her tuijtgies benne gout,
 Segh her coontgies benne staeltgies
 Segh her lippgies benne craeltges,
 S'heijt en halsge van ijvoor,
 Taetges witter as en moor,
 55 Haetges softer as en bontge,
 Bientges rapper as en hondtge
 Voetges smaller as en kindt,
 Treetges luchter as en windt.
 As je sucke malle dinghen
 60 Mijn hoort spreken mijn hoort singhen
 Mijn hoort speulen op men luijt,
 Seght, de leepe lekker fluijt.
 Maer (sel hier en wijsert seggen
 Die de quinten dworsser leggen)
 65 "Fliegen is en sondigh stick.
 Vaer, al weetje meer as ick,
 Laetje zoo in slaep niet wieghen,
 Allet Vrijen staet op't lieghen,
 Al de Vreught van broeck en rock
 70 Rust op leughen en op jock.
 Niettemin op sucke leughen
 Die al hier off daer toe deughen;
 Want gelijck en grooten Heer
 Keuninck, Keijser, Paus off meer
 75 Tien mael hoogher wordt epresen
 Dan hij oijt mocht waerdich wesen,
 Niet om dat hij't wesen cost
 Maer om dat hij't wesen most.
 Zoo *vergaet* het menich reijsges
 80 Bijde knechges ende meijsges

'Tgoetge geeft mecander op
 Totten hooghen hemel top.
 Niet om datte Vrijers vinnen
 Dat her Vrijsters sijn Goddinnen,
 85 Off ijert hooger as en mensch,
 'Tis en louter bloote wensch.
 Dat's te seggen isse moelick
 'Kwouw se waer beleeft en goelick,
 'Knoem de cleuter alle daegh
 90 Zoo as ickse geere saegh.
 Wel ick mach niet langher praeten,
 'Khoop je selttet nouw schier vaten
 Waeret rechte grondtgat leij
 Van al dat ick lestent zej
 95 Om en meijsgen te bestieren
 } Die me { sonder te *versieren*
 } Die ick {
 (Als ick't ommers segghen mach)
 } Meer behaegt { as alden dach.
 } Liever sie {
 Daer ick me in deught en eeren
 100 Wongder wel ken ackirderen,
 Dien ick lieff heb met en maer,
 Niet as vrijster maer as Caer.
 Zouwje *daerom* wille kijven,
 Zouwje *daerom* cribbich blijven,
 105 Dat en denck ick nummermeer.
 Trouwe, doet vrij drij mael meer
 'Klaetje grollen, 'klaetje morren,
 'Klaetje grimmen, 'klaetje knorren,
 Quelligh krelligh Trelloos kindt
 110 'Khebj' al ewewel esint.

Constanter. 20. *gbris.* 1619

raptim et ludibundus. vix trib. hor.

[24] Wie seijt dat Piet en Trijn niet commen over ien?
De bueren hebben dat der leven niet esien.
Piet maledijt den dach dat hij het Varcke trouwde,
Trijn zeijt het isset stick dat heur oijt meest berouwde,
5 Mocht Piet doen dat hij wouw hi quam noijt bij sen wijff,
Mocht Trijn doen datse wouw se raekte noijt sen lijff.
Piet maeckt hem uijtten bedd' voor dach en opter straeten,
Trijn doet ghien liever dingh dan buijtens huijs te praten,
Piet is bedruckt en stil zoo haest hi is in huijs,
10 Tuijs zitten bijde man is Trijng her grootste cruijs.
Piet wenst hem dickwils blindt om Trijns gesicht te schouwen,
Om Pieter niet te zien zou Trijn her oogh uijt clouwen,
Piet wouw hi al *verrott* in't kerckhoffs mesten lach,
Trijn roept schier alle daech om 'sleuens lesten dach.
15 Piet zeijt daer's niet en kindt van him as vaer eboren,
Trijn zeijt daer isser ghien dat him ken toebehooren,
Moet de Vrouw mette man in alles gaen te gaer
In iene will en wens? Waer vontme liever paer!

Constanter. 27°. *9bris.* 1619.

Paraphr. Ex Anglico Ben. Johnson.

[25] Tvrouwe-lof
alias
Mans handt boven,
[Boertighe] *verantwoordingh* ande Jeught van 'tsGra[ven]haeg[e]

Haegse [kindre, schielick] goet
Krevelachtich hoofs gebroet
Windich, toome-loos geselschip
Wispelturigh, licht Kernelschip;
5 Sonderlinghe jij Monseurs
Onderdane vande Keurs
Vande Cappen en de Prucken,
Die $\left. \begin{array}{l} \text{jou} \\ \text{je} \end{array} \right\}$ blindelingh ontrucken
"Talderwaertste Manne-pandt
10 Macht, gebiedt en overhandt.
Vriende, 'khebjc niet te hiete
Dan it moetje niet voordriete
Dattick om men eijghen baet
Zoo en deuntgie mitje praet.
15 Speciaeltges wat mach't wesen
Datter onglangs is eresen
Ongder jouluij jonghe maets
Daer 't Noordende daer de Plaets
Daer de Vijver-bergh sen boomen
20 Off van spreken off van droomen,
Daer me 't Juffer-rijck Voorhout
Hiele middich-malen houdt
Daer de Kneuter-dijckse bueren
Kindre me om mostert stueren,
25 Daeret hiele hoff off waeght
Daeret Spuij sen deel off draeght,
Daeret Waghe-grauw van Leijen
Zoo *versierlick* op gaet weijen
Datter Os en Clos om lacht
30 Meer as om en smockel-vracht.
Ick onnoosel knecht van buijten
Die van blasen noch van tuijten
Noch van al dat Weten hiet
Weijnich meer *verstae* as niet

35 Hebb' al over langh gaen pruijlen
 En gaen dencken watter schuijlen
 Watter ongder ongse jeught
 Mocht ontsteken sucken vreught.
 Drijffier weeckges mochtet lijen
 40 Khoorde dochtmen van ter sije
 Datter erghens ongder 'tgras,
 Zoome zeijt, en aeltge was:
 Datter hier off daer wat spoockte
 Daer de heele buert aff roockte.
 45 'Tdraetge, dochtmen, hadd' ick doe,
 'Kpeurde strack nae 't clouwen t[oe];
 Kenn ick't bijde mans niet vinne
 (Zeijd' ick soetges in men sinne)
 'Tander hallif-mens-gedrocht
 50 Dat de mensch in lijen brocht
 'Tvrou-gediert, dat om drij vijghe
 Liever borste zou dan swijghe,
 Selmen ommers opp en aen
 Niet *verleghe* late staen.
 55 'Tbeurden even as ick miende
 D'eerste mutz die'ck wordde ziende
 Gaffme driemael meer bescheijt
 Dan ick wachte vande meijt.
 Caertge, seijse, wat zouwt wesen,
 60 'Tvolckgen heijt en

}	dicht	{
}	brieff	{

 elesen
 Off'tje lieff is off'tje quelt
 Daer je naem wordt in espelt.
 Wel men naem is goet om spellen,
 (Zeijd' ick,) zouw'kme daerin quelle?
 65 Wordd' ick *daeroff* sieck, Godt loff,
 'Klaegh al langh op't kerrickhoff.
 Isset slechs ghien Condemnaci,
 Trouw-beloft off Oblegaci,
 Isset maer ghien Mangdement
 70 'Tschrickelicke Boer-torment,
 Rekenventie off Sentenci
 Aller pesten pestelenci,
 Staeter *Mauritz* noch *Soo est*,

Staeter purje noch arrest
 75 Staeter noch van compereren
 Noch docere noch firmeren,
 Spelt men naem vrij dage langh
 Daerom kijck ick suer noch bangh.
 Soetges, soetges, al met sinnen
 80 (Ghingh de kleuter weer beghinne)
 Luij te roepen is't niet al
 Waren al de mejssies mal
 Waren al de vrijsters vlieghe
 Wie en souse niet bedrieghe?
 85 Maer het goetgen is te gauw
 'Tsiet al wijdt al treet het nauw.
 Kijck Cabouter hier is't brieffje
 Datje lest en seker lieffje
 Op je hacken heijt estuert
 90 Doe je ginder in je buert,
 (Trou[we, 'k wilder nim]ment melden)
 Sucke malle parte stelden
 Datter scheen in't heel' A. B.
 Ghien zoo costelicken D
 95 Van sen leve waer te vinne
 Om en rijmpge te beghinne
 Van en meijsge diemen hiet
 Juffer, Juffer: (Wist ick't niet?
 Most de saeck niet selver spreke?
 100 Siet sen backes nouw ontsteke!)
 Doeme vijff ses haegse troosjes
 Schelde voor verlepte roosjes,
 Al ter liefden al ter keur
 Van't verschreve Vrijster-leur.
 105 Bloote, blinde Venis-seungie,
 Wat ontstaeter menich deungie
 Menich onbescheije praet
 Daer jij tussen beije gaet!
 Waer toe kenje 'tvolck niet brenghe
 110 Die her poot an jou *versenghe*,
 Wat *verblindje* metje boogh
 Menich calver-jeughdich oogh!
 'Kmiende me iens op te fluijte

Om de meijt her mongt te sluijte.
 115 Hola! riepse, Lieve man
 'Tsoetste comt eerst achter an
 'Kmoetje 'tiefje noch iens noemen
 Dieje die *verlepte* bloemen
 Daer ick flus aff heb eseijt
 120 Zoo suer op doen breken heijt.
 'Khoever niet langh nae te talen
 Noch getuijgen voor te halen,
 'Tschrifje selver zoo as't leijt
 Gheeftme dubbel op bescheijt.
 125 Alsoo seker as den Hemel
 Met sen eve-staech gewemel
 Met sen nummer stille staen
 Duijsent lichten om doet gaen,
 Alzoo seker asset s'merghens
 130 Oostwaert lichter is as erghens
 Alsoo seker as den dach
 Phebus dochter hiete mach,
 Alsoo seker asset huijen
 Middich wese sel in't suijen
 135 (Hooghe tarme docht ick vast
 Nae't de vrou-luij weijnich past)
 Bennen hiel [den Haegh sen] ooghe
 Niet betoover]t off betoghe]
 Die dit stickgen heyt *versint*
 140 Is 'tberoemde Visserskint,
Anne fleurtge van je naci
 Ienigh' Hollancks reppetaci
 Trouwe voorspraeck van ongs eer
 Duijsent dancken en noch meer
 145 Duijsent groene Lauwer-croonen
 Moete jou de moeijte loonen
 Eere zij de cloecke hangt
 Die de spotter brocht te schangdt.
 Doen en cost ick 'tlangher swijghe
 150 Van men selve niet *vercrijghe*
 'Kstelde 'tlichum in pistuer
 Lick en onderschoorde muer
 Lick en craeckling van twie oortgies

Lick en $\left. \begin{array}{l} \text{ketel} \\ \text{pap-pot} \end{array} \right\}$ met twee oortgies
 155 Hadd' ick d' iene en d' aere hangt
 In men groene sij eplangt.
 Wel mit oorloff, seijd ick, Vrijster
 Flusjes baerdeje zoo bijster
 Op men kermesijnde coon,
 160 'Tscheen je tasten an men croon,
 Rechts al waer en man te vanghen
 Op 'tverschiete van sen wanghe,
 Daer nochtangs de fijlooop
 Die al bloeyjende verdroop
 165 Op en Jongmans haestich blose
 Maeckten heel verscheije glosen
 Noemde self die schielickheijt
 Deuchdelick' onnooselheijt.
 Trouwe 'kwilme niet tribblere
 170 Om dat stick te dispeteren,
 Zoo veul segg' ick jou allien
 Ben ick noijt beschaemt esien,
 Nouw en selme nimmert laecken
 Over 'tgloeije van men caecken,
 175 Haechgie, lieve Vaderlangt
 'Kstootmen an jou eighe schangt.
 Kenme nouw men langts-gesellen
 Aers niet lesen, aers niet spellen
 Kenme nouw en ROEMER-dicht
 180 Mit en averechs gesicht
 Niet *verkennen* uijt [en cluchg]ie
 Dat ick voor en puer genuchgie
 Van en vrolick Juffer-dier
 'S morghens op men bedde schier
 185 Buers-gewijse quam t'ontfange,
 Daerse, loof ick, niet zoo langhe,
 (Want ick hebb' al starcker pangt
 Van her ongemeijn verstant)
 Hadd' me' kenne besich wesen
 190 As veel angdren om te lese,
 Datse schier hadd', zoo me docht,
 Eer eschreven as bedocht?

Seneca

Zouwme sucke blaeuwe bloemen
 Amsterdamse schrifte noemen?
 195 Foeij! de misslach is te groot,
 Wel te tije benje doot
 Noortwijcx heeren seun en Vaertge
 { Boven-mensselicke }
 { Onvergljckelicke } paertge,
 { Onvergetelijcke }
 En jij Keijser-lieve man
 200 Haegse kintge Tweede Jan,
 Waetje noch ter werrelt binne,
 'Kloof je miste wel je sinne,
 Jae mit rede meer as ick,
 Om zoo schandeleusen stick.
 205 Doen ick zoo wat hadd' staen malen,
 Quam ick eerst ten princepalen.
 Voorder (sprack ick) Lieve moer
 Hadd' ick doe noch as en loer
 Op men backes late smijte
 210 Songder weer iens uijt te bijte
 En op't deuntge vande mejjt
 Niet en dinghetien esejjt
 'Kwouwje selver al men leven,
 Recht, gelijck en reden gheven
 215 Totmen eighe schangd en spot
 Dieme nouw drijft sonder slot.
 Maer ick ken me rappirtere
 Tot men deughdelick *verwere*
 Daer ick doen op staende voet
 220 Koelde mé de kleuters moet.
 Waerom heijt je hooft tw[i]e ooren
 Dan om clacht en weer te hooren?
 Waerom wijsje 'theel preces
 Op en reghel vijff off ses?
 225 Soeckt men schriften en men brieven
 Leest men angtwoordt en men grieven,
 'Kwedd je wijst wel haest ter deegh
 Wieder sloegh off slaghe creegh.
 Ick en mejjt te laten tieren?
 230 Ick en mejjt her mongt te vieren?

Jan. Dous.
Pat. en fil.

J. Secundus. Imp.
Car. 5. à secret.

Songder slach off tegeweer?
 Hola! Zoo mal nummermeer.
 Alle broecken, alle baerden
 Houw ick opper eer en waerden
 235 Ghien zoo weteloosen man
 'Kwijck hem off ick schricker van,
 'Kwil me mit men eighe vleijen
 Niet bedrieghen off *verleijen*,
 Bijde simpelste van al
 240 Staen ick noch as nimmendal.
 Maer de cloeckste vande Vrouwen
 'Thooge woordt te laten houwen
 Dat en raecte noijt in mijn,
 Zou en man de minste zijn
 245 Bij het ribb-stick van sen lenden?
 Dat waer 't opperst onder wenden,
 Teughens reden en Nettuer
 Teughens stroom en over stuer.
 Com ick inde Bijbel-boecken
 250 'Khoeff ghien oogenblick te soecken
 'Kvinder schier an elcken oort
 Vrouwen hoort naer 't mannen woordt.
 Kijck ick inde Werelts-Wetten
 'Ksiese nergens meer op letten
 255 As op Vrouwen slechticheijt
 Swackeijt en onwetenheijt.
 Raeck ick bij die aere quangten
 Die in Menssen, Beeste, Plangten
 Die in water, lucht en vier
 260 Slijten al der leven schier,
 Vrouwen, seggen die gesellen,
 Bennen hoofdeloose spellen
 Elcke vrouw en leghe schuer,
 Elck en misslach van 'tnettuer
 265 Die wel altijdt mans sou maecken
 Costser altijdt toe geraecken.
 Seijder niet iens ien te deegh
 Elcke Vrouw en man van deegh?
 D'ouwe Grieckelandts Poweten
 270 Hebben't me becangs eweten

Watter in en Vrouwmens stack.
 Daeruijt wasser ien die sprack
 Vrouwtgies wilje loff *vercrijgen*
 Snoert je backes en leert swijgen.
 275 Daerop seij en blindeman
 Die de prijs van alle wan,
 Daerom seuve stede keven
 Waer hi hadd begost sen leven,
 'Tspreke, seijd' hi eerst en lest
 280 Past de mannen alderbest.
 Maer de grooten Rotterdammer
 Maecte 't goetgen noch al grammer,
 Hoe? seij die, de man en 't wijff
 Schele lick as siel en lijff.
 285 Selle wij dan deuse baggens
 Voere laten al de vlaggens?
 Noch hersegg' ick't, foeij de man
 Dien en wijff *verbiene* can.
 'Ksagh wel an de meijt her ooghe
 290 Die al gins en weder vloghe
 Dat ick hier en daer al wat
 Op her veer eschoten hadd'.
 'Topper-hoofd beghton te schrimpe
 'Twange-vel begon te crimpe,
 295 'Thiele backes over dwors,
 Elcke lipp-lap was en kors.
 (Zoo fernijnich is de Waerheijt
 Ass' en vrouwen-hoofd bij 'thaer heijt)
 Kintgie, seijd ick, noch en woordt,
 300 Meuglik hadje 't al ehoort
 'Tsouwje niet zoo seer mis-hagen,
 Zoo veul moetje wel *verdragen*
 Hij, is waerdigher as, Zij,
 Maer dit puntgie staeter bij,
 305 Hoe de Vrouluj dan geraecken
 Mannen } wijsheijt }
 } cloeckheijt } meer te naecken
 Hoese } bij } de rechte lijn
 } dan }
 Van prefecksi naerder zijn.

Soph. Ajac.

γυναιξὶ κόσμον ἢ σιφὴ φέρει.

Vid. Calep. in Hom.

Dict. ap. Gell.

*Ἐπὶ πόλεις διερίζουσι περὶ
 ἴζαν Ὀμήρον / Σμύρνα, Ῥόδος,
 Κολόφων, Σαλαμίς, Χίος,
 Ἄργος, Ἀθηναί.
 μῦθος δ' ἄνδρες [μελ]ήσει.*

Erasm. ad. | ch. 2. cent | 10 ad
 22

Alle dinghen hebben trappen
 310 Zoo de broecken as de cappen,
 Ghien paer menssen off het heijt
 Min en meer en onderscheijt;
 Daer uijt sietme sommes beuren
 Datter ongder duijsent leuren
 315 Wel en moije paerel leijt
 Die wat meer is as en meijt.
 (Dieder zoo $\left. \begin{array}{l} \text{vijff ses} \\ \text{en deel} \end{array} \right\}$ wil coopen
 Hoeft uijt Hollandt niet te loopen,
 Seker, zoo 'k niet mis en tel
 320 'Kweter inden Haegh noch wel)
 Hier uijt $\left. \begin{array}{l} \text{hebje} \\ \text{strack} \end{array} \right\}$ en angder voordeel,
 Dierte blindt het menssen oordeel
 Al dat seld[e wordt es]ien
 Gelt wel seuve bet op tien,
 325 Overvloet doet lust *vertragen*,
 Nieuwicheijt ontsteekt behagen,
 Wijstmen hondert wijse mans,
 Nimmert sieter nae becans,
 Nimmert kender werck off maecken
 330 Daer't soo licht is an te raecken,
 Wijstmen ien wijs Vrouwen-dier
 Wat ontstaeter strack en tier!
 Wat en loop van arm' en rijcke
 Om het mongster te bekijcke!
 335 Noijt en quam te Bruijssel Gheus,
 Noijt in Hollangt dwergh off Reus,
 Tijgher, Luijper, Aep t'anschouwen
 (Buijte comperaci, Vrouwen)
 Die in winckel, straet off steegh
 340 Zoo veul duijsent kijckers creegh.
 Om de waerheijt niet te decken
 'Kben al mé wat vande gecken
 Die de selsemheijt *verleijt*
 Om en Mans-gelijcke Meijt
 345 Om en relick wijff te kenne
 Wil ick vliegghen en niet renne:

Maer dat aere leppich seer
 Daerje flus men jonghe eer
 Schandich miende mé te smetten,
 350 Dat de mense doet *verpletten*
 Dat de ooghen bindt en blindt,
 Daeroff $\left. \begin{array}{l} \text{)kenn' } \\ \text{)hebb' } \end{array} \right\}$ ick lucht noch windt.
 Hebb' ick altemet men dichgies
 Onbedachtel*ick* en lichgies
 355 Opte werrelt-baen ebrocht,
 Meer as rede lijen mocht,
 Hebb' ick sommes zoo en reijsge
 Hier en kleuter daer en meijsge
 Opten eeren-trap eset
 360 Meughlik dieder nauw op let
 Selder bij, off an off binnen
 'Tien of't aere puntgie vinnen
 Dat sen prijsen waerdich was.
 'Tcomt bij tijen oock te pas
 365 Dat de sinnen werck behoeven
 Om her crachten te beproeven,
 'Kweeter dien het cleijnste beest
 Sprekens waerdich is eweest,
 Muijsen, luijsen zonder lijven
 370 Hebben wijse luj doen schrijven,
 Hoe verachtelicker stoff
 Hoe verheffelickker loff,
 Hebb' ick dan oijt Vrouw epresen
 Meer as looffelijck con wesen
 375 $\left. \begin{array}{l} \text{)Zeght } \\ \text{)Hoort } \end{array} \right\}$ vrij allegaer die 't leest
 $\left. \begin{array}{l} \text{)'Tis en } \\ \text{'T was maer } \end{array} \right\}$ oeffeningh van geest.
 'Kweet van vrijen noch van rasen,
 Noch van al de vise-vasen
 Dieme van vrouw Venis dicht
 380 'Ksach men leve boogh noch schicht
 Vande Jonghe die we lesen
 Dat den hemel plecht te vreesen,
 'Ksach men leve vier noch vlam

Dieme van men selve nam.
 385 'Khebb wel duijsent mael gaen weggen
 Wat de mannen mocht beweghen
 Tot zoo vreemden rasernij?
 } S'morghens { droevich, } 'savens { blij,
 } 'Ksaghse { 'ksaghse {
 'Ksagse lachen, 'ksachse pruijlen,
 390 'Ksachse smeecken, 'ksachse huijlen,
 'Ksachse clagen [sonder end,]
 'Ksachse such[ten van gewent,]
 'Ksachse l[ijmen, 'ksachse nueren,]
 'Ksachse si[ngen bij de deuren,]
 395 'Ksachse s[pringen buijten macht,]
 'Ksachse rij[men dagh en nacht,]
 ['Ksachse spreken meer as] weten,
 ['Ksachse vasten meer] as eten.
 [Eisch ick reden of] bediet;
 400 [D' iene seijt het] is om Griet[,]
 [S' heijt] en ooghjen as en craelt[ge,]
 [D'aere] seijt 'tis al om Aeltge[,]
 S'heijt en keeltgen [as en veel,]
 [Noch] en aere ['t is om Neel]
 405 S'heijt en [haertgen geel as] koren
 Wie en sous[e niet be]koren?
 Neeltge, [docht ick, Gr]jiet en Ael?
 Arge meij[ssens altem]ael.
 [Meijssens]? m[eijssens?] jae gans pocken,
 410 Wie [en souw]er niet mé jocken!
 Om en meijsgien om en gans
 Zoo veul sinneloose mans?
 Och! of't paert sen starcke lenden,
 En de man sen waerde kende
 415 Met wat schielicker geraes
 Sagh ick vande knecht den baes!
 Wat al paedjes sach ick heeren!
 Wat en kangsjje wouwer keere!
 Asmen al de mans in 't lach
 420 Boven an de tafel sach,
 Asmen voor, honeur au dammes,
 Singhe mocht honeur an't wammes,

Sacke tabbert, muts en doeck,
 Vive mangtel, hoet en broeck!
 425 Hoor (beghon de $\left. \begin{array}{l} \text{meijt} \\ \text{feex} \end{array} \right\}$ te kallen)
 'Ksie wel 't isser al van't mallen,
 Hoe je diep en dieper raeckt
 Hoeje't argh en argher maect,
 Wilje dus noch langher praten
 430 Gaet je gangh, ick gae men straten,
 'Klien ghien oore meer, Gedieuw,
 Schier off merghen op en nieuw.
 'Tspeet men al en lutgie seker
 Datse sucken cloken spreker
 435 Sucken elequenten tong
 Zo *verachtelick* ontsprong,
 Maer geluckich m[ach hem roemen]
 Die uijt allerhande blo[emen,]
 Die uijt allerhande ruijcht
 440 Mette Bijetges heunich suiicht.
 'Kleerden uijt dat leste partge
 Datter in en Vrouwen hartge
 Watse toont off niet en toont
 Weijnich passienci woont.

445 Haegsche kindre, $\left. \begin{array}{l} \text{lieve} \\ \text{noble} \end{array} \right\}$ maetges
 'Kben ten ende van men praetges,
 Keurt men in gerechticheijt,
 Draecht men in men slechticheijt,
 'Khebje nae men cleijne crachten
 450 'Tmanne-schepsel leeren achten,
 Daer je nouw uijt schatte kent
 Watje bent en niet en bent;
 'Khebje voorder willen toonen
 Tot men eijghen hoofts *verschoonen*
 455 Watter tussen liefd' en mijn
 Menich duijsent mijlen zijn.
 Daer uijt meughje voort bedencke
 Nimmert in sen eer te crencken,
 Off 'ten blijcke voor gewis

460

Hoe de man van binnen is:
Wilje zoo veel van me leeren
'Kselt op ienen reghel keeren
Dit's 'tsommarum van men som,
Lacht niet meer, off weet waerom.

Constanter. 23°. Jan. 1620.

Twiederhande slach van Vrouwen
 Selmen uijt ons dicht onthouw[en]
 Paerlen, segh ick, sijnder veel
 Maer oock leuren meestendeel.
 5 Dat sijn d'ouwe Werelts-wetten,
 Hondert puijcken, duijsent sletten
 | Aller dinghen |
 | Al het schepsels | heerlijkheijt
 | 'Tgroote schepsels |
 Staet in scheel en onderscheij[t]
 Vrouwtges, wie wil d'eerste wes[en]
 10 Die her stooren sel in't lesen?
 Hoor, ick spreeckje nouw as vrient,
 Wie de paerel-eer *verdient*
 Onder jouluij, meughijj weten,
 Dat sijn ijegelijcx secreten.
 15 Die het meest te seggen heijt
 Meestendeel het minste zeijt,
 'Tbenne dick de volste vaten
 Die her weijnichst hooren laten,
 En in't diepste vande Maes
 20 Gaetet minste stroom geraes.
 Iene saeck staet hier te letten
 Voor de leuren en de sletten,
 Datse mitter eighe boogh
 Niet en schieten in der oogh;
 25 'Tswighe sel de meeste vlecken
 Off *vercleijnen* off bedecken,
 Die der selve leurich acht,
 Deckt heur on-eer zoose lacht
 Asse leuren hoort *vermelden*:
 30 Ick heb nimmment wille schelden.
 Maer gelooft vrij altemael
 Dattick opte tong en tael,
 Oppet tieren, oppet kijven,
 Oppet pruijlen vande wijven
 35 Rontom dapper acht sel slaen.
 En genomen, 'kquam gegaen

Daerick onder tien laudaten
Ien van tiene vondt staen praten
Die op 't leurich leure woordt
40 } Overtalligh } waer estoort,
} Overleurigh }
Dieder opte naem van sletten
Vrouwelick in clere setten,
Waer 't en redeloose keur
As ick seijde, Dat's en leur?

Constanter. prid. cal. Febr. 1620.

[27] Op de selfde sinn.

Doe Thyrsis machteloos den droeven oever-boort
Al schrickende gevat al schreijend' hadd' becropen,
Daer't schielick ijs-bedrogh, sijn wenschen en sijn hopen
Sijn hert en al *verdronck* in Phillis herde moort,
5 En voelde sijn gebedt ten hemel onverhoort,
En voelde sijnen schat sijn eijghen hant ontslopen,
En voelde sijn gemoet met tranen overloopen;
Wel, seijd' hij noch voor 't lest (off wanhoop voerde 'twoordt)
Wel mijn gedaelde Son, U sterven wil ick achten
10 Zoo ick U leven de'; } Vergaet { ghij in het nat,
 } Versinkt {
Daer zoeck' ick oick mijn doot maer in een tranen-badt,
Soo sult ghij dan beschreijt ick schreijende versmachten.
Want zoo doch d'een zoo wel als d'ander sterven doet,
Wat can een coude stroom meer als een heete vloed?

Constanter. eod. die.

[28] Aenden Heere Drossart HOOFT,
ende de Ioff.^{wen} ANNA ende TESSEL-
SCHADE VISSCHER, op't overlijden
van haer' Vader.

De *Visscher* diemen *roemt* dat nemmer niet en miste,
Die uijt den *Poppen-sinn* de *Sinne-poppen* viste,
De *Roemer* daer Natuer haer' schatten in verschonck,
Daer all dat mondigh was siel-wateren uijt dronck,
5 Was eindelick gevelt, en die Oraclen sweghen,
Met als den Tempel-bouw ter aerden was gelegen;
Wijse *Anna* sagh bedroeft, schoon' *Tessel* stond verbaest,
Ah! seijde d'een dus vroegh! en d'ander, ah! dus haest!
Dus jong en Vader-loos! O mijn' bestorven dichten,
10 Waer is de Sonne nu die u behoort te lichten?
Waer is 'tbegheerigh oogh dat uwer voeten pass
En altijd vierich volchd', en altijd gierich las?
En Ghij gepresen Stift, en ghij vernaemde Naelden,
En ghij beroemde Penn, die mijn' gedachten maelden
15 Bij tijden op den Doeck, bij buijen op 'tgelas,
Bij beurten op 'tpapier als't ernst en ijver was,
Waer is de blijde hand die lievers niet en raeckte
Dan daer van uwer drij ijel bleeck, ijel blonck, ijel blaecte?
Troostloose Weesen-hert, waer is de wijse mond
20 Die t' uwer onderwijs noijt toe, noijt still en stond?
Waer is. De voorder klacht wierd schielick wedersproken,
De diepst-geschapen sucht in sijnen traen gebroken
Door een bekende Stemm, het droeffelicxte woord
Soo tijdelick gestopt als minnelick gesmoort.
25 Der Princen taelman *Hooft* (die 't Nederland ter eeren
Den Koninghen sijn' spraeck, den Keiseren doet leeren,
Roept ewen achterwaerts, brengt landen in sijn land,
Sleept steden in sijn' Stadt, dwinght scepters in sijn' hand)
Beweeghde dit gekerm. Stelpt die verloren tranen
30 O een' en ander' Maeghd (begon hij te vermanen)
Vermeestert uwen rouw, Wat schaet een ancker quijt
Zoo langhe 'tschip ter zee noch op een ander rijdt?
De Vader die ghij mist belett ick U te derven,
Mijn leven zij voor U in plaetse van sijn sterven,
35 In 'swerelds drooghe diep, en ongebaecte sand
Belov' ick U mijn' hulp, mijn' herssenen, mijn' hand.

De daghen mijner jeughd en ombevleekte nachten,
 In deughden toe gebroght, en ernstighe gedachten,
 In weten-giericheit sorchvuldichlick besweet,
 40 In tael en wetenschap geluckelick besteedt
 Bested' ick weer voor U, de langh verleden jaren
 Van 'sWerelds maecksel aff, en zoo veel holle baren
 Als zedert tot op nu daerover sijn gejaeght,
 En sijn mij niet ontkent, ick hebb' het al doorknaeght,
 45 En all tot uwer baet, zoo verr' u lust te maeijen,
 Mij lust soo goeden grond van 'tmijne te besaeijen.
 Op 'tsluijten van een *Sinn* in rijmende gedicht
 (Hoewel *daerin* u hand voor niemand niet en swicht)
 Verstaen ick ruijm mijn deel, en mogelick wat vonden
 50 Wt mijnen koker u bij wijlen sullen monden,
 Wij konnen't al niet all, de groote Ghever geeft,
 Aen eenen menighmael dat ijeder niet en heeft.
 Twas te gewilden waer om langer aen te prijsen
 Der maeghden blij gelaet begonde te verrijsen,
 55 De droeve wolck verdween, de Sonne scheen verheucht,
 Strack schreijd'er twee van rouw, strack loegh'er 3. van vreught.
 O meer als echte knoop geluckelick gebonden!
 O drijhoeck van de Deughd van boven aff gesonden!
 Volmaeckste Sielen-band van all die Phoebus siet,
 60 Wat vruchten wachten wij, wat vruchten van u niet!
 Gheluckich *Hooft*-Poet van all die Holland baerde
 En Hollandt baren sal, O! onder de vermaerde
 Vermaerste Sophoclist, waer was't U mogelijk,
 "Ten hadde hier geweest, te vinden *Ws* gelijk?
 65 Ten hadde hier geweest, waer was het U te raden
 Dat swanghere vernuft zoo *mildelick* t'ontladen?
 Geseghend Suster-paer, der Amstel-nymphen eer
 Verarmt den Hemel U off seghent hij u meer?
 Neen hij ont-oudert u, maer wil u niet ontrieven,
 70 Dus moet ghij t'eener tijdt verliesen en verlieven,
 Dus gheeft Hij nemende (dat's Hemelijck gerooft)
 Hier zoo verwaerden Kopp, daer zoo vermaerden *Hooft*.

Constanter.
 vi^o. Kal. Jan.
 1620.

[29a] De Heere Drossart Hooft. Van mij.

Men voed' *Achilles* op met Merch uijt Leeuwen schoncken,
dies zierend' oorloch-sucht reed door sijn leden rap.
van rusten wierd hij mat, van woelen Frisch: en schrap
stond hij veel liever dan hij stack in lust versoncken.
5 Maer Huijgens inborst, die voor soch heeft opgedroncken
der Eed'ler Consten claer en zinne-suijv'rend sap,
vlamt op het eerlijck fraij, waer nae sijn vrijerschap
uijt allen ijver rent geprickt met Heijl'ghe voncken.
Dies lujstren nu sijn lujt, sijn stem, streelend dicht,
10 na wetten van die geest op alles affgericht.
Nadese schickt haer t'puijck sijnr' uijtgelesen zeeden.
doch dit's maer voorspel; thans de welvaert van sijn Landt
en vrijgevochten volck, aenstellen wil haer trant
op maetslach eenes ziels soo vol van rijm en reden.

[29] Mijne Antwoord

Ick bij den held gestelt, die uijt de Leeuwen schoncken
den oorlogh ijver soogh en t'Leeuwelicke rapp,
die *Troijen* hielp in d'asch, en stelden *Hector* schrapp!
soo diep en legh ick niet in eigen waen versoncken,
5 soo veel en heb ick niet uijt *Lethe* opgedroncken,
dat ick's mij weerdich kenn'; al paert het vloeiend' sapp
van uwe hoofsche pen t'onwetend vrijerschapp
van een' rond' Batavier, bij d'edel' Grieksche voncken.
Wat kan hij weerdigh zijn die noch op stemm noch Dicht,
10 ervaren, noch op Lujt mach heeten affgericht!
veel minder op het puijck van uijtgelesen Zeden?
Dies vind' ick in uw Dicht, puijck-Dichter van ons landt
Konst, jonst, genegentheit, maet, rijm, en regeltrant,
(vergeeft mij 't redelick ontkennen) maer geen' reden.

[30] Mij besliijt aenden selven tot affschiejt,
staende om te vertrecken naer Engeland.

Danck hebbe 'tLeeuwen merch en grov' *Achillis* schoncken,
die mijn verkleumde hand van kramp-stijff maeckten rapp,
en stelden teghen 't hooft der hoofden hoofstuck schrapp,
5 Daer sij te vooren lagh in schimmel-schae versoncken.
Och had ick eenen dropp op *Helicon* gedroncken
van dat daer boven heet het Hencxte-klauwen-sapp,
en onder 't groene hout van 't vochtigh vrijerschapp
een blaeckend' vier gestooct in plaets van dese voncken!
10 Wat hadd ick lang mijn stem, mijn danckbaerhertigh Dicht,
Mijn snaren opden toon van uw' loff affgericht,
daer nu mijn onmacht is de regel van mijn' Zeden.
Vaert wel volherssent hooft; mijn schipper will van land,
daer gae ick springhen heen op *Thetis* baren-trant,
Ick gev' U d'eerste eer, gunt mij de leste reden.

[30a] Weder-antwoord vanden Selven.

Niet bij maer boven selfs *Achillis* groove schoncken
En domme-crachtich hert, stel ick de geesten rap
dien niet opcomen kan, off flux en staense schrap,
die noijt int welsant vande sufferij versoncken.
5 Granaedsche wol had noijt het gloeijroot bet gedroncken
daer 't voeder verwer is, aen groene Crujdensap,
als kennis heeft gegrijst uw groene vrijerschapp
waer aen men wert gewoon soo goddelijcke voncken.
Maer looft *Musaeus* om sijn ziele sleepend' dicht
10 *Amphions* vinghers tuck ter luijten affgericht,
off *Orpheus* sangh, die't wilt inscherpte tamme zeden,
t'is ijdelhoofts bestaen gewaecht door ijeder landt,
Van't geest verleijden, steens-voeghsaemheijt, bomentrant,
Het mijn oock ijver is, beken ick, en geen reden.

[3ob] Noch opden selven trant door Joff. Anna Roemer
 Visscher aen heer Hooft ende Mij.

Dit heb ick noch gelickt uijt d'uijtgesopen schoncken
 daer van mijn stram verstandt' en stijve pen werdt rap,
 Niet weerde Vrijenden om mijn selffs te stellen schrap
tegen u lieden geest; dan lach ick laegh versoncken
5 in diepe Hovaerdij; Maer om dat ick gedroncken
 van suiijver vriendschap heb het smaeckelijke sap,
 soo ben ick blij dat ick de groene vrijerschap
met rijpe manheijt heb in vrienschap doen ontfoncken.
 gelijck mint sijns gelijck beij sijt ghij door u dicht
10 vermaert, en beijde in geleertheijt affgericht;
Oock beijd' uijtmuntend in verstant en brave zeeden.
 waer vintmen zulcke twee int gansche Nederlant;
 want soo de eene speelt, } soo gaet den aer }
 } gaet d'andere } sijn trant
dat ghij dan vrienden zijt is (dunckt mij) meer als reden.

[3oc] Door Joff. Tesselschade Roemer Visscher,
 Noch opden selven trant.

Hoewel ick noijt en sooch pit wt der Leeuwen schoncken,
 Soo voel ick evenwel mijn geesten werden rap,
 gemoedicht door u Rijm hun krachten stellen schrap
om kanten teghen 'tluij dat d'ijver hield versoncken.
5 U suiijglinck als vermindt lagh overstallig droncken
 in weeldens vette schoot, En sooch het suchlich sap
wt Coppers boesem daer de quickxe vrijerschap
wt blusten met hun vier als water uwe voncken.
Noch hielt ghij d'overhant, dies stel ick u gedicht
10 veer boven helterij Ten oorloch affgericht.
 die *dwingen* met geweld, ghij met beleefde seeden.
Moetblasers alle beij vant luckich Nederlant
 al wat van voeten weet moet dansen nae u Trant,
 en wel getroffen galm op sleutel vande Reeden.

[3od] Door J. van Brosterhuijsen, Noch opden selven trant.

Kost ick, ick maect een Fluijt van d'uijtgesoopen schoncken
waer op ick speeld' u loff met vingers wis en rap,
ghij geesten die u Naem set tegen d'eewen schrap,
En al wat haest sal sijn in Lethes vloed versoncken.
5 Maer 'k heb noijt (dat ick weet) uijt d'Heijnstebron gedroncken,
dit dicht ick door een swier vant sinneroerend sap
uws werckelijcken dichts beweecht: wat vrijerschap,
Hoe luij en souw daer door in ijver niet ontfoncken?
doch ijver isser maer te speuren in mijn dicht,
10 dat noch op weetenschap, noch const is affgericht.
Dies niet op loff van Ziele-slepend' eele Reden',
Singt selver uwen Loff Hoofddichters van ons Lant,
soo nuerij' ick u nae en houw soo wat den Trant
Van u geleerde Rijm en welbeleijde reeden.

[3oe] Noch opden selven trant, van G.R. Doublet.

Hoe dick heeft mij den Teems gesien op merrich-schoncken
Met goe' borst'aenden disch. 'twas mannen gaet aen, tsa, rap,
clopt, smeert, suijckt, leckt, en staet met hand en tanden schrap
Tot datje neus en oor' voelt in het vet versoncken;
5 Dan, na de stijl, *a cup off muscadin*, gedroncken
was op d'Ambrosia een teuchjen *Nectar*-sap
Na 't oordeel ende tongh van ons jong vrijerschap;
Het welck men seijt hier door mee vrij wat plach t'ontfoncken
Maer Heijlich Holland Noch! hier suijcktmen aerdich dicht
10 uijt schoncken, 'tgeen met wijn van d'*Heijnst*-bron aengericht
Tot oeffning vande geest en stichting dient der Zeden.
Neemt een bekeerde wulp, puijck-hoofden van ons Lant
Doch in genaden aen, 'k sall trachten op u trant
Ijd'lheijt met deft, en lust te matigen met redden.

[3of] Noch opden selven trant, Door G.R. Doublet.

 Kreegh maer *Achilles* eens een slurpien uijt de schoncken
 soo dickmael nu herschaft; hij wierd van doot weer rap,
 Hij stelden tegen hell' en al sich selffs wel schrap,
 In wiens geweld hij leijt soo domm' en diep versoncken.
5 Want schoon hij heeft nu langh uijt lethe opgedroncken
 Die all-vergetens-vocht, dat sinne-sluijm'rend sap,
 sijn doot-ervrosen herts manhafte vrijerschap
 Sou door dat pittich merch weer heel van nieuws ontfoncken,
 En lichtlijk wierd' hij beijd' in sterckt' en soet gedicht
10 op swaerd en pen daer door gelijk'lijk affgericht.
 Soo dat sijn wreet gemoet getemt door macker Zeeden
 d'Herschaffers van dat merch, puijck hoofden van ons Lant,
 Danck weten sou dat sijn wild-woesten oorloghs-trant
 Verselt wierd met vernuft, met geesticheijt, met reden.

 OMNIBUS HOC VITIUM EST.

[31a] BEHOUDEN REIS,
naer Engeland
Door den Heere Drossart Hooft, aen mij.

Trompetter van Neptuin heb ick op U een beê?
Rondt met de wanghen, en te wercke leght U longhen;
5 Op dat de stijven aem ten hooren uijtgewronghen
Doe luistren weer en windt: En kundight over Zee,
Wt uwes Conincx naem, soo trouwe vaste vreê,
Als wordt geviert wanneer d'IJsvoghel is in't jonghen.
Sijn Volck, Oost uijtgeseydt, houde' Aeol al bedwonghen,
Soo lang tot Huighens heb beseilt gewenschte Reê.
Oft draelt ghij en wilt eerst U meester Oorlof vraghen?
10 Geen noodt oock. Schipbreuck can Arion niet *vertzagen*:
Dien de Dolfijn, als't nauwt, moet dienen tot een' schuijt.
Sijn sang sal baren bats, en luijtruffighe buijen
Licht, tegen eighen aerdt van tochten woest, opruijen;
En maken zeedigh zee en stormen met sijn Luijt.
Omnibus idem.

[31] Daer op ick.

Arions zwanen-treur en dood-bereide beê,
Het uijterste gepooch van sijn geleerde longhen,
Heeft het hem 'tlevē oock den Rooveren ontwonghen?
Neen. een beleefder Vissch ontvoerden hem de zee.
5 Hoe? bijde menschen vrees, en bijde beesten vreê?
Fij, grijse loghen-eeuw: Komt leert het bij de jonghen,
Wie Water, Wind en Weer al singhend' heeft bedwonghen,
Tot sijn gescheepte Vriend bezeijlde Jacobs Reê.
Ick geve voll bescheid op't ongeloovigh vraghen,
10 Ick, Thetis toren laest, der Schipperen *vertzagen*,
Ontswommen op de kiel van Hoofts bewenschte schuijt.
Corinthen, hoort; en wijckt: Noord-westelicker buijen
Te dempen met een woordt, Zuijd-Ooster' op te ruijen,
Dat kan een Hollands lied, meer als een Grieksche Luijt.

Lond. MDCXXI

90 [31a] BEHOUDEN REIS

[32] Roose mongkie, krale lipgie,
 Venus aes, Cupidos knipgie,
 Heunich-*Bietgie*, suijcker-tong,
 Zoo vernuftich en soo jong,
 5 Peerel, onder soo veul leurtgies,
 Dien ick metter eighe cleurtgies
 Iens van achter uijt 'tSelet
 Voor op't vengster hadd' eset.
 Soetste Maeij van all' de Maeijen
 10 Die het Hemel-dack sien draeijen
 Met sen lichgies dien ick schier
 Minder as jou oochgies vier.
 Troosje, laetje niet mishande
 Dat ick uijtte vreemde Landen,
 15 Daerme rontom water siet,
 Daerme mannen Engels hiet,
 Daer het lekker-tongs verlanghe,
 'Toester-cosje wordt evanghe,
 Met en wit papiere trom
 20 Voor je deurtgie rase com.
 Ist en Vrijer, ist en prater
 Die sen ammereuse snater
 Off sen impertuijne sang,
 Heel den aftermiddich lang
 25 Op je breijssel heijt vergoten,
 Laet hem nouw sen stramme coten
 ('tLange sitten achtme quaet)
 Wat vertreden over straet:
 Merghe compter weer en daeghje,
 30 Merghe compt hem weer en vraeghje,
 Off en treckjen inde sin,
 Dats 'tlerdère vande min.
 'Keijssje niet as ien gesichgie,
 Over dit rechtvaerdich dichgie,
 35 Dat ick met en volle moet
 Voor je voetgies storte moet.
 'Khebb' men collericke buijen
 Zoo besnede tot op huijen,
 Dat ick noch men leve mens
 40 Anders gaff as goede wens;

Maer hoe seijden d'ouwe eewen?
 Terghde lam'ren wordde leewen;
 De gerusten heijt ghien rust
 Langher dan't de muijter lust.
 45 Seker *Bietgie*, de quellaedgie,
 Dien ick onlancx in men c'raedgie
 Jouwenthalven hebb' ehadt,
 Heijme soo bij 'thart evatt,
 Heijme zoo de gall ontsteke,
 50 Zoo ekittelt om te spreke
 Dat ick men gestoorde pen
 Langher niet betoome ken.
 Wie mach toch den brodder wesen
 Die sen onverstandich lesen
 55 IJou ter schande, mijn ter spijt,
 Nae soo menigh maende tijdt,
 Nae becans en coppel jaren
 Voor de werrelt comt verclaren,
 Met en opp eset gelaet
 60 As en Meijssies advecaet?
 'Kset sen leughene ter sijen
 'Klaet sen bitter bijte glije,
 'Kstoormen an sen jurien niet,
 Zoo veul redelick gebiet
 65 Hebb' ick (buijte roem te spreke)
 Over 'tjeughdich bloets gebreke,
 Dat ick deur men passie-roock,
 Kijcke ken en hooren oock.
 'Kmoet hem simpelicke seggen,
 70 Ien dingh ken ick niet verleggen,
 (Luijstert, Lieste, 'troert jou eer,
 En zijn schande noch veul meer)
 Dat hij sijn ontgordde dichten
 Met en cleurtgie comt verlichten
 75 Van jou soete naems levreij,
 Min noch meer al oft hij zej,
 Luijstert Broeck, de Keurs sal pleijten,
 Opte jurieuse feijte,
 Tege sijn hoochwaerdicheijt
 80 Zoo beschreven as esejt.

En wat keurs? en wie selt wesen?
 (Heijt hij qualick uijt elesen?)
 Wilje beter as de fleur?
 Maeijken aller keursen keur.
 85 Lieve knecht! is't al van 't mallen?
 Is je 't juijsement ontvallen?
 Zijnje sinnen uijtte gesp?
 Loofje dat en schrale wesp?
 Voor en Heunich-Bie ken strecken?
 90 Al te tastelicke trecken,
 Al te lompen leepicheijt,
 Hoor, al wordt het je geseijt
 Bij en weijnich-waerde spreker,
 Dese regelgies gaen seker,
 95 Steeckje noijt in niemandts schoe,
 Off je voet en paster toe,
 Deckje noijt met nimmandts veren,
 Off je kent hem egelleren;
 Cierje noijt met niemandts baert,
 100 Off je mondt is sijne waert,
 Roemtje niemandt noijt te wesen
 Off je lijckt hem bij het wesen;
 Daer me steeck ick hier en spel
 'Khoop je vatt men seggen wel.
 105 Noch en woordtgie sel ick voeghe
 Tot men eijghe vergenoeghe,
 En omdatje lette soudt
 Bietgie dat de groofste fout
 Niet en worde toe eschreven
 110 Diese niet en heijt bedreve;
 Breght de woorden iens te gaer
 Dien ick uijtsloegh over Jaer,
 Achter 'thooghe *Loff der Vrouwen*,
 Hebb' ick't selver wel onthouwen,
 115 "Peerle, seijd' ick sijnder veel,
 "Maer oock Leure meestendeel,
 "Wachje Vrijsters, d'eerste Leuren
 "Sel ick bij her woorde keuren,
 "D'eerste dien ick gram sel sien
 120 "Sel ick segge, Dat'ser ien,

Dit en ken je lieve Schrijver
 In sen blinde Leuren-ijver,
 Niet verdouwe met gedult:
 Spreekt Sentenci, hebb' ick schult?
 125 En jij, Wijve-Sekertaris,
 Hebb' ick aers eseijt as waer is?
 Hebb' ick ijemanden eraeckt
 Die sen selve niet en laeckt?
 Wie heijt jou in't hart esteke
 130 Hier en Peerel te doen spreke
 Daer ick't op de Leuren nam?
 Peerel-*Bietgie*, lieve Lam,
 Isser in je soete sinnen
 Clere, wraeck, off haet te vinnen,
 135 Hiertoë meughjese met reên
 Samen alle drije besteên;
 Clere sel den haet ontsteken,
 Op het hate volght het wreke,
 Daer betaelj' hem effe me
 140 Die je dese Vrientschip deê.
 Mijnent'halve, laet men oore,
 Noijt in Hollandt, welcom hoore;
 Laet ick opte wederkeer
 Jonas zijn in 'tNoorder-meer,
 145 Laet ick leve-loos verlanden
 Opte Schevelinghse sanden;
 Laet ick daer voor Craeijen-aes
 Rotten onder Knijn en Haes,
 Hebb' ick immer durven dencken
 150 Om je renemeê te crencken;
 Hebb' ick immer in men geest
 Schimperich op jou eweest,
 Hebb' jck in men Vrouwe-nepen,
 Jou voordachtelick begrepen;
 155 Hebb' ick in men Leuren-dicht
 Jou betejckent off beticht.
 Hoogher hebb' ick niet te sweren,
 Benje niet te contenteren
 Met dit onbevallick Schrift,
 160 Daer ick; mette grove sift,

Tijdeloos, moet overloopen,
Laet men iene weldaet hopen,
Dat ick schier off merghe mach
Ienen enck'len halven dach
165 An je groene sij besteden,
Om je met besette reden,
Iens voor al dit coppe-spin
Te verdrijven uijtje sin;
Meuglick off men haringere
170 Sel merakel operere,
Meuglick of men backes ken
Beter pleijten as men pen.
Help jij wenssen, tussen tijen,
Cortte mijlen, lange tijen,
175 Stille Zee, en Weste Windt
Voor

Je diener
Huijgens-kindt.

A Madamoiselle Constanter
Mad.^{le} de Bie Lond. 8°. April. 1621.
A la
Haye

[33] Naem-versett
van Joff^w.
s.d.v.

Een jeughdigh Amsteldier voll ongemeene vlams,
Wat meer als Waterlands, wat meer als Amsteldams,
Ontliet haer' schoone twee beweichelicke kranen,
En deckte met een' vloed van ongeveinsde tranen
5 Den eertijds lieven romp van haer's gelijcken Een',
Die 't aller zielen pad te vroeghe most betreên.
Doe nu de selve druck die haer gebad te spreken
Het spreken haer benam, al sprekende besweken,
Sprack, sluijgende met een haer noijt besloten lied
10 Ô! LEVEN, ASS VAN GRAS, en meer en zijt ghij niet.

1621

[34] MUIJDSCHE REIS.
Aen Joffw. Tesselschade Visscher.

Vochtigh Zuijen
Schortt uw' buijen
Over Muijen
Eenen dagh,
5 Dien ick gaeren
Sonder baren,
Stil, en klaer, en
Drooghe sagh;

Noorder' vlaghen
10 Laet u draghen
Daer de daghen
Nachten zijn,
Daer de nachten
Noijt en lachten,
15 Noijt en wachten
Sonne-schijn;

Helder Oosten
Uw vertroosten
Teghen 'troosten
20 Vierigh-droogh
Kan ick missen,
Naer mijn gissen
Uijt het pissen
Van om hoogh;

25 U voor 'tbeste,
U voor 'tbeste,
Groejigh Weste
Roep ick aen,
Leent uw' laeuwheid,
30 Dat gheen' graeuwheid
'Shemels blaeuwheid
Mogh' beslaen.

Ingevallen
Gheen' van allen
35 Kan bevallen
Mijn gebed,
Valt aen't blasen,
Valt aen't rasen,
Als vier dwasen
40 Zonder wett.

All uw koelen,
All uw kroelen,
All uw woelen
Over 't IJ,
45 All uw buijen
Voert mij huijen
'*Thooft* van Muijen
Niet voorbij.

HOOFD beloert mij,
50 Lust beroert mij,
Liefde voert mij
Over Zee,
Zijnder Winden
Die mij binden
55 Van mijn vrinden
Een, en twee?

Aeol hoorden
Dese woorden,
En ontstoorden
60 Sijnen sinn,
Huygens ruste,
Waer 'them luste,
Op de kust, te
Muijen in.

65 Maer hij naeckte,
Maer hij raeckte,
Daer hij haeckte,
Niet zoo ras,
Hij en leerde
70 Wat de weerde
Van der eerde
Vreuchden was.

Soete uren
(Ghinck hij truren)
75 Mocht ghij duren.
Sonder vaert;
Wat begheerde,
Onverseerde,
Overweerde,
80 Nutten waert!

Maer, verblijden,
Ghij sijt lijden,
Nu ghij glijdt, en
Staende gaet
85 Kan hij leven
Sonder beven
Die beneven
'tSterven staet.

Langh verbeiden,
90 Schielick scheiden,
Een van beiden
Waer te swaer,
Waerom gaet ghij
Waerom laedt ghij,
95 Waerom slaet ghij
Bei te ghaer?

Moet ick suchten
Nae genuchten,
En noch duchten
100 Daer se zijn,
En mijn' wijnen
Sien *verd*wijnen
In fenijn, en
Scheij-azijn?

105 Moet ick haecken
Nae't vermaecken
En geraecken
Taeij daer in,
En 'tgenieten
110 Zien *verg*ieten
Zien vervlieten
Eer ick't vinn'?

Meer en konden
Scheidens-wonden
115 Niet *verk*onden,
Sonder pijn,
Hoe 't begoste,
Suchten koste,
Suchten moste,
120 'Tende zijn.

Tessel-schaetgie,
Cameraetgie,
Die dit praetgie
125 Uijt mijn hert,
En van binnen
Uijt het spinnen
Van mijn' sinnen
Hebt ontwert;

130 Hebt het, hout het,
Sluijt, ontvouwt het,
Siet aenschouwt het
Als belooft,
Maar, bewooghen
135 Uijt medooghen,
Zonder d'ooghen
[Van uw' *Hoofl.*]

Amsteld. 1621.

[35] Op de Vertalinghe vande
eerste *Weke der Scheppinghe vanden*
Heere van *Bartas*, door
den Baron van *Asperen*.

Brandt u het herte noch in weten-giericheit,
Hollander, graghe geest naer ouderdoms bescheidt,
Spoelt ghij u lusten noch in 'tgrontsop aller jaren,
In d'oude-jonghe Weeck, die't al in haer sach baren,
5 All uijt haer baren siet: Loopt niet zoo willigh meer
Besoecken op sijn erff den franschen Lelij-heer,
Loopt niet soo willigh meer tijd, middel, moeijte waghén,
Om d'aller-dinghen-jeughd den vreemden aff te vraghen;
Neemt *Boetselaer* te hulp; hij weet een naerder pad,
10 En thoont u t'*Asperen* de Werelds baeckermatt.

1621

[36]

BATAVA TEMPE.

dat is.

'T VOOR-HOUT

van

'SGravenhage.

} Phoebus heeft zijn radt gestooten {
} TSonnen radt beghint te stooten {
Teghen 'tNoorder-Creeften-heck,
En die cromme crawwel-pooten
| Voeren hem naer Leewens neck: |
| Grijpen |
| Drijven't } naer den Leewen-neck: }
| Rucken't |

5 Daer met gaen de daeghjens crimpen
Die men langher hoopt als heijt,
Heij! { wat's al |
| wat is | } des Werelts glimpen
Min als tegenwoordicheijt?

10 Daer met ijdeln u' scha'uwen
Haeghsch-Voorhoutsche-Joffrou-rack,
Daer met gaet u groente grauwen,
Munnick-tuijntgien, blader-dack;
Daer met naeckt u jaerigh sterven,
Linde-toppen, weeldigh hout,
15 En dat nootelijck *verderven*
Als ghij weder groenen soudt.

20 Sterven? neen: noch sult ghij leven,
'Tzij de Somer blaectt off swicht,
'Tleven zal u niet begeven
Isser leven in mijn Dicht.
Coude mach ons oogh berooven
Van u soete lommer-looff,
Maer ons oore te *verdooven*
Sluijt ick buijten tijden-rooff.

25 Als u tacken sullen duijcken
Onder't vlockigh Winter-meel,
En u bladerloose struijcken
Proncken met de bloote steel,
Dan sal noch u bloessem bloeijen
30 (Lustich, Vriesters een en acht,
Helpt mijn stramme rijm aen 'tvloeijen)
In des Hagenaes gedacht.

Dan sal noch een grijse dutter
Mette scheenen voor de vlam,
35 Mette tanden inde butter,
Inden beulingh, inde ham,
Inde nieuwe-jaersche weggen,
T'mijnder eeren spreken, Maer,
Maer hoe kent die Vrijer seggen,
40 } 'Tgaet { al offet Seumer waer!
} 'Tluijdt {

Vreemdelinghen die de bochten
Van 'tgebultte werelt-padt
Onder allerhande lochten,
Over 'tdrooghe, door het natt,
45 Hebt begaen, berolt, bevaren,
Hebt uw ijver-vier gekoelt
Tot } beneden { in de baren
} hier onder {
Daer de Son haer paerden spoelt.

Comt, laet u gedachten deijsen
50 Daer } u { lichaem eertijds was,
} het {
Laet u sinnen over-reijsen
Al des ronde bodems plas,
Niet en haeck ick meer te hooren,
Dan soo schoonen Tempes naem,
55 Comt u erghens een te voren,
Die mijn Linde-lij beschaem.

Dunckt u dat het zij te vinden
Inde groote Papen-stadt,
Daer de Vagheviere-gesinden
60 Van een mensch een heijlich vat,
Van een Visscher, knecht der knechten,
Maecken haren ziel-tyran,
Die de keijseren bevechten
En op Croonen treden can?

ROMA.

65 Neen, Och armen! woeste muren,
Schaduw' van u' oude glans,
Eertijts hoofd van u' geburen
Nu nauw bloeme van haer crans;
Gaet u schoonheijt elders paren,
70 T'mijnent gelt sij weijnich meer,
Al u' luijster sijn u' jaren,
En u' schimmel al u eer.

Is het moghelijk, te soecken
In het prachtighe moras,
75 Daer Antenor quam besoecken
Wat het ballingh-leven was?
Neen bedompte water-dallen,
Marmer-kaden, weeldrigh slijck,
Kvind in allen niet met allen
80 Dat mijn linde-laen gelijk.

VENETIA.

Sal ick dan te rugghe rijen
Naer de Fransche Scepter-Stadt,
Naer de trotsche *Pannerijen*
En zoo menich spitze padt,
85 Eertijdts moedich opde schreden,
Grooten *HENRIC*, van u voet,
Eer hem Clotho dede treden
Daer het al in treden moet?

PARIS.

Tuilleries

90 Sal ick't weder Noordwaert wenden
Naer het witte Brittenlandt,
En mijn overdenckigh zenden
Naer de rijke Teemse-strandt,
Zal ick daer, als opgetoghen,
Staen aenschouwen 'tlanghe rack
95 Vande vier en veerthien boghen
Met haer felle water-smack?

LONDON.

Sal ick't eijntelijcke strijcken
Schelde-diepten *An u Werff*
Die ick allen *vergelijcken*
100 Jae voor allen { stellen |
 { prijsen | } derff;
Off en soudt ghijt niet *verdragen*
Averechte Masten-woudt
Wonderweelde van ons' daghen
} Slijck {
} Veen { } vol steenen, sack vol goudt?

ANTWERPEN.

AMSTERDAM.

105 } Wel, { ick lov' u al te samen,
 } Jae, {
Swijghe wat een ijeder feijlt,
Roem' u' eere, vier' u' namen:
Maer waerom zoo verr' geseijlt?
Moet ick wederom *vervallen*
110 Op mijn eerst bedorven smaeck,
Noch en vind' ick niet in allen
Dat mijn Lindelaen genaeck.

Linde-laen mijn zoet versinnen
Waer ontginn' ick uwen prijs,
115 Aen u schorsse taeij om spinnen,
Aen u stam, u bladt, u rijs?
Schorssen, stammen, rijsen, bladren.
Ijeder eijschte sijn verhael,
} Een wil ick { uijt allen gadren
} Laet mij een {
120 } Dat gehoort u { altemael.
 } Als u eijghen {

125 Sal de Vinder niet bekennen
Vande tweede Blixem-slach;
Die Vulcaen van uijt sijn dennen,
Maer benijdende, besach;
Dat sijn gheele solffer-cruijmen
Dat sijn snelle flicker-Sout
Selden Loodt off Yser ruijmen
Sonder u *vercoolde* hout?

Dodon. Herbar.
29. 16.

130 Sal de Cruijden-kieser seggen
Dat hij oijt op rauwe wond
Soeter Balsamen te leggen
Dan u' bladren-caewsel vond;
Sal hij } 'tjaer-getij } *verwinnen*
 } 'tmaen-getij }
135 Vande sware struijckel-sucht,
En gereeder baten vinnen
Dan de geesten van u vrucht?

Ibid. Add.

ibid.

140 Sulcke tacken, sulcke blaren
Sulcker stammen, zoo gelaen
Vind ick twee mael twintich paren
Over eene lenghde staen;
Knoopt nu all' u Marmer-boôghen
Roomen, in een reghel-rij,
Noch en zal ick niet gedooghen
Dat het sulcken rijs zij.

145 Laet ick dan mijn ooghe weijden
Over d'een' off d'ander kant,
'Kvinder altijd-groene weijden
Met } gebouwen } omgeplant;
 } gestichten }
150 IJemandt sal mij connen toonen
Off meer huijsen off meer houts,
Maer waer sachmen oijt bewoonen
Zoo veel Stadts in zoo veel wouts?

Schoone spitsche ghevel-toppen,
Die uw flickerende Leij,
155 Die uw weder-wijse knoppen
Als een jonge-juffer-reij
Neffens eene siet staen glimpen,
Laet mij groeten in u roij
(Tegen 'tboose laster-schimpen)
160 'Topper-puijck van all u moij.

Welcom dan herstelde stijlen,
En wel eer misbruijckte vloer,
Tot het knarssen vande Vijlen
Oppet grove blixem-roer,
165 Oppden felste menschen-moorder,
D'aller snelste slingher-slang,
Beenen-maeijer, mueren-boorder,
Donder-doover, Duijvel-sang.

Welcom vrijgesproken muren
170 Vande swarte slavernij,
Even langhe moet ghij duren
Als de werelt werelt zij,
Lancksæem moet' u wedervaren
'Tslijtigh knaghen vanden tijdt,
175 Langhe blijven u Pilaeren
Vrede-stammen, ketters-nijdt.

Langhe moeten in u dondren
Wetten woorden waerheijt eer,
Straff, genade, werck en wondren
180 Vanden Eenen aller Heer,
Langhe moeten u begheven
Schande, scheuringh, hoon en spijt,
Langhe moet ghij staen en leven,
Langhe wesen dat ghij zijt.

185 Maer mijn Peerdt ontloopt sijn toomen,
’Tis te langh op straet gepraet,
Daer zoo dichten huijs van Boomen,
Daer zoo zoeten wijde staet.
Nu wel aen, gevlochten spruijten
190 Eer mij weer mijn handt ontvaer’,
Laet ons uwen roem ontsluijten
En besluijten met het jaer.

Wat en comt mij niet te voren
In’t herdencken van de tijdt,
195 Die ghij even als herboren
In u kindtsche jaren zijt;
Inde drijmael dertich daghen
Als des hemels kandelaer
Over ’t Bockgien wordt gedraghen
200 Naer den Stier en ’t kinder-paer;

Als de Locht beghint te lauwen,
D’aerde opent schreeff bij schreeff,
’Tweeldrigh Vee beghint te kauwen
Daer } de Rijder } onlanx dreeff?
} het schuijtgien }
205 ’Ksie u bolle botgiens bersten,
’Ksie se baren elk haer bladt,
Als een Vruchtgie dat haer persten
Doe’t in ’smoeders lichaem satt.

’Ksie die onlanx doove struijcken
210 En soo menich schralen tack,
In een oogeblick ontluijcken,
Weijnich min als onder dack:
Onbegrijpelijck *vermoghen*
(Spreeck ick dan den hemel aen)
215 Hoe veel meer besien de ooghen
Dan de herssenen *verstaen!*

VER.

Maar oick dalen mijn gepeijnsen
Somtjids uijt de locht in 'tslijck;
(Wie can heel den mensch ontveijnsen
220 Dat hij nergkens uijt en kijck!)
Nieuwe spruijtgens van der aerde,
Hebb' ick menichmael geseijt,
Hoe veel hoogher is u waerde
In u jonghe weijnicheijt.

225 Waerder altijdt sulcken dierte
Inde haeghsche Vrijer-schaer,
En 'tgeraeghe broeck-gedierte
Niet soo dicht gesaeijt en waer,
O! wat soudter op een woelen
230 Om zoo menich Vrijer gaen,
Die sijn waerde nu moet voelen
In de menichte vergaen!

nisi de puellis mavis

Somtjids hebb' ick weer gaen singhen
Als ick't neue looff besach,
235 Eij! hoe soet sijn swerelts dinghen
Opten eersten nieuwen dach!
Maer o soetste schaduw-vreuchden
Hoe *vervalt* ghij in 'tverslijt,
Hoe can alle nieuw ontjeuchden
240 Met het grijsen vande tijdt!

Hebben niet de jonge jaren
Die ick vanden hemel houw,
Menich haestich paer sien paren
Met een 's anderdaeghs-berouw?
245 Waer uijt mocht de worttel spruijten
Die het misgenoeghen gaff?
T'vonnis can sijn selven uijtten;
T'jonghe, lieve, nieuw was aff.

250 Jonghe, lieve, nieuwe blaertgiens
Schepseltgiens van eenen nacht
All' u aertgiens, all' u haertgiens,
Zijn ons nu in eer en acht;
Maer hoe dichter ghij u tacken
Met u breeder groente vult,
255 Hoe u eere meer sal sacken,
Hoe ghij minder gelden zult.

Dan de reden sal mij leijden
Teghen stroom van 'swerelts-waen
En u waerde doen *verbreijden*
260 Beijd' in't groeijen en 'tvergaen. AESTAS.
Siet den Hemel is aen 'tbranden,
En sijn lichter op het hoogst,
Spout de Landt-man inde handen
'Tis op hope van den Oogst.

265 Drijmael drij en seven uren
Sien wij Titan opde jacht
Qualijck seven can hij duren
Tot het nutten vande nacht.
Minnen-ijver doet hem loopen
270 Naer de Vrijster die hij ziet, Virgo.
(Blinde Minnaer! staeckt u hopen
'Tis het Lauwer-meijsken niet,) Daphne.

Wie wil nu het bedde ruijmen,
En het clamme peuluw-sweet,
275 Wie wil met mij uijt de pluijmen
Daer ick hem te leijden weet?
Op mijn { Buren op mijn } Vrinden,
 { Haghenaers mijn }
Dit's te langhen Somer-nacht,
Beter buijten inde Linden
280 Nae den dagheraedt gewacht.

	Hier is alle 't dier ontslapen,	Aurora.
	Hier is 't Crekeltgien aen 'tgaen,	
	Hier begint de Spreew te gapen,	
	Hier is 'tQuackeltgien aen 'tslaen,	
285	Hier de Nachtegael aen't neuren,	
	Hier de Distelvinck in swangh,	fenestr. et auror.
	Hier de Tortelduijff aen't treuren,	
	Hier de lijster aen de sangh.	
	Hier is kauw en craeij aen 'treppen,	
290	Hier de Reijger inde lucht,	
	Hier den Oijevaer aen 'tcleppen	
	Hier de Zwaluw inde vlucht.	
	Hier de Coeckoeck aen het stuijten	
	Over 's anders ongeval,	
295	Isser niemant die sijn fluijten	
	Leeren moet off leeren sal?	
	Can u 'tOore niet betrecken,	
	Ghunt het ooghe sijn <i>vermaeck</i> ;	
	Siet de Dach-bodinn' haer recken	
300	Recht al schoot sij uijt de vaeck;	
	Cost haer grijse boel <i>verjonghen</i> ,	
	'Kwedd' hij hadse noch te bedt,	
	Daer s'hem nu is langh ontspronghen,	
	Cap en tuijtt en all gesett.	
305	Cap en tuijtt als gulde stralen,	
	Ooghe-lichten als robijn,	
	Wangh en lippen als coralen,	
	Is haer dagelijcksche schijn.	
	Vrijers, all' u jonghe leven	
310	Op het schoonste schoon <i>verhitt</i> ,	
	Comt en helpt het vonnis geven,	
	Isser schoonder schoon als dit?	

Comt en helpt mij opwaerts kijcken
Langs der Linde-toppen goudt,
315 Daer sij 'tnat gaet over strijcken,
Dat haer Broeder strackx ontdouwt,
Hij als Bruijdegom behanghen
Met cieraten overhoop,
Hij als Prince vol *verlanghen*
320 Nae de voor-eer vande loop.

Ps. xix.

Op gesellen nae de Linden,
Op mijn' mackers, op mijn' mans,
Die hem reedtst } bij mij { zal vinden
 } te veld' {
325 Spaer ick noch een buijtecans.
Laet ons' oochgiens zoo wat weijden,
Moghelijck waer } op de { straet
 } bij de {
Deur off Venster, off van beiden,
Hier off ghinder, open gaet.

Sulck een Venster mochter clappen,
330 Sulck een Deurtgie mocht het zijn,
(Sonder ijemandt te besnappen)
'Twaer een tweede Sonneschijn.
(Hemel laet u niet mishaghen
Voert ghij schooner lichten twee,
335 Dieder duijsent met hun draghen,
Hier beneden isser mé.)

Sulck een Venster mochter luijcken,
Sulck een deurtgie gapen weer,
'Twaer wel voor een baeck te bruijcken
340 In het clippigh Minnen-meer;
Costelijcker minnen-balsem
Quamper nummermeer in 'tlicht,
Dan getempert met den alssem
Van een nuchteren gesicht.

Haec *omnia*
nosse

345 'Smerghens raectmen aende waerheijt, salus
 Wat het Meijsgien voor gestel, est
 Wat voor haer, en off sij haer heijt,
 Wat voor verw, voor vleesch, voor vel;
 Smerghens eer de lippen kleven, adulescentulis
 350 Eer de plaester staet te pronck,
 Eer de poeijer-doosen gheven
 Dat den Hemel noijt en schonck.

 Eer de lobben, eer den bouwen,
 Eer de craghen, eer de cant,
 355 Eer de wiecken, eer de mouwen,
 Eer de ketingh, eer de want,
 Eer de boorden, eer de banden,
 Eer de reepen, eer den rock
 Eer de moffel, eer de randen
 360 Eer de vlechten, eer de lock.

 Eer de tippen, eer de knoppen,
 Eer de steenen, eer de veer,
 Eer de wronghen, eer de doppen
 } Eer de slinger eer de keer {
 } Eer de peerel, eer de Speer {
 365 Eer de tuijten, eer de quicken,
 Eer de crullen, eer den bras,
 Eer de { micken, } eer de stricken
 { linten, }
 Gheven datter noijt en was.

 Ghinder salder een staen geewen,
 370 Dit heen staetter een en niest,
 Beijd' behanghen als de Leeuwen
 Die men voor de schoonste kiest.
 Beijd' bedott, bedoeckt, befommelt,
 Beijd' de mutsen over 'toogh,
 375 Beijd besweet, begroeijt, begrommelt,
 } Beijde. { zedigh. niet te hoogh.
 } Beij maer {

Siet mijn Vrijers, siet mijn quanten,
Siet mijn hersse-loose maets,
} Dese zijn de lieve Santen }
} Dit zijn menichmael de Danten }
380 Die u costen zoo veel praets;
Zoo veel pronckens, zoo veel cierens,
Zoo veel vleijens, zoo veel doens,
Zoo veel eerens, zoo veel vierens,
Zoo veel strijckens, zoo veel schoens.

385 Oh! wat rijsen mij de haren
In't bedencken vanden dach,
Alsser twee te bedt *vergaren*,
Daer noijt hij de zij en sach:
Daer een slechtaert is bevanghen
390 Mette veren voor de huijt,
Mette verwen voor de wanghen,
Mette kleeren voor de bruijdt.

Hola Meijsgiens, sonder jocken,
Noode bouw ick op't geval.
395 Deckt men zoo veel met de rocken
Beter buijten Hollandt mal,
Inde warme Zuijder landen
Gaet het vrijen wel zoo vast,
Op een anders oogh en handen,
400 Op een anders trouwen tast.

Maer de vroegh-tijdt is verlopen,
Naer ick't aen mijn praten peijl,
En de Sonne schier vercroopen
Opde cant van't Zuijder-steijl.
405 Daer beghint de straet te legghen
Van haer morgestonts gewoel,
Daer ontvolckeren de wegghen,
Daer is alle man in 'tcoel.

Meridies

410 Mij en sult ghij niet verjaghen,
Felle straelder van om hoogh,
Snelle meter van ons' daghen,
Jaren-passer, rondt om oogh,
Dampen-trecker, Somer-brengher,
Dach-verlengher, Vruchten-baet,
415 Beesten-bijter, Vel-versengher,
Blondt-bederver, Joffer-haet.

Wolcken-drijver, Nacht-*verjag*her,
Maen-verrasser, Sterren-dieff, *Luna.*
Schaduw-splijter, fackel-dragher,
420 Dieff beclapper, Bril-gerieff,
Linnen-bleijcker, Tuijten-croller,
Al-bekijcker, Nummer-blindt
} Al bereijcker, } Hemel-roller
} Stoff-beroerder, }

425 Laet u vlammen elders blaecken
Over 'tonbeboomde vlack,
Mij en sullen sij niet raecken
Door 'tgesloten Linden-dack.
Hier beroep ick 'tbitste bijten
430 Van u meer als dollen Hondt;
Maer hij zou sijn tanden slijten
Eer hij mij te vatten vondt.

Jae vergadert all de dompen
Daer het vochtigh Veen aff sweet,
435 Laetse tsamen neder plompen
In een dichte droppel-speet,
Noch en ben ick niet *verleg*hen,
Noch en schrick ick niet voor 'tnatt,
Coel in hitte, droogh in reghen
440 Sitmen onder 't Linden-bladt.

Wat en hadd' ick niet te spreken
Vande soete Zephijr-sucht
Die door 't loome looff comt breken
Met een ruijsschende gerucht,
445 Met een flauwe Somer-soelte?
Ah! wat hebb' ick dick geseijt!
} Is't Voorhout {
} Sit ick in { een groene coelte,
Off een coele groenicheijt?

Coele Cloris, } wreede {
} steghe { Marmer,
450 (Hoord' ick onlancx hier ontrent
Suchten een door-schoten karmen
In sijn weelderigh ellendt)
Coele Cloris, al mijn hopen,
Die mij mijn getrouwicheijt,
455 Zoo veel hoogher doet bekoopen
Als sij boven d'uwe leijdt.

Heeft u 'tsweeterighe banghen
Vande doffe Somer-brandt,
Nu zoo dickmael doen verlanghen
460 Naer den dichten Linden-pandt,
Hebt ghij sijn gewenschte lommer
Nu zoo menichmael gebruijckt,
En de laffe Middach-commer
} Nu {
} Hier { zoo menichmael ont-duijckt;

465 Sonder emmermeer te wegghen
In u over-aerts *verstandt*,
Hoe hem 'tharte-pack moet wegghen
Die gestadelijcken brandt;
Die de stralen niet moet dragghen
470 } Van een {
} Eener { Sonne verr' om hoogh,
Maer van bijdts de flicker-slagghen
Van u een en ander ooggh?

Een en ander oogh, de tortsen
Van mijn blindt-gehockte jeught,
475 Vonck en voetsel van mijn cortsen,
Mijn verschricken en mijn vreught,
Ooghen die mij doet beswijcken
Onder 't hitsigh strael-fenijn,
Sult ghij Cloris noijt doen kijcken
480 Hoe ick smeltende *verdwijn*?

Sal sij nummermeer ontdekken
Door u gittighe crystal,
Dat mij eenen sucht can trecken
Uijt het bitter ongeval
485 Van mijn altijdt versche wonden?
Cloris brandt al watse siet,
(Ondoorgrondelijcke gronden!)
Dat sij brandt en siet sij niet.

"Tliep hoe langs hoe meer op 'tmallen
490 Met den bloet sijn $\left\{ \begin{array}{l} \text{kindertael,} \\ \text{minne-tael,} \end{array} \right\}$
Dan den avondt is aen 'tvallen,
"Twaer te langhen naeverhael;
Vrijers wilt ghij dieper delven
Daer ick willens blijve stom,
495 Daeldt een ijeder in u selven,
Dat, en ergher gaeter om.

Dauw en doncker zijn aen 'tsacken,
Sonn' en hoenderen te koijs,
Alle $\left\{ \begin{array}{l} \text{huijsen,} \\ \text{gevels,} \end{array} \right\}$ alle tacken,
500 Alle meisgiens even moij,
Alle caeckgiens even bloosigh,
Alle ooghiens even gauw,
Alle lippgiens even roosigh,
Alle mondtgiens even nauw.

Vesper.

505 Achter nu verkeerde wijsers,
Die de waerheit lede-breeckt,
Hart-gehoofde loghen-prijers
Die voor reden noijt en weeckt.
Die soo werckelijcke stralen
510 Als de keerssen vande nacht
Over heel den mensch doen dalen
Al gevoelende veracht.

Comt de Minnemoer niet blincken
Even als de Dach verspaeijt,
515 Even als de Wielen sincken
Daer de Sonne-karr' op draeijt?
Sijn oick niet de avondstonden
Altijdt soeter als het licht
Altijdt handigher bevonden
520 Tot de vrije Vrijer-plicht?

Menich sletgien ongehavent,
Menigh onbesneden Sloor
Sal bekennen dat den avendt
Decksel is van alle goor,
525 Datse met die slimme ghevel,
Met dat muffe snot-verlaet,
Met die spitsche sneppe-snevel
'Savondts op haer schoonste staet.

Maer om lack bij lack te stellen,
530 Menigh calver-jonghe maet
Menich knechgien soud' ick tellen
Dat den avondt niet en haet;
Dat de duijsterheijt doet breken
Door het bloode schaem-verschiet,
535 Dat den doncker meer doet spreken
Dan het licht hem dencken liet.

Hesperus

Ô! de malle mijmerijen
Die een minnen-alver stort,
Moeten veel geladder glijen
540 Daer hij niet gesien en wordt;
Maer oick in een jonghe schroomer
Heeft het reden en bediet,
Emmers is hij altijd vromer
Die sijn Vijandt niet en ziet.

545 Hier uijt groeijt het jeughdigh krielen
Naer de Linden-duijsterheijt,
Hier uijt } joocken al } de hielen
 } kittelen }
Met als 'tclockgie neghen seijt.
Hier uijt is het niet te houwen
550 Al wat op het vrijen } staet, }
 } gaet, }
Hier uijt moeten broeck en bouwen
Met de Vleermuijs opde straet.

Linde-blaedtgien lujster-vincken
Van zoo menigh apen-clucht,
555 Van zoo menigh traen-verdrincken,
Van zoo menigh' sotte sucht,
Helpt mij tuijghen wat een karmen,
Wat een stommelend gelaet,
Wat een blindelingh om-armen
560 Onder u niet om en gaet.

Trijntgie, seijdt daer somtijdts eenen,
Bij } mijn } eer, ick hebb' } u } lieff,
 } men } } je }
Vande cruijn aff tot de teenen
Staen ick onder } u } belieff
 } jou' }

565 Laet $\left. \begin{array}{l} \text{mij} \\ \text{me} \end{array} \right\}$ draven, doet $\left. \begin{array}{l} \text{mij} \\ \text{me} \end{array} \right\}$ lopen,
 Heet $\left. \begin{array}{l} \text{mij} \text{ vliegghen} \\ \text{me} \text{ stappen} \end{array} \right\}$ als $\left. \begin{array}{l} \text{een ball,} \\ \text{en tell,} \end{array} \right\}$
 Doet $\left. \begin{array}{l} \text{mij} \\ \text{me} \end{array} \right\}$ schencken, heet $\left. \begin{array}{l} \text{mij} \\ \text{me} \end{array} \right\}$ coopen,
 Siet wat ick $\left. \begin{array}{l} \text{u} \\ \text{je} \end{array} \right\}$ weijghren $\left. \begin{array}{l} \text{sal.} \\ \text{sel.} \end{array} \right\}$

570 Dirckgien (hoor ick weer een ander)
 Sel't dan nummer wese, kint?
 Smackje staech een ooggh op Sander,
 En mijn woordgies inde windt?
 Staet sijn mutsgie zoo veul trotser
 Zoo veul vlugger as het mijn,
 575 Hangt mijn rockje zoo veul schotser
 Soo veul loomer as het sijn?

Weer een ander van ter sijen.
 Nou men Troosgie stoor je niet;
 Liever as ick Griet sou vrijen,
 580 Liever as ick jou *ver*liet;
 Lach ick levendigh bedolven
 Daer ick jegenwoordigh tree,
 Liever inde groene golven
 Vande Schevelingher zee.

585 Weer een ander: Wel Agnietgie,
 Wel mijn hartgie, wel mijn longh,
 Hoe beviel je 'tbeste liedtgie
 Dat ick ghister avendt songh.
 Heer wat stond ick nat bedropen
 590 Voor je deurtgien in dat weer!
 Daer jij dichgies laet ecropen
 Inde lodderlijke veer.

Noch een ander op een banckgie:
Wel eseijt mijn soete moer,
595 Jouwenthalven ick bedanckje,
Maer hoe is't met vaer en moer?
Wat! se mochte zoo langh grollen,
'Ksou ons raeje met ons tween
Op een waghentie t'ontrollen
600 Al dit moeilicke Neen.

Weer een ander aen een boompgie.
Dats nou al men moertgies goet,
Maer dan hebb' ick noch een Oompgie,
O wat ist een rijcken bloet!
605 Met sen bogaert, met sen weuning,
Met sen Coren met sen ooft,
Claer, je Vrijer is en keuningh,
Al dit hanght hem over 'thoof.

Noch een ander van 'tgebroetsel
610 Dat off Pen off Deghen voert,
Mijn soulas mijn } ader-voetsel, }
 } vreuchden-voetsel, }
Ah! quitteert U.E. la Court.
Sult ghij eewich absenteren?
(Kschatt de meijt naer Leijden voer)
615 Wilt mijn flames obligeren

Met een expedit retour.
En noch een van sulcke veeren:
Wel bizarre van humeur,
Sult ghij mij sans fin traineren
620 Met idéén van faveur?
Neen revesche, neen volage,
Dus en macht niet langher zijn,
Mespriseert ghij mijn servage
Aussi fayje ton desdain.

625 Dese zijn de soete vruchten
 Vande vrije vrijdoms vreucht,
 Dese zijn de puijck-genuchten
 Van een ongebonden jeught.
 Al dit *wonderlijck vertellen*
 630 Volgh ick met een vroolick oor,
 En wie souder derven stellen
 'Tselver seggen voor 'tgehoor?

O! Daer gaen ick vleughel-spreijen
 Als een henne-loosen haen,
 635 Lachen in een anders schreijen,
 } Swemmen { in een anders traen.
 } Baden {
 Niet dat ick mij soeck te blijden
 In mijn evenbroers verdriet,
 Maer noch vindt hij vreucht in 'tlijden
 640 Die het sonder lijden siet.

Hooger, hooger mijn Gedichte,
 Wt de laeghten op't gebercht,
 Ghinder crijgh ick in't gesichte
 Dat u all u crachten verght;
 645 Ghinder is een wolck aen 'tdrijven
 Van een overwolckigh Volck,
 Maer wie sal u volck beschrijven
 Volle volckerijcke Wolck?

Pronckt op 'tschoonste, Linde-toppen
 650 Reckt zoo verr u groente reckt,
 Zoo veel zoo-veel-waerde coppen
 Hebt ghij nemmermeer bedeckt.
 Sien ick niet voor henen stappen
 Bhemer-eijghen-Vorst u voet,
 655 Die noch Arenden betrappen,
 Noch *vertrappen* sal en moet?

Sien ick niet u handt geleijden
 'Twaerde Britten-landts Juweel,
 Dat de Hope noch heet beijden
 660 Naer een dubbel Scepter-deel?
 Door-en-door gesifte Zielen,
 Die, in weijnigh jaren-tall,
 Teenen hebt gesien en hielen
 Van het slibberigh Ghevall,

 665 Moete noch de spruijt herbloeijen
 Van uw' vroeck-besnoeijt gebiedt,
 Zoo ghij't Linden-looff hergroeijen
 Naer sijn jarigh snoeijen ziet;
 Weere noch des hemels zeghen
 670 Zwaerder onweer van uw bloedt,
 Zoo hij van u, zon en reghen
 Onder dese bladers doet.

 Maer, ô trouwe Leewen-hoeders,
 Spaengiens uijtterste gevaer,
 675 Oud' en jongher *Nassau*-broeders,
 Onverwinnelijcke paer;
 O twee *vande* wonderheden
 Die de Werelt in haer siet,
 Geeft mij toe een vrije reden,
 680 Dese gangh en past u niet.

 Soecken wij u dan t'ontrecken
 'T nutten van dit Somer-padt?
 Neen: maer wenschen u te decken
 Onder een *verdiender* bladt.
 685 Emmers waer u niet te thoonen
 Halve Hollandts ijver schier,
 Waer all ijeder tack een croon, en
 IJeder Linden een Laurier.

690 U alleen ontbonden Schapen,
Joffer-volghers, Haeghsche jeught,
Minne-kindern, u te rapen
U *vermaen*' ick dese vreught.
Vatt de daghen bij haer veeren,
In haer bloeijen, op haer puijck,
695 Eer der noch vier vijftien keeren
Naeckt haer droevigh ongebruijck.

AUTUMNUS

Dan sal dack en tack staen schreijen
Met een vochten herffsten-traen
Dan zal stoff in slijck vercleijen
700 Dan sal dauw in mist vergaen.
Dan sal ijeder blaedtgien spreken
Dat het Lindenrijs ontswaeijt,
Meijskens leert den hoochmoet breken
Alle schoon-int-oogh *verwaeijt*;

705 Waer is 'tgroen dat noijt en dordden
Onder 'tnijpen vanden tijdt?
Zoo ick ben staet ghij te wordden,
Onlancx was ick dat ghij zijt:
Hier in zijn wij t'ongelijcken,
710 Dat ick hadde, wacht ick weer,
Maer uw luijster-schoon gaet wijcken
Buijten hoop' van wederkeer.

Schoonheijt, plaester van gebreken,
Oogh-verleijdster, schaduw-schim,
715 Wordt ghij boomen *vergeleken*
Oordeelt niet het oordeel slim,
Soo mach uwe glans beswijcken
Met der jaren Winter-keer
Lindetacken te verlijcken
720 Waer u t'onverdienden eer.

Laet eens ouderdom begroeven
Dat geladde velle-velt,
Dat gheen spiegel laet behoeven
Die sijn rimpels gheren telt;
725 Laet eens drij verbleven stijlen
Vanden eertijds tanden-trap,
'Tbleecke lippen-hol doen quijlen
Op de kinderlijcke pap.

730 Waer op zult ghij schae-verhalen,
Naer zoo grondeloos val,
Waer is't naer soo diepen dalen
Dat u aengenamen zal?
Zijn't de silver-haere vlechten
735 Daer ghij eijntelijck op swilt?
Neen, zij zullen u *verslechten*
Daer ghij noch op stuijten wilt.

Maer laet maendt en jaer *verouwen*
Laet verdorren al dat groeijt
Laet het lochten-vack *vercouwen*
740 Laet vercorsten al dat vloeijt
Noch al pleijt ick voor mijn linden
En haer winter grauwe rijs,
Zonder oijt *ververwt* te vinden
Schoonder groen in schoonder grijs.

745 Lust en hoop van sien en leeren
Hebben mij wel eer geruckt
Daermen boven alle leeren
Naer de hooghste hoochten buckt,
Daer den onervaeren Reijser
750 Berghen siet en wolcken zeijt,
Daer u, Roomen, van uw Keijser,
'sWerelts maecksel selver scheidt.

Alpes

755 'Khebb die ewich-witte steijlen
Beijd' bekeken en beschrijdt,
(Feijl ick, liefde help mij deijlen
Onwaerachticheijts *verwijtt*)
Maer besneewde linde-cruijnen
Noch *verwacht* ick te verstaen
760 Waer in die bevrozen duijnen
Boven uwe waerde staen.

Spitsen zij haer hemel-hoochte
Op u neder-dalicheijt,
Duijstert weer haer altijdt-droochte
Met u nemmer-schralicheijt:
765 'tSchoon van't Alle staet in 't schelen
Nerghens woont het heel in een,
Die het maeckte wilde 't deelen
Veel in allen, all in gheen.

770 Wat gewenschter erve-looten
Heeft sijn handt u toe-gesomt,
Halff-gepresen Linde-pooten
Als men t'eijnde prijsens comt,
'Tzij ick op 'sjaers kinder-daghen
'Tzij ick op sijn Jeughetcracht,
775 'Tzij ick op sijn vochte vlaghen
'Tzij ick op sijn sterven acht!

Ô die ewich buijten commer
Van ontijdelijck *verlett*
Onder 'tspelen van uw' lommer
780 } Uijt { te leven waer gesett!
} Aff {
O die ewich als gevanghen
Binnen dese palen laegh!
Wat *veranderlijck verlanghen*
Voerden hem uijt uwen *Haegh?*

785 Maar, ô wieghe van mijn leven,
Voedster, minn', en baecker-moer,
Wildt mij, Vaderlandt, *vergheven*
Wensch ick buijten 't reden-snoer,
Noch en legh ick zoo begraven
790 In mijn' lecker' lusten niet,
Ick en wistse wel t'ontdraven
Daer't mij uw } begheerte { riedt.
 } begheeren {

Emmers dat ick adem-suijghe
Dat ick vocht en voetsel treck,
795 Dat ick tongh en leden buijghe,
Dat ick lijff en leven streck,
Emmers hoort u 't halff bedinghen
Deser gaven vruchten toe,
Emmers hebt ghij halff te dwinghen
800 Wat ick ben, en can, en doe.

Isser dan off doen, off cunnen
Off bedencken binnen mij,
Houd' ick van des Hemels gunnen
Dat u gunste waerdich zij,
805 Heet mij uijt uw' boesem scheijen,
} Met een woordtgie, {
} Heet mij vluchten, { met een wenck,
Moet' ick strack in Sout verkeijen,
Daer ick maer te rugge denck.

Hebb' ick eens de krijtte stranden
810 Westewaert voor u beseijlt,
Hebb' ick eens der Zuijder-landen
Steijlste spitsen affgepeijlt,
Noch die handt om eer te winnen,
Noch die voet om verder gaen,
815 Noch dat hertte, noch die sinnen
Bieden u haer plichten aen.

’Twaer te wijvelijcken sorgher
Die niet alle werelts-grondt,
Aller menschen medeborgher
820 Vaderlandts-gelijck en vondt,
Die niet even achten conde
Off hem Zuijd of Noord besach,
Off hem ’t bedde-gaen beSonnde
Off het rijsen vanden dach.

825 Is doch ’t Vaderlandt te minnen
Boven al dat min-verleijdt,
Stijght dan Hemelwaert mijn zinnen
Daer uw Vader-erve leijt,
Ziele streckt uw traghe vlercken
830 Daer ghij hergesonden zijt,
Leert op’t sonder-ende mercken
Eer uw eijndelijck *verslijtt*.

Leert het stoff u stoff bevelen,
Leert ontstrammen eer ghij loopt,
835 Leert u van u selven stelen,
Leert genaecken dat ghij hoopt;
Maar oock, Heer, om $\left. \begin{array}{l} \text{uwer} \\ \text{dijner} \end{array} \right\}$ eeren
Eewich Een, en eenich Goedt,
Leert haer uijt $\left. \begin{array}{l} \text{uw} \\ \text{dijn} \end{array} \right\}$ Leere leeren
840 Wat zij leeren leeren moet.

Constanter, 17.º *9bris.* 1621.

[37] ΚΕΡΚΥΡΑΙΑ ΜΑΣΤΙΞ.
Dat is
't Costelijck Mall.

Aenden heer Jacob Catz, *Pensionaris* van Middelburgh.

Een opgesnoeyde broeck, een hangende bragoen.

Een holle harnas tip, een door $\left. \begin{array}{l} \text{gehacte} \\ \text{gecapte} \end{array} \right\}$ schoen,

Een averechte Teijl, dack-decksel vande luijsen,

Een opgekrulde strop om ratten in te huijsen,

5 Een $\left. \begin{array}{l} \text{omgeslagen} \\ \text{omgeworpen} \\ \text{omgetrocken} \end{array} \right\}$ hemd, spijt Wasschsters blooten arm,

Een $\left. \begin{array}{l} \text{halff} \\ \text{om} \end{array} \right\}$ geworghde kuijt, spijt Beulinghmaecksters darm,

Een over-lintte voet, spijt doffers ruijghe pooten,

Een $\left. \begin{array}{l} \text{Moscovijschen} \\ \text{steijle stelten} \end{array} \right\}$ hiel, spijt Satyrs spitse cooten,

Een swaeijende Cappoot, meer hinderlijck als nut,

10 Meer vlagghe dan *verdeek*, meer ballast als beschut.

Ghij lacht, geleerde *Cats*, ick gunn' u dat *vermaecken*,

Die milte-kittelingh, die oeffening van caecken,

Maar siet wat achter om, deijst eens tot opden dach

Die ons' ghemeene Vaêr eerst besien eerst besach.

15 O! die dien Niewelingh, dien onbedreven spitter¹

Dat maecksel had getoont; hoe dwars, hoe wrang, hoe bitter²

En hadd' hij 't niet beloert; hoe hadd' hem 'niewe hoofd

Gedraejt in't overslaen wat beter $\left. \begin{array}{l} \text{was} \\ \text{waer} \end{array} \right\}$ gelooft,

Off dat het sijns gelijk den zesten was geboren,³

20 Off met het zee-gediert een' zonne-reijs te voren.⁴

Waer hadd' hij 'twoordt gesocht (hij diese al cost vinden

Om al dat voor hem quam aen tong en tael te binden)⁵

¹ Gen. 3. 23.

² Quid diceret ergo, vel quo *non* fugeret, si nunc hæc monstra videret? Juven. 15

³ Gen. 1. 26.

⁴ Gen. 1. 21.

⁵ Gen. 2. 19.

Waer had' hij't achterhaelt en in wat herssen-hoeck,
 Om dit herschapien dier in $\left. \begin{array}{l} \text{'tgroote werelt-boeck} \\ \text{'taller dingen boeck} \end{array} \right\}$
 25 Te plaetsen op sijn rij? En ghij ontleende lenden,
 Gebroken Adamin uijt die u sach, en kenden,⁶
 En keurden voor sijn vleisch, en noijt en hadt gekent;
 Grootmoeder, die ons al gebaert hebt en geschent,
 Die u naer 'tongeval van 'tsondigh appel-slocken
 30 Voor ooghen hadd' gestelt twee opgetoomde locken,
 Een' over-meelden top, spijt molenaren cruijn;
 Een dubbel backhuijs-vel, spijt $\left. \begin{array}{l} \text{eenighen} \\ \text{spijtigen} \end{array} \right\}$ ajuijn;⁷
 Twee sienelijcke niet maer sinnelijcke brauwen,
 Een uijt gewortelt paer, trots 'tconstige benauwen
 35 Van d'oudt-beroemde streep, (is Griecken-landt gelooft)⁸
 Die eens getrocken wierdt en andermael geclooft;
 Een overladen Oor met Oude-Moeders beenen,
 Met verr' en diep gesocht en daerom $\left. \begin{array}{l} \text{diere} \\ \text{waerde} \end{array} \right\}$ steenen,⁹
 Een omgebanden hals, trots eenich brack-gespan;¹⁰
 40 Een schuijsche rimpel-craegh trots aller boeren wan;
 Een rond-om-stalen arm, trots aller Crijchsluij vonden,
 Een open Memmen-hol, trots windt en winters wonden,
 (Trefte' eener niet te recht dit onbeschaemde moij,
 Zijn d' hoenders niet te coop, wat doen sij uijt de koi?)¹¹
 45 Een steghe walvisch romp, platt achter, spits van voren;
 Een opgetrosten trans, trots eenigh kercken-toren;

⁶ Gen. 2. 23.

⁷ Psilotro nitet, aut arida latet abdita cretâ. Mart. lib. 6. ep. 93. 9.

⁸ Plin.

⁹ 1. Imus in viscera terræ, et in sede manium opes *quaerimus*; eousque penetrat luxuria. Plin. lib. 33. c. 1.

2. Induitis collo lapides oriente petitos, Et quantos onus *est* aure tulisse duos. Ovid.

¹⁰ 1. Delectantur et compedibus mulieres, dummodo auro ligentur. Ambr. lib. de Nab. Israel. c. 4.

2. Mihi *quidem videntur* sua sponte vinculis alligatæ. Clem. Alex. l. 2. c. 12.

¹¹ Hisp. in Britan. Legatus.

Een om-gehoepte pack, trots eenigh $\left. \begin{array}{l} \text{karren-vat,} \\ \text{keernen-vat,} \\ \text{keeren-vat,} \end{array} \right\}$
 Een. 'Kweet niet langher hoe, al $\left. \begin{array}{l} \text{weet} \\ \text{wist} \end{array} \right\}$ ick langher wat;
 Hadd' u dit wereltspoock, dit schielijckst aller dinghen
 50 Niet wel u huijden-rock off uw' huijdt doen ontspringen?¹²
 Hadd' ghij niet wel geschreewt met een *verschrickte* keer
 Wech Sielen-moorder, wech, ick eet gheen appels meer?
 Maer oock verleijde schaep, Stieffmoeder aller Wijven,
 Stondt kinders kindren toe met Bestemoer te kijven,
 55 Mij dunckt ick u voor al, in rechtelijck beclach,
 De cladd' van onse schult licht op te pleijten sach.
 "Wie toond' u 't vijgen-bladt? de schaemte. Wie het schamen?¹³
 "Ervarentheijt van quaet. Wie leerd' u 'tquaet beramen?
 "Een soet-getongde beest. Wie bond' u aen haer woordt?
 60 "Mijn ongebonden keur. O smettelijcke moort!¹⁴
 O! struijckel die met dij soo menigh eewen-erven
 Geruckt hebst in 't verdriet [van] wordden, zijn, en sterven,
 Uijt d'aller heijlen hooghd', in 'taller qualen dal,
 Daer galle groeijt in 'thert, en 'thertte broeijt in gall!
 65 Vervloeckte snoepperij naer dijn verboden beten
 Besueren wij de straff van 'tgulsich Willen-weten,¹⁵
 Die worttel heeft in ons bij tacken voortgebracht
 Cou, schaemte, Cleederen, begeerlijckheijt, en pracht.¹⁶
 Die 'tlecke Schip beschreijt zejlt *daerom* niet te dichter,
 70 Die onder 'tpack *versucht* draeght *daerom* niet te lichter:
 Leent schouders al dat leeft, elck lijde voor sijn deel,

¹² Gen. 3. 21.

¹³ *Itaque vestium amictus continuum nobis sit monumentum, quo memores simus, quantis bonis exciderimus, et discamus, quanto supplicio humanum genus ob inobedientiam sit affectum.* Chrys. Tom. 2. Hom. 18. in Genes.

¹⁴ *Illo magno peccato primi hominis, natura ibi nostra, in deterius commutata, non solum facta est peccatrix, verum etiam genuit peccatores.* Aug. de nupt. et concupisc. c. 34.

¹⁵ *Peccatum quod ex peccato oritur, non jam peccatum tantummodo, sed et peccatum est et poena peccati.* Gregor. l. 24. moral.

¹⁶ *Vestis usus necessitate, utilitate, honestate introductus est. abusus vanitate, dispendio, turpitudine culpandus est.* ibid. [= Io. Fr. Pic. Mirand. ep. lib. 2.]

Noijt sach ick seer in sucht, noijt wond' in tranen heel.
 Mijn's deels, *vernaemde Catz*, ick swicht en duijck, en draegh'et,
 Zoo veel een ander draeght, ick sie, belach, beclaegh'et:
 75 'Tbeclach is broederlijck; en 'twaer te herdden hertt,¹⁷
 Dat gheen ghevoel en trock van sijn's gelijcken smertt:
 'Tbelachen lichtelijck sal ijemandt min genoeghen
 Als off verdriet en vreucht in een gespan te voeghen,
 Onhebbelijcker leeck dan den henxt bijde Meer,
 80 Onlijdelijcker neep dan een knip op een sweer;
 Die hoore mijn verschoon; Van duijssent ongevalen
 Die ick doordelven zie gesontheijts teere wallen,
 Comt mijder een te voor, dat beij' stadt en Casteel,
 Des Cleijne-werelts treft, beij' neer en opperdeel,
 85 De Sieckte die 'tgedruijs van haer versufte tooñen¹⁸
 Can opwaert stijgen doen tot daer de zinnen woonen;
 Wat apelijcker partt, wat spottiger gelaet
 Sien wij niet dagelijckx aen dit gemeene quaet?
 (Ghemeen? meer als ghemeen, als 't allesins geweten
 90 En niet vermomt en wierdt bij die het heeft beseten)
 Sulck stelt sich boven reijck van aller staten top,
 Spreeckt hooge, treedt niet laegh, spant borst en buijck en crop;
 Is dunckend-heer van al, maeckt van 'toost sijnen zetel,
 Sijn voetbanck van het West, noemt de Zee sijnen ketel,
 95 Het zonnelicht sijn Vijer, 'Tgevogelt sijn gebraet,
 Het mane-rondt sijn Toorts, den Sterre- $\left. \begin{array}{l} \text{gang} \\ \text{padt} \end{array} \right\}$ sijn Straet,
 Den donder-draff sijn woordt, de winden sijn *versuchten*,
 Den Reghen sijn $\left. \begin{array}{l} \text{gespouw,} \\ \text{gequijl,} \end{array} \right\}$ den blixem sijn *verluchten*,
 Wijst Princen uijt haer goet, praet Vorsten vande banck,
 100 Velt Keijsers met een wenck, brenght Coninghen in $\left. \begin{array}{l} \text{swanck,} \\ \text{dwanck,} \end{array} \right\}$
 Wat is hij inder daet? vraeght die hem zien en hooren,
 Een broodeloose bloet, een bedelaer geboren.
 Sulck schept sich eenen schrick van alle dat hem naeck,

¹⁷ Natura *hominum* prona *est* ad clementiam, et in alieno peccato sui *quisque* miseretur.
 Ambr. in epist.

¹⁸ Phrenitis.

Wat lett hem? 'tis gelas al datmen aen hem raeckt;
 105 De stoelen zijn sijn doodt, het bedde doet hem beven,
 Daer vreest hij voor den bil, hier sal hem 'thoofte begheven;
 En noch meer; (ô die't saegh aen 'tmeerendeel der menschen!)
 In die doorluchtigheijt, sal sijn wil, sal sijn wenschen,
 Wat hij hoopt, wat hij haet, wat hij mindt, wat hem quelt,
 110 Voor al dat ooghen heeft ten toone sijn gestelt.
 Sulck laedt sijn aengesicht met een versierde snevel,
 Daer hem noch boom, noch staeck, noch mast, noch spriet, noch gevel
 Bij te verlijcken dunckt. Een ander, die ick gis
 Van allen menichmael minst buijten gissing is,
 115 Buckt waer hij staet of sitt; vreest Kercken-stijlen leeghde;
 Want off sijn hoornen-cruijn de welffselen beweeghde,
 'Tgebouw mocht struijkelen. Een leste (mogelijck
 Niet altijdt buijten twist van recht off ongelijck)
 Liep liever eewich bloot, dan nae den hoet te hooren;
 120 Hoe soo? bedeckt hij 'thoofte wat raet met d'esels-ooren?
 'Tzijn droeve teecken en van een gequetste geest,
 Toegangen, soo het schijnt, des mensche tot de beest,
 Verdrieten sonder paer: dat opper-stuck der leden,
 Dat edle Redenhuijs soo leegh te sien van reden.
 125 Wie isser evenwel soo kittel-dooff, soo steegh,¹⁹
 Dien al dit mijmeren niet eens aen 'tlachen creegh?
 Die kijcker van dit spel sich niet en liet ontvallen
 Wat drolligher *verdriet*, wat droeffelijcker mallen!
 Hier leijt de reden, *Catz*, waerom mij dunckt ick mach
 130 Noch altijdt sijn *vercnocht* aen d'eene Wijsens lach,
 Noch aen des anders traen, in't aensien off *verhalen*
 Van 'sWerelts siecke Vreuchts belachelijcke qualen.
 Hoe menigh lippen-beet en heeft mij niet gecost
 'Tontmoeten van een dier dat ick ontmoeten most
 135 Met een geboghen hooft, om dat het corts sijn leden
 Met dier-gedoopte wol, met versche linnen-sneden,
 Met nieuwe wormen-web versierlijck had bevracht!
 En als ick somtijdts dan mijn stralende gedacht²⁰

¹⁹ Quis tam ferreus ut teneat se? Juven. Sat. 1.

²⁰ Inter sericum et linteamina, quibus tibi videris fulgidus et formosus, intellige te nudum, conscissum, sordidum, mendicantem. Hieron. in epist.

Door die gewaten drieff, en stelle mij aen't tellen
 140 De stucken die ick weet met die gevoeghde vellen
 De Const verborghen heeft, wat hatelijcker lucht,
 Wat schandiger gesicht, wat dompiger gerucht,
 Daer onder sijn gehuijst, (*vergeeft mij Joffer-dieren,*
 Ick ken mijn hertte vrij van *schimpelijck versieren*)
 145 Het Lachen berst mij wel tot seeverens toe uijt,
 En heeft mij menichmael doen spreken over-luijdt,
 O mensch-gelijcke list, ô dicht-doortrapte trecken,
 Hoe verr-voorsichtelijck gaeft ghij den raedt van decken²¹
 Dat mogelijk ondeckt noch oor, noch handt, noch mondt,
 150 Noch oogh, noch neus belust om te genaecken vondt;
 En nu, als ongesien, bij 't meerendeel gepresen,
 Bij velen word geacht een heijlichdom te wesen!
 'Tnootsaekelijck *verdeck* waer noch verschoonens waerd²²
 De Winter leert zoo wel de kleeren als den haert,
 155 Bloot Indien den buijck, wie sal het Hollandt *verghen*?
 Dat ghinder oorbor is waer hier de sieckte terghen;
 Maer, Hollandt, oude roem, van slechte defticheijt,
 Waer haelen wij een schilt voor uw' gerechticheijt
 In't smettelijck behael van d'overzeesche prachten,²³
 160 Die uwen kindtschen reuck in haren stanck versmachten,
 Uw' mannelijcke sweet' in haer geschrabde smear,²⁴
 Schaemd' haer mijn Penne niet ick noemden uijt wat leer?
 Den { *eersten* } opper-voocht van 'tmachtich Seven-berghen,²⁵
 { *tweeden* }
 De groote Werelt-Vorst, die Middernacht en Merghen,

²¹ Si interdicta petes, vallo circumdata (*nam* te Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res: Ad talos stola demissa, et circumdata palla: Plurima *quæ* invident purè apparere tibi rem. Hor. serm. I. 2.

²² 1. Propterea iste nobis tribuit Deus ut operiamus nuditatem. Chrys. hom. 28. in cap. 12 ad hebr.

2. Verbera ventorum vitare imbresque coactos. Lucr. lib. 5.

²³ 1. Ita fit *postquam* sapere urbi Cum pipere et palmis venit nostrum hoc maris expers. Pers. 6.

2. Quid memorem pretiosorum aromatum, *quæ* ex India, ex Arabia et ex Perside *convehuntur*? Chrysost. Tom. 4 hom. 2. in 1. ad. Timoth.

²⁴ Civett

²⁵ Octav. August.

165 Middach en Avontstondt in eenen Lauwer vlocht,
 En drijmael d'ijsre deur aen 'tvredigh sluijten brocht
 Des achter-ooghden Gods, Waer sijn de Wevers-touwen²⁶
 Die hij doorsleten heeft? Sijn' huijs, Sijn' Zuster-Vrouwen
 Sijn e'el *verwantte* bloet besteden hem den dach
 170 Daer hij de vruchten van sijn lenden decken sach,
 En anders geen en sach. Hoe maecken't onse tijden?
 Gebreeckt ons deksel-stoff, daer moet de Turk voor lijden,
 De Perss, den Indiaen, en al dat spinnen can:
 Heel vlack-Italien beslommert Vrouw en Man,²⁷
 175 Ontlommert wijn en terw, ontbladert struijck en boomen
 Om 'tijdel altijd-nieu van ons' *versierde* zoomen.
 (Verfoeijich cleet nochtans, sints eene die het sleet²⁸
 Naer d'hoogste levens vreucht het leechste sterven leedt)
 } 'Tonnosel { wolle-vee van't machtigh Engel-eijlandt
 } 'Tonschuldich {
 180 Besuert ons' hoovaerdij; daer groeijt gebreck van weijlandt
 In ons' begheerlijckheijt. Nu spreek ick in mijn geest,
 Hoe dickmael raect de woll van 'teen op 'tander beest!²⁹
 Het opper-schepsel mensch, het wonderlijckxste wonder
 Van die den hemel deekt, daer voor, *daerom, daeronder*³⁰
 185 Al dat leeft, leven heeft, daelt van dien hooghen trap,
 } Duijckt { onder 'twolle warm van een gevilden lap,³¹
 } Cruijpt {
 Verciert sich metten buijt van een gestolen pis-ziel
 Daermet den eijghenaer zoo onlancx inde miss viel,
 Zoo onlancx hoornen droegh, zoo onlancx hooren dé,
 190 Dat al sijn griecksche tael was voor en achter B.

²⁶ Petrarch. de Rem. Suetonius.

²⁷ Lombardia.

²⁸ 1. Luc. 16. 23

2. Quod si culpa *non* esset, nequaquam sermo dei tam *vigilanter* exprimeret quod dives qui torquebatur apud inferos bysso et purpurâ indutus fuisset. Gregor. Homil. 40. in Evangel.

²⁹ Qui itaque admirantur sunt stupidissimis ovibus stupidiores. Hervetus.

³⁰ Psal. 8. v. 6. 7.

³¹ 1. Nos *tamen* sumptuosas vestes redarguimus, dicentes, vos estis pili ovium. Clem. Alex. Pædag. lib. 2. c. 12.

2. Si quis auro se ornari putat is auro est inferior. Clem. alex.

Doch 'tdecksel van die vleck is bijde Const gevonden,
 Help sap en cruijderen, het bloet van uwe wonden
 Moet onsen dorst verslaen, de tobben van uw natt
 Sijn onses overdaets } betamelijcxte } badt.
 } behaechelijcxte }
 195 De nootdruft staet van cant, de coude met de schaemte³²
 En sijn geen reden meer, ons stinckende geraemte
 Vereijst ijet meer als warm; Wij sperren 'toogh om hoogh,
 Tverheuchelijcke licht van 'shemels Water-boogh
 Bekittelt onsen lust. Zou daer het root staen blaecken,
 200 En 'tgeel en 'tblauw, en 'tgroen; en in ons mantel-laecken
 In onse rocken min? Neen, mensche lijdt het niet;
 Waer voor heet ghij den aep diet al maeckt dat hij ziet?
 Knoopt de daet aende naem. Daer moet de woll verdrincken,
 Daer moet de zijd' in 'tsoep, daer moet het lijnwaet stincken
 205 { 'Tgeschil wordt noch bepleijt } welck schoonst } i*n't* d*ra*ghen } zij)
 { Men pleijt noch op't geschil } te noemen }
 Off nae den gheelen rijs, off nae den blauwen brij.
 Wie zou' sich in 'tgewaet met Een verw laten paeijen,
 Daer't zoo breedt weijen is? een' Aexter bijde Craeijen,
 Is veel te schoonen dier: Wat is 'tswart van een Cauw
 210 Bij 'tglimpen van een Specht, bij 'tvlammen van een Pauw?
 Siet suerer die mij leest; 'tzijn grouwelijker sweeren
 Die ick ontplaestren gae: De Schilders vande kleeren
 Verstouten op het werk; men valtter aen de huijt;
 Die drinckt verw en vernis meer als een nieuwe Luijt.
 215 Die wanghen sien te doodts, sij mosten anders leven,³³

³² 1. Quod pro sola inani gloria, vestimentum pretiosum quaeritur, res ipsa testatur. [Gregor. Tom. 2. Hom. ult. in Evang.] unde nemo vult ibi pretiose indui ubi ab aliis non potest videri.

2. Tantum ob vanitatem et inanem gloriam, ac ut vulgo et forensibus admirationi sint talibus induuntur. Chrysost. hom. 37. in Gen.

3. Dico ergo hominem non alia de causa opus habere vestimentis, quam ut tegatur corpus, ad maxima frigora et vehementes aëstus propulsandos. Hic est vestis scopus. Clem. Alex. Pædag. lib. 2. c. 10.

4. Ipsi quidem ad nullam utilitatem, neque necessarii usus gratia, sed tantum ut vulgò et forensibus admirationi sint, talibus induuntur. Chrys. hom. 37. in Genes.

5. Quid de habitu dicam? in quo jam non calor sed color requiritur, magisque cultui vestium quam virtutum insistitur. 1. Bernard. sup. Passus est.

³³ Quasi plasmator non bene illum fecerit vultum. Origen. Tom. 3. hom. 4. in 6. cap. Math.

“En wat raedt, Pieterne! me vrouw, ’tpinceel sal gheven
 “Dat de Natuer *vergatt*; weest meester van uw vell,
 “Wat zoud’ u hinderen? die, die, die, doet het wel.³⁴
 “Die tanden sien te gheel, wie sou het deksel soenen
 220 “Van sulcker peerlen doos? Wat raet? Men moetse boenen.
 “Dat waer den moor gezeept, ’tis aengeboren vuijl,
 “De verw is doorgeweyjckt. Ruckts’ uijt de worttelkuijl.
 “Neen, beter gheel als gheen. Hoort, zonder mij te melden,
 “Een nieu ijvoorgebit sal d’oude scha’ vergelden;
 225 “Bij Venus, dats een const die Venus waerdigh is.
 “Maer wat raedt met dit haer, des’ sweeterighe klis?
 “Hoe raeck aen ’tlieve blondt, dat mijn’ misdeelde tuijten
 “Van boven is benijdt? De drooghe Koeije-cluijten
 “Daer Cypers loosen Boer sijn weijden van ontmet,
 230 “Verstuijven in een stoff, *daervan* de fijnste rest
 “De trouwe toevlucht is van wangeschape vlechten,
 “Doorsaeijtse met dat meel, men sal hem noch bevechten
 “Dies’ anders keurt als blont. Oh! ’tis te laet gesaeijt
 “Daer ’tlanghe-jaren Mes zoo vinnich heeft gemaeijt.
 235 “Ben ick niet voorhoofd schier van d’ooghen tot den neck toe?
 “Verwt eens daer niet en is. Swijght, daer’s een nieuwen treck toe;
 “Daer groeijt niet te vergeeffs; dats wijsheijts $\left. \begin{array}{l} \text{eijgen} \\ \text{eerste} \end{array} \right\} \text{les:}^{35}$
 “En daer uijt dit besluit, Behelpt u met de bles
 “Van uw’ Nicht, van uw’ Snaer, van uw’ meijt, van uw’ kennis,
 240 “Die ’tdoncker-droeve padt van d’algemeene schennis
 “Te vroegh betreden heeft, en met die blonte kuijff
 “De werelt is ontruckt gelijk een suere druijff:
 “Ist waer dat d’eene mensch tot voordeel *vanden* andren
 “Het leven is vergunt, hoe souden sij malcandren
 245 “Een gifte weijgeren die d’eene nae sijn doot
 “Can missen sonder scha’, de locken van sijn hoo’t?

³⁴ 1. Tunc *autem consummata est* infelicitas, ubi turpia *non* solum delectant sed etiam placent: et desinit esse remedio locus: ubi quæ fuerant vitia mores sunt. Sen. ep. 28.

2. Inter causas malorum nostrorum est quod vivimus ad *exempla*, nec *ratione* componimur, sed *consuetudine* abducimur. Quod si pauci facerent, nolumus imitari quum plures facere coeperunt, quasi honestius sit, *quia* frequentius, sequimur, et recti apud nos locum tenet error ubi publicus factus est.

³⁵ Arist. de Ani.

O wettelijcke const, die met der dochtren sterven
 De moeders menichmael haer naeste goet doet erven!
 Const aller consten bluff, die d'eewicheijt beduijt,
 250 En eewich leven doet een sterffelijcke tuijt!
 Die pop is opgetoijt; wie salse nu geleijen?
 Vier henghsten nae de kerck. wat salsij daer doen? schreijen.³⁶
 Wat lett haer? 'tsondenpack. Ô Schepper die dijn kerck
 Vervuijlt ziet metten hoon van dijn verfoeijde werck,³⁷
 255 Straelt het genadich ooggh van dijn barmherticheden
 Door dese grouwelen? slaest du acht op de reden
 Van dijn Verachteren? becommert dij de traen
 Van een verbastaert ooggh? gaen dij de clachten aen³⁸
 Van een geverwde lipp? beweghen dij de slaeghen
 260 Die een verhoerde borst berouwich schijnt te draghen
 Van soo vervloeckten handt, die dagelijcx dijn macht,³⁹
 Dijn onbegrepen const begrijpende veracht?
 Mijn reden is verhuijst, of 't stinckt voor alle reden
 Gebreck en overdaet gelidt-gelijck te treden
 265 Als mede-bedelaers. Wat doet ghij hemel-spijt,
 Schandtvlecke van't geslacht, is 't ootmoet of verwijdt
 Dat u lipp davren doet? off sijn sij't beij te gader?

³⁶ Quo pacto ingemiscere potes et lachrymas fundere, *quae* ejusmodi ornatu compta procedis? Chrys. in. 1. ad Tim. c. 2. Hom. 8 in Morali.

³⁷ 1. Non tibi sufficit divina *formatio*? an vero veluti excellentior opifex *divinum* opificem corrigis? Chrys. Hom. 4. in 1. ad Timoth.

2. *Impugnatio* hæc est divini *operis*. Aug. Tom. 3. lib. 4. de doct. Christi ex Cipriano.

³⁸ Deum videre *non* poteris, cum oculi tibi *non* sint quos Deus fecit, sed quos diabolus infecit. Cypr. lib. de Hab. virg.

³⁹ 1. Displicet illis nimirum *plastica* Dei: in ipsis redarguunt, reprehendunt artificem *omnium*. Reprehendunt *enim* cum emendant etc. Tertull. lib. de cult. fæmin.

2. Quanta amentia *est*, effigiem mutare naturæ, *picturam quaerere*? tolerabiliora *propemodum* in adulterio crimina sunt. Ibi *enim* impudicitia, hic natura adulteratur. Augus. lib. de serm. dom.

3. Foeminæ manus Deo inferunt, quando id, *quod* ille formavit, reformare, et transfigurare *contendunt*, nescientes, *quia* opus Dei est omne *quod* nascitur: diaboli quodcunque *mutatur*. Id. Ibid.

4. Deles *picturam* Dei, mulier: si *vultum* tuum materiali candore oblinias: si *exquisito* rubore *perfundas*. Ambr. in Hexam.

Verworpens-waerde kindt, eijst ghij broodt van u Vader,⁴⁰
 En smart sijn heijligh oogh met uw' vermetelheijt,
 270 Behangen met den rooff van die daer leijt en schreijt⁴¹
 Voor u verstockte deur, en over 'tjaer sou teeren⁴²
 Op den versnoepten cost van uw' lint en uw' veeren,⁴³
 Die uijt uw' lobbe-crull twee hembden schudden sou,
 Vier mantels uijt uw rock, drij broecken uijt uw' mouw.⁴⁴
 275 Die uijt het oor-gewicht van uw' gereckte lellen⁴⁵
 Drij $\left\{ \begin{array}{l} \text{pachten,} \\ \text{renten,} \end{array} \right\}$ eenen coop, vier hueren sagh te tellen,
 Die met het ringh-geraes dat uwe handt begraeft
 Sijn uijtgequijlt gesinn van spinnen saegh ontslaeft?
 Eij! cant geen schaemte meer, laet reden u verstommen.
 280 Hier sit ghij voor 'tgerecht daer dicht-bedochte mommen
 Doorluchte glasen zijn, daer een alwetenheijt
 Siet datmen niet en hoort, hoort datmen niet en zeijt.⁴⁶
 Daer ghij die clachten seijndt, staet voorde school geschreven

⁴⁰ 1. Math. 6.11.

2. Nonne metuis, ne te ad sua promissa venientem removeat et excludat Deus, dicens, Hoc *non* est opus meum? Aug. Tom. 10. Serm. 247. de tempore.

⁴¹ Esurientis *est* panis, quem tu retines, Nudi *est* vestis quam in arca custodis, discalceati calceus qui apud te marcescit, egentis argentum, quod tu possides. Basil. 1. hom. 6. in 12. cap. luc.

⁴² 1. Cum inedia multi laborent, cum esuriens *Christus* et nudus in medio *vestri* versetur, vos sericum calceis inseritis. Chrys. tom. 2. Hom. 50. in Math.

2. Quot pauperum ventres possent inde pasci? et quot corpora nude agentium *comtegi*? Chrysost. hom. 37. in Genes.

⁴³ 1. In quo dedecore vos pecuniis abutimini? Chrys. Tom. 2. hom. 50. in Math.

2. Cuius scilicet *pretio* plurimi eiusdem *naturae* homunculi vestirentur. Claud. Espenc. in. 1. ad Tim. c. 2.

⁴⁴ *Hiantibus* manicis et patulis, adeò ut mediocres inde vestes confici *quirent*. *ibid.*

⁴⁵ 1. An vulnera inferri *auribus* Deus voluit, ut de earum cicatricibus et cavernis pretiosa grana dependcent? *id.*

2. Delectant et vulnera et aurum *auribus* inseratur. Ambros. lib. de Naboth. c. 5.

3. Perforantur aures *praeter* naturam. Clem. Alex. pæd. lib. 2. c. 12.

4. *Auribus* extensis magnos *commisit* elenchos. Juven. 6.

5. Seneca ad ibi, *patrimon.*, quia *auribus* inser etc.

6. Lapidés oriente petitos et quantos onus est aure tulisse duos. Ovid. de Med.

fac.

⁴⁶ 1. Jerem. 23. 24.

2. Ps. 139.

Leent daer de nootdruft maent, houwt nemmer op van geven⁴⁷
 285 Zoo langh $\left\{ \begin{array}{l} \text{daer} \\ \text{der} \end{array} \right\}$ eijsschers zijn, ontgrendelt handt en hart,⁴⁸
 Mij stickt der armen dorst, mij steeckt haer honghersmart,
 Ick zitter van haer cou', mij doen haer wonden bloeijen,⁴⁹
 Ick ben de vreemdelingh, ick hincke $\left\{ \begin{array}{l} \text{naer de} \\ \text{van haer} \end{array} \right\}$ boeijen,
 Ick druijp van haren traen, mij maeckt haer stenen mat;
 290 Die hun de deure wijst, keert mij het schouderblat,
 Die hun het oore stopt, heeft zoo van mij te wachten;⁵⁰
 Leent, laeft, salft, huijst, verlost, stuijt suchten, hindert clachten,⁵¹
 Ick spreke voor de schult, ick borghe voor 'tgelagh,⁵²
 Voor 'tdubbel woecker-loon, op weijnigh jaren dagh.⁵³
 295 Wel op berouwen ziel, laet dat berouw eens blaecken,
 Gaet jaeght een milde scheer door all 'tverschimmelt laecken
 Daer uwe kist af berst, ontlast u van't verrot,⁵⁴
 $\left\{ \begin{array}{l} \text{En dect} \\ \text{Versorgh} \end{array} \right\}$ gheen tafels meer voor de muijs ende mott,
 Uw broeder vaster nae. heb ghij vier nieuwe rocken⁵⁵
 300 Het paer behoort hem toe. beswaeren u de brocken
 Van lecker overvloet, verschoont uw' swacke maegh,⁵⁶
 Een uijtgehongherde, die mogelijck van daegh
 Van u gehandtgift wordt, sal 't overschott vertieren

⁴⁷ Math. 5. 42

⁴⁸ Deut. 15. 7.

⁴⁹ Math. 25. 35

⁵⁰ Proverb. 21. 13

⁵¹ Luc. 6. 38.

⁵² Dicit tibi Christus, da mihi ex eo *quod* dedi tibi, de meo *quaero*: da et redde, habuisti me largitorem, fac me debitorem, habeam te foeneratorem. Aug. de verb. Dom.

⁵³ Foeneratur *domino* etc. Prov. 19. 17.

⁵⁴ Cave ne inter oculos tuos includas salutem inopum: *tanquam* in tumultibus sepelias vitam pauperum. Ambr. in Ps. 118. [*Dit citaat was aanvankelijk bij r. 303 geplaatst.*]

⁵⁵ 1. Luc. 3. 11.

2. Absurdum est et turpe unum laute et luxuriose vivere, cum multi esuriant. Clem. pæd. lib. 2. c. 12.

⁵⁶ Utere cibis electis, et pretiosis, sicut consuevisti, quia aliter non potes, *quia* si consuetudinem mutas, ægrotas, conceditur tibi, utere necessariis, da pauperibus superflua, utere pretiosis, da pauperibus vilia. Aug. de verb. Dom.

En leven van uw cruijm; Bedroeven u de ghieren
 305 Die om uw $\left\{ \begin{array}{l} \text{crancke} \\ \text{coortsigh} \end{array} \right\}$ bedt den laesten adem-tocht
 Van uw *verrotte* longh van avont uijt gecrocht
 Verlangen wel soo lief als uijtgesteld tot merghen,
 En achter uw' gordijn een lachend' oogh verberghen,
 Daer 'tander over 't uw' weemoedich hanght en druijpt
 310 En met een scheeven swier uw' kisten overluijpt,
 Ontcommert uw gemoet, gunt hoeffelijcker Erven⁵⁷
 Den onbespieden buijt van uw geruster sterven;⁵⁸
 Schudt pack en ballast uijt, ghij die op't vliegen staet.⁵⁹
 Gheeft dat onhouwbaer is, gaert schatten daer ghij gaet:⁶⁰
 315 En spreeckt dan opwaert aen met ongeveijnsde voncken,
 Croon, Heer, dijn eijghen werck, schenk heer ick hebb geschoncken!⁶¹
 Hoe hebb' ick't, waerde Cats, hoe raeck ick hier om hoogh?
 Wat heeft mij dus vervoert uijt aller ooghen oogh,

⁵⁷ Cuncta manus avidus fugient hærendis, amico *quæ* dederis animo. Hor. 4. Carm. Od. 7.

⁵⁸ 1. Laudent te viscera esurientium *non* ructantium opulenta *convivia*. Hier. in epist.
 2. Erga fratres calamitosos benignus esto. Quod ventri subtrahis tribue esurienti. Exæquet *omnia* justus Dei timor. Duas inter se *contrarias* affectiones, tuam videlicet satietatem, et fratris famem, modesta *continentia tempera* atque moderare. Chrysost. in orat. de paup. amand. [*Deze citaten waren aanvankelijk bij regel 303 geplaatst.*]

⁵⁹ Cursores *qui* in agone currunt, vestimenta *etiam* pene *necessaria* abiiciunt. Ita iturus in Coelum, ut expeditior sit, divitias pene omnes *pauperibus* distribuunt. Chr. hom. de poenit;

⁶⁰ 1. Quæ stultitia *est*, illic relinquere, unde exiturus es: et illuc non *praemittere*, quo iturus es? Illic ergo *substantiam* tuam colloca, ubi patriam habes. Chrys. in Math. 6.

2. Qui collocat thesauros in terra; non habet, *quod* speret in coelo. Ut *quid* respiciat in Coelum. Ubi nihil habet repositum? Id. *ibid.*

3. Da *quod non* potes retinere, ut recipias *quod non* poteris amittere. Aug. in epist.

4. Ante mortem benefac amico tuo, et *secundum* vires tuas da *pauperi*. Eccles. 14.

5. Ante obitum tuum *operare* justitiam: *quoniam non est quod quaeras* apud inferos cibaria. Ecclesiast. 14. 13. 17.

⁶¹ 1. Misericordiâ et veritate redimitur *iniquitas*. Prov. 16.

2. Peccata tua eleemosynis redime, et *iniquitates* tuas misericordiis *pauperum*: forsitan ignoscet Deus delictis tuis. Dan. 4. 27.

3. et Math. 5. 7. 9.

Daer d'ooghen schemeren, daer wasch en wiecken smelten?⁶²
 320 Eij! loert mij weer ter handt, off cortt mij dese stelten;
 Ick struijckel op het landt, wat maeck [ick] in de lucht?
 Het cruijpen is mij const, wat maeck ick inde vlucht?
 Siet noch een vrolijck padt staet mij met u te treden,
 Door 'tdickste vanden drangh van 'swerelts ijdelheden,
 325 Om eene boven all' die ick te noemen plach
 Het redelijcxt waerom van ongeveijnsde Lach.
 Waer noch de Broecken-vorm, de Rocken-maet gevonden
 Daer Oud' en jongher eew voor eewich aen gebonden
 Voor eewich onder croop; stond noch de capp, de craegh,
 330 Off nu als ghisteren, off merghen als van daegh,
 Cost noch de nieu April sijn buermaent Meij beweghen,
 "De Hoeden die ick vorm staen emmers soo ter degghen,
 "De Mutsen die ick plooi so onbecommert nett,
 "Mijn Mantels soo besnoeijt, mijn schoenen soo besett,
 335 "Aenveert eens goet voor goet, weest eens met Wel, te vreden,⁶³
 "Eens reden is't alijdt, eens goet is alijdt reden;
 "Staet twaelef Broederen van een gelijcke staet
 "Ijet loffelijcker toe dan een gelijck gewaet?
 Noch waer't dan lijdelyck, 'tzij men de Poolsche lutzen,
 340 "Tzij men de fransche Pott, 'tzij men de Zweetsche mutsen
 "Tzij men off 't Engelsch geel, off 't hollands blauw verkoos,
 "Twaer maer halff sotticheijt, die't eens waer voor altoos.
 Maer verr van dese strandt verseijlen onse lusten,
 Dat geest heet inde mensch vindt ongemack in 'trusten,
 345 Rust in't veranderen, lust in de niewicheijt,⁶⁴
 Drij daghen sijn de maet van ons' gestadicheijt:
 "Tschijnt ons de maenloop leijdt, off (sall ick 't naerder raecken)⁶⁵

⁶² 1. A divinorum *contemplatione* quoties ad humana recideris, non aliter caligabis, quam quorum oculi in densam umbram ex claro sole rediere. Sen. Nat. *quaestiones* lib. 3. *praefat.*

2. Rapidi vicinia solis Mollit odoratas, pennarum vincula ceras. Ovid. *Metam.* 8.

⁶³ Cum omnis vitae humanae mutatio periculosa est, tum qui in praesenti statu nihil quod desideret habet, is usitatam sibi vitae rationem nulla alia re quam stultitia adductus mutat, atque à consuetis alio transfert. Plut. in Numa.

⁶⁴ 1. Est quoque cunctarum novitas gratisima rerum Ovid. 3. *Pont.* 4.

2. Assolent humanae mutabilitati omnia sordere praesentia. Paul. Oros de Ormesta. lib. 1.

⁶⁵ Stultus sicut luna mutatur. Eccles. 27. 11.

'Tschijnt ons het maenlicht terght, en ons versnipperet laecken
 Met sijn verscheppinghen gelijk verscheppen doet.
 350 Nu prijst sij Cap en Rock, nu $\left. \begin{array}{l} \text{prijst} \\ \text{looft} \end{array} \right\}$ hij Broec en Hoet:
 Besoeckt eens bejide weer, eer thienmael Hoet of Rocken
 Eer thien mael Cap of Broeck, des Avonts uijtgetrocken
 Des Merghens aengedaen, sijn Meester hebb gedeckt.
 Begeckt mij *eewelijck*, soo hij u niet begeckt,
 355 Zoo sij u niet *verfoeijt*, en beijd' u liegen heeten
 Dat emmer haer *vermuft* die lenghte, met die breedten,
 Die ploij, die plujs, die *planck*, dat snoer, die sne, die snebb,
 Dien tuijt, dien tip, dien top voor fraeij gekoren hebb.
 Dus, hadden wij te deel den *onverdienden* seghen
 360 Des wreveligen volcx, dien Broodt-en-Quackel-regen⁶⁶
 De lasterighe lipp tot swijgen brenghen most,
 Waer't onse wollen-draet het slijten niet en cost,
 Waer't onse webben oock in drijmael vijftien jaren
 Altijdt nieuw, altijdt oudt, en bejide noijt en waren,⁶⁷
 365 Wij smoorden onder 'tpack van stadicheijts ellend,
 Wij stickten in't verlang van 40. jaren end,
 Den Hemel liep gevaer van averechts beclaghen;
 Dat daer ghenade was waer hier $\left. \begin{array}{l} \text{het huijs} \\ \text{den hals} \end{array} \right\}$ vol plaghen;
 Dan danck hebb scheer en $\left. \begin{array}{l} \text{verw.} \\ \text{cuijp.} \end{array} \right\}$ *verslijtens* taeijen stondt
 370 Vergolden wij te minst met menigh schoonen vondt
 Van schilderijen vreucht, van hackelen, van kerven⁶⁸
 Tot opden laesten draedt: want dexsel-loos te sterven
 Is op gheen thiende mijl genaeckelijcke smett
 Bij 'tlecker kittelen van niewicheijts versett.
 375 Staet dan uw reghel vast getrouwe Princen-hoeder,
 Misloonde Keijser-vooght die met uw Meesters moeder,
 Onnoosel, onbehaelt, getuijghe zijt geweest
 Wat een onmenschlijck mensch gemeens heeft mette Beest

⁶⁶ Exod. 16.

⁶⁷ Deut. 29. 5.

⁶⁸ Frequentiores et affectati limbi, crebrae fenestrae, quae vulnera vestium, intempestivae et peregrinae fimbriae et earum dispendia *condemnanda* sane. *ibid.*

Heeft dan uw leere grondt, dat wijsheijts eijghen wesen⁶⁹
 380 In d'altijdt eene will en weerwill staet te lesen,
 Wat roeij verdienden wij in dijne Scholen niet,
 Dien voor en achter-noen de selve niet en siet?
 Hoe buijten *ongelijck* had ghij van ons besloten
 Wat gaet het rader-werck van binnen uijt de coten,⁷⁰
 385 Daer buijten om de handt soo wispelturich wijst:
 Wat poelen moetent zijn daer sulcken schuijm af rijst!⁷¹
 Dan, Luijstert, groote Man, noch wilmen met u dinghen,
 Noch vindt het seer sijn salff; "Wat reden sal mij dwinghen,
 (Dus $\left. \begin{array}{l} \text{praet} \\ \text{vraegt} \end{array} \right\}$ eens Coninckx Wijff, dus pleijt eens Vorsten Vrouw)
 390 "Wat wettelijcke wet sal mij mijn muts, mijn mouw,
 "Mijn harnas, mijnen hoep, mijn tuijte-crull beletten
 "Leegh, los, langhs, overdwers, Noord Oost, Zuijd West te setten,
 "En anders alle daegh? De minste *vanden* hoop
 "Daer ick bij 'tjaren-tall den Joffer-dienst aff coop,
 395 "Stroopt mij de hielen schier, treedt soo dicht op mijn' treden,
 "Dat licht een vreemdelingh sijn opgepronckte reden
 "Onrecht besteden sou, en buijten onderscheijt
 "Bestuijpen voor mijn hoofd het backhuijs van mijn meijt.
 "Besnoeijt mij nu de $\left. \begin{array}{l} \text{macht} \\ \text{hulp} \end{array} \right\}$ van niewicheijts *vercuijpen*,
 400 "Waer vind' ick noch een padt om desen hoon t'ontsluijpen?
 De Vrouw heeft schier gelijk. Maer leent eens 'tander oor
 "Aen 't meijskens weder-clacht: De slechste Joffer-sloor
 "Die over straetsteen treedt pronckt met mijn nieuwe vonden,
 "Verduijstert mijn gewaet, behangen en bebonden
 405 "Al waerse mijns gelijk, die met mijn edlen bill
 "Een princelijcke Coets dus *daghelijcks* bedrill:
 Wel soete Joffer-sloor, waer haelt ghij uw *verschoonen*?
 "De lompste Borgher-deer die oijt van melck en boonen
 "Te gader wierdt gepapt, siet sondaeghs als een, Ick,

⁶⁹ Sen. Epist. Quid *est sapientia?* semper idem velle atque idem nolle.

⁷⁰ Vanum cor vanitatis notitiam ingerit *corpori*. Exterior *enim* superfluitas interioris vanitatis indicium est. Mollia indumenta animi molliciem indicant: non tantum curarent *corporis* cultus, nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutibus Bern. in Apol.

⁷¹ Qui tantopere monstruosa veste delectantur, animos etiam monstruosos habent. Id.

410 “Die aen Patrijsen-bout, die aen faisanten stick,
 “Die beu segh vande Snep, en haer bedreckte soppen,
 “Die selden anders swelgh als Spaensche Druijve-droppen,
 “(Getuijgh ’tgeluckigh vat daer in ick mij ontlast,
 “Daervan de soete gheur op ’tlecker voetsel past)
 415 “En sal mij ijemand noch onstadicheijt *verwijten*,
 “Off costelijcker boord verbieden te verslijten
 “Dan hier een schele Truij, dan daer een leepe Trijn
 “Die soo verr vanden trap van mijn’ *meriten* zijn?
 Waer ’tvees de wortels waert, noch luste mij ’tverweeren
 420 Van die Trijn, van die Truij geduldigh te vereeren
 Met een vernedert oor. Maer Vrouwen-pleijterij
 Loopt op te langhen roll, en ongeluckigh hij
 Die tuschen hanghens-keur off Wijven-rechter wesen
 Vertwijffelt staet en beeft, en drijmael valt aen ’tlesen
 425 En drijmael ’tworghen kiest, en drijmael ’trechter-ampt
 En drijmael op de doot, en weer op ’tlevē vlamt.
 Soo diep doorgrond’ ick ’tspitt van al die holle reden,
 Dat die den dagheraet van ghisteren en heden
 Te samen had gecnoopt, en al den middeltijdt
 430 Aen dit gecraeij besteedt (?t *genuchelijck* verwijtt
 Van eertijds houdt noch sté, dat naer den Spraken-toren
 Noijt tongeloose Vrouw van Vrouw en wierdt geboren)⁷²
 Noch stond hij halver wech, en buijten allen schijn
 Van noch de naeste weeck ten enden pijns te zijn.
 435 Wat middel middeltijds? waer salmen ’tvonnis strijcken
 Van’t overdadich nieu? Elck weet den slach t’ontwijcken,
 Elck dect sich met de huijck van min en minders dwangh:
 Dats ’toude Vijgenbladt van *Man*, en *Vrouw*, en *Slangh*.⁷³
 Daer dan een volle vloet van opgejaeghde baren
 440 Den acker overstelpt, en schielijck ’tschip doet varen
 Daer noch de versche clauw van ’tgreppel-ijser staet,
 Wat golve, seggen wij, doet hier het meeste quaet,
 Off die de voorste loopt, off die de voorste voordout,
 Off die de tweede stoot, off die de derde door-stout?

⁷² Nec mutam profectò repertam ullam esse Hodie dicunt mulierem ullo in seculo.
 Plaut. Asin.

⁷³ Gen. 3.

445 Hadd' ick stem in 'tgerecht, dus tradd' ick tuschen tween,
 De schult hoort allen toe, en 'tongelijck aen geen.
 Maer jocken buijten boort. Om 'twijse woordt te spreken,
 De Reden comt te laet om 'tongelijck te wreken
 Dat haer Gewoonte doet, en eertijds ijdlen toij,
 450 En eertijds overdaet is nu gedwonghen moij;⁷⁴
 Is doch het ijdel oogh met ijdelheijt te locken,
 Rijst doch de Menschen-marckt naer 'trijsen vande rocken,⁷⁵
 Wordt doch 'tSchip naer de vlagh, 'tpitt naerde schell geloôft,⁷⁶
 Wie sal een Volcker-vorst, zoo veler hoofden hoeft,
 455 Off't crakende geblick van doorgeGoude zijden,⁷⁷
 Off 'tflickerend' behang van Steenen-schat besnijden?
 Wie can hem opde leest van alle-man beslaen?
 Hoe past een reusen-voet in 'tschoentgien van een naen?
 Wie sal een pleijter-voss sijn hoochgeleerde mouwen,
 460 Wie sal een rechter-heer sijn Tabbaert-eer onthouwen
 Een spijlich Spies-gesell sijn schrickelijcke Veer,
 Sijn wreede Sluijer-lap, sijn leewelijcke geweer?
 O uer, plaets, en waerom, omstanders aller saecken,⁷⁸
 Die steeds sijn ghissinghen op uw getij can maecken
 465 Wat leeft hij boven 'tpeijl van 'tmenschelijcke gemeen,
 Wat scheelt hem luyjster-eer en hoovaerdij van een,⁷⁹
 Hoe scheidt hij wijsseelijcke met verr verscheidjen namen,
 't Lichtveerdich poppen-fracij van 'tstaetelijck betamen,

⁷⁴ 1. Talares et manicatas tunicas habere, apud Romanos flagitium erat: nunc autem honesto loco natis, non eas habere flagitium. Aug. Tom. 3. lib. 3 de doct. Chr. cap. 12.

2. Vestium *consuetudo probatur*: ut *quae olim damnatae fuerunt, progressu temporum laudentur*. Io Fr. Pic. Mirand. ep. lib. 2.

3. Vestis talaris *fæminea et mollis etiam apud mollissimos personas habebatur*, diurna *tamen* obtinuit *consuetudo*, ut postea gravissimum et virile haberetur, et pene religiosum. Ibid.

⁷⁵ Cultus *concessus atque magnificus addit hominibus* autoritem. Quintil. lib. 8.

⁷⁶ Illi *qui in dignitatibus constituuntur, pretiosioribus vestibus quam cæteri induuntur*; non *propter gloriam*, sed ad *significandam excellentiam sui ministerii*. Aq. 1. 2. q. 169. art. 1. ad 2.

⁷⁷ Math. 11. 8.

⁷⁸ In vestitu hominum, cæteroque vitæ cultu, loco ac *tempori* apta sumuntur. Symmach. lib. 7. ep. 9.

⁷⁹ Ut sunt flumina *quaedam, quae cum eadem sint, diversis locis diversa sortiuntur* nomina: Ita *quaedam res in alio homine variis nominibus mutantur*: velut fastus in principe splendor appellatur: in privato *superbia*. Erasm. Simil.

470 Hoe stelt hij over 'tstuer van sijn' genegentheijt
Een altijdt even-streeckx bewogen stadicheijt!

Constanter

O Welcom waerde Deucht, helpt mij de stengh bedwinghen
Van jonckheijts weder-will, laet mij noijt mij ontspringhen;
Blindt mij 'tbegheerigh oogh in 'swerelts vodden-kas,
Geleijdt mij drooghe-voets door prachten modder-plas
475 Daer d'ew aff overloopt. En sullen oijt mijn daghen
'Tuijtmuntende gewaet } *vereijschen* off {
 } nootsaeckelijck } *verdraghen*,⁸⁰
Strempt altijdt mijnen lust; laet nemmermeer 'tgemoot
Becladden mette gist die 'tlichaem swellen doet.
Laet selver dese huijt vermarmren onder 'tstreelen
480 Van 'tlecker Sijden-sacht van vleijende fluweelen,⁸¹
En draghen vreuchdeloos het op gedrongen pack
Van 'tnoodighe soo veel als onnut ongemack.
Dat zoo mijn vrije ziel van slijkerigh beslommer,
Haer selven om haer selfs, in haer alleen becommen,
485 Besorgh haer eijghen pronckx behoeffelijck gewaet,⁸²
Hoop-wiecken, Scheijdens-lust, Zond-grouwel, Werelt-haet,
En altijdt even graech om 'twitte cleedt te gordden,⁸³
Om tsamen desen romp *vereeewight* te sien wordden
Met haer *vereeewighen* den lesten Dieven-nacht⁸⁴
490 Bestendelijck bedenck', *verlangende verwacht*'.⁸⁵

Constanter. Lond. 5°. Id. Mart. 1622.

⁸⁰ 1. Ornatus vestium cuicumque est licitus juxta *condecenciam* status. Abul. in Math. 11. 8.

2. Tenetur homo se ornare, ne offendat oculos *proximorum per vilitatem quam* ostendit foris, Consideratâ intentione sui status. Tostat. operum Tom. 10. in Math. cap. 11 *questio* 24.

⁸¹ Statuæ vestes holosericas ac purpureas *non* sentiunt: tales oportet esse qui eas induunt. Thriver. in apoph. 125.

⁸² Non ut candidum *corpus* efficias, et splendores adjicas: sed ut *animam* tuam, aureis reddas *virtutibus* decoratam. Chrys. hom. 28. in ep. ad Hebr.

⁸³ Apocal. 3. 5.

⁸⁴ Apoc. 3. 3.

⁸⁵ Horam ultimam idcirco *dominus* noster nobis voluit esse *incognitam*, ut *semper* possit *esse* suspecta: ut *dum illam praevidere non* possumus, ad *illam* sine intermissione properemus. Greg. in Homil.

Te langh misbruijckte *Cats*, wacht naer gheen voorder, Ende;
Al duerden uw gedult, mijn wijsheijt is ten ende:
En is 'tschier niet genouch van 's werelts droom *verhaelt*
Bij die noch selfs zoo diep in't droombedd leijt en maelt:⁸⁶

Constanter. Lond. Postrid. Id. Mart. 1622.

⁸⁶ *Quaere vitia sua nemo confitetur? quia etiam nunc in illis est, somnium narrare vigilantis est. Sen.*

[38] Aende Joffrouwen
Anna ende Tessel-schade Vischers
ende de Heere
P.C. Hooft, Drost van Muijden.

Van over 't Noorder Nauw, daer Roomen buijten slingher
'Tvervloeckende gedreijgh van sijn gelasen vingher
Voor doove deuren sendt; daer aen den Heijl'gen dis
On-overlichaemt Broodt der zielen voetsel is,
5 Besoeckt u dese groet; vereert haer met den opslagh
Van een goetwillich oogh; al waert dat Roemer op sagh,
Getrouwer vrienden-handt en reijckten hij u niet
Dan daer ghij in dit witt het pennen-spoor af siet.
Is u den inct ontkent, *vertwijffelt* u de schrijver?
10 'Tis Huijgens, die 'tgeswell van lang-vergaerden ijver
Comt perssen daer hij gist van sijn gedachtenis
Off weijnich overschots, off gheen gedacht en is.
Die Huijgens, die 'tgeluck van metgenoot van jaren
Groot, Heins en *Cats* te zien niet all end' all derft paren
15 Met uwer vrientschaps gunst: Die Huijgens, die de print
Van uw drij-waerdicheijt affwesende bemindt,
Affwesend' } met hem { draeght, affwesende doet vieren
 } bij sich {
Door all dat nae de doodt soeckt leven in Laurieren.
Die Huijgens die den topp van 'tconstigh hoeven-vocht
20 Soo menichmael besucht, soo selden heeft besocht,
Soo menichmael den randt van uw' verheven pluymen
Verslaghen heeft staen sien het wolcken-water schuijmen,
En mogelijk het vier ontleenen van een sterr,
Wt aller veeren reijck, uijt aller ooghen sperr.
25 Terwijl hij, worm gelijk, met sijn gewicht *verleghen*,
Neerlastich, wieckeloos, de diepe slobber-steghen
Van 'sWerelts slijck doorcroop, en bij uw vlijtich hoogh
Niet wist te naerderen als met een spijtich oogh.
Heeft noch vergetelheijt in gheene van uw' borsten
30 Het vriendelijcke murw soo dick-diep doen vercorsten
Off 'tvragen naer uw' Vriendts hoe, wat, waer en wanneer,
Verstreckt u noch een vreucht; Hij leeft; en, vrij noch meer,
Hij voert een rappe ziel, een onverlemde reden
In 't onverroest gespan van lemteloose leden:

35 Besitt sijn volle jeught, en midden in 'tgedrangh
 Van jeughts verdorventheijt, en midden in 'tgesang
 Van menighmalen meer betreckende mallooten
 Dan daer de Grieksche Vos in't oor van sijn pilooten
 Het stopsel voor bedocht, en selver in een bast
 40 Sijn wanckelmoedicheijt ded' steunen op sijn mast,
 Doet stadigh dat hij doet, streeft stadigh door het stooten
 Van Ebb' en Vloets gemoet, en als de minder Booten
 Gecabelt metten rugg van die haer vorens gaen,
 Beslaet als metgesleept een eerlijck achter-aen
 45 Bij 's Vader-landts pinas, dat aen de Teemsche stranden
 Drij en twee reijsen nu den maenringh sien ontranden
 Vijffreijs sien vullen heeft, en onverdullich wacht
 Op 't eijntelijck en wel ontladen van sijn vracht.
 O 's Gravesander spits, ô Brielsche boet en baecken,
 50 Wat soeter Aeols kindt zal sijn beleefde caecken
 Ontswellen op dit zeijl, en in uw Mase-mondt
 Doen kiezen op de Ree den ouden ancker-grondt?
 O Schevelingher Duijn, ô Haegsche boter-weijen,
 O Voor en achter-hout, mijn mijrt, mijn lauwer-meijen,
 55 Wanneer sal Huijgens weer, ontballast van 'tgewicht
 Van Hooffs becommeringh, in uw gewenscht gesicht
 Sijn sorgeloos gemoet doen baden in gepeijnsen
 Daer van wraeck, van bedroch, van dubbel-sin, van veijnsen
 De smett niet aen en cleeft, maer vré, maer eerbaerheijt,
 60 Maer jock, maer gulden eews herboren slechticheijt?
 Wanneer sal wederom 'tgerammel van sijn snaren
 Verdommelt met sijn keel tot over Haerlems baren,
 Tot over 'tprachtich Veen, tot voor de blauwe poort
 Van Hollandts Zuider-diep te Muijden sijn gehoort?
 65 Te Muijden daer hij weet de *Meer en min* der boden,
 Het schuijmende gevolgh van Wint en Water-goden
 Soo menighmael om herr te lujster sijn geweest
 Om Floris droeve spoock en Velsens wrevel-geest,
 Op Amstel-landts thooneel gevoordert en beschreven¹
 70 Door Hoofts geleerde cracht, van nieuws te sien herleven
 Van nieuws te sien betrapt, beticht, beloont, geslacht,

¹ adjourné. citatus. *gedreven. ob ambiguitatem.*

Den eenen in sijn } ton, } den andren in sijn gracht.
 } cuijp, }

Te Muijen daer de gheest van Hoofds gesoghen lessen
Gevatt wordt en gegaert in suijv're *roemer*-flessen,
75 En *Anna* toebetrouwt, die 'tgeestelijcke nat,
Vermaeghdt, verlieffelijckt, de Wereldt over spatt.
Te Muijden, soet vernacht, daer op de dicke dijcken
Die Goeijlandt borghe staen voor 't wijcken en beswijcken
De jongher *Visscher* meijt het drijvende gedruijs
80 Van menich Amsteldamsch van huijs gesonden huijs
Beseghendt en bewenscht, en, Vaert wel, vlugge rompen,
Vaert, seijt, gevareloos; van kerven en van pompen
Houd' u den Hemel vrij, en merghen off van daegh
Van 'tschadelijck geval daer ick den naem af draegh.
85 Drij zielen, drijmael drij, en noch drij drijmael waerdigh,
Die 't wijs en 'taengenaem, die 'tletter-rijck en 'taerdigh
Te trouwen hebt gebrocht, en selver hand-gemeen
U drijen hebt verwandt met all' end' ijeder een,
Dit's d'opgehoopte som van uws Vriendts t'achterheden;
90 Boogh uw medooghen oijt voor ongeveijnsde reden,
Buijght, soete Willen, buijght, rept uw rotz-roerens cracht,
Uw steenen-slepens const, uw' Orpheus-lijcke macht,
Hij kneede 't harde hartt van d'emmer onbewoghen
Besitters vande ziel, en 'tonder-aerds *vermoghen*
95 Vermocht gheen weijgeringh op't smeecken van sijn snaer,
Wat can u hinderen de milder Goden-schaer
Van 't hoogh' en middel-huijs naer uwen toon te draeijen;
Die 'twinden windaes dwinght, mijn zeijl te doen bewaeijen
Met een West achter-in; die 't Water-werck beleijt,
100 En al dat boven drijft en al dat onder leijdt,
Mijn kielen gae te slaen, mijn ancker-tandt te hechten,
Mijn roer te redderen, mijn baren-baen te slechten:
Gheen onversiene golff, gheen onbetrouwich slijck
Te rollen daer ick vlot, te schuijlen daer ick strijck;
105 Die 't Wapenhuijs bestiert, mijn vlagghen te *verschoonen*,
Mijn laecken en mijn touw, Oostende niet te croonen
Noch met mijn's packs gewin, noch met mijns levens buijt,
En al om 'tsoet geweld van uw geleert geluijt?
Wat can u hinderen 't vreedsamighe begheeren

110 Des Britschen } Onder-Godts } tot Hollandts baet te keeren,
 } Israels }
Tot Hollandts vrienden vre', tot Hollandts haters trots?
O murrwt ons dit stael, ô roert ons dese Rots:
De Griekschen hoeren-zoon die singhende den steen dwongh,
En 't Vrolijkce gebouw van Thebaes muer aen een songh,
115 Sal eewelijck den loff *verdienen* van sijn liedt
Maer boven den laurier van uw' verdiensten niet.

Constanter. Londini.
Id. Maijs 1622.

Odit valde patriam qui sibi bene putat,
cum peregrinatur. Augustin. sup. Psal. 39/43

1. Hoe sitt die Heijlighe, die prachtighe, die schoone,
Die borgher-machtighe, die aller Steden Stadt,
Die aller Landen $\left. \begin{array}{l} \text{hooft} \\ \text{eer} \end{array} \right\}$ en Vorstelijcke croone
Verwoest, verweduw-lijkt haer' hateren ter schatt?
- 5 2. Hoe sitt sij, troosteloos van die haer oijt beminden,
Den langhen droeven nacht haer wanghen overweent?
Hoe vindtsij om end om haer eertijds trouwe vrenden
In ontrouw affgesackt, in ongevoel versteent?
- 10 3. Haer' borgherij ontvluucht haer' onderslaefde muren,
En Juda loopt om rust en vrijcheijts geniet
Daer gheen te vinden is; haer' spijtighe geburen
Betrappen haer te will in 't nauw van haer *verdriet*.
- 15 4. Verdriet en eenicheijt dect Zions leghe straten,
Zij viert noch Autaer-dienst noch Tempelfeesten meer,
Haer' Priesters sitten flauw, haer' poorten staen *verlaten*,
Haer' maeghden uijtgeweent verbitteren haer zeer.
- 20 5. Sij siet sich overheert van die sij placht te dwinghen,
Haer Vijanden in vre' (soo straft des Heeren arm
Haer menigh sondighen) haer' teere suijgelinghen
Gevanckelijck ontruckt der Moederen gekarm.
- 25 6. Der Dochter Zions glans is heel van haer verscheijden,
Vervallen en *verplett*; haer' Vorsten overmant,
Gelijcken 'tmatte wild dat niet en vindt te weijden,
En vlieden sonder weer des overwinners hand.
7. Jerusalem herdenckt in dese kommer-daghen
Tvoorspoedighe geniet van haer' verleden tijdt,
Terwijl sij hulpeloos haer' borghers siet verslagen,
Haer' vijanden rondom ter spott sitt en ter spijt.

MDCXXXII.

[40] Klucht uijt de Vuijst, van 't Ridder slaen.

Een Ridder was te paerd geraeckt
Vol ridderlijcken Torens,
En hadd' sijn wijff wat opgecaeckt
Voor d' eere van twee horens;
5 'Twijff docht sij was te wel betaelt
En anders als 't behoorden,
En hadd sij straffbaerlijck gefaelt
Men straftese met woorden.
Wijff, zeijd den Ridder onbegaen
10 Met ridderlijcken sinne,
Een Ridder mach gheen ridder-slaen
Maer wel een ridderinne.

Constanter. Non. Novembris. 1622. Londini

[41] De uijtLandighe Herder.
Aenden Heere Daniel
Heins, Ridder etc.

Aende blancke Britter stranden,
Daer de Son ten Zuyden blaect,
Daer de vlacke Vlaender-landen
Eertijds laghen aengehaect,
5 (Kan de ghissing over wegghen
Van de leeper letter-lien,
Die tot voordien grooten reghen
Indes werelts wieghe sien:)

Onder aen die krijtte rotsen
10 Die den heeten water-draff
Vande Noorder golven trotsen
En haer siltich op en aff,
En haer lochte vochte spronghen,
En haer kabbelend' gewelt,
15 Lagh een hollantsch herder-jonghen
Droeffelick ter neer gevelt.

'Tjeughden-pack van minne-perten
Hadd' sijn' Ziele niet gelaên,
Onder duijsend jonghe herten
20 Hadd' hij altijd vrij gegaen,
En het ooggh was noch onschapen
(Emmers noch te vinden was't)
Daer hem 'tsijn' aen sou *vergapen*
Eer 't den Hemel hadd' gepast.

25 Scherper oorsaeck dan genuchten,
Dan vermakelick *verdriet*,
Kapte sijnen aêm in suchten,
Smolt sijn' oogghen in een' vlied.
Die de weeld' haer' tranen leenen
30 Proncken garen met haer' pijn,
'Tis quaet mallen en met eenen
Stilleswijgens droeve sijn.

Klachten van *verijlde* koppen,
Stenens-kunst, *verweende* sangh,
35 Tranen van *gemaecte* droppen
Soecken allesins 't gedrangh:
Hij was rijckelick te vreden
Met de tuijghen die hij vond,
Van *sijn' ongeveijnsde* reden;
40 Son en hemel, zee en grond.

Ebbe, seid' hij (*'tghingh* van ebbe)
Dubbeldaeghsche water-beurt,
Die ick lieff en liever hebbe
Om de kielē die ghij beurt
45 Met de Westelijcke vlaghen
Naer de deuren *vanden* Rhijn,
Die nu zesmael zestich daghen
Mijnes onbevaren zijn:

Als ghij daer mijn' overburen
50 Naeste reijs genaken sult,
En haer' bancken overschuren
Die de droochte nu *vermult*;
Segt hun, Ebb', op mijn bevelen
Hoe 't haer balling-borgher gaet,
55 Hoeder in *sijn' vochte* schelen
Stadich 't volle spring-Tij staet:

Hoe *sijn' sorghen* altijd wacker,
Hoe *sijn' suchten* altijd vers
'sVaderlandts bebloeijden acker
60 Overwandelen van verres;
Hoe *sijn' rusteloose* nachten
Mijmeringhen sonder end',
Knoopen zijn van werr-gedachten,
Schilderijen van ellend:

65 Hoe de Son hem dunckt te grijsen
Die van over 'tSchelde komt,
Met gevaren en affgrijsen
Droeffelicken overmomt;
Hoe hij in haer wolckigh wesen
70 Op het Suijste vanden dagh
All' de grouwelen kan lesen
Die sij rijsende besach;

Hoe de donder, hoe het weerlicht
Daer sijn Vadererf aff beeft
75 Daer hij over zee ter neer light
In sijn' herssenen herleeft;
Hoe hij all' die eere-graven
Met sijn tranen overtelt,
Hoe sijn ziele wordt begraven
80 Daer een borgher wordt gevelt.

Seght hun, Ebbe. Maer de platen
Laghen meest te zeewaert blick.
Soo besnoeijden hij sijn praten
Met een opgekropte snick:
85 'Tsnicken brocht hem weer aen 'tsteenem,
Dat hij weer betranen most,
Soo voleijnden hij met weenen
Die met schreijen hadd' begost.

Doen hem 'tredelijck beschamen
90 Achterhaelden onbedacht,
En het mannelijck betamen
In bedencken hadd' gebracht,
Viel hij schielick aen 't beduchten
Aen 'tbesichten langs het gras
95 Offer van sijn vrouwigh suchten
Gheen getuijgh' om herr en was:

Eenicheijt hadd' alle paden
 All om dubbel veijl besett,
 Stilte doock in tack en bladen,
 100 All' de winden in haer bedd,
 Die drij vredighe gesellen
 Die hij vond' en niet en sagh
 Porden hem aen 't overspellen
 Van sijn onvollendt beklagh.

105 Over sijn' gekruijste kuijten
 Lagh sijn' Haechsche Herder-tromp,
 Sijn' volmaecktheijt van geluijten,
 Sijn beruchte rammelromp,
 Sijn' bespraeckte schapen-darmen,
 110 Sijn' van ouds *verechte* bruijdt,
 Sijn behaechelickxt omarmen,
 Sijn bevall, sijn' boel, sijn' Luijt.

115 Speelgenoot, mijn soet bekommer,
 (Sprack hij 'tdoove klinck-hout aen)
 Die met mij in Son en lommer
 Soo veel ganghen hebt sien gaen,
 Soo veel hielen hebt sien lichten
 Daermen op uw' maten sprong,
 Moglick snaren hebt sien swichten
 120 Daer ick door uw' ribben song:

125 Doet die vrolickheijt *vertragen*;
 Kleedt die toonen inden rouw,
 Tempertse met langhe slaghen
 Soo ick voor met suchten houw.
 'Tzijn de konstelicke grillen
 'Tzijn de krabbel-grepen niet,
 Die mij lust te zien bedrillen,
 'Kvergh u heel een ander lied.

130 Hebben oijt mijn' drooghe longhen
Heeft mijn schrale gorghel oijt
Hemel-ijverich ontspronghen
En uw hulp te baet genoijt,
Om den Schepper aller wesen
In sijn dreijghende gerecht
135 Met het smeecken te belesen
Van sijn Herder-Coningh-knecht;

Oh! beleijsdt noch nu de schichten
Die ick derwaert steijgren doe,
Vleugelt mijn' ontleende dichten,
140 Swiertse tot de vierschaer toe
Daer het ziel-berouwigh karmen
Noijt *vergeeffs* en wierd gestort,
Daer het loonrecht en 't erbarmen
Pondsgelijck gemeten wordt.

145 Moglijck off wij 'toore boorden
Dat den uijtgepersten sangh
Vande balling-harpers hoorden,
Daer sij onder vijandts dwangh
Aenden Babijlonschen oever
150 Trage snaren deden gaen,
Hoe bevallicker hoe droever,
Opden dropp van Sions traen.

Moglijck off die groote Goetheijt
Dat oneijndigh Over-all,
155 Dien mijn ziele voor de voet leijsdt,
Sijn genadigh welgevall
Quam te willen laten dalen,
Op Sijn' waerdeloosten worm,
En mijn treuring te bestralen
160 Door Sijn' heetsten toren-storm:

Moglijck off 't dien Eewich-trouwen
Sijner kudde heughen mocht,
En der geesseling berouwen¹
Die se t'onder heeft gebrocht,
165 Moglijck off hij langher 't stortten
Sijner weesen niet en droegh,
En Sijn' lemmer quam te schortten²
Metten vré-roep, 'Tis genoegh.

Luijstert dan bewoghen wolcken
170 (Met ontschorden hij sijn' keel
Om sijn' handen te *vertolcken*)
Naer mijn waterigh gequeel;
'Ktapp het uijt veel dieper' gronden
Dan van onder tongh en tand,
175 'Tzijn de wiecken uijt de wonden
Van mijn seerigh Vaderland.

Hæc est consolatio mea in afflictionibus meis,
psallendi argumenta esse mihi statuta tua, in
loco peregrinationum mearum, Psal. 119.

Hoe lijdelijker leedt voltraenden onse ooghen
Doe 's Werelts blinder deel sijn bijtende gebas³
Op sijn's gelijcken sleet, en 't menschelick medooghen
180 Het sorgeloos verdriet van onse zielen was;
Hoe smettelicker smert *verettert* nu de leden⁴
Van dijn' gesalfde, Heer; nu die gespreijde wolck
Dijn erve, dijn besitt, dijn lot, dijn eijgenheden
Verstolpet met een zee van

}	mis-geloovigh	{
}	Mis-geloovigh	{

 Volck!
185 Dijn Heijligh Heijlighste, dijn Heijlicheijts *vertooningh*,⁵
Dijn Zielen-offer huijs leijt op en over-smett

¹ 2. Sam. 24.16

² Ibid.

³ Ps. LXXIX.

⁴ 1. O Deus Ingressæ sunt gentes in possessionem tuam;

⁵ polluerunt Templum sanctitatis tuæ;

Van hare grouwelen; dijn uijtverkoren wooningh,⁶
 Dijn hoofstadt steen met steen te morselen *verplett*.
 De wraeckeloose moord van dijne dienaer-vrinden⁷
 190 Verslaet den heeten dorst van haere wreetheijt niet,
 Sij werpense ter proij den vogelen te slinden,
 En dijn' beghunstighde den dieren te geniet.
 De bloed en etter-beeck getapt uijt hare wonden⁸
 Stroomt om de vestinghen als waert een water-run,
 195 En onder allen een en wordt'er niet gevonden
 Die hun het laeste bedd van onder aerden ghunn'.
 Wij eertijds dijnen roem, wij leden dijner eeren,⁹
 Wij sitten spottelick den schimperen te praet,
 Wij sijn der bueren jock, en waer wij 'tvoorhoofd keeren¹⁰
 200 Wij zien, wij hooren niet dan vingheringh en smaed.
 Hoe langh, gestoorde God, hoe langh verachtst du 'tschreewen¹¹
 Van dijner kindren onuijschreewelijck ellend?
 Bewaerst du dijnen toorn voor aller eewen eewen,
 En vlamt dijn ijver-vijer van nu aff sonder end?
 205 Laet liever dese brand de Volckeren verslinden¹²
 Die dijn' Almachticheijt al siende niet en sien,
 Die aen dijn' wille-keur haer willen niet en binden,
 En d'eere dijnes naems haer' plichten niet en biên.¹³
 Soo hebben sij verdient, met *Jacobs* achter-erven,
 210 Trots dijn' bekommeringh, te smelten in *verdriet*,¹⁴
 Met sijne wooninghen ten gronde te verderven,
 Met sijn' besittinghen t'on-timmeren tot niet.
 Laet dijn' gedachtenis dijn' wraeck niet *vergelijcken*¹⁵
 Met onser Vaderen misdadighe wel-eer,

⁶ disposuerunt Jeruschalaima in cumulos.

⁷ 2. Dederunt cadaver servorum tuorum cibo volucris cæli; carnem eorum quos benignitate prosequeris bestiis terræ.

⁸ 3. Effuderunt sanguinem eorum velut aquam circa Jeruschalaima nec erat qui sepeliret.

⁹ 4. Sumus opprobrio vicinis nostris;

¹⁰ sannæ et ludificationi circumstantibus nos.

¹¹ 5. Quousque Jehova? irasceris in æternum? ardebit velut ignis zelus tuus?

¹² 6. Effunde æstum tuum in eas gentes *quae* non agnoscunt te,

¹³ et *super regna quae* nomen tuum non invocant.

¹⁴ 7. nam consumptor consumsit Jahacobum, et habitaculum ejus desolaverunt.

¹⁵ 8. Ne reoderis adversus nos iniquitates *praecedentium temporum*:

215 Maer dijn' bermherticheit voorkomen ons' beswijcken,¹⁶
 Ons' krachten leggen toch wanhopelick ter neêr.
 O onser saligheijts hoop, heul en heijlandt, Heere,¹⁷
 Reick ons dijn' hand en hulp in desen harden stuijt;
 Wij hebbense verbeurt, maer, om dijns names eere,
 220 Wasch ons het swartte vuil van *overtredingh* uijt.
 Waeromme soudst du ons de smaetheit laten draghen¹⁸
 Van de versmaderen van dij en dijn gebod,
 En waerom ongestraft ons laten achter-vraghen,¹⁹
 Waer is haer' toevlucht nu, waer is nu hare God?
 225 Laet sulcke lasteraers dijn al-om-zijn ontmoeten²⁰
 In dijner wraeckx te-recht-bestede vinnicheit,
 Zoo dat zij voor het bloed in ons gesichte boeten²¹
 Dat dijner dienaren door hun *vergoten* leijt.
 Laet der gevanghenen *versuchten* uijt haer' banden²²
 230 Tot voor dijn aengesicht door wolck en hemel slaen,
 Laet dijnen grooten arm behouden en omhanden²³
 Die opden dorpel-tré van doods verhuijssen staen.
 Tell onse bureen toe de sevenvoud *vergeldingh*²⁴
 Van 'tghene zij ons, Heer, oijt hebben aengedaen;
 235 Vull hun de schooden op met all' de selve scheldingh²⁵
 Die dijne heijlicheijt van hun heeft uijtgestaen.
 En wij dijn eighen volck, de kudde dijner weijden,²⁶
 Wij sullen dijnen naem de Wereld maecken kond:
 Ter eewen eewicheijt dijn roem-gerucht *verbreijden*²⁷
 240 En stadich leven doen in kinders-kindren mond.

13°. *9bris* 1622. Londini.

¹⁶ Festinantes *praeveniant* nos miserationes tuæ, nam attentati sumus valdè.

¹⁷ 9. Auxiliare nobis deus salutis *nostrae propter* honorem nominis tui: et eripe nos, expiationemque fac de peccatis *nostris propter* nomen tuum.

¹⁸ 10. cur dicturæ essent estæ gentes,

¹⁹ ubinam est deus istorum?

²⁰ innotescat in istis gentibus ante oculos *nostros*,

²¹ ultione sanguinis servorum tuorum effusi.

²² 11. Perveniat ante faciem tuam gemitus vincti;

²³ pro magnitudine brachij tui. fac ut reliqui sint *qui* jam traduntur morti.

²⁴ 12. Redde ergo vicinis *nostris* septuplo in sinum ipsorum:

²⁵ opprobrium ipsorum quo affecerunt te. Domine.

²⁶ 13. Et nos populus tuus, et grex pastus | tui celebrabimus te in sæculum,

²⁷ in quamque *generationem* enarrabimus laudem tuam.

Op het uijterst oversnaren
Van sijn heijligh-droeve lied
Docht hem (wat gedaente baren
Om-geroerde herssens niet?)
245 Dat den Hemel witter lachte,
Dat de *Sonn*, die klaerer scheen
Ongehoôpter maren brachte
Dan sijn' wielen lang bereên.

Spreect, beleefde all-*verwarmer*,
250 Riep hij 'tsnelle dagh-oogh toe,
Troost een' troosteloosen karmet;
Isser troost? en waer? en hoe?
Hoe, en waer, en offer troost was,
Gheen en werd hem kond gedaen,
255 'Tlicht dat schier in 't over-oost was
Weijgerden hem 'tstille staen.

Dus voll vreesens, voll genoeghens,
Voll beduchtens, voll besluijts,
Voll *verdeelens*, voll *vervoeghens*,
260 Voll bedarens, voll gemuijts,
Schongel-vlotich van gemoede
Trad hij arme herder-guijt
Soo hij naer sijn' mackers spoedde
Ruggelingh te veldwaert uijt.

265 Groote *Heins*, mijn hoogst *verwondren*,
Soet besitter van mijn herтт,
Die 't van bijs hebt hooren dondren,
En de dreuningh uijtgeherdt
Van uw' aengerandde bureн,
270 Als het Spaensche solpher-schutt
T'samen hunn' bedoodde muren
En uw' bolsters heeft geschudt,

Oordeelt, wat *verhaeste* brieven
 Dese voerman hadd' gelaên,
 275 Die hem tot des knechts gerieven
 Konden weeren te *verstaen*:
 Was het dat hem 'thertt herlusten
 En sijn' posten dubblen hiet
 Nae de Lauwer-waerde kusten

280 Die hij 'smerghens achter liet?
 Off verijlden hij sijn' stralen
 Nae de Wester slapens uer
 Om sijn boden-brood te halen
 Bij der Mooren over-buer,
 285 Om hem 't nieuws te gaen *verkonden*
 Vande vroom-*geberghe* Stadt,
 Hoe sijn heir met neus en monden
 Hare wallen hadd' gevatt?

Off soud' iemandt derven raden
 290 Op 't *verhitten* van sijn ass,
 Op 't *verschemren* van sijn' raden
 Datter kans van wedding was,
 Dat hem winnens-lust te luchter
 Over vier-voet dede vlien
 295 Om een' Genoueeschen vluchter
 Vliedende den hiel te biên?

Amen, *Heins*, op all dit ghissen
 Heeft den Hemel jae geseijt,
 D'ondersoecker der gewissen,
 300 D'eewigh-een-almachticheit,
 God' den onomvanckelicken,
 God' in Israël gelooft
 Zij voor eewich danckelicken
 Sijner wonderen geloôft.

305 Sijnder luijder Trommel-dichten,
 Isser langer *Nassau*-lied
 Uijt te roepen of te dichten,
 Wacht het van mijn' handen niet:
 Waer' mijn' ziel, van vreuchden holler,
310 Weijnich lochter over-tasst,
 Moglick waer' mijn tong en voller
 En bequaem tot sulcken last:

 Waer' mijn hert gevrijdt van sticken
 'Twaer' luijdruchtigher *verheught*,
315 Maer nu kroppt het aen het slicken
 Van een' onvoorsiene vreughd,
 Over-voll belett te leken,
 Over-droeff druckt tranen in,
 Over-blij verbiet te spreken,
320 Schielickheijt stremt sangh en *Sinn.*

 Lust u doch dit vlies te scheuren
 En onttoovren mijn gemoet,
 Lust u blij te hooren neuren
 Die nu vrolick swijghen moet,
325 Vriend, alleen aen uw gevallen
 Hangt het quicken van mijn hertt,
 Wilt ghij aenden voor-sang vallen
 'Ksie mijn' herssenen ontwertr.

 Op, geluckigh Rei-geleider
330 Vande Christen letter-jeughd,
 Op, triomfelick *verbreider*
 Van des Hemels barens-vreughd,
 Die ons vanden heijlgen Jonghen
 Van 'tgesalfde maeghden kind
335 'Tbaecker-lied hebt voorgesongen
 Dat sijn' gade niet en vindt.

Roert noch eens die soete *Trommel*
 God en Englen te geval,
 En wij sullen haer gerommel
 340 Voederen met snaren-schall,
 Spreijt noch eens die helle galmen
 Over Son en onder Maen,
 Achter uw' victori-Psalmen
 Sullen wij ten autaeer gaen.

345 Daelt dan oock uw overdencken
 Uijt den Hemel Wereld-leegh,
 Op een ooghenblicks herwencken
 Staen wij u ten dienste dweegh,
 Vlecht *Oragnen* in Laurieren
 350 Om de horens vanden Rijn,
 Onse Luijten, onse Lieren
 Sullen uw' gespelen zijn.

Onder duijsend metgesellen
 Rondom herr te hoop gehaelt
 355 Sult ghij oock den Balling tellen
 Even dus door mij *vertaelt*:
 Komt hij sijn gevolgh te weijgren
 Vreemdeling van 's Vaders Kust,
 'Ksall sijn' weerwill oversteijgren
 360 En doen deinsen daer 't mij lust.

'Ksall hem Hollandsch doen herworden,
 'Ksall hem in mijn' boeijen doen,
 In mijn' eijghen gorddel gordden,
 Gespen in mijn' eijghen schoen;
 365 'Ksall hem door mijn eijghen ooghen
 Waer hij uijt en henen moet
 Met mijn' eijghen vingher tooghen,
 Draghen op mijn' eijghen Voet:

370 'Ksall hem mijnen a'ëm doen halen,
Spreken heeten door mijn' stem,
'Ksall sijn' wandelingh bepalen
Met de zoomen van mijn hem///;
'Ksall hem doen sijn' handen reken
Op mijn' eijghen snaren-rij,
375 En mijn' rechter sal niet trecken
Of sijn' slincker stopter bij.

Vraeght mij niet te weet-begeerich
Waer ick dit gesach op bouw,
Hoe ick mij dus over-heerich
380 Op mijn' $\left. \begin{array}{l} \text{eijghen} \\ \text{even} \end{array} \right\}$ landsman houw.
Vraeght niet waer ik aen 'tgehoor in
Sijn' geheijmenissen rocht,
Daer hem geen geschapen oor in
Vreese van *verklicker* brocht.

385 IJeder Mensch van Vrouw genomen
Schijnt een erffelijck gequell
Metten adem aengekomen
Voor sijn' dagelicksche hell:
Tanden-dollicheijt, graveelen,
390 Zenuw-slaghen, swijmel-vall,
Gichten hopeloos van heelen
Zijn van 'tschricketlick getal:

Desen is te deel' gevallen
'T ongeluck van mijn *versell*,
395 Daer hem niet en schort met allen
Is mijn bijzijn sijn gequell,
Sitt hij, 'ksitt hem in 't gesichte,
Spreeck ick, hij beroert sijn' tong,
Swicht hij wederom, ick swichte,
400 Singh ick, hij verhaelt sijn' long;

Wandelt hij, ick reck mijn' beenen,
Overgaen ick, hij wordt moe,
Warmt hij hem, ick sengh mijn' scheenen,
Spiegel ick, hij wenckt mij toe,
405 Eet hij, ick *verslijt* mijn' kaken,
Drinck ick, hij spoelt keel en tand,
Kust hij, mijnen mond moet raken,
Vrij ick, 'tis tot sijnent brandt.

Krijt hij tranen, ick schreij stoopen,
410 Schetter ick, hij seevermondte,
Wordt hij oud, mijn' jaren loopen,
(*'Tis ten naesten een verbondt*
Als ten eersten was gebonden
Tuschen d'eerste man en wijff,
415 Eer sij in sijn' ribb gevonden
Wierd ontschakelt uijt sijn lijff.)

Droomt hij, ick *verwerr'* mijn' sinnen,
Schrijv' ick, hij *verkladt* sijn int,
Mommelt hij, ick praet van binnen,
420 Zeijl ick, hij vervangt den windt,
Peijlt hij trappen, ick schiet sterren,
Ancker ick, hij stopt sijn tij,
En, wat drolligher *verwerren!*
Vaer ick voor, hij vaert voor mij.

425 Heet ghij mij het raedsel uijtten,
Vraeght ghij noch wie is dit? Heins,
Ksall't u met den grondt ontsluijten
Van mijn ernstigher gepeins,
Helpt mij²⁸ 's Hemels less' toe wenschen
430 Daer ick noch soo rauw in ben,
'Tis de mensch van alle menschen
Dien ick 't aller minste ken:

²⁸ E caelo descendit Nosce te ipsum. Juv.

'Tis het hertt dat in mijn' a'êren
In mijn geesten light en stooft;
435 'Tis de knoop van 't Zenuw-garen,
'Tis het onbevallijck hoofd,
Daer mijn' herssenen in wonen;
't Is, off ick en ben het niet,
Die hem eewich rap sal toonen
440 Onder 'tspoor van uw gebied

C. H.
Londini. 1622.

	Vrinden		En
	In den	40	Den
	Haegh,		Armen-
	Staech		s'Karmen,
5	Klaegh ick,		Met
	Laegh' ick		Het
	Weer	45	Vleijich
	Neer		Schreijich
	Inden		Traen
10	Linden,		Slaen,
	Die		Daer ick
	'Ksie	50	Swaerlick
	Waer ick		Aff
	Vaer, ick		Laff?
15	Gae,		Och Heer,
	Stae,		Noch eer
	Handel',	55	Ick
	Wandel',		Stick,
	Blijff,		Off ver-
20	Lijff,		stoff, verr
	Tanden,		Van 't
	Handen	60	Land,
	Roer',		Daer de
	Voer'!		Aerde
25	Sou' de		Mijn'
	Koude		Pijn
	Vorst	65	Soeten
	Korst		Moet, en
	Zee en		All
30	Ree'en		Sal
	Weer		Sluijten,
	T'eer	70	Huijt en
	Sluijten,		Haer,
	Buijten		Naer
35	Tijd,		Langhe,
	Spijt		Banghe
	Menschen	75	Klacht
	Wenschen		Lacht

	Weder		Leeft,
	Neder,	100	Beeft
	Schort		Binnen
80	Kort		Sinnen,
	Uwe		Le'en
	Ruwe		Been,
	Roe,	105	Van dijn'
	Moe		Man n , dijn'
85	Treffens;		Knecht,
	Seffens		Recht
	Sal		Houwen
	't Al	110	Trouwen
	Sonder		Hals;
90	Wonder		Vals,
	End'		Steeligh
	End,		Heeligh
	Singhen	115	Loos,
	Springhen,		Boos,
95	Wat		Sluijpich
	Dat		Luijpich
	Gaende		Snood
	Staende	120	Noot.

Londini. Moestiss^{us}, 1622.

[43] Aende H^r. H. Nobel oudburgemeester van Rotterdam.

Vriend Nobel, 'toudede Jaer sloot ghisteren sijn deuren
Wat sult ghij niewicheijts in't nieuwe sien gebeuren?
Twensch allom al om nieuw, wat pap *verdouwen* can,
'tKindt om de nieuwe kolff, 'twijff om den neuen man,
5 Veel mans om nieuwe wijffs, veel knechts om nieuwe heeren,
Veel vrecken om nieuw gelt, veel gecken om nieuw' kleeren,
Veel boeren om nieuw' vrucht, veel hoeren om nieuw' vreucht,
Veel kalen om nieuw haer, veel grijse om nieuwe jeught;
Veel maghere om nieuw vett, veel arme om nieuwe neeringh
10 Veel boose om nieuwe wett, veel booser om nieuw' leeringh,
Veel dorstighe om nieuw nat, veel leckre om nieuw gerecht,
Veel droeve om nieuwe vré, veel dolle om nieuw gevecht,
Maer hebb ick oock een beurt in 'sWerelts werre-wenschen?
Hoort Nobel Vriendt en lacht, Ick wensch om nieuwe menschen:
15 Off wilt ghij clarder zien waer mij het schoen-oor spant.
Ick wensch in 'tnieuwe Jaer om 'toudede Engelandt.

Constanter. Lond. 26 Decemb^{ris} 1622.
6 Jan. 1623.

[44]

Del Pastor Fido

Atto primo. Scena seconda.

Eerste Bedrijv. Tweede Uytkomst.

MIRTILLO. ERGASTO.

MIRT.

Wrang' Amarill, die selver met het bitter
Van uwen naem leert bitterlick beminnen,
O Amarill veel blancker en veel schooner
Dan 'tschoone blancke Keelkruijd,
5 Maer doover en voorvluchtiger en feller
Dan self de doove Slangh is;
Misdoen ick u met spreken,
Mijn hert sal swijgend' breken.
Maer 'thoog' en 'tlaeghe land sal voor mij schreewen,
10 Soo sullen dese bosschen,
Die'ck uwen schoonen name
Soo dickmaels leere melden:
In 't weenen der fonteinen,
In 'truijsschen vande winden
15 Zult ghij mijn' treuring vinden,
De deernis en het pijnen
Zal in mijn aensicht spreken,
Ja word' het alle stomm, ten langen laesten
Sal noch mijn sterven schelden
20 En mijne dood sal u mijn' smerte melden.

ERG.

Mirtill, de Minn was oijt een' felle quelling,
Maer meer, hoe meer besloten:
Want vanden toom der woorden
Daer med' een' Minnaers tong wordt ingebonden
25 Gewint sij kracht en sterckte
En is gevangen feller dan ontbonden.
Ghij hoordt mij dan de oorsaeck van uw' Vlamme
Soo langhe niet te hebben achterhouden,
Die mij de vlamme self niet kondt verberghen.
30 Hoe menighmael hebb ick gesezt, Mirtill brandt,
Maer hij gaet swijgen, en sijn vier verteert hem.

MIRT.

Ick hebb mij selfs misdaen om haer te schoonen,
Beleefd' Ergasto, en ick bleef noch in 't swijgen,
Maer de needsaklickheid is 't die mij stout maeckt.
35 'Khoor een gerucht van aller sijden momplen

Ligustro

Dat mij door d' ooren heen tot in het hert slaet,
 Van Amaryllis haest aenstaende Bruijloft,
 Maer wie dat daer af spreeckt, swijgt all de reste,
 En ick en derv niet dieper ondersoecken
 40 Soo wel om achterdenck van mij te weeren,
 Als om niet waer te vinden 't gen' ick vreesse.
 'Kweet seer wel, en de Minn bedriegt mij geensins,
 Dat mij mijn' arm' onwaerdicheit niet toe laet
 Te hopen dat mij oijt tot een'ghen tijde
 45 Soo schoonen Nymph, soo lustigh en soo aerdigh,
 Soo Goddelick van bloed, van geest, van aensicht,
 Ter echtelicker Trouw verbonden werde.
 Ick ken seer wel den inhoud van mijn' sterre:
 'Kben tot de vlamme gemaect en alleen waerdigh
 50 Om haer te branden, niet van haer te nutten.
 Maer is het soo bestelt in 's Hemels voor-raed
 Dat ick mijn dood, en niet mijn leven minne,
 'Kwaer' wel ter dood bereidt, soo sij maer wilde,
 Als oorsaeck van mijn' dood, mijn' dood begnaden.
 55 En mij bewaerdighde met haer' schoon' oogen,
 En maer en seide, Sterft, op 't laeste suchten.
 Ick wilde dat sij mij, eer dat haer' bruijloft
 Een ander gaet voor mij geluckigh maken,
 Maer eens en hoorde. Nu soo ghij mij lief hebt,
 60 Oft met mij deernis hebt, beleefd' Ergasto,
 Stelt u te werck om mij daer toe te helpen.
 ERG. Dat's een gerechte wensch, en slechte looning
 Voor een die sterven gaet, maer swaer om krijgen.
 Sij waerd'er qualijck aen, soo oijt haer Vader
 65 Quam' te vernemen dat sij d'oor' geneight hadd
 Tot eenigh steelsgewijs versoeck, oft dat sij
 Des voor haer' Schoonvader den Priester vuijl viel'.
 Daerom is 't moglick dat sij van u voorloopt,
 En moglick heeft s' u lief en dervt't niet thoonen:
 70 Een' vrouw is wel in hare lusten brooser,
 Dan wij, maer in 'tbedeck van lusten looser.
 En of't all waer waer' dat sij u beminde,
 Wat kond sij anders doen dan voor u vlieden?
 Hij lujstert te vergeefs die niet kan helpen.
 75 Hij vluchtt medoogentlick, die met sijn still-staen

Een ander quellen souw: en hij doet wijslick,
 Die strax laet gaen het ghen' hij niet kan houden.
 MIR. Of dat waerachtigh waer', of ick 't geloofde,
 Geluckigh mijn verdriet, en liev' mijn' quelling!
 80 Soo zij den Hemel uw beschutt, Ergasto,
 Verswijght mij niet wat Herder onder ons is
 Soo grooten sterren-vriend en soo geluckigh?
 ERG. Hebt ghij gheen' kenniss aen den jonghen Silvio,
 Montanos eighen zoon, Dianas Priester,
 85 Dien Herder huijdendaeghs soo rijck, soo ruchtigh?
 Dien fraeijen jongeling? die is het selver.
 MIRT. Geluckigh jongeling, die uw geluck-lot
 In soo onrijpen ouderdom soo rijp vindt!
 ERG. 'Kbenijd' u 'tuwe niet, maer klaeg' van 't mijne.
 90 Ghij mooght het hem oock seker niet benijden,
 Want hij meer deereniss dan nijds verdient heeft.
 MIRT. En waerom deerniss? ERG. Want hij haer niet lief heeft.
 MIRT. En leeft hij oock, en heeft hij hert en ooghen?
 Hoewel soo'kt recht aenschouwe,
 95 Haer schiet gheen' vlamme meer over,
 Voor eenigh ander hert, sints sij op 't mijne
 Uijt die twee schoone ooghen
 All 'tvier verademt heeft, en all haer liefde.
 Maer waerom doch sulck een juweel gegeven
 100 Aen die het niet en kent, aen die 't verwaerloost?
 ERG. Om dat den Hemel ons met dat versamlen
 Arcadias heil belooft. hebt ghij geen' kennis
 Hoe alle jaren hier aen ons' Goddinne
 D'ellendighe, de dootelicke schatt-schuld
 105 Van eener Nimph onnoosel bloed betaelt wordt?
 MIR. 'Tzijn nieuwe tijdingen die ick noijt hoorde,
 Oock ben ick nieweling in des' gewesten,
 En altijd meest geweest een boss-bewoonder,
 Gelijck't de Minn, gelijk mijn' Lot begeert heeft.
 110 Maer wat voor sond' is't toch die dit verdient heeft?
 Hoe gaert een Godlick hert soo hoogen gramschapp?
 ERG. Ick sal u 'theel' verhael van ons' ellenden
 Dat uijt der eicken schorsch, 'klaet staen de menschen
 Medoogen en beklagh souw konnen trecken.
 115 In d'oude eewen, als des Tempels sorghe

En 'theiligh Priester-ampt de jonge Priesters,
 Gelijck als nu, noch niet was toegelaten,
 Quam een e'el herder-knecht, genaemt Aminta,
 Doe Priester, een' Luctina te beminnen,
 120 Een wonder schoone Nymph en wonder geestigh,
 Maer wonder trouweloos, en wonder *ijdel. ** vana*
 Langh hadd sij aengenaem, oft emmers thoonde't
 Met haer geveinsde trouweloose wesen
 De suiivre Minn des Herders haeres Minnaers.
 125 Ja voed' hem, armen knecht, met valsche hope
 Soo lang als hij geen minn-genoot en hadde;
 Maer niet soo haest (siet doch 'tonstadigh Meissen)
 Hadd haer een Boeren-herder-jool bekeken,
 Sij'n weeck voor 'teerst' gesicht, voor 'teerste suchten,
 130 En gaff sich heel de nieuwe Minn ten besten
 Eer emmer Minne-nijd Amint' in [t] hert viel. *gelosia.*
 Beklagens waerd' Aminta, die sij zedert
 Vlod' en verachte, sonder dat de boose
 Hem emmer hooren meer oft aensien wilde.
 135 Of de bloed suchten gingh, en of hij weende
 Bedenckt dat ghij, die 't Minnen bij de proev' kent,
 Oh! dat's de grootste pijn van alle pijnen.
 140 Maer doe hij oock met sijn' verloren herte
 Sijn suchten en sijn klagen hadd verloren
 Bad hij Diana aen: Diana, seid hij,
 Hebb ick u oijt met onbevleckter handen,
 Met een onnoosel hert een vier doen branden,
 Wreeckt ghij mijn' trouw, mijn trouwe bij de trouwe
 Van een' schoon' trouweloose Nymph verraden.
 145 Diana hoorde nae de smeeck-gebeden
 Des trouwen Herders haers beminde Priesters:
 Zoo dat de toorn opblasende 'tmedoogen
 De vinnicheit ontstack; die haer ded' nemen
 Haer' straf-gepeesden Boogh, en schielick schieten
 150 Onzichtbaerlick' maer doodelicke pijlen
 In't midden van 't ellendige Arcadien.
 Daer stierven sonder hulp, en sonder deerniss
 De Menschen heen van alle soort en ouder *sesso*
 De baet was bateloos, de vlucht ontijdigh
 155 De konsten sonder nutt; en in 't genesen

Viel menighmael de Meester voordien siecken.
 Daer bleef alleen een' hoop in all' d' ellende
 Van 'sHemels hulp. soo werdter strax gesonden
 Om troostelick bescheed aen 't naest' Orakel;
 160 Daer quam een' antwoord af, goed om begrijpen,
 Maer schrickelick en doodlick boven maten;
 Dat Cinthia gestoort was, en alleenlick
 Te paeijen soude zijn, indien Lucrina,
 D'ontrouwe Nymph, oft voor haer iemand anders
 165 Van onse volck, en door Amintas handen
 Aen de Goddinn ten offer werd' gegeven.
 Lucrina dan, na lang-vergeefsche klachten,
 Werd, als een droevighe slacht-offer, henen
 Met groot gevolgh geleidt na 't hooge Autaer:
 170 Daer viel sij voordien voet, voet hares Minnaers,
 Voet die haer soo vergeefs soo lang gevolght hadd;
 Daer boogh sij bevende de swacke knijen,
 En wachte maer de dood van sijne wreetheid.
 Aminta onverzaeght trock 'theiligh swaerd uijt:
 175 Van buijten scheen 't aen sijn' ontsteken lippen
 Hij stack voll toorn en wraeck: Daer mede sprack hij,
 Tot haer gewendt, en met een veegh versuchten,
 Lucrina leert uijt uw' ellend' wat Minnaer
 Ghij hebt gevolght, en wie ghij hebt verlaten,
 180 Leer het uijt desen slagh: met dese woorden
 Treft' hij sich selfs; en berghden in sijn' borste
 Het heele swaerd, en viel haer in de armen
 Gelijck als offerhand en Priester t'samen.
 Op een soo nieuw' soo schrickelicken schouwspel
 185 Versonck de arme Maegd in diepe flauwte,
 Half dood half levendigh, en qualick seker
 Off haer de pijn oft swaerd doorsteken hadde.
 Maer soo sij eerst stemm en gevoelen weer kreegh
 Sprack sij al klagende, Trouw' kloeck' Aminta,
 190 O al te laet voor mij bekende Minnaer,
 Die met u dood mij leven doet en sterven,
 Was uw verlaet mijn' schuld, siet ick betaelse
 Met ewighlick mijn' Ziel aen d' uw' te voeghen;
 Soo met dat woord trock sij den selven deghen,
 195 Die van het lieve bloed noch lauw en rood was,

Uijt 't dood' en al te laet beminde lichaem
 En priemde 't in haer' borst, en liet sich vallen
 Recht op Aminta, die noch qualick dood was,
 En moglick in sijn' Arm den stuijt gevoelde.
 200 Sulck was haer' beider end, tot sulcken ende
 Bracht haer te grooten Minn, te grooten ontrouw.
 MIRT. Ellendigh Herder-knecht, maer oock geluckigh
 Die soo wijd-ruchtighen veld hadd genoten
 Tot sijner trouwen blijck; en om 'tmedoogen
 205 In ijemands hert met sijn' dood te doen leven.
 Maer wat geviel van d' uijtgesieckte Menschen?
 Werd' Cynthia gepaeijt nam 't quaet een ende?
 ERG. Haer toorn verflauwde wel, maer gingh niet over.
 Want 'tnaeste jaer, schier inde selve maenden
 210 Verbitterde den haet met eenen invall
 Veel ongenadelicker dan te voren;
 Zoo datmen weer 'tOrakel gingh beraden,
 En kreegh daer antwoord af veel droeffelicker,
 Veel wreeder noch dan d'eerste was gegeven.
 215 Dat men soo dan, als voorders alle jaren
 Een' vrouw oft Maegd voor de Goddin souw slachten,
 Die vijftien jaren oud, en nemmer boven
 De twintigh waer', op dat het bloed van eene
 Den toorn versloegh' die velen toebereidt was.
 220 Noch werd' het Vrouw-geslacht een' al te wreede,
 En, soo ghij haren aerd wild recht bemercken
 Een' onbetrachtelicke wett gegeven;
 Een wett in bloed geschreven, dat van doen af
 Wat vrouw oft Maegd in d' een' manier oft d' ander
 225 Der Minnen trouw vervalschten of bevleekte,
 Soo niemand voor haer stierf, self tot het sterven
 Gansch onvergevelick verwesen werde;
 Soo hoopt dan nu den goeden ouden vader
 Van onse swar' en grouwelicke plagen
 230 In dese Bruijloft-feest het end te vinden;
 Want weinigh tijds daer aen, 'tOrakel, zijnde
 Van nieuws gevraeght wat ende toch den Hemel
 Van onse swaricheit voorschreven hadde,
 Voorseide 't recht in dese selve woorden.
 235 *Ghij sult geen ende sien van uwe qualen*

*Voor dat de Minn twee Hemel-spruijten trouwe,
En d' oude schuld van een' ontrouwe vrouwe
Een TROUWEN HERDERS trouw sal sien betalen.*

Nu in Arcadien zijn nu ten daghe
240 Geen rancken meer van Hemelicke wortel
Dan Amarill en Silvio, want d' eene
Van Hercules, en d' ander komt van Pan af;
En noijt en hadden wij, gelijk daer nu zijn,
Door ons' onachtsaemheit, een' Mann en Vrouwe
245 Van d'een' en d'ander' tack; daerom Montano
Met groote reden wel daer van magh hopen;
En hoewel voor als noch op 'tgen' den Hemel
Geantwoordt heeft noch niet met all gevolgt is,
250 Soo is doch dit de grond; de rest leght voorders
Verborgen in sijn grondeloose diepte,
Om eens de vrucht te zijn van dese Bruijloft.
MIR. O aller ghij ellendigste Mirtillo!
Soo menighe bestrijders,
Soo menigh oorlogs-wapen,
255 Op een Hert dat gaet sterven?
En was niet, sonder 'tnoodlot,
De minn genoegh gewapent t'mijner straffe?
ERG. De wreede minn, Mirtillo,
Wordt wel gevoedt, maer nemmermeer versadight,
260 Met tranen en met pijnen
Komt gaen wij, ick belov u
'Ksall all mijn' macht gebruijcken
Dat u de schoone Nymph van daegh gehoor gev'.
Leeft ghij tewijl in ruste,
265 Die suchten en dat klagen
Zijn niet, na uw behagen,
Verkoelingen des herten,
Het zijn veel eer onstuijme winde-vlagen
Die uwen brand met nieuwe Minne-smerten
270 Onsteken doen, en terten,
En meestendeel op 'sminnaers hoeft beruijen
Uijt wolcken van verdriet veel' tranen-buijen.

Att. 1. Choro.

Reij van't eerste Bedrijv.

Wett, groote wett, in Iupiters voorsinnen
Geschreven, ja geboren,
275 Diens soete dwang en lieffelick verkrachten
All dat geschapen is met Ziel en sinnen
Vervoert, en doet bekoren
Met 'gghen' het niet en kent, en daer na trachten:
Wett, groote wett, diens machten
280 Niet dat alleen het ghen' wij met het vlieten
Der uren sien vernieten,
Een' broose schorsch, maer 'tinnerlick bestieren
Van oorsaecks kettingen doen gaen en swieren.
Gaet dese Wereld groot, sien wijse baren
285 Soo vreemden wonderheden,
Leeft daer een geest die met sijn krachtigh leven
Wat Sonn en Maen beringt en sterre-scharen
Van boven tot beneden
Sijns selven deeligh maeckt, en met doet leven.
290 Wordt 'tlevens ons gegeven
Genieten 't kruijderen, genieten 't dieren,
Siet d'Aerde sich verciereren,
Siet s' oock somtijds haer' kalen kopp verromplen,
All wat des Hemels onverwerft verwerren
295 Op 'smenschen hoofd doet dalen,
Daer van de naem hier onder is gesproten
Van blij', van droevighe, van wreede sterren,
Daer in ons' levens palen
Daer in ons' stervens uer is afgesloten,
300 All dat het hert verdrotten,
All dat het leven doet gerust van sinne,
All dat de Luck-Goddinne
Doet, geeft en neemt, na 'sWerelds blind gelooven,
Is all alleen uijt uwe kracht van boven.
305 Waerachtigh, onvermijdelick voorseggen,
Indien 't in uw beleid is
Dat oijt Arcadien, na soo veel' wonden
In vrede-rust herlevende sal leggen,
Zoo 'gghen' ons voorgeseit is
310 Door ons' Orakelen beroemde monden
Van u is afgesonden,

Voeght ghij in uw ongrondelick believeu
 Twee lieven, *fatali*
 En hebben ons haer' stemmen niet belogen
 315 Wie stuijt'er d'uijtkomst noch van uw vermogen?
 Hier leeft een knecht, die aller medelijden,
 Die aller minnen rouw is,
 Die vanden Hemel komt en strijdt'er tegen
 Hier sien wij weer een' ander' 'thert bestrijden
 320 Dat hij vergeefs getrouw is,
 En stooren uwen will met sijn beweghen,
 En hoe hij minder seghen
 Hoe minder loon verkrijght voor traen en rouwe
 Hoe heeter is sijn' trouwe,
 325 En die hem is een* doodelicke schoonheit ** fatale*
 Behoort een ander toe die haer te hoon heit.
 Staen dan dus onder hun des Hemels machten
 In eewigh wederspannen,
 En rent het eene lot het ander tegen,
 330 Oft willen wij noch eens van onder trachten
 Den Hemel 't overmannen?
 Heeft noch ons' hoop' niet tooms genoegh gekregen,
 En treckt sij weer den deghen,
 En wapent sij van nieuws nieuw' Hemel-winnaers
 335 Van Minnaers en geen' Minnaers?
 Is dit ons' macht, en sullen sich twee blinden
 De Minn en Haet den Stern-dwang onderwinden?
 Ghij die, van boven lucht, luck, lot en sterren
 Hoog-machtigh Hemel-drijver
 340 Stiert Goddelick ons hert en ons van-binnen,
 Slaet toch een oogh op dit vertwijfelt werren,
 Vereent met Vader-ijver
 Uw Lot met Liefd' en Haet, en 'tvier van Minnen
 Met koele vluchters Sinnen
 345 Dat soo de blinde weer-will van een ander
 Ons' oude heil-beloft niet en verander.
 Wie weet oock? wij moglick
 Als onvermijdlick vreesen
 Sal een' verheuging wesen.
 350 Hoe weinigh kan ons oogh van d'Aerde raken,
 Hoe swaerlick kan 't bestaen voor 't Sonne-blaken!

FINIS. MDCXXIII.

[45] Ne toga cordijlis et panula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida vlatta famen

Nemo sibi.

'Tschijnt datmen niet en leeft off andre moeten 't weten,
'Tschijnt datmen niet en weet off andre moeten 't eten,
'Tschijnt datmen niet en eet off andre moeten 't sien,
'Tschijnt datmen niet en siet men thoone het voor de lien,
5 Leeft, weet, eet, siet men niet door, voor, met, om malcandren,
Daer leven eten, sien en weten hanght van andren?

Constanter. Hag. Com.
Non. April. MDCXXIII

– Nisi te scire hoc sciat alter.
Paullum sepultæ distat inertia celata virtus.

Die t'uwen ondiens noch sijn' tonghe noijt en repte,
 Die met gedachten u noch d'uwe noijt belepte,
 Die u voor onbekent tot noch toe aengeschouwt
 En daerom alle deghd onwetens heeft betrouwt,
 5 Die sich noijt toe en schrev' den roem van uwe kenniss,
 Veel min de vreese van uw' onverdiende schenniss,
 Groet u met desen inkt; die dicker loopen souw
 Hadd' hij de tranen niet te hulpe vanden rouw
 Die uw' misgunsticheid uijt mijn' onnoosel' ooghen
 10 Met golpen heeft geperst, met bobbelen gesoghen.
 Vriend (soo u dese naem het herte niet en breeckt)
 Waer bo[u]wt ghij't seggen op daer soo veel gals in steeckt?
 Waer op de lastering die ghij mijn' groene daghen
 Gelijck een somer-vier getracht hebt op te jaghen?
 15 Heeft u des werlds gunst op haerer eeren steil
 Soo sachten stoel gestelt, soo verre boven 'tpeil
 Van mijn' onwaerdicheijt, en kont ghij noch de stralen
 Van uw verheven spijt op mijne hutt doen dalen?
 En gaet het u noch aen hoe mijne voet het padt,
 20 Het laege pad betreedt dat ghij wel eer betrادت,
 En treckt ghij noch ter hert wat in mijn' armoed omgaet
 Die naden geldsack hinckt en na de weelde krom^m gaet?
 Die ick soo weijnich gund' (ick gunn het niemand niet)
 Die wild' ick van mijn' oogh het uijterlick geniet
 25 Soo wel als van mijn' hert het innerlick besnijden;
 Mijn' kenniss en mijn' gunst gelijckelick benijden.
 Maer seggens siecke sucht vervoert u buijten 't pad
 Van redens middelmaet. Of hebt ghij mis-gevatt,
 En anderen haer schorft mijn' lenden overspoghen?
 30 O, emmers 'thooge hertt wordt mij of opgelogen¹
 Of onvoorsichtelick mismeijnens togedacht;
 Mijn' eijghen onverdienst en machteloose macht
 Beschuldight mijn' gemoet van al te laeghen waerde
 Om hoogher op te sien dan 'twatervlack der aerde,
 35 Om ijemand smadelick te hoonen onder mij

¹ Jehova, non fuit altus animus meus, neque elati oculi mei. Ps. 131

Die velen achter loop en weinighe voorbij.
 Maer druijven overdaed, en, die malkandren volghen,
 Spel, twisten en gevecht, naer datmen volgeswolghen
 Tong, voet en vingeren beroerende nae giss
 40 Het halve herssen-huijs geen meester meer en is,
 En hebb ick noijt gevolgt: de vuijle vrouwen kennis
 Die velen deser eew een onversust gewen is
 Een kondigh tijdtverdrijff, een' openbare vreucht,
 Hebb' ick affgrijselijck in 't heetste van mijn' Jeught
 45 Gevloden en verdoemt; en altijd ruijme wegghen
 Gepresen voor 't gesluijp van achterweeghsche stegen,
 En altijd overend getreden voor het ooggh
 Der deuchdelicken hier, des Heeren van om hoogh.
 Dus bij die heijl'ge handt van midden uijt het perssen
 50 Des werelds drangh geruckt, en stond mij 't spijlich knerssen
 Van menich nijders tand niet lichtelick t'ontgaen:
 De boose meestendeels en die haer wegghen gaen
 Verdoemen alle die haer toomeloose wetten
 In 't averrechtsche blad van 's levens eere setten;
 55 'Tis quaet het quaet te doen, en prijsen die het schouwt
 Gods huijs t'ontimmeren en eeren die het bouwt.
 Dit heeft mij vijanden berockent daar ick vrinden
 Te hulpe heb gehaect te loon gehoopt te vinden,
 Hier hebb ick menichmael t'verwijten om gehoort
 60 Van trots, van eigensin, en menigh spitscher woord.
 Dan dat u evenwel, dien rijpicheit van jaren
 Gestijft heeft en geciert met reden en ervaren,
 Dat u die blinde stroom ter dwaling hebb' vervoert,
 En valt mij niet in 't hert: Daer wordt wat meer geroert
 65 Dat mij van hoovardij tot uwent doet betichten:
 Tschijnt of ick onverhoeds op 'tbeste Sonne-lichten,
 Op 'tgrauwen vanden dagh uw' deftigheit ontmoett
 Of niet off wat te laet de kruijne van mijn' hoet
 Ter aerden hebb geswiert, en buijten alle reden
 70 Gedeckt en sprak[e]loos voorbij u heen getreden.
 Och, vriendt, hoe past ghij dit op't 'tandere verwijt
 Van mijn gelasen ooggh, daer ghij soo bits in bijtt,
 Daermede ick ijeder eens gheheijmen, naer uw schampen
 Sijn gaen, sijn doen, sijn' mond, sijn' letselen, sijn' rampen
 75 Door heen te booren tracht, veel minder dan 'tbehoort

Te vreden met het geen een ijeder siet en hoort.
 Oh! die mij hier beklapt, Leent liever uw medoogen
 En broederlick beklagh: twee groote flickeroogen,
 Die in mijn aengesicht te wachte staen geplant;
 80 Voldoen haer' plichten niet: een ingesoncken sand
 Bekom~~m~~ert mij de strael die 't uijtterlicke blincken
 Der dinghen van hun ruckt, en met een schielick wincken
 Den sinnen t'huijs bestelt, soo dat ick of van bijts
 'Tgesicht beklemmen moet, of met een wijle tijds.
 85 Kan ijemands reden nu gerechtelick begrijsen
 Soo ick somwijl een vriend gebreke te bewijsen
 'Tgeen ick hem schuldigh ben, soo ick somwijlen oock
 Met een geleende hulp strael door der dicken roock
 Die mij allom ontmoet, en om den haet te schouwen,
 90 Mijn oogh verbonden hebb mijn handen te betrouwen?
 Van lesens gulsicheid en menigh middernacht
 In 't boeck en uijt het bedd hardneckigh toegebracht,
 Van menich smallen stipp, van dusent smaller streken
 Getoghen en besternt, beerv' ick des' gebreken,
 95 En draeghse met geduld, dewijl ick seker ben
 'Tis Godes geesseling, die ick mij waerdigh ken//,
 Hij heeft mijn oogh verlicht, hij sal't mij niet bedecken
 Can 't eenichsins ter eer van sijne grootheit strecken:
 Wordt hij mijn langher sien off oock mijn leven moe,
 100 Wat will ick worstelen? sijn schepsel hoort hem toe.
 Maer ô ghij, wie ghij sijt, soo moet ghij noijt gevoelen
 Hoe hardt de slaghen sijn in't allerteerst gevoelen,
 Bespott geen' kreupelen, soo emmermeer sijn voet
 Hier comt te struijkelen of daer een mistré doet:
 105 Benijt hem noch veel min 't ellendighe besteijgren
 Van een gedwonghen krick daer hem sijn beenen weijgren,
 'Tzijn Gods bestellingen, en sulcke spotter met,
 Hem wacht deselve plaegh of arger voor sijn bedd;
 Noch schiet ghij feller schicht, en wilt mij heeten vreesen
 110 Noijt Vaderlands bewint te sullen deeligh wesen,
 Noijt opden eeren-trap verhooght te sullen staen
 Daer mijn hoogherticheijt schijnt heen te willen gaen,
 Des ben ick met u eens, wanneer ghij alle menschen
 Aen u verbonden hadt tot eenen will en wenschen.
 115 Maer lieve leeft gerust, noch mogelijck in lang

Siet ghij mijn schouders niet in staten-volghers drang,
 Ick kense veel te teer, en 'tkopstuck dat sij dragen
 Te groen, te licht, te holl om land-sorg op te waghen;
 Hebb' ick de slechte gift van mijn genegtheit
 120 Mijn vaderland nu eens nu drijmael voorgeleijt
 'Tis buijten 'shuijs geweest, en onder 't wijs beleidjen
 Van sulcken als ick wensch noijt van te mogen scheijden
 Die hebben met geduld mijn' rouwe trouw omhelst,
 Mijn' swacke groenicheijt gebogen als een Elst,
 125 En opde baen gestelt daer van ick, met het roeren,
 Gelijck de sneewen-kluijt ervarings schatt vervoeren
 En werelts wetenschap in Holland brenghen mocht.
 Hebb' icker in uw oogh soo weijnich afgebracht,
 Als u soo hopeloos van mij kan leeren hopen,
 130 Bruijckt lijdsaemheit en wacht, mijn lang en langher loopen
 Belooft noch beteringh: dat d'eene mensch bespringt
 Bekruijpt de andere: de hand die alles dwingt
 Vertiert verscheidelick haer afgesonden giften,
 Gietse hier met tobben uijt, verstuijtse daer met siften:
 135 Waer' d'eenes onverstand den anderen $\left. \begin{array}{l} \text{tot} \\ \text{een} \end{array} \right\}$ pijn,
 Geen armer schepselen dan die minst beesten zijn.
 Soo doch in 'tlange lest mijn opgeploeghde jaren
 Noch pluckenswaerde vrucht noch bloessemblom en baren,
 Noch sal ick eene deughd betrachten aller macht
 140 Noijt meer mijn zenuwen te verghen dan haer kracht,
 En eighen baets gewin veel liever sien versincken
 Dan Land en Luijden eer naer mijnen dienst te hincken.
 Gewinn' ick oock 'tgerucht van nutt of aengenaem
 En 't allerliefste loff van Waerde burghers naem,
 145 Dewijl 't der kinderen ter scholen eerste leer is
 Dat weldoens eijghen loon, alleen en all de Eer is,
 Wat reden kan mij noch doen spenen van de hoop
 Die allen eigen is, een' kroone voordien loop,
 Een' spade toebetrouw om binnen Hollands hecken
 150 Een' struijck te wortelen, een ongewas te trecken?
 Die mij ter wereld heeft gevoordert en geteelt
 Heeft aende selve Ploegh sijn' vingheren vereelt,
 En menigh' hagel-stoot, en menigh middach-kommer
 Beslapen buijten dack, bearbeit buijten lommer;

155 Waer' dit het vreemst geval daer *Hollant* oijt af sprack
 Van een goedaerdigh' Boom een sijns gelijcken tack?
 Verdien ick oock mijn loon, en wordt het mij onthouden,
 Ontloopen of ontnijdt, noch sal't mij niet berouden
 Mijn' Manne-jaren kracht, mijn' Kinderheit mijn Jeughd,
 160 Te hebben afgerent ind'oorlogh vande Deughd.
 Die 'tende van sijn' reis, verbijstert in het gissen,
 Ten ende van sijn' reis verdrietigh komt te missen,
 Heeft emmers bijden wegh de reisens vreucht gehad,
 En, loopt de rest te niet, het onderweegh is wat.
 165 (Oh, die met dat bespreck uw' burighe Landouwen,
 Verschimmelt Roomens pijn gebeuren mocht t'aenschouwen,
 En vanden valschen baas van Heijl'ghe Pieters school
 Noijt croon, noijt Cruck te sien, noijt vischers-ring, noijt sool!)
 Mij salmen mede soo vergist sien en te vreden,
 170 Verstooten en getroost: Noijt spijtighe gebeden,
 Noijt wraecke-vloecken doen op 'svaderlands bestier
 Daer ick misdeelt in ben: noijt een suer ooghe schier
 Besteden opden rugh van die ick sal bekennen
 Voor kruischers van mijn' wegh, voor stuijters van mijn rennen:
 175 Neen, selver niet op U, die mij, dus jong gedreight,²
 Een hert ontsloten hebt misgunstich toegeneight,
 Neemt tot versekeringh van mijns gemoets bedaertheit
 Des' onberoerde penn, die uwen naem gespaert heit,
 En willens over slaen dat ijemant min geterght³
 180 (Daelt in u self en swicht) beswaerlick had geberght,
 Een deuchdelicke wraeck sult ghij alleen besueren
 Mijn lijff mijn leven mij te moeten soo sien stueren,⁴
 Dat uw beschuldighen van Zijn en Schijn berooft
 Bij ijeder een verdacht, bij niemand werd gelooft.⁵

Constanter. 1623.

² Qui nullum *quamvis* malum laedit, gausurus, Etiam si respiscat, satis opinor Christianè diligit omnes. Erasm. dial. de Amicitia.

³ Tu *autem* quis es qui iudicas *proximum* tuum? Iac. 4. 12.

⁴ Plato, cum quidam ei retulisset esse nonnullos, qui *ipsu*m conuitijs et maledictis insectarentur. At ego, inquit, ita mores componam, ut illis fides *non* habeatur. Anton. serm. de Contumelia.

⁵ Ad calumnias tacendum non est, non ut contradicendo nos ulciscamur: sed ne mendacio inoffensu*m* progressum permittamus: Basil. ep. 65.

[47]

Grill:

Echo, leden-loose Geest,
Dien soo menigh Minnaer vreest,
Om de waerheid niet te hooren
Die hem 'thert breeckt door sijn' ooren.
5 Kreet ghij niet om Thisbes dood
En haer' lieven Minn-genoot Noot.
Herde hoer, kont ghij verachten
Zoo medoogentlicke klachten? 'klachten.
Kont ghij lacchen, vinnigh vell,
10 Om een ander mans geuell? Wel.
Die de Minn veracht die slaetse,
Quelling vindt allom haer plaetse. Laet se.
Was dan Pijrams sterven soet
In sijn' Thisbes arm en bloedt? Armen bloet!
15 Daer met komt u, kan ick hooren,
Weder d'oude Minn te vooren, min te voren.
Doe Narcis uw hand ontwoeij,
Hoe was doen uw hert te moeij? Oeij.
20 Waer, waerom, wat henen quam hij,
Welcke wegh van sterven nam hij? Amij.
Doet u nu de smalte weer
Van sijn schoon gestalte seer? Al te seer.
Emmers uijt sijn hard medooghen
25 Quam somtijds een soen gevloghen; Loghen.
Wild' hij nemmer naeder treên,
Quamt ghij nemmermeer aen een? Neen.
Wasser dan in bosch en velden
Altijd een die hem verselden? Selden.
30 Soo gebeurde'r, als ick segg,
Altemet wat bijde wegh. Wech.
Altijdt leit de waerheit achter,
Of de vleierij versachter. Sachter.
Was sijn hert soo dick verloodt,
Quam hij nemmer ongenoodt? Noot.
35 Isser van hem niet gebleven
Soo veel als hij was in 't leven? Even.
Vergelijckt ghij dan een' knecht
Bij een' bloem in 'tveld gerecht? recht.

40	Wat is dan de schoonheids waerde Off s'al schoonheit noijt en paerde? En wat wint hij diese vindt, En wat vindt hij diese wint? Sietme'r veel' naer Blommen loopen En nae wind en aerde hoôpen?	Aerde. Wint. Hoopen.
45	Waert ghij niet van 'tselve soch Droncken doe; of sijt ghij't noch? Hoe ontwaeckt ghij dus vroeck 'smerghens Of verwacht ghij ijjet van erghens? Of bemint ghij onverspiedt 'Teerste dat ghij hoort of siet?	och. nerghens. Ijjet.
50	Of de Satirs nu eens quamen En u in haer' koten namen? Sult ghij eewich 't minne-lied Singhen, en verlaten niet? Soudt ghij'r voor uw daeghs geneeren Meer dan't half dozijn begheeren?	Amen. Laet en niet. gheeren.
55	Houdt; ghij eighen schande bell, Kondt ghij swijghen all waer wel.	vaer well.

raptim. 1623.

[48] Muijden ick kom, hergunt mij de gunst die'ck langhe geleden
Van uwen aerdighen Heer, van uw' Heerinne genoot.
Had ick in't herte verherdt hun weldaet konnen vergeten.
Had ick, als sonder verdienst, sonder gevoelen geweest,
5 Ghij soudt buijten de vrees en uw meester buijten gevaer zijn
Beijde van selve ongenucht, beijde van 'tselve verdriet,
Beij vande sorgh, en beij vande pijn, en beij vande quelling,
Beij vande moeijt die u beij met mijn genaken genaeckt.
Maer hun onthael was te soet, en moet ick 't nawste bekennen
10 Kwaer bij de toespis alleen sonder hun spijs verleijt.

1623.

[49] Op een' mis-luckte Muijdsche
reijse, vermits het afwesen des
Heeren Drossarts Hóóft

Muijder Slot, onthóófde Romp,
Zedert U de glimp ontglomp,
Zedert ghij de stercke stralen
Westelick saeght van u dalen
5 Van het Sonne-lijcke *Hóóft*
Dat de sterckste Sterren dooft;
Stomme steen, bedaeghde muren,
Hebt ghij vande suijcker-uren,
Vande halve honich-nacht
10 Noch een schemerigh gedacht,
Die Ick, minste vanhet gilde,
Binnen uw' bepalingh spilde,
Doe het Sonn-rad om sijn ass
Drijmael buijtlens t'achter was;
15 Delft in uw' bedolven boghen
Dese weijnigh' adem-toghen
Die mijn half-gebelght gemoet
Onder U betrouwen moet:
Ensoo ras ghij weer 't gereutel
20 Sult vernemen vande Sleutel
Daer uw' Vrij en Veijlicheid
Onder is te pand geleit,
Segt hem die hem in 'tbewint heeft
Dat hij bet en bet bemint leeft
25 Van de waerdelooste Vrund
Die hij Emmer heeft begunt;
Dat die zess en zoo veel weken
Heeft gehongert na sijn spreecken,
Sints hij, deser zijde 't Natt,
30 Hollands oever jongst betradt;
Dat hij dien geswollen ijver
Docht te losen in een' Vijver
Van genietens volle vreuchd,
Naer hem d'Amstelandsche Jeughd
35 Met het moeilijcke melcken
Van haer' opgedrongen kelcken

Moed' gepijnicht, moed' gequelt,
 Vrij en vredigh hadd' gestelt:
 Dat hij onder dat vertrouwen,
 40 Sonder achterdencks berouwen,
 Van het honck geweken is
 Daer hij eerst gebleken is,
 Daer hij, boven 't aengeboren
 Blinde Vaderlands bekoren,
 45 En dat kinderlick Gewoon,
 Aller schoonheit schoonste schoon,
 Aller Hagen soetst behagen,
 Aller wagens dichtsten Wagen,
 Aller Lanen liefste Laen
 50 Waerdeloos heeft laten staen;
 Gragher nae de Ziele-spijsen
 Van sijn tuchtich onderwijsen
 Dan bekommert met den toij
 Van het onnut Haeghsche moi.
 55 Doe hij nu sijn' pijl sach staken
 Eer hij doel-wit kon' genaken,
 Doe hij nu sijn afscheid las
 Eer hij half ten ancker was,
 Datmen hem sijn ooren-lellen
 60 Op sijn' schouders heeft sien vellen,
 Even als de Droomer placht
 Die sijn slaperigh gedacht
 Met de swarte nacht-pinceelen,
 Heeft Paleisen, heeft Juweelen,
 65 Heeft een onvertelbaer Geld
 Opgeschildert, opgetelt;
 Tot hij endelick, de knopen
 Van sijn' mijmering ontkropen
 Door de venster van sijn oogh,
 70 Vindt sich van dat blijde hoogh
 Inde droeffelickste dallen
 Van vergiste vreughd gevallen,
 Ongeluckigh des alleen
 Dat hij korts geluckigh scheen.
 75 Grauw gebouw, vereewde Wallen,
 Soo en moet ghij nemmer vallen,

Soo en moet ghij *nemmer* sien
Die Oragnen tegendien',
Kluijstert dese klamme klachten
80 Tot ghij wederom uw' Nachten
Daghen sult geworden sien;
Mogelijcken kon 'tgeschien
Dat sij onder uijt uw' kelder
Donderlijk, soo holl als helder,
85 Voor het voorhoofd mochten slaen
Dat uw *Hoof*t-Heer heeft gelaen;
Mog'lijk off s'uijt sijn bewegen
IJet medoogentlicks verkregghen,
Mog'lick off s'hem seggen dêen,
90 Onverdiende blauwe scheen
'Kben onschuldigh aen uw' buijlen;
En dat huijlen en dat pruijlen,
En dat hagelick beklagh,
Zal ick noch een' witter dagh
95 Met een heuchelick onthalen,
Achterstell en all, betalen.

MDCXXIII.

[49a] Sijn' Antwoord.

Wegh ghy, die voor beuselingen
Houdt het wonderlicke zingen,
En geen' dichten toevertrouwt,
Dat zy ooren maken 'twoudt,
5 Ooren maken harde klippen.
Vaeck hoord' ick, (dat's meer) de lippen,
Van geboomt en steilen steen
Kallen nae gerijmde reên.
Menschen woorden hoord'ick vaecken
10 Bauwen nae, van lajen daecken;
Kalck oock en gebacken klaj
Soo langtonght zijn als de laj.
Bergh en daelen staedigh souwen
Snaetren, konden sy onthouwen
15 Hun gehoorde les, soo fraey,
Als een Spreeuw oft Papegaey.
Hy die't Moye mall soo kluftigh
Loofde, vondt der soo vernuftigh
Dats' hun' les onthielen langh
20 Drie maet slagen van een' sangh.
Vasthart meen ick. 'tWas ten tijde,
Als hy Golf zijn' Bruydt ontvrijde,
En het huwlick maeckte klaer,
Tusschen Oçean en haer.
25 Trouwe zijne reeden snerpen:
Soo weet hy't hun in te scherpen.
'tKomt niet staegh by leerlings geest
Dickwijls is de meester 'tmeest.
Maer wie dacht, dat hy sijn klagen
30 Soud' doen heugen, veertien dagen,
Aen die groote grove romp,
Dien der menigh schouwt voor plomp?
Aen dien stapel ruw van moppen,
Dien de baren d'ooren stoppen,
35 Baren van het Zuyder zout,
Dat daer op sijn spijt uytsponwt.
Meer, nochtans, als t'halver wege,
Van't onzichtbaer Boss gelege'

195 [49a] SIJN' ANTWOORD

Met sijn toppen averecht,
 40 Hoord ick roepen over Vecht,
 Heftelicken voer het weenen
 En het steenen van de steenen
 Tegen windt en tegen stroom,
 My te moet aen Diemer zoom.
 45 Daer verhaelden sy van *Vasthart*
 Woordjes zoeter als de Bastart,
 Zoeter als de nieuwe most,
 Dien de Duyts te Dordrecht lost.
 Daer verhaelden sy sijn deunen,
 50 En sijn kermen en sijn kreunen,
 Met een opgesteken klock,
 Hallef errenst, oft heel jock;
 Om dat, eer sijn jaght de schooten
 Streeck, het sagh sijn steeven stooten,
 55 En moest varen over stuyr,
 Groetende, van verr, den muyr,
 Daer de Velser ongedulden
 Hollands Overheer onthulden:
 End' hoe deese bijstre ramp
 60 Overmits mijn af zijn quamp.
Vasthart, weet ghy met uw' stemmen,
 Soo te streelen, soo te kemmen
 Eenen steenhoop wild en woest,
 Tot, zy't hebben overnoest
 65 Met uw' klaghjes uyt te schild'ren?
 Weet ghy met uw' sangh t'ontwild'ren
 Steen, die staegh met hun geroes
 Waetr'en windt den kop maeckt kroes?
 Lichtlijck soudt ghy dan den zinnen
 70 Van de Zuyder Meereminnen
 Leggen't vyer soo na, met moy
 Singen, dats' al't was van't Goy,
 Op deên, om uw' woordjes buyten
 Het bekoorbaer oor te sluyten:
 75 Als die drogh vol kattequaedts
 Eertijds leefde met sijn' maets.
 Ick verleckert op uw vleyen,
 Voel de vreesse voor verleyen

80 Staen in mijnen boesem stil.
Uwe keel heb al haer' wil.
Maer is't reên dat ick sal moeten
Tegens uwe belghsucht, boeten
Breucken, die des Noodlots raedt
Oft het reukloos Luck begaet?
85 'kWas verzeilt aen Circes haven,
Die, met haer vergifte gaven,
Bey bedaeghtheid ende jeughd,
Wentelt in een verkensvreughd,
Tuysschen, teemen, slempen, slaepen
90 Is het oorlogh daer. Dat waepen
Ick en leerde t'geener tijd
Voeren: En in sulcken strijdt
Had ick noyt oft hart oft handen.
Bet mijn' ooren watertanden
95 Na de leckerny van een
Kort ontbijten uwer reên,
Als nae, watmen op kan setten
In een' bruyloft, in bancketten
Bruylofts staerten, die soo wel
100 Menigh' mesten uyt sijn vel.
Maer wat is't? des Werelds winden
Zijn in geenen sack te binden.
Beter, somtijds loopen aen,
Daer sy drijven, als vergaen.
105 Waert ghy my in tijds verscheenen
Vaste star, ick had daer heenen
Daer ghy leide, loop gewendt.
En is't dat ick hier ontrent,
U een reis magh sien geresen
110 Dan sal't die goed' avondt wesen,
Daer uw sangh van heeft gerept.
Ondertusschen veel' danck hebt.

Omnibus idem.

Op't H. te Mujden. MDCXXIII.

[50] Mijñ' Wederantwoord.

Jae, danck hebt, beleefde Moppen,
Die mij uw' bepuijnde krop, en
Niettemin bespraecht gesteent
Soo gewillich hebt geleent,
5 Trouwer tuijghen van mijn' weening,
Trouwer Tolcken van mijn' meening
Dan het klapperachtigh Ried
Dat den Koning Esel hiet.
Maer vergeeft mij, klare klinckaert,
10 Mijñ vertrouwen op uw' klinck-aerd
Was geen toegedochte klanck,
Maer een toegedichte sanck;
Recht gelijk de minnaers pleghen
Inde wilderniss verlegghen
15 Om een ooggh, en om een oor,
Om een tuijghende gehoor,
Struijcken, ongezielde lijven,
Ziel en adem in te lijven,
Om de Wanhoop van de minñ
20 Ijet te scheppen van versinñ.
Sie ick nu mijn enckel jocken
In een' dubbel ernst betrocken,
Sie ick leeven 'tghen' ick docht,
Amij! off het leven mocht,
25 Soo wel eer de Grieksche Luijten
Van den Marmer-hacker fluijten
Die de Vrijster van sijn sné
'Tleven in soogh met sijn' bé?
Welkom dan, en welkom, klinckers,
30 Welkom luijster-leepe linckers,
Welkom welbelesen tras,
Welkom rijcke letter-kas;
'Kwil van nu aff niet meer daghen
Die uw' daghen moet doen daghen
35 Met het stijghen van sijn' Sonñ,
Die ick onlanx ondervonñ;
'Khouw mij ruijm en voll te vreden
Metten romp der holle steden

Die de schaduw van uw' heer
 40 Somtijds met haar' volheid eer'.
 Hebben u mijn' krancke knepen
 'Tleven uijt de borst genepen,
 Gauwt ghij door den flauwen galm
 Van mijn klachten, over 't kalm
 45 Vande vlacke Zuijder-Ebbe
 Die ick maer besien en hebbe
 Doe ick van te voren las
 Dat mijn' reis verloren was,
 Wat en kan ick niet begrijpen
 50 Van het krachtighe bekniipen
 Van sijn' dagelicksche stem \textit{m} ,
 Hoe haer krakende gehem \textit{m}
 Door uw' laghen heen moet booren;
 Wat ghij tongen, wat ghij ooren,
 55 Wat ghij rammlens in't gebeent
 Van hem leert en van hem leent;
 Wat hij uw' vermurwde schoncken
 Leer en leersaemheits geschoncken,
 Wat hij letters monde-voll
 60 Heeft vergooten in uw holl!
 'Kweet het, kalck, ick weet het steenen,
 Dat ghij leent dat kont ghij leenen,
 En soo veel ghij berght en draeght
 Veilen die 't u verght en vraeght;
 65 'Ksalt u vraghen, 'ksalt u vergen,
 'Ksal uw' weerklanck komen terghen,
 Ksal als in een' Bijenfuijck
 Komen s'modd'ren in het puijck
 Vande Goijsche honigh-raden,
 70 'Ksalder mijn' begeert' in baden,
 En mijn' snacken in verslaen,
 Sonder seggen op het gaen
 Dan, danck hebt, beleefde moppen
 Die mij uw' bepuijnde kropp en
 75 Niettemin bespraeckt gesteent
 Soo gewillich hebt geleent.

MDCXXIII.

[51] Dexel vande vuijle pott
Daer het sweet, het quijl, het snott,
Daer de puijsten en de roven
'Smerghens, 'savonds, 'snachts in stoven,
5 Die uw' klammen onder-rock
Met een saterdaeghsche sock,
Met een plaester aende wiecken,
Met een slaepmuts uijt het Siecken,
Met een opgekropte kam
10 T'samen op te koken nam,
Onder drooghe paddepooten
In een vette vilt gestooten,
Had de Hell oijt overleght
Tooverachtigher gerecht?

15 } Lieve luijf, { beleefde lapp,
} Evenwel, {
Die ons 'truijm-gerimpelt slapp,
(Schaemt u, meucke Mispel-schellen,
'Kspreeck van wack en weecker vellen)
Die ons d'uijtgeweekte huijt
20 Uijtter oog' en hertten sluijt;
Waerom sijt ghij niet gestadich
Om-end-om gelijk genadich?
Stelt ghij d'oogen voordien dach
Die hij liever niet en sach?
25 Kweet het. alle keucken-poelen
Moet men door een goot-gat spoelen
Daer het seep-sopp henen treck,
Dese heefter twee gebreck.

30 Noch en baette 'tpaer niet veel
 Sonder sinckputt aende keel,
 Daer de neus en oogen-adren
 Pisselinghen in vergadren:
 Schoots-vell daer het vette best
 Vanden aff-vall in vernest,
 35 Seever-slabb die 'tsiltich rollen
 In haer holte sie verstollen.
 Sinck-putt, schoots-vell, seever-slabb,
 'Ksagh noch van uw' dicke drabb
 Menigh klam gerecht te stichten,
 40 Maer de walghe doet mij swichten
 Sprack mijn maegh { wel } hongher-leegh
 { eer }
 { Eer } ick 't uijt mijn longher kreegh.
 { Dan }

Kittelt iemand wetens-lust
 Wie 't mijn tanden heeft gelust
 45 Sulcken knabbel-kneep te leenen,
 Wiens beklaghelijcke scheenen
 Soo te schrobben tegen 'tschrapp
 Van mijn blinde Masker-klapp:
 'Kwenschte sulcke vuijle vuijlen
 50 Liever binnens lipps te schuijlen
 Maer vervolght ghij mij te deun
 Op het Wie, van desen deun,
 Luijstert gierighe bevraghers,
 Luijstert schimp en schande-jaghers,
 55 Hoofden van te veel beschicks,
 'Tis een q en 'tis een x.

Constanter.
 Hagæ. ult.^a Jul. 1623.

[52] Opper-korst van 't soet geback
Daer den Hemel all in stack
Daer hij van in dujsend deelen
Mild geheeten heeft in velen:
5 Die uw' } klaren { onder-rock
 } gaven {
Met een grauwen Amber brock
Met het pit-sopp uijt de doosen
Vande Morghestondsche Roosen,
Met het ziel-verheffend natt
10 Van 't oraegnen bloesembladt,
Inde somer strael te drooghen
Onderling had op doen looghen,
Paste Jupiter oijt want
Die hij lieffelijcker vant?

[53] Een gesant.

Hij is een eerlick Spie; een buijtens-baet-besorgher;
Een hier, een allesins gevaerlick medeborgher;
Eens Vorsten langsten Arm; een ongeroepen gast,
Die nochtans nootelick aen 'thoogher ende past;
5 Een staende licht, een balck, een waterloop verkregen
Op Tuijn, op muer, op grond van verr' of naest gelegen;
Een Oogh op 't sien gehuert, en daerom soo verhooght,
Op't sluijmeren gelaeckt, op't slapen noijt gedooght.
Een sprekend Tafereel van die hem heeft gesonden,
10 En weder t'eener sprong ontlijst, ontlast, ontbonden;
Een heiligh buijtens lands, aensienlick om den rock;
Een meest vergeten t'hujs of half verschimmelt block;
Den vreemden meer als mensch, den sijnen meest geraemte;
Een Bode sonder buss; een Taelmann sonder schaemte;
15 Een Schiltwacht buijtens walls; een Klapperman// bij daegh;
Een balling die sijn honck liefst weder noijt en saegh;
Een Koning bijder maend; een voll-op Herberg-houder
Daer 's Koninks bors' uijt hangt; een algemeene schouder
Van all dat Landsman heet; een machtigh Advocaet,
20 Die van kort recht te doen of van vergelden praet;
Een schadelick geweer daer Princen mede steken;
Min schadelick nochtans dewijl sij 't laten wreken,
En ijeder een te hujs den Brill verdragen moet,
Dien hij sijn' Weder-buer ten spijte dragen doet.

* * *

[54] Een algemeen poët.

Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetas, Excerptam numero. Hor.

Hij is een krakend wiel, dat stadich maelt en knarst,
Van all dat in hem leeft zijn d' herssenen 'tverwarst,
De Maegh het onversienst, 'tvermoetste Tong en Longer;
Een Waersegger, van dorst, een Logenaer, van honger;
5 Een aller paerden Sael; een kruijper inder daedt,
Een vlieger soo hij meent; een muffer waer hij gaet;
Een suffer waer hij sitt; een allgereedt bedichter
Van rouw, van vrolickheit; een haestigh woorden-vlichter;
Een misgeboort van 't School; een wilde Latinist;
10 Een windigh wan-geback van semelen en gist.

Hij niest en hoest in Rijm, en daer hem staet te kiezen
Van Rijm of Reden een, 't laest sal hij liefst verliesen.
Besnijt hem 'twandelen, en eenicheits geniet,
In 't druckste vanden drangh siet hij de menschen niet;
15 Hij tuijt sijn daglix Dicht in allerhande ooren;
En wee den haestigen,¹ of die 't onachtsaem hooren,
Hij ringelts' achter aen, en refereints' in swijm:
De min doorsichtige, dien 't klappen vanden rijm
Voor alle reden gaet, zijn d' Ezels die hem dragen,
20 'Truijm-oorigste gedierte, daer 't all is in te jagen
Dat in de kiese klemm van d'oore niet en gaet
Daer wijse wetenschapp voor aen ter wachte staet.

Sijn Bijbel is de² Schatt der wederschappen dieren;
Daer in gelooft hij 't all, behalven 'tkoel versieren
25 Des dubbel-topten berghs, daer 'twater Dichters maeckt;
Want datmen aende Konst door druijven-dropp geraeckt
Dat sweert hij bij sijn penn: Maer Midas loon van ooren
Bevindt hij mogelijck, doch schrickter van te hooren.
De moeilicke vreughd van Tantals wan-besitt
30 Gevoelt hij soo vervult, als off hij 'teenigh witt
Des Dichters waer' geweest, en 'theel verhael beschreven

¹ Non hic cuiquam parcat amico: Et quodcumque semel chartis illeuerit, omnes Gestiet à furno redeuntes scire lacuque, Et pueros, et anus. Juven.

² Metamorphosis-Ovid.

Op 't rijckelick gebreck van sijn verhongert leven.
Actaeons hooge kroon gewint hij van sijn Wijff,
Dat's voor sijn Lessenaer te maken van haer lijff,
35 Doch hij versett den hoon van haer bedeckte weggen
Meest met de gulde klucht van Iupiters gereghen.
Van d'oudste Wijsen herr berekent hij 'tgeslacht
Van Dichtens diepe Konst, al sitse nu veracht,
En van dien trapp gedaelt tot op de jongste gecken;
40 Daer is hij 't hoofstuck van; wien staet het aen te trecken?
Hij is een ongediert in menschelijcken schijn,
Dat ijeder een bespott, en ijeder een will zijn.

[55] De drollighe Dichter deser drijderhande, dorre, domme, duijstere,
doornighe
deunen, denckende dese daghen dat de degelijcke dinghen de dorstighe
Dochteren den doorluchtighen dranck des Deughts droppel-dauw doen
drincken,
doodende den droevighen doem des Duijvels; dorste dus dit dunne
Dozijn drucksel,
5 door den Dienaer des dagelijcschen, doch dickmael dieffelijck-dieren
dragher
der doosen danckelijck deelen de dapper deftighe deuchdelicke dochter

Anna Roemer Visschers;

10 daer de dicke Diemer dijcken den diepen dompighen
donckeren drabb des dreunenden, daverenden,
drillenden, dansenden DAMS deckende,
droogh doen duren.

Constanter.

22^a. Aug.ⁿⁱ Hag. 23.

Inscript. libello Poematum meorum quem
A. Roem. dono misi.

[56] Een Bedelaer.

Hij is een Aerdsch Planeet;¹ een' Schildpadd sonder dack,
Hoewel t'huijs waer hij gaet; een' horen-loose Slack,
Die sonder sout versmelt; Mensch, menschelijxt van allen,
Mensch totte menschlickheit van d' eerste Mensch hervallen,
5 Een na-neef van den Krijgh; een' spruijt van overdaet;
Een Monick sonder kapp; een pachter van de straet;
Een' logge legher-luijs; een' inbreuck *vande* werck-keur;
Een' schaduw van het hoff; een stoep-stijl *vande* kerck-deur;
Een karmen om den kost; een suchter van gewoont;
10 'Tverwijt der Christenen daer om-ontrent hij woont;
Het naeckte lidt des Lijfs daeraf wij leden heeten;
De weij van't ongediert; het broeij-boss *vande* neten;
Het uijterste gepoogh van 'swerelds ongevall;
Een niemands bloedverwand; een opgeschopte ball,²
15 Die elck een ander sent, en allesins moet stuijten;
Een rogge kruijmelkorf; een *Thresorier* van duijten.

Sijn' maegh sitt op sijn' tong, en maectse bedel-rapp;
Brengh sij gheen kleij ten dijck, dan spreeckt hij met een' schrapp,
Dan maent hij met een stomp, dan slaet hij met twee krucken,
20 En doet medoogentheit den neck ter borse bucken;
Sijn uijterst toeverlaet is kinder-keel-getier,
Den ooren die wat lust een' Sackpijp of een' Lier;
Daer brengh hij d' oude Luijt van Orpheus met ter schande,
Daer dwingh hij Leewen met, en vangtse met sijn' handen;
25 Die luij'ren op't gemack; en, gingh de dach-rent vast,
Soo lief leegh bedelaer, als ambachtsman te gast.

Een Schouteth is sijn dood, een Lijckhuijs is sijn leven;
Hij loont sijn' gheveren met meer dan hij kan geven,
Den Hemel voor een' dronck is hogen Interest;
30 Hij leeft van dagh tot dagh; hij sorgt voor 'twinter-nest
Als 't Sneew geregent heeft, dan sweert hij bij de korven
Die 'tSpuij begrommelen met kruijmel-mull van torven;
Hij koelt sich daermen sweet, hij warmt sich daermen beeft,
Meest beijde kommer-loos, dat's dobbel wel geleeft;

¹ Dwaelsterre

² Quia egens relicta est misera, ignoratur parens. Terent.

35 Hij vindt sich in 'tgeniet van dexel en van kleeren,
Valt 't een of 'tander schaers, hij deelt weer met de Heeren.
Wat heeft de rijcke meer voor langhe voorsorghs pijn?
Niet veel. En evenwel, GOD HELPSE die het zijn.³

³ Non tamen hoc tanti est, pauper ut esse velis. Ovid.

[57] Een rijcke Vrijster.

Sij is een' Kermiss Gans, die menigh' Boer ontslipt;
Een' korsele Goddinn, die 'tmeerendeel belipt
Van hare Priesteren; een been van dusend rekels;
Soo menigh' jonghen bill een bolster-bedd van hekels;¹
5 Een gulde pijl van 'tkind dat Venus Moeder heet;
Een sonderling gediert, dat Amber-droppen sweet,
En roosewater pist; een' duijv' voor alle tillen;
Sij kan all wat sij will, behalven ijert te willen;
Sij is een' Vrijer-wann; een schuijm-spaen vande Jeughd;
10 Sij quelt sich in de keur, en 'tis haer meeste vreughd;
Sij kan van dusend een den Maskerlapp ontbeeren,
Elck Vrijer is een' Moll, en 'tvleesch gelt nae de veeren;
Haer sproete-plecken sijn onsichtbaer of van goud;
Tijd, die de vellen ploeght, en maeckt haer nemmer oud;
15 Men vrijdse bij Gesant, haer bij-zijn is te derven
Vermits haer' schilderij, de Grondkaert van haer erven;
Hoe haer' bors grooter gaet, hoe Sij meer Maeghdoms heeft,
Die erger dencken derft verdient niet dat hij leeft;
Sij is het Venus-beeld der Parisen van heden,
20 Daer Juno noch om lacht, waer' Pallas maer te vreden;
Haer ooghe spreeckt Schiedams, sijn uijtgestraelde geest
Betoovert Menschen-vlees, maer Beesten onnae meest;
Haer wapen is een Koeij in klaverveld ter weiden,
Die overgeten schijnt, en vande melck will scheiden.
25 Den Helm is d' opperhuijv van Landvrouws Koren-tass,
Een stock-bors inde Kroon geswollen van 'tgewass,
Het loofwerck om end om sijn leckere pampieren,
En liever parckement, daer Segelen aen swieren;
Haer' Boomen van geslacht sijn Bogaerds sonder endt,
30 Dat's van het oudste Eël, of Eva is ontkent;
Al is sij kladdpapier sij heeft *vergulde kanten*,
En die de hand mishaeht die kustse door de wanten;
Sij haect nae Trouwens nacht, en vreest hem bet en bet;
De Bruijdt en 't Vrijster-rijck gaen t' eener uer te bedd;²

¹ Nullam invenies quæ parcat amanti. Iuven.

² Imperat ergo viro sed mox haec regna relinquit. Iuven.

35 Dus valt haer 't Jae-woord hard, en 't Neen niet min, om 'twachten;³
Daer's onraed voor haer Door, men trommelter bij nachten;
Haer' bell is affgeluidt, de klepel roept gena'
Van soo veel geesselings, de Dorpel, Mannen sta,
Mijn rugg-been gaet ter plett; haer' stoele-sporten schreewen
40 Van onverduldicheit als hongherighe spreewen;
D'een heetse Roos of Sterr, en d' ander Sonn of Maen;
Maer meeste van gevoel, WANNEER VAN WAER-RAECK-AEN.

³ Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet Amantis. Iuven.

[58] Een Koning.

Hij is een Menighte besloten in een' Kroon;
Een ijeders Opper-knecht; een Slave sonder loon;
Het hooge dack van 't Rijck dat all den hagel uijtstaet;
Het groote reken-boeck van all dat in en uijt gaet;
5 Een Penning van 'tmetael daer wij af sijn gemaect,
Maer op de reken-rij der Dusenden geraeckt;
Een Vrij-heer inde boeij; een eewighe gevanghen;
Een bidder met gebied; een slot-rijm van Gesanghen;
Een Blixem die door 'tstael van allen weer-stand breeckt,
10 En all dat toegeeft, spaert; een' wolck die donder spreeckt;
Een' Sonn die noch gelijk, noch duijsteringh kan lijden,
Of onweer volchter op, en warrelwind van tijden;
Een noodigh onder-God; een stadigh man te roer;
Een doel van ondancks pijl, en achterklappers roer;
15 Een aller voorspoets eer en shades schande dragher;
Een uijtgemaecte Mann; een schepsel van sijn laegher;
'Svolckx will is dat sijn will voor aller willen will';
Sijn will is ijeders wett, sijn wett is ijeders will;
Sijn adem stickt in 'tnauw van lieffelicke lieghers,¹
20 Van treffelick geboeft, en heerlijke bedrieghers;
Die waeijen waerheits lucht sorghvuldich van sijn oor;
Is 't dat Sij onversiens door haer' besetting boor,
Sij scheppen haer geweld, en door de kromme fluijten
Van hunn' vercieringen ontwringen hem haer stuijten;
25 De Vrientschapp kent hij niet, dat's wedergaden vreughd;
Dier heeft hij binnen geen, en buyten is 'tgeen deughd,
Maer eigen baets bejagh; de Vorsten sijn geen' vrinden
Dan om versekertheit in veel verbonds te vinden;
Soo is de vreesse meest de kopp'lers van sijn' trouw,
30 En schrickt hij voordien Oom hij maeckt de Nicht sijn' Vrouw;
Dan is sijn voordeel min dan vande minste slaven,
Hij haelt de Meer op stall en heeftse niet sien draven;
Sijn' vrienden sijn hem vreemd tot inden hoogsten nood,
Dan raeckt hun 'svaderlands bederven in sijn' dood:
35 Soo lang hem lang geluck de deughd doet wareloosen

¹ Cum tot populis stipatus eas, In tot populis vix una fides. Sen.

Vermengen sij haer eer niet garen met de boosen,
Veel liever stortten sij haer' tranen inden stroom
Daer tegen all haer kracht onkrachtigh is en loom.
Sijn' daghen zijn niet sijn', de Dachraed en de sorghen
40 Bekruipen hem gelijk; van Avond aff tot Morghen
Geniet hij nauw de rust die Vaeck ontstelen kan,²
Soo lang hij niet en leeft, leeft hij sijn eighen mann;
Sijn' sieckten seggen hem dat groote bloemen welcken,
Dat doet hem sitteren voor't schuijmen vande kelcken,
45 Voor 't daglix gerecht, al diende 't hem sijn soon,
Die moglick staende voets kan reicken inde kroon.
Vergulde distelen, wie kan men uw' verblijden
Door soo veel Aloës bedachtelick benijden?
Wie wensche na de hooghd daer 't soo gestadich waeijt,
50 Daer 't soo dier slapen is en 'thoofst soo goe'koop draeijs?³

² Totâ nocte sopor non est bene consiliantis, sub quo tot populi cui tanta et talia curæ. Stob. ex Hom.

³ Heu! magna magnis sunt malis obnoxia. Stob. ex Eurip. Exlex potestas illa, quam vulgo stupent, Nil aliud est quam splendida infelicitas. Id. ex eod.

[59] Een ghemeen Soldaet.

Hij is een' ijsre sport in 'theck van 'tvaderland;
Een Prediker op 'tmess; een Raedsheer mette hand;
Een roover met verlof; een ongelaeckt ontschaker;
Een vreeslick Ambachts-mann, een Wees en Weduw-maker;¹
5 Een eigenaer van all dat 's vijands eighen is;
Een Landsman die met vreughd van vré te dreigen is;
Een' rest van Moses rott, die noch den dans besint heeft
Rondom der beesten huijt die Israël verblindt heeft²
Een' duijve binnens koijs, een Duijvel buijten band;
10 Een vleghel opden Boer; een' Zeissem op sijn land;
Sijn' vinghers zijn de heij van 's hemels hardste roeijen;
Hij hongert na den dagh daer honger uijt moet groeijen³
Hij wenscht om veeg te zijn; sterft daermen niet en sterft⁴
Verlegen met het geen een ijeder noodste derft;
15 Is't vloecken Christelick, hij oeffent het met eeren;
VERGEV' ONS ONSE SCHULD, dat kan hij bidden leeren;
ALS WIJ ONS' SCHULDENAERS, dat wilder langsaem uijt;
Sijn heele VADER ONS versuijmden hij om buijt;
Sijn' averechtse Corts verhitt van 't Aderlaten;
20 De goe, de quade saeck van Koningen, van Staten
Beproeft hij bijde Sold, de best' betaler wint⁵
De ballast sijns gevolgs zijn, Knapsack, Vrouw en Kindt;
Daer vecht hij vrolick voor; en wel hun, valt hij boven;
Hunn' maghen sullen 't sich drij daghen lang beloven,
25 Vier zijn sij bedelvtij; en wee hun, tuijmelt hij;
Met een gewinnen sij den Aelmoeskorf op zij,
Dien doode Jans verdienst van allen minst doet swellen;

¹ Hoc ipsum, Militem profiteri, est malorum Lernam confiteri. Erasm.

² Exod. 32.

³ Si circumspicias, nemo est Medicorum omnium Rectè valere amicos qui cupiat suos, Nec Miles urbis placidum qui exoptet statum. Stob. ex Philem. Sic.

⁴ Periculi quam moræ patientior est; ingrata sunt quæ tuta: et ex temeritate venit illi spes. Tacit.

Amice qui non mortis sit peculium Miles, qui vitæ causa se auctorat neci? Stob. ex Antiph.

⁵ Venalesque manus: ibi fas ubi maxima merces. Lucan. Nullam fert opulentiam Militia. Vita ductitatur in diem, studijque, sterilis sera est experientia. Stob. ex Mena.

Noch wenschen sij maer half dat hij het moght vertellen,
 Verlegen met een stomp, verrijckt van 't derde been;
 30 Verr' ongeriefflicker een mancke mann als geen;
 Dat Graffschrift schencken hem de naeste van sijn magen,
 En dat's de rotte vrucht van bloed om goed te wagen;
 Eer is sijn voeder niet; verdient hij het geluijt
 Van wel doen en wel staen, dat's d'Overste sijn buijt,
 35 Dat rockenhoofd verswelgt wat menigh dusend spinnen,
 Sijn toesien is verdienst; sijn rockenen is winnen;
 Hoe hiet de Roomsche Jeught Carthagos vall en vell?
 De Schrijvers weten 't niet, 'tWas Scipios bestell,
 Die 'tstuck bekrabbelden vergingen voor een ander,
 40 Heel Macedonien heet heden Alexander;
 Gaet loten inde kans van dusenden om een,
 Gaet worden niet om niet, en van gering tot geen.
 Nu hooger Christenen, ghij gaet de uer ontmoeten,
 Den langhen oogenblick, die een voor all sal boeten;
 45 Mijn' sorghe volghden u veel tragher dan sij doet,
 Waer ijeder Leew in 'tveld een heijligh in 'tgemoot,
 Maer een belaste Ziel met boos-beleefde daghen,
 Een eewigh onberouw den Rechter op te draghen?
 Wee, stale moeden, wee. 'Tis kostelick gevaer
 50 Daer van het, Wel hem, komt, die noijt geweest en waer.

[60] Een goet Predikant.

Hij is een Makelaer in ongesiene waren,
Die oore noijt en hoord', in 'therte noijt en waren¹
Een Kock van Hemel-kost; een koren Wereld-sout²
Een Christelick Levijt; een' handgeleid' in 't woud;
5 Een' Trommel van genaed; een Afgesant van boven;
Een Wachter opde poort; een stoot-steen inde Hoven;
Een' schave vande Ziel; een' geessel vande Sond;
Een Segger met gesagh; een Visscher met den mond³
Een Tafel-waerd in 'tKruijs; een' Fackel uijt de wolcken;
10 Een Engel in gebeent; een Voor-hoofd aller Tolcken;
Een wecker daermen ronckt; een scheider daermen schermt;
Een dreigher daermen lacht; een trooster daermen kermt;
De blommen van sijn' tael zijn waerheits bloote leden;
Sijn Grootte Meesters will is 'tslot van all' sijn' reden⁴
15 Onraed van woorden-keur beswaert sijn uijtspraeck niet,
Wel spreken is 'tbestell van Die hem spreken hiet⁵
En altijd spreeckt hij wel die boden-brood komt halen;
Maer garen laken wij de lakers onser qualen;
Die stormen staet hij uijt, en menigh bitsen tand,
20 En menigh schudde-muts van menigh onverstand;
'Tverleckerend' voll-op van troetelende leughen,
Van blinde vrienden-gunst, en kan hem niet verheugen;
Geleertheit reket hij onnooselheit van geest;
Religie 'tonderscheid des menschen vande beest,
25 Niet redens gaev' alleen. Sijn' boecken zijn de bladen
Van 'tdubbele verbond; de fackel sijner pade⁶
Ontsteeckt hij aen dat licht; die troostelicke bran⁷
Begaeft, beroert, beleidt, sijn' tongh, sijn hert, sijn' hand;
Het veinsen waer hem konst; het recht gaen heet hij loosheit;
30 De werelts wijsheit, jock; haer schoonste deughden boosheit⁸

¹ 1. Cor. 2. 9.

² Math. 5. 13.

³ Math. 4. 19.

⁴ Rom. 9. 19. 20.

⁵ Exod. 4. 12.

⁶ Psal. 119. 105.

⁷ 1. Petr. 2. 1.

⁸ 1. Cor. 1. 20.

Haer soetste reucken, roock; haer dierste peerlen snott;
 En alle vreughd verdriet *van* elders als van God.
 Gedwongen ootmoets pracht is in hem niet te lesen;
 Sijn oogh is nederigh, sijn Ziel gelijckt sijn wesen,
 35 Dat defticheit bedaert soo verr beleeftheijt lijdt;
 Hij kan door fronsen zien, en lachen t'sijner tijd;
 Sijn' kercken sijn soo veel' als huijsen van ellende,
 Daer oeffent hij 'tbewijs van 'tsaligh sonder-ende,
 Daer deelt hij mannelick in ijeder eens verdriet,
 40 En plaestert grouwel-loos de grouwlen die hij siet;
 Bekommering van staet, wat Princen doen en laten
 Bekeurt sijn' lusten niet; de tijding vande straten
 Ontmoet hem onverhoeds; hij guntse niet een oor;
 Gods lastering alleen ontgrendelt sijn gehoor;
 45 En daer hij 'tlos beleid der Koninghen siet hellen
 Tot Godsdiensts ondergang en Waerheits achterstellen,
 Daer roept hij brand, verraed, en, Vorsten belght u niet,
 Ick buijghe voor een Wett van Hooger hands gebied⁹
 Geschillen, 'twilde vier van all te heete herten,¹⁰
 50 Ontloopt hij ruggeling: men moet hem jaren terten
 Om een uer woorden-strijds; de Waerheijt met de Vré
 Verhecht hij echtelijck, gelijck sijn meester dé;
 Komt d'een van d'ander hand nootsakelick te scheiden
 Hij vatt de voorste vast, en koppelt weder beiden
 55 Met losse knopen toe, daer koele middelmaet
 Met stade weer den strick van d'oude trouw om slaet.
 Groot Herder Israëls, laet dijn' verkoren kudden
 De vruchten dijns Verbonds van sulcke tacken schudden,
 Sendt knechten inden Oogst van dese' en beter stoff
 60 Ons wel-zijn hangter aen, en daer aen dijne loff.

⁹ Act. 4. 19. 5. 29.

¹⁰ Tit. 3. 8. 9. 10. Tim. 6. 3. 4.

[61] Request
Aen
Anna en Tess. Visschers
door Nicht S. van Baerle,
te presenteren.
om twee beschreven
ruijten.

Suster-paer, groot huijsgesin,
Meijssies, mannelick van sin,
Sijn je hartjes onbewoghe
Teughens mijn versoecks vermoge,
5 Doet wat om de moije Maeght
Die je dit Rekessje draeght;
Off se sijn van stael egoten,
En uijt klippe-keij esproten,
Off die soete Vrijer-knipp
10 Selse buijghe mitter lipp.

Constanter.
7^a. *Septembris*. 23. hag.

[62] Een Alchymist.

Hij is een' ruijme sift, daer 'tkoren met sijn' a'ren
De stuijvers met de beurs, 'tland met de hoev door varen.
Hij is de wijse beest die inde boomen pickt
En t'elcker hoôpt het hout is daer met doorgebickt,
5 Dat nemmer wesen sal; Hij is een Molen-draever,
Die blindling loopt en sterft, en sem'len eet voor haver;
Een snepper bijden dagh; een jagher boven wind;
Een' inbreuck vande Schrift, die soeckt en niet en vindt;
Een Reijsigher op 't spoor van een vergulde stall-licht;
10 Een Krijghs-heer voor Ter Gouw, die eewich voorde wall light;
Een slemper die sijn' maegh in koôl en roock verbrast;
Die op't toekomend' leeft, op 'tjegenwoordigh vast;
Een heer van all, en niet; een Toovenaer in't wilde;
Een deken, soo hij seght, van 't Muntemeesters gilde;
15 Sijn witt is Goddelijck, op 'tscheppen leght hij toe,
Om dat hij 't noijt gewint en wordt hij 'tnemmer moe,
En vond hij dat hij soeckt, hij mocht het leeren laken,
Najagen spitst begeert, besitt bedompt vermaken;
Veel' hebben dat hij jaegt, en eten sich maer sat;
20 Maer soo hij 'thebben wil, was't nemmermeer gehad;
Hoe ongewisser Jaght, hoe dat sij meer gewilt is;
Maer dese weijman $\left. \begin{array}{l} \text{vraeght,} \\ \text{soeckt} \end{array} \right\}$ waer, hoe, en off het wilt is,
Die kennis waer sijn heil; hoe raken aende vang,
Dat sal sijn affcomst noch doen smelten van verlang.
25 Doch hope keert noch staegh den vaeck van uijt sijn' oogen,
En hadd' die kleij gevatt, en hadd die kroes gedogen,
En hadd' die koôl gevonckt, en hadd' dat glas geduert,
Sijn Maeghden hadden lang een goude pan geschuert,
Nu leght de hoôp in 'tsand en heell den hoop in d'assen:
30 Wat middel van herdoen met uijtgesmolten kassen?
'Tplecht-ancker is sijn tongh, die roert hij in 'tgedrang
Van vorsten huijs-gesin, en metten dichten dwang
Van eeden voll vervloeckx door met-bekrosen tuijgen
Helpt stale kofferen van Koningen in duijghen:
35 Eens luct die reijse wel; ten tweeden schaers, maer oock;
Genaeckt hij drijmael 'thoff, en brengter niet als roock,
Men telt hem stuijvers toe met vuijsten voll om d'ooren,

En stooters metten voet; sijn' leerlingen die 'thooren
Ontstelen sich 'gedruijs: T'huijs vindt hij man noch maert,
40 Noch *inde* kroesen goud, noch hutsrott *aenden* haert;
Sijn naeckte bedd-gemael, sijn hemdeloos gebroedsel
Zijn selver uijtgedraeft om decksel, dack en voedsel,
Hij volgt hun op het spoor; in d'assen vindt hij dat,
Die saeijen sij in 'tgaen: ten laesten brengt hem 'tpad
45 In't achterste vertreck van wanhoops dorre gasten,
Daer't selden vleesdagh valt, en menighmael halfvasten.
Soo wordt de hand geklemt die naer de Godheit tracht,
En beter schepselen om erghere verkracht.

[63] Een Dwergh.

Hij is een Reus van verr; een Reusen duijm van bijds;
Een poppen Oliphant; een schier-heel-hoofd voll spijs;
Een vierendeel persoons; in't venster ijert van aensien;
Een duijvels brood in 'tveld, dat ijeder een moet aensien,
5 En niemant mijnen derft; een' ronde middagh-schauw;
Een' Ziel-doos, volle kort, doch daerom niet te nauw.
Sulck een man bij een man
Als een' pint bij een kan,
Als een' sweep bij een' vlegel,
10 Als een' koôt bij een kegel,
Als dit vaers
Bij een' kaers.

[64] Een $\left. \begin{array}{l} \text{koortsich} \\ \text{siecke} \end{array} \right\}$ vrindt
Aen Trellos kindt.

Gouwe Gouwbloem van Ter Gouw,
Wist ick wie u plucken souw,
'Kpaerden hem van desen dach
Mette wijste Bloeme-sotten
5 Diemen oijt voor Bloeme-potten
Goudt ter Gouw besteden sach.

Constanter. febricitans
Hag. 19^a *septembris* 1623.

[65] Een Sott Hoveling.

Hij is een IJdel-man, een Edel beest gelijk;
Een blaes die bersten will; een overguld stuck slijck;
Een wimpel aen het schipp van 'svaderlands groot Stuerman;
Een vreeslick schaepen oogh; een spijtig borgers buerman;
5 Een deughniet op sijn hoofs; een huerling om de sopp;
Een vleijer om de konst; een lieger door sijn' kropp;
Een Klabbeeck inde bagg van weinigh' Ooster-steenen;
Een Snijder met de tong; een Wever met de beenen;
Een trotse Treves-leew; een blixem op de straet;
10 Een rasend ure-werck, hoewel 't met veeren gaet;
Een' vuijle Muskus-does; een onnutt Staet-gewicht;
Een' sterr, die, selver doof, van 's Princen lujster lichtt.

Den Adel, schoone lijst van slechte schilderijen¹
Is 't Masker van sijn doen; daer derft hij op betijen
15 Als off sijn' Ouderen de voor-eer van 't Gevest
Op schande waer' vergunt, op schelmerij gevest;
De Wijsheit derft hij self soo mannelick verachten
Als waer' sij noijt bekent voor wortel van Geslachten;
Als waer' het edelst eël geborgen in het bloed,
20 En niet veel eer in 'tmergh van 'tvoeder vanden hoed²
Daer Menschen-snijders doch den Edelen van binne³
Gelijcken bij den boer, op 't huijs nae *vande* sinnen;
Daer sprout de wortel uijt wel eer soo hoogh geeert
Soo Adelick beloont, van Stout, Rijck of Geleert;
25 All wat den boom gelijkct is *vande* rechte tacken⁴
Veraerde bastarden verdienen niet als 'thacken.
Hij kent alleen het Stout, en meint het maeckt den Man⁵

¹ Dispereo, quotiès nobilitatem sanguinis lactare quis piam audet vita ignobilis. Stob. ex Epich.

² Prima mihi debes animi bona. Juven.

³ Cum separavit alma mortales parens, os finxit æqualem in modum Fæcunda Tellus, níl habemus proprium. Sunt semen unum nobiles Ignobilesque, lege sed discrimina Reperta perfecit dies. Mens cauta verè nobiles reddi, dei Quæ dote, non censu datur. Stob. ex Eurip.

⁴ Quis enim generosum dixerit hunc, qui Indignus genere et præclaro nomine tantum Insignis? etc. Juven.

⁵ Iuvenile vitium est fastus atque audacia. Stob. ex. Metrod.

Slaet van hem als een henxt, raeckt waer hij reicken kan;
 Hij lieght soo veel hij gaept, maer wee die 't hem verwijten,
 30 *Gij liegt* is hoogh Alarm, daer voor hij andre smijte⁶
 Oft slaghen wachten moet; en wordt hij dan geveldt
 Oft veldt hij andere, hoe is sijn' Eer herstelt,
 Hoe beter maeckt hem 'tquaet, hoe hebben hem de plasche⁷
 Van sijn oft andren bloed de logen affgewasschen!
 35 Wanschappen stouticheit, van over Zee geleent,
 Wie heeft u 'thuijs verhuert van 't Edele gebeent?
 Hoe onbevlecker Eer waer', buijten vrienden palen,
 In Godes groot krackeel op 't ongelooft te halen!
 Wat vindt hij dagelickx, die naer wat kervens lust,
 40 Verkoeling van sijn vier in 'swerelds ongerust!
 Hoe veiligh waer' hij stout, die schouwde met de plecken
 Van Abels ruchtigh bloed de handen uijt te strecken
 Voor 't eewighe gericht, daer 'tlaeste oogenblick
 Het vonnis uijtten doet van 'theet onendelick,
 45 Daer 't all moet kinderlick van schrick voor leeren sweeten
 Dat manlijck onverzaeght, en saligh stout wil heeten!
 Stout zij die 't wesen will, een is het inder daet,
 Die 't sterven niet en vreest om dat hij leven gaet.
 Een Sondaghs sonneschijn is 'thoogst van sijn begeeren,
 50 Dan misten hij soo lief den hutspott als de kleeren;
 Dan drijft hij door de wolck, als sterre met een staert,
 Die op de Predick-uer voor 'sVorsten huijs vergaert;
 Trapt trappen op en aff, slaet door de door-tapijten
 Als waer' sijn arm een sweep, als hoorde 't hem te spijten
 55 Dat ijjet bekommerlickx sijn incomst wederstaet:
 Geraeckt hij naer sijn Heer de naeste manⁿ op straet
 Die schielick omme siet, en vraeght hem Hoe de wind is,
 Wee die dan anders denckt dan dat hij 'twaerdste kind is;
 Hij sluijt hem oor aen oor, en antwoordt, Oost ten Noorden,
 60 Een schrickelick geheijm, 'twaer schaed dat 't ijemand hoorden.
 Hij volghet hem tot in 'thuijs daer 'swerelds ijdelheit
 Off aende Galgh verschijnt, off opde pijnbanck leit;
 Maer een bestoven krull gekrinckelt om sijn' ooren

⁶ Quantulacumque adeo est occasio sufficit iræ. Juven.

⁷ 'TGROUWELICK MALL.

65 Bevrijdt sijn' herssenen voor sulcke snelle booren,
 En waer' sijn oogh soo dicht, hij vloecte d'uer ter hell;
 Maer 'tkijcken staet hem bij; van d'een' tot d'ander' spell
 Bekruijpt, bewandelt hij de wonderlicke swieren
 In 't opgetoijde heir van murwe Memme-dieren;
 Ontvliegter een' een lonck, die hem van hondert naeckt,
 70 Mijn oog-pijl, seght hij dan, heeft emmers doel geraeckt,
 En, kleuter, weest gerust, men sal u naerder spreken,
 U is een vrijer-vreucht verschenen van veel' weken.
 Dat kost Naemiddaghen van twee tot seven toe.
 Drij daghen draeyt die spill, den vierden is hij 't moe.
 75 Nae des' een tweede Jacht, daer slimme slobber-stegen
 Het vlackste veld af zijn; die d'onbeschaemtste plegen
 Bij sterreloose Nacht en averechtse Maen;
 Hij maect de Maendachsmerckt getuijghe van sijn gaen,
 En doet de Middach-son sijn' malle~~n~~ waghen mennem;
 80 Wat leght hem aen 'tgerucht? de Werelt mach haer wennen
 Aen 'tghen hij garen doet. Onstaender plaesters uijt,
 En boort het Zielen-seer tot boven door de huijt,
 En hinckt hij nae den slagh van Venus klapp om d'ooren,
 Geringhe swaricheit; die wapenen gehooren
 85 Aen 'tvijfde vierendeel van sulcken Adels schild,
 En die den beet ontsiet wat doet hij achter 't wild?
 Maer walgh en overvloed versellen meest den andren;
 De volle vreughd bestaet in 'twoelen van 'tverandren:
 Nu lust hem naer de bloem in 'tmidden van den doorn,
 90 Naer druijven buijtens reickx, naer Danaes in den Toorn.
 Dat gelt u echte Bedd; en, Mannen, past op't vinckslagh,
 Daer vlieght een Koeckoeck om, en dreight u met een' quinckslagh.
 Geluckt hem 'tquaetdoen niet, en komt hem just te voor
 Van hondert wijven een die d'eerbaerheit in d'oor
 95 De trouw in 'therte huijst, 't en kan hem niet als spijten,
 Maer die 'them spijten doet en kan 'them niet verwijten,
 Of 'tspijt haer dat 'them spijt dat sij 'them spijten doet.
 Verwijt is lijdlick die 'tschuldigh dragen moet,
 Maer onschuld en verwijt valt steenigh om verdouwen,
 100 En doet d'onschuldighe der onschult self berouwen;
 Die wraeck wringt hij haer op: Hoe is Mevrouw vergist
 Die dievegg heet, en heeft de stelens vreughd gemist!

Sijn' quelligh is't maer half; hij weetse door te spoelen ⁸
 En gloeijts' hem om het hert, in 'tkeldergat te koelen;
 105 Daer gaet hij uijt sich selfs, en noemt dat vrolick doll,
 En segt, het groot Rond-om der Schepselen is voll,
 Hoe soud't de Mensch niet zijn, die 'tkleine beeld van 't groot is?
 Soo strijdt hij mette Deughd, tot dat hij 's avonds kloot is,
 En rolt te beddewaert, en ronckt de dompen uijt
 110 Van menigh' herssen-schroeff, en ongeboorde fluijt.
 De Middagh weckt hem op; den hooftsweer doet hem duchten
 Dat 't weder Mergen is: hij voelt sijn Borse suchten ⁹
 En swijmen op sijn' zijd, van gister avonds stoot;
 Die wanhoop ruckt hem weer van 'tmodder inde sloot:
 115 Op 'tloten leit sijn' hoôp, en dobbel' dobbel-kanssen;
 Maer weigert hem 'tgeluck sijn' pijpen na te danssen,
 Sta bij dan kermis-konst; beleefde steenen swijght, ¹⁰
 Wanneer ghij hier een' kneep en daer een' slinger krijght.
 Daer moet gewonnen zijn; wil 't qualick rechts gebeuren,
 120 Men mach de Luck-godin haer slippen slinckx af scheuren
 'Tgeluck is wetenschapp; die min doet dan hij kan
 Beklaeght sich t'ongelijck, al waer 't hij nemmer wann.
 Noch lijdt den Hemel 'tleed, noch veinst hij niet te hooren,
 Tot dat den ouderdom komt sneewen om sijn' ooren,
 125 Dan stort hij wraeck op wraeck, en d'een op d'ander quael;
 Die bladers maken 'tboeck van 'tstinckende verhael
 Van sijn' verrotte Jeugd, die leest hij in sijn' droomen,
 Die droomt hij wakende, die doen sijn' Ziele schroomen ¹¹
 Voor 'slevens Avont-uer, en 'tscheiden deses lijfs,
 130 De vuijle s[c]hommelplaets van soo veel wan-bedrijfs.
 De kennis vande roe die Sondaers sullen dragen

⁸ *Iam vino quærens, jam somno fallere curam.* Hor.

⁹ *Quin corpus onustum Hesternis vitijis animum quoque praegravat unà, Atque affigit humo divinæ particulam auræ.* Hor.

¹⁰ *Tam facile et pronum est superos contemnere testes, Si mortalis idem nemo sciat.* Juven.

¹¹ *Nocte brevem si fortè indulsit cura soporem, Et toto versata toro jam membra quiescunt, Continuò templum et violati Numinis aras, Et quod præcipuis mentem sudoribus urget, te videt in somnis.* Juven.

Nec hos tu Evasisse putes, quos diri conscia facti Mens habet attonitos, et surdo verberè cædit Occultum quatiente animo tortore flagellum, etc. Juven.

Is 'tvoorslagh vanden klop der Goddelicke slagen,
Dus leght hij noch en wenscht om lang en langer pijn,
Te vreden verr van wel; om erger niet te zijn.

135 In 'tworstlen mette Dood verleegt hij noch sijn' lippen
Met wat hem volgen sall, met Magen uijt te kippen
Die 'tnaeste paer betaemt, met schilden acht en acht
Die om de groote ruijt behooren bijgebracht.
Soo is hij dat hij is, tot dat hij, 't ende wesens,
140 Den wandelaer vermaeck't met seshien woorden lesens,
*Hier onder legt een romp ontladen van sijn' Geest,
Een Mensch, een Hoveling, een Niet-met-all geweest.*

Hij is een sprekend boeck; een open letter-schatt,
 Een $\left\{ \begin{array}{l} \text{Mannen ABC;} \\ \text{preker buitens koors;} \\ \text{weeldrigh werelts Abt,} \end{array} \right\}$ een Kluijsenaer in Stadt;
 Een wett-steen vande Jeught; een schaef van groene rijsen,
 Die onder sijn bestier tot Staten-stammen rijsen;
 5 Een veerman vande deught voor domme kalver-vracht,
 Naer 'thooge land van eer door diepe Leerings gracht;
 Een Trommel inde stall daer 'tonervaren veulen,
 Sijn ooren op vereelt, een Schuijt van hier tot Keulen
 Den Jongen Reijsigher, dien *Francfords* groote Miss
 10 (De kleijne werelt-kaert) noch onbevaren is.
 Hij schouwt een kinder-Baes met even sulcken ooghe
 Als hem een Staetsman doet: Maer siet hij weer om hooge
 Hij swicht gelijck een Pauw die op sijn pooten buckt
 En met een nedrigh spijt sijn vedren t'samen ruckt.
 15 Vermach hij sijn begeert met Leijden te bepalen,
 En naer sijn klooster-niews, en verder niet te talen,
 Hij is de vrijste Vorst die oijt getreden heeft
 $\left. \begin{array}{l} \text{En} \\ \text{Die} \end{array} \right\}$ inde gulden eew van 't Rijk Te vreden leeft.
 Sijn boeck-kas is een bosch daer all de boomen spreken,
 20 Die hoort hij met sijn oogh, en uijt die bolle beken
 Vergaert hij eenen poel, die in sijn herssens staet
 En weder stroomeling de drooge Jeught bebaedt.
 Men vraeght hem als een Geest die door een drijstall antwoord;
 Sijn liefste vrager is, die kruijssen in sijn hand boort;
 25 Daer schimpt de Pleijter op; die schildert hem met koël,
 En zeght, sijn konst is kindsch, sijn adem ruijckt nae 'tschool.
 Sijn sorg is eene daeghs van vier en twintich uren,
 Dier moet hij, lust het hem, ter weken vier besuren;
 Maer leght hij luijer-sieck, oft in de kelderklem,
 30 Dan is de leer-stoel stom, en 'tbriefken spreeckt voor hem:
 Den Hondsdach Dieren-schrick is 'thooghst van sijn verlangen,
 Hoelang die kermis duert verneemtmen aen sijn wangen,
 Die brengt hij blosende van daer 'them niet en kost:
 Dan waer't een groote sprong waer 'tleeren weer begost,
 35 Maer 'tscheel is t'ongelijck van 'tlecken bij het lesen.

Ten laesten komt hij op als uijt een mist geresen
 En straelt sijn hoor-huijs door, en klatert door sijn baerd
 Als waer het paerd sijn kracht gedoken in sijn staert.
 Den nutten Reden strijdt van jonge letter haenen
 40 Beleijdt hij met een stem, al waerent Ruijter vaenen
 Die slants gerechticheijt verdedichden int velt
 Maer 'toverwonnen heijt en die het heeft gevelt
 Versoent hij minnelijck met volle vredefluijten,
 Midts hij *vergolden* blijft, en aller scha te buijten
 45 Geluckt hem 'tsijner beurt het planten van een muts
 Opt Edel Eesels hoofd van D'een of D'ander bluts
 Dat doet hij trouwelick, Al waert hij oock de ooren
 Tersijden bij de kruijn om Adem op sagh booren:
 Hij keurt soo keurlick niet, midts t'oorbeest croonen kackt
 50 En spant hem eerst sijn Derm en daer nae sijnen sack.
 Op vorsten vocht onthael of Afgesonden sprekers
Verschijnt hij voor een man, en geeseltse met bekers
 Tot dat hem 'truijm gevolch van ongecochte wijn
 Doet Rispen in Hebreews, en braeken in latijn,
 55 Gebeurt hem sanderdaegs des princen oor ter eeren
 Opt staemlen van sijn les, daer sal hij tlof staen leeren
 Van gulden middelmaet en wat sij wonders kan;
 Roept ijmant onverhoeds, wat Deugdelicker man!
 Wat tuchtelicker leer! Daer staender onder allen
 60 Die naerder sijn bekent met nieu en oude ballen,
 Die spreken wt den mondt, Danck hebb sijn wijser wijf
 Die draeijden dese spil huijmergen op sijn lijf,
 Die schoone Redenen sijn korsten vant *verwijten*
 Dat sij hem heeft gebrockt in Dageraeds ontbijten.
 65 Soo gaende gaet hij t huijs nae groote moeders Schoot.
 Noch wordt sijn naem gevrijdt van 'tsmooren van de doot
 Die kranssen vlechten hem sijn hoogbespraeckte vrinden
 Diet Constelijcxt gesegh int minst te seggen vinden
 En noemen silver goudt, en klabbecck oosters fijn,
 70 Te weten was hijt niet, hij hoorde soo te sijn.

Constanter.
 Hagæ. 4.^a Octobris
 Aeger manu Materna.

[67] Een onwetend Medicijn.

Hij is een onder-beul; een Buffel met een' Rinck;
Een vuijst in 'tsweerigh oogh; een Oorband op een' klinck;
Een' Vroedvrouw met een baerd; een konstigh Menschen-moorder;
Een' dobbel kerckhoff-ploegh; een Boeren borsen-boorder;
5 Een Raetseer met een' P. voor 'tmidden of voor aen;
Een' onbetrouwbaer' brugg daer elck will over gaen
En vallen inde gracht daer door hij mochte treden,
Een zeijsssem vande Dood; een Besem vande Steden:
Een onbegrijplick vat, dat min begrijpt dan 'tgeeft,
10 Een mild-mond van een man die geeft en niet en heeft.
Soo haest hem 'tknevel-spits komt luijsteren in d'ooren
Dat Leidens laffe less sijn lang-bewandelt hooren
Niet langer waerd en is, die nu den waerden trapp
Soo waerdigh heeft betreên van 'thooge Meester-schapp,
15 Met wordt hem 'tSchool te bang, met berst hij uijt sijn' muren,
Als waer hij nu de Mensch die Menschen souw doen duren
Van d'een in d'ander eew, en kroppen 'tAerdrijck op;
'Twaer vrij wat sonderlings, vermocht hij 't sonder schopp;
Maer, Koster, haelt hem in met karren vol vereering,
20 Hij brengt u 'twoecker-loon van wagenen vol neering'
Dien handel vangt hij aen met opsett van gewinn;
Hoe raeck aen 'tgrabbelen, dat kost hem geen versin^m;
Een Tandsucht onverhoeds van uijt haer plaets bewogen
Soo konsteloos geheelt als gonstelick belogen
25 Slaet sloten voor hem op daer grijse ervarenheit
Geen grijpen, geen besien, geen dencken naer en heit.
Dat kan het lekker nieu, en vreemdicheits verkleeden.
De spijs' en is maer een, niet meer en is 'tbereeden,
Maer nieuwe schotelen ontsteken nieu begeert²
30 En onder Heiligen sijn d'oude minst geëert.
Die malle menschen-buij beleidt hem bij der ooren
(Daer is hij vattelickst) tot door de ronde dooren
Daer wiel en paerd door gaet, de ruijme trappen op

¹ Parùm docti et satis seduli officiosissimè multos occidunt. Sen.

² In hac artium solà evenit ut unicuique M. se professo statim credatur, quum sit periculum in nullo mendacio majus. Plin.

Daer rijcke weelde woont: Daer leght een' siecke pop³
 35 Gewentelt in 'tfluweel van over-zeesche dekens;
 Hoe is u, schoon' Me vrouw? Mij lust te weinigh sprekens.
 Beswaert u duijseling? Mij dunckt de kamer sackt.
 Met herssen-knagingen? Als werdense gehackt.
 Hoe doet de maegh haer werck? Foeij! lieve, swijgt van eten.
 40 Wat doet het onder-lijff? Ick heb het schier vergeten
 Soo lang vergeet het mijns. Geen nepen in de Zij?
 Bij poosen onversiens, met rommeling daerbij.
 Met oorlof reijckt den Arm: hem, hem, daer is onsteltheit⁴
Festinat languidè. Maer dat u meest gequelt heit
 45 *Is flatuosus est vapor ventriculi,*
 Gestegen uijt haer' poel, *quod est periculi,*
 Die stopt *in cerebro spirituum meatus,*
Et hos circumagit vi proprij conatus,
 Daer komt *vertigo* van, die dan *sympathicè*
 50 *Superiora* roert *et ima* satis mè.
 Maer *quam est prouidi* in tijds te *vigileren!*
Tollamus itaque de causam deser seeren
 Soo volgt *effectus* nae. Maeckt mannen-moet, Mevrouw,
 'Twaer' onvermeesterlick dat mij vermeestren souw;
 55 Met dese regelen besweer ick uw' gesontheit;
 Walgt voor het swelgen niet, dat bitterst *inde* mond leit
 Werckt werckelixt om 'thert, noch geeft mijn *Recipe*
 Verr minder *nauseam* dan emmer ijemands dé,
 Sij weten 't all niet all: betrouwt u negen dagen
 60 Tbeleiden van mijn' hand, den Thienden sult gij vragen,
 Hoe mach't den mensche gaen die sonder honger eet;
 Die waer sijn' milte leght, en waer sijn longer, weet.
 De thiende dagh is om; de siecke heeft ontbeten,
 Dat heeft sij lang gekost, maer derft het nu eerst weten.
 65 Nu, Borgeren, siet toe, met dese kinder-slagh
 Wordt menigh krancke veegh, die beter buijten lagh
 Versloft, verwaerdeloost in ongeleerde handen,
 Dan onder 'tscherp Latijn van meesterlicke tanden.

³ Quæ corpore sano advocat Archigenem. Juven.

⁴ Sic fabulator natio medentium, Quæ levia magni, gravia plus æquo aestimat, Laudi parandæ. Stob. ex Mimn.

70 Ervaren, segt men mij, is Dochter vanden tijd,
En langsaem aengewass is menschelick verwijt,
In 't vallen leert men gaen, al stamelende spreken,
En die sich 'tglas geneert moet somtijds ruijten breken[§]
Ick hebb geen wederlegh. Doch heijligh Hencker dan,
Die op een appel-kloot, die op een' stroijer man
75 Den ongewissen arm ten swaerde leert bestieren,
En kostelicker vleesch aen minderkoop quartieren:
Maer menschen-moorderij te leeren in haer bloed,
God troost' hem hier die 'tlijdt, hier naemaels die het doet.

[§] *Medicinæ efficacissimus præcipuè magister, usus. Plin.*

oft

Een Print-schrijver.

Hij is een spiegel-ruijt die elck sijn selven toont;
 Een weerschijn aller verw; een viller van Gewoont;
 Een katt die nagels heeft en krabblen moet daer 't rouw is,
 Maer glijen over 'tgladd; een tong die nergens schouw is¹
 5 Dan daer de waerheit feilt; een deuchdelicke Spie;
 Een all-om Waersegger, al waeght hij *Waer* noch *Wie*;
 Een schilder mette pen, al ruijckt sij nae sterck-water;
 Een all dat iemand is; een ernstigh kluchten-prater;
 Sijn opper oogh-merck is profijtlick vermaeck;
 10 D'een treck'er voetsel af, een ander niet dan smaeck,
 Hij heefter twee voldaan, doch beide maer ten halven:
 Maer 'tspertelende been is moeilick om salven.
 Wie dan noch vrucht noch vreught will vinden in zijn dicht,
 Stopt Oor en Ooghen toe in spijt van klock en licht:
 15 De Waerheit stelt sich schoon voor diese will begrijpen;
 Wie tegen haer verhardt en laet sij niet te nijpen;
 Hoe wel-voordachtelick omhelsden elck sijn roe,
 En roemde sich van schaemt, Die plaester hoort mij toe!
 Hij wandelt bijder wegh met slechte, sluijcke treden,
 20 Maer wacht u, die hem moet, voor 'tooge van sijn' Reden,
 Hij straelt'er sterling met door 'tbuffel-leder heen:
 Hij stroopt de schaduw-deughd de spieren van het been,
 En van soo menigh' bleijn, soo veelderhande pocken
 Als duijcken onder 'tdack van Broecken en van Rocken
 25 Versamelt hij een klomp, en *print* daer af een beeld
 Daer 'trechte wesens-kroost der moeder-vorm in speelt.
 Soo tracht hij ijeder een sijn bulleback te maken,
 En door sijn' eijgen Door de Deughd te doen genaken.
 Die voor sijn selven schrickt ontloopt sich ruggeling,
 30 En raeckt doch daer hij hoort onwillens, blindeling.
 Maer 't groot schort schort hem oock; de kennis van sijn selven,
 Dien dicken dampen-dijck en kan hij niet doordelven;
 Sijn kaers en licht hem niet, sijn heel lijf staet'er voor,

¹ Ut per lève severos Effundat junctura unguis. Pers.

Sijn oogen sien hem niet, hij sluijpter tuschen door,
35 En seght hij wat hij is, hij gist maer soo te wesen,
Sijn boeck leght averechts; Ô die het rechts kont lesen
En hebt uw aengesicht nae 't sijne toegewent,
Wascht sijn' met uwe hand, en maeckt hem sich bekend.
O oogen die van 'tsand van vuijle laeck-sucht vrij zijt
40 Beloont sijn trouw', HIJ IS, met een medoogend' GHIJ ZIJT;
Dat heeft de redens-kraft verkregghen op sijn bloedt,
Koel seggen wat hij siet, koel hooren wat hij doet.

[69] Een Comediant.

Hij is een Alle-mann, altijd en allerweghen
Waer 'them den honger maeckt; een Bedlaer met een degen;
Een Papegaj om Gó; een laccher van gebreck;
Een Meerkatt in een Mensch; een meesterlicke Geck;
5 Een Schilderij die spreeckt; een spook van weinig' uren;
Een levendige *Print* van 'sWerelts kort verduren;
Een *hijpocrijt* om 'tjock; een schaduw diemen tast;
Een drolligh Aristipp, dien alle kleeding past.

Hij is dat ijeder een behoort te kunnen wesen:
10 Verandering van staet verandert maer sijn wesen
Nae't noodich wesen moet: geraeckt hij op een Throon,
Sijn hert ontstijght hem niet nae 'tstijgen vande kroon:
Vervalt hij van soo hoogh tot op het bedel-bidden,
'Tgelaet past op 'tgeluck; 'thert drijft in 'tgulde midden,
15 En onder 'tmommen-hoofst steeckt noch de selve man
Die op en neder gaen, en niet bewegen, kan.

De Werelt is 'traduijs daerop de Menschen mommen,
Veel' staen op sprekens roll, veel dienender voor stommen;
Veel' draven, veel' staen still, veel' dalen, veel' gaen op,
20 Veel sweeten om gewinn, veel scheppen 't mette schopp:
Geluckigh hij alleen, die krijgen kan en houwen¹
En missen dat hij moet, en matelicken rouwen,
En lacchen matelick in suer of soet gelagh,
En seggen, Is't nu soo, God kent den naesten dagh.

¹ Gaudendum est atque dolendum; Nam natus homo es: nolisque licet, Ita lex fert magna deorum. Stob. ex Eurip. Ego ob res istas doleo vehementer quidem, Sed praedolore sapere non cesso tamen, Hoc est quod me hominem praestat, hoc me sospitat. Id. ex Philem. Sard. Quidquid necesse est ferre, nec habendum grave est. Id. ex Eurip. Quem res plus nimio delectavere secundae Mutatae qualient. Hor.

[70] Een Matroos.

Hij is een Waterkatt; een Dansser naerden aerd,
Die drijvende beweeght; een Wiegling met een baerd;
Een Mensch-gevallen Visch; een tarter van gevaren;
Een half Aeneas Oom, door 't maeschap vande baren;
5 Een' Kabeljauws genand, van wegen 'tKabel-gauw;
Een Zeesche Koren-bloem, grauw onder, boven blauw;
Een kaetsball vande Wind; een Hell en Hemel-naker
Eer 't iemand dencken derft; een keurlick kaerten-maker
Die op sijn' ooggen sweert; een pellegrim om buijt;
10 Een arger Argos-maet, en op een schoonder buijt.
Hij dobbelt tegen 'tlot van honderden om tienen,
Alleen om roof en sold tot plass-danck te verdienen,
Eer' is sijn oogh-witt niet, tot dat hij tienmael schrapp
Vijf kogels heeft gestuijtt, en noch soo menigh' schrapp;
15 Door sulcke distelen, die in het Zee-sopp groeijen,
Bekla[u]wtert hij den trapp die na de gulde boeijen,
Gebiedens leckren last, het naeste toepad leidt.
Geklommen door verdienst tot Naeld en Roers beleid,
Verschijnt hem slapende 'tbetreckelicke wesen
20 Van d'Eere, Deuchts gevolgh; en segt, Ghij sijt geresen
Om hooger op te sien: Hij wackert op 't vermaen,
En laet den droom sijn oogh maer noijt sijn hert ontgaen,
Komt 's Hemels hooger hand scheeps hooge hoofd te vellen,
Hij heet de naeste mann die meeste wonden tellen
25 En meeste kusten kan: die 'tSuijden meest besweet
En 't Noorden heeft betril, die Waer en Waer heen weet
Van Op en nederson; Nu siet hij van dat steil neer
Een vlotte *Republijck* verbonden aen sijn Zeil-keer:
Wie die bestormen dorft, bedondert hij in tijds,
30 Off, lust hem meer bescheeds, behagelt hem van bijds,
En kaetst hem Sabels toe, en kittelt hem met piecken,
En blaest hem boonen toe die nae den blixem riecken.
In't heetste van die vlaeg voll tegenwoordicheids,
Voll redelicken toorns, voll schrickelick bescheids:
35 Men sterft hem rondom af, hij kan niet leeren beven,
Soo lang hij herten siet die met hem willen leven
En doen gelijk hij doet. Beklemt hem feller macht
Dan drijmael sijns gelijk, soo versch als onverwacht,

235 [70] EEN MATROOS

Slaef, seght hij, evenwel en ben ick niet geboren,¹
 40 Noch niemant sal't mij sien; flux, brand in 'tSolfer-koren,
 Sterft garen, Maets, 'tis tijd, de naeste wegh van hier
 Is door de kruijd-tonn heen, ontsteeckt het laeste vier,
 'Tsal van sich flickeren, en meer als ons verwarmen,
 En sterven wij voor uijt, sij sullen 'tlaest bekarmen;
 45 Naest rijck en onverseerd om Kroonen t'huijs te gaen
 Is eerlick scheidende sijn vijanden te slaen.
 Waer henen, moedig Mann? Den Hemel sluijt sijn' deuren
 Den Zielen die haer self haer lichamen ontscheuren;
 Dat recht behoort hem toe die beide t'samen bracht²
 50 Vervloecte vromicheit, in 'tswarte Rijck bedacht!
 Daer ons des Vorsten hand ter schildwacht heeft bewesen,
 Verdriet ons 'tlanger staen, dats', langer Sijn' te wesen?
 Verlaten wij de wall all eer de Ronde kom?
 Staet, Christenen, staet vast, uw' uer en is niet om:
 55 Geworden, is gewis, Te worden, is onseker;
 Wat kander vande lipp gebeuren tot den beker!
 Wat schuijlt onversiens in't doncker van 't gevall!
 Hoe kan des Heeren hand oock schooren in den vall,
 Oock stuijten inde vlucht, oock schorten in het sincken,
 60 En bergen Israël, en Pharaö verdrincken!
 Betrouwt hem 't Voor en 't Naer en 't Midden van uw doen;
 Of noemt u averechts, en van verbaestheit koen³
 En onversaeght uijt noot; soo zijn sij die, voor schanden,
 Voor spott, voor dienstbaerheit in overwinners handen,
 65 Een sachter ongevoel verkiesen in haer' dood,
 En trachten nae de winst van kleijn verdriet voor groot.
 Hollander, 'tpast u niet, noch voor een Mensch te vreesen,
 Noch vande rechte vrees van boven vreemd te wesen:
 Wat soecken wij den dach op 'thoogste vanden Noen?
 70 De Waerheit heeft geseht, *Ghij sult geen doot-slagh doen.*

¹ Nonne mori satius quam vitæ ferre pudorem? Claud.

² Retinendus est *animus* in custodia corporis: nec injussu ejus, à quo ille est nobis datur ex *hominum* vitâ migrandum est, ne munus humanum assignatum à deo defugisse videamur. Cic.

³ Multos in summa *pericula* misit venturi timor ipse mali, fortissimus ille est, qui *promptus* metuenda pati, si *comminus* instent, et differre potest. Lucan. 7.

Noch heeft de Manheit plaets. en die de dood kan wachten
Onthaelte verr genoegh; Hij moetse niet verachten
Dan diese lijden moet, dat's tijds genoegh op 'tlest⁴
Maer 'tsterven komt u t'huijs, of 'tlevē is u best.

⁴ Ad mortem non pigrè ire satis est. Curt.

Laegste Landen, hoogste roem
 Van der Landen luijster-bloem,
 Straet van steden, Stadt van dorpen,
 Die den anderen beworpen,
 5 Hooghe heckens vanden Leew
 Twonder-dier van menigh' eew;
 Leert u kennen, Weelde-weiden,
 Leert u selven onderscheiden
 Van u selven, na den tijd
 10 Die ghij waert en die ghij zijt:
 Leert uw' ooghen ondervragen
 Na de doncker' donder-dagen,
 Na de Nachten sonder Maen
 Die u over zijn genaen;
 15 Doe de Sonne-paerden stickten
 En haer ooge schemer-blickten
 Door de smoockerighe wolck,
 Die van midden uijt uw volck
 En haer' opgeschroeide wonden
 20 Naer de sterren werd gesonden,
 Die de verre vlugger geest
 Lang te boven was geweest.
 Doe den Huis-mann van uw' velden
 In sijn' Mutsaerden ontgelden
 25 Dat hij 'tmenschelick gebod
 Van een' Opper-onder-God,
 Die sijn' Schepper scheppen konde,
 Inde Tafel niet en vonde
 Die der Heiligen Gewiss
 30 Waerheit, Wegh, en Leven is:
 Doe het opgestolde swieren
 Van uw' droevige Rivieren
 Waer' verschapen in een' vloed
 Van vergoten Borger-bloed,
 35 Hadden sij den zilten regen
 Van uw' tranen niet gekregen,
 Diese vochtich overstolp,

En de dorpels over holp.
 Eenicheijt trad door uw' straten
 40 Die de Roover had verlaten
 Aende Moll en aende Muijs;
 Grouwel sat in 'theiligh huijs,
 En de Priesters leerden scholen
 Onder hagen, onder holen,
 45 Mette harpen buijtens vest
 Aende Willigen gevest:
 Vreemdelingen die het sagen
 Konden in 'tvoorbij gaen vragen
 Wasser emmer in dit sand
 50 Timmer, Tuijn, of Menschen-plant?
 Teere Maget, soo voll wonden,
 Soo verslingert, soo verslonden,
 Leeft hij noch in uw gedacht
 Die u uijt de flauwte bracht?
 55 *Wel hem* in het eewich rusten,
Wilhem was het die u kusten
Wilhem die u uijt het sand
 Steunden op sijn' trouwe hand,
 Die u Vaderlick omarmden,
 60 Die uw' aderen verwarmden,
 Diese, selver afgevoedt,
 Voedde met sijn herten-bloed.
 Met begondt ghij 't hoofd te stijgen,
 En de wangen weer te krijgen
 65 Die soo menigh Buren-Vorst
 Vlammende beloeren dorst.
 Maer hoe werd u weer te moede
 Met de niew-gepluckte roede
 Die den Hemel op u sleet,
 70 Doe ghij weder 'tswarte kleed,
 Weder Wees' en Weêw geworden,
 Om de siecke lenden gordden,
 En uw' Vader, en uw' Helt
 Voor uw' Voeten saeght gevelt?
 75 Hemel, sprack in u 'tbenouwen,
 Is u 'tgroote werck berouwen,
 En 'tgeluckighe beghinn

Mijner-Vrijheit uijt den sinn?
Ben ick uijt de diept' gekommen,
80 En ter halver hooghd' geklommen
Tegen 'tfeller ongevall
Van soo veel te dieper' vall?
Eewigh Rechter, zijn 't dijn' rechten
Daer mijn' Borgeren, dijn' knechten,
85 Spade voor ter walle staen,
Vroege voor ten trommel gaen,
End en sulstu hunne dagen
Noijt ontwolcken van de plagen
Die sij wel verdienen, Heer,
90 Maer dijn' vijanden noch meer?
Zulcke waren Zions klachten
Doe de Goddeloose machten
'Theiligh Heir en eijgen lot
Vanden onverwonnen God,
95 Vande Philistiner stranden
Voor sijn' poorten quamen vanden
Met het brieschende gelaet
Van een' anderhalf Soldaet.
Maer hoe slaest du op de rotsen
100 Die Dij met de hooghde trotsen,
Hooge Rots van Israëll
Werd hij niet tot kinderspel
Die de Mannen dede beven?
Most dat harde hart niet sneven
105 Voor het onverstaelde scherp
Van een' teere slinger-werp?
Min en saeght ghij niet gedijden
In uw' ongesienste tijden
In 't bedompste van uw' brand,
110 Overblixemd Vaderland.
Die de weeldigste gewesten,
Rijck ten *Oosten*, *rijck* ten Westen,
Buijten u alleen besat,
Spagnen, vander aerden platt
115 Over 'tReusen-peil gewassen,
Quam uw' kleijnigheid verbassen,
En uw swaerste tegenweer

Goliath

Docht hem wegen als een' veer.
Maer uw' trouwe Broeder-Borgers
120 Vaderlijke Toeversorgers
Hadden noch haer' hoôp geplant
Op een' teere *Davids* hand;
Teer en onbedreven beijde,
Soo sij vande memme scheijde
125 Die Sijn stollende gebeent
Vande Moeder hadd gespeent.
Op die kinderlicke voeten
Gingh Hij Goliath ontmoeten,
Israël stond hals en oogh
130 Hart en handen naer om hoogh.
Lijdt geen' vreemdeling te vragen
Na de voorbaet vande slagen;
Vragen 't spruijten van uw bloed
Daer ghij Spagnens haet in voedt,
135 Sendtse naer de Moore-mannen
Die de hengsten in sien spannen
Daer de Sonne-karr na rent,
Sendtse naer het Avond-end,
Sendse door de Zuijder Engde
140 Achter om de ronde lengde
Vanden gulden werelt-kluijt
Tot soo verr de Naelde stuijt;
Midden uijt der menschen monden
Dien de Menschen-bouten monden,
145 Dien de buijck tot graf-sté dient
Voor een' afgestorven vriend,
Sullen hun de hooge maren
Van Oragnen wedervaren,
En het welbeleid gewelt
150 Van soo fieren Leew te veld.
Soo verr hebben Hem de slagen
Van Sijn' Trommelen gedragen
Soo verr heeft de Zee geschudt
Voor en achter Sijn geschutt.
155 Soo verr telde men de voncken
Die Sijn' ijs're vuijsten kloncken
Uijt het Arragonsche stael,

Op het bloedigh Middach-mael
Daer Hij Spagnen leerde dencken
160 (Turnhout sal't hun doen gedencken)
Dat den Hemel door den slagh
Van een' slinger all vermagh.
Zoo verr sullen sij de baren
Die het Vlaender-vlack bewaren
165 Ebbeling vertogen sien,
Om de tegenstaende Liên
Die in onsen Winter sweeten
Tuijgende te helpen weten
Hoe Hij daer Sijn' Vorsten-hand
170 Aenden voor-slagh hadd verpandt,
Hoe hij daer Sijn Macker-mannen
Tuschen Niewpoorts grauwe pannen,
Tuschen Vijand, tuschen Zee,
Mannelick wanhopen dé;
175 Hoe Hij 't Noorder-natt verengde,
En sijn' bobbelen versengde,
En sijn stranden vloed op vloed
Dé verstremmelen in bloed;
Bloed den oogen uijtgetogen
180 Die Hem dorsten weder-oogen,
Daer Hij noch de wraeck af trock
Vanden overjaerden wrock
Die een Albert most ontgelden,
Of hij al drij eewen telden
185 Zedert Nassau neder lagh
Voor een' Oostenrijcker slagh.
 Roeptse wederom ten lesten
Naer de Vaderlicke vesten,
En de laeste wonderen
190 Sullen 'teerst verdonderen.
Toont hun daer de vaste borgen
Van Sijn' onvervaeckte sorgen
In den afgeronnen trots
Van soo menigh' aerde rots,
195 Daer de Wolven achter schuijlden
Die uw' Lammeren behuijlden,
En ontgrabbelden uw Vee;

Tot Hij hun het dubbel wee
 Mette woeker gingh betalen,
 200 En vereerden hare palen
 Met Oragnens vlagge-swaeij,
 Dieder eewigh over waeij'.
 Daer ghij nu de snelle klaerheid
 Van des Hemels helle waerheid
 205 Onder 'tvredighe gebied
 Vande Vrijheid schijnen siet;
 Daermen vande strooije toomen
 Die 'belacchelicke Roomen
 Om de vrije Zielen slaet
 210 Vrij en onbenepen gaet.
 Daer de bosch-gelijcke reeden
 Rondom uw' gekropte Steden,
 Die de Welvaert overstroomt,
 Cingelen met swart geboomt;
 215 Boomen, die om vruchten varen
 Nae de dubble Somer-jaren,
 En bedruipen u te huijs
 Met het allvermogend' gruijs,
 Met de nootelicke schijven
 220 Daer uw' Zenuwen af stijven,
 En uw' Vijand sonder pijn
 Ongewoon te derven zijn.
 Vaderland, 'k verheff mijn' toonen,
 'Tschoonste staet u noch te toonen;
 225 Toont all' die 't verheugen mach
 Wat u eewich heugen mach;
 Toont hem waer het ruchtigh roncken
 Van Castilien is gesoncken,
 Hoe die hooge Reusen hooghd
 230 Voor uw' David heeft gebooght,
 Hoe de klingen die haer' scheêden
 Tegen klingen vreesen deden
 Tegen Sijn gesegent loodt
 Stomp gestooten zijn en dood,
 235 Hoe de vuijsten diese dreven
 Voor de Sijne quamen beven,
 Does' haer trotse tong gevelt

Tot een, Vrede, groote helt,
 Vrede, vrede, vrije Volcken,
 240 Niet en schaemde te vertolcken,
 Daer der knijen holle bocht
 'Tnederigst gebaer toe broght.
 Laet dan alle Trommel-schriften
 Door de nauwste keuring siften,
 245 En wij willen noch den dagh
 Doorstaen van een' swarer slaghe,
 Was oijt weecker schuijt de baren
 Van een' holler zee ontvaren,
 Sagh haer oijt een' sulcke macht
 250 Van een' sulcke t'onderbracht.
 Maer de Rust is omgekomen,
 Mannen Borgers komt u 'tschroomen
 Tegen d'onrust inden sinn?
 Moedich, moedich, aen 't beginn
 255 Die het ende t'uwer eeren,
 T'uwer baten hebt sien keeren.
 Siet de Hooftman// van uw' wacht
 Staet u weer voor uijt en wacht.
 Sluijt de seven trouwe handen
 260 Die de twee en acht vermanden,
 Sluijtse datter wind noch dagh
 Door de klemmen heen en magh:
 Konnen sij de swaerste Schatten,
 'Shemels waerheid t'samen vatten,
 265 En betrouwen haer geweld
 Diese t'samen heeft gestelt,
 Eewigh winnen, eewigh blijen,
 Min en kan u niet bedijen
 Laeghe Landen, buijten roem,
 270 Aller landen luijster-bloem.

1623.

[72] Een Boer.

Hij is een Edelman, soo wel als d'aller eerste,
Die in geen' Stadt en woond', en, off hij 't all beheerste,
Beploegde's maer een deel; Een Hovenier in 'twild;
Een Soon die om den kost sijn Groote Moeder vilt;
5 Een mensch die niet en is dan om een mensch te wesen,
En helpen 't andre zijn; een volle man in 't wesen,
In 'tspreken maer een half, 'ten zij bij ongevall,
Soo braeck't hij wel een woord dat wijsen wel gevall',
Soo rispt hij wel een vraeg daer Letter-luij uijt suijsen
10 Dat buijtens-boeckx vernuft kan vlieden daer sij kruijsen.
Hij leeft gelijkmen leeft daer 't Leven leven is,
Daer voor noch achterdenck, daer geen gebeef en is,
Tot dat de Trommel komt, en Lonten die hem tergen
Tot dat hij Daelders sweet', oft wreken't op sijn' bergen,
15 Oft scheeren't van sijn vee, oft braken 't uijt sijn vlass,
Oft malen't uijt sijn Terw, oft maeijsen 't van sijn gras.
Die stormen duijckt hij door soo lang sij hem vermennen,
Maer schept hij uijt den nood het hert van wederspannen
Door Boeren-buren hulp, Soldaten kiest de wijck,
20 Elck vlegel wordt een Roer, en elcke pols een Pijck.
De wraeck sitt in sijn hert, de Wanhoop in sijn' handen,
En elck' in ijeder oog; hij wenschten in sijn' tanden
Noch Room, noch Schapenkaes voor Menschen vleisch en bloed;
Soo wreed is die het is om dat hij 't wesen moet.
25 Kipt Trommel-tijden uijt, geen sijns gelijcke Koning;
Sijn't andre van een Rijck, hij is het van een Wooning,
Maer Vrijheit sluijt haer heck, en Vrede woonter in,
En 'tkostelick Genoegh; dat hebben andre min.
Den sess-dagh sweet hij uijt, van dat de Son te karr klimt
30 Tot dat de Nacht-bodin, de Minne-Moeder-Starr, glimt;
Soo voedt hij met sijn hand sijn lustigh lijf in 'tgroen,
Trots die het binnens muers en met de herssens doen.
De sevendaeghsche Rust en wenscht hij niet verschenen
Om werckens vrij te zijn (gewoonte doet hem meenen
35 Dat sweeten Mensch zijn is, en arbeit Levens Lot)
Maer om des ijvers will ter Kennis van sijn' God,
Den God der kinderen en kinderlijcke Zielen,
Die op de rouwe hand en ongekussent knielen

Sijn' All-medoogentheit beweghelicker slaet,
 40 Dan daer 'tgeleerd Gebed door Amber-wanten gaet.
 Verlengt de Somer-Son// zijn achter-Middagh-uren,
 Hij schenckt het overschott den naestgelegen' bureen,
 En hangter 't Kroontgien uijt, den Avond blijfter bij;
 Daer vindt hij mogelick sijn' gadingh aende Rij,
 45 "En wringter sich ontrent, en segt haer met een douw, Trijn,
 "Trijn 'k weet gien langer rædt, me denckt je moet men Vrouw zijn,
 "Me denckt je seltse zijn, en inden Hemel benje 't,
 "We staender lang te boeck; en, Troosje, noch onken je 't,
 "Noch blijf j'en stickgien IJs, soo klaer, soo hard, soo koel,
 50 "Daer ick men aers noch aers van binnen en bevoel
 "Al waer men hart en haert, en Ambeelt of en Ove,
 "En slijpstien of en Pott; men suchjes doen him stove,
 "Men trængies lengen 'tsopp; en, offer vier ombrack,
 "Jou vierige versier ontsteeck de kole strack;
 55 "Die kole sijn men Long, men Lever en men Niertgies,
 "Soo veulderhangde vonck, soo veulderhangde viertgies;
 "En ick wel eer de knecht groen licken as en gras
 "Ga dorre lick en hoij, ga stuijve lick en ass;
 "Wie wenst hem bij en aer sen Weuning te verwarme?
 60 "En benje'n Meijsgie, Trijn, en doe je 't bij sen darne?
 "Wat lettmen an men leên? kedare, dat's en tré,
 "Wat denck je, kreuckte 'tgras wel minder van men tee
 "Al vloogh ick bij de grongd? nouw weer en aere slinger,
 "Mick, mick, men hieltgie drilt all waer't de Speulmans vinger.
 65 "Hoe slofter Teunis bij, hoe stætet Kees ter hand,
 "Hoe sleeptet logge goet de biendere door 'tsand!
 "De Waerheit wilder uijt, all stinckt den aêm van 'tprijsen,
 "Al dangst' ick inde kleij, 'ken mocht niet taeijer rijsen.
 "Wat schort men an men goed? Al ben ick ien van tien,
 70 "De neghen benne voort, ick stae, God danck, allien;
 "Van ginte Molen of tot achter om 'tKadijckgie
 "Verbij de watering is all men eighe slijckje,
 "Klinck klare klæver, Kind: Ick weet van huer noch pacht,
 "Men erven hoore mijn, gelicken ick 'tgeslacht:
 75 "Lett op men Læn ereijs, hoe roijtse na men hecke;
 "O minnelick geboomt! Ick sie 't sen armpgies strecke
 "Gelick sen Miester doet, om ijou, om ijou, om ijou,
 "Om ijou, men Hartegin, te vatte voor sen Vrouw.

Een soen, een lonck, een snick, een kneep, een tré, een suchtgien
 80 Besluijten sijn gespreck: Trijn gloeijt gelijck een Luchtgien
 Dat 'sanderdaegs moij weer, of water dreigt of wind:
 En jong, en welbekleid, en goelick, ienigh kind?
 Wat lett him? segt haer hart, en 'tspringt gelijck haer kuijten.
 "Hoe stae je mit je Vaer? begint s'hem op te fluijten;
 85 Die pankoeck schuijft, denckt hij, of 'tsell him haest gedij'n:
 "Men Vaer en ick sijn ien, lick Druijve-sopp en wijn,
 "Wilt slech, we selle ijou het Klavre Vrouwtgie maken
 "Bin icker 'tHeertgien of. Sij antwoord met de kaken.
 Met glijdt een silvre Trouw van sijn' aen haren duijm;
 90 Sij voelt en voelt het niet; als waer' de Ring te ruijm,
 Of sij melaets van hand. T'huijs derfts' hem sien en toonen;
 De Vaertgiens raken t'saem, de buren aende kroonen,
 De Bruijgom binnens koijs; Daer vindt hij soo veel vreughd,
 Als Alexander oijt kost eischen van sijn Jeugd,
 95 En Cæsar heerschten't all, en beijde met haer' Wijven
 En brachten niet te saem als vier ontkleedde Lijven.
 Wat is hij min of meer om 't uijtgeschudt gewaet
 Die in het Bruijloftbedd of inde Doodkist gaet?
 Nu is hij dobbeld Man; en 'tlevē van te voren
 100 Gelijckt hij bij een Dood; so kan hem Trijn bekoren,
 Soo reddert sij sijn' stall; soo serpt sij vloer en Tinn,
 Soo klaert sij Mouw en Tonn; soo draeft sij naer sijn' sin
 Te knie toe door den dauw; soo past sij op de Kaeren,
 Soo op het stremmeless; soo suiynich in 'tbewaren,
 105 Soo vlijtigh in 'tgewinn. Nu rijdt hij t'Stéwaert aen,
 En heeft sijn liefste schatt van achteren gelaên:
 Den kaes, de melck en 't Eij beveelt hij haer vertieren,
 Het veulen met het kalf sijn mannelick bestieren;
 Elck maeijt soo veel hij saeijt, elck voordert sijn bedrijf,
 110 Des Avonds munt bij munt, en beij de borsen stijf.
 Maer eer sij door den drang van Maendags mercktgang booren,
 Hoe sparren sij 'tgebitt tot achter om haer' ooren,
 Hoe spannen sij de wang; hoe toonen sij den tand
 Op't KOSTELICKE MALL van 't steedsche VELERHAND!
 115 "Kedaer, Jan Govertse, seght sij, dat benne bouwens,¹

¹ Ridiculum acri Fortiùs et meliùs magnas plerùmque secat res. Hor.

“O rijke Lieven Heer wat kost je ’tgoetgien houwens!
 “Kedaer begett, dat stæt; gou speldewerck op zij,
 “Kerstienten inden Tuijt, en dan een veer der bij:
 “Kijck sij nouw mitten Hoep, en mittet spitse hieltgie,
 120 “Ja wel toch moer in ’tslick, ja lieve flenter-sieltgie,
 “Wat geeft de Schei an ’tMess, den blaker an de kaers?
 “Die moij is is’t in ’t hem, Ick toon je naers om naers.
 “En jij mé, Moolicken, rock of ereijs de Luijve,
 “Lae kijcke wat je deekt, ick schatt je bij de kuijve
 125 “Voor Molenare Wijfs; hoe is’t mit Neus en Wang?
 “D’ien magh bepockpett zijn, den andre slim, of lang;
 “Well, hadd ick ’t niet esien ick hiet men Vaertgie fluijtte,
 “Se maecke ’t backhuijs swart, en vreesen of ’t van buijte
 “Wat geel versenge mocht: Lae barne dattet kiss,
 130 “De Son en maecktet noijt soo oolick asset is.
 “Still, Trijne-Moer, segt hij, laet Wijfgies wat bedrijve,
 “Se zijnder Wijfgies voor; Maer Manne worde Wijve:
 “Kijck, hoe sitt hij te pronck, al keeck hij uijt en kass,
 “In’t Le’ère Wagentgie, sen lockgies mé voll ass;
 135 “’T ien hangt him op te schoer; en vrouw die half ehult is
 “Sou hate datme’t saegh daer hij sus mé verguldt is:
 “Hoe hanght him ’tlubbe-tuijch efommelt over ien,
 “’Tis schier en heele webb, all mach het nimmend sien,
 “O ’tis en wondre krull van veulderhande laeghies,
 140 “Al staetet boven op gelick men hemde kraeghies,
 “All eveliens of ick en dicke Bijbel hadd
 “En liet him nimmend sien as oppet opper-blad.
 “Siet nouw sen Mangtelgie, van buijte rood as Panne,
 “Van binnen as en grass, voll sije bongt espanne,
 145 “Trijn, onse Domine die preeckten op en dagh
 “Van ’tHemels Brulloft-kleed, of ’t dit kleur wese magh?
 “Ick houw j’ en biertgie, neen ’t. Maer lett op ’t wammes tuijtgie,
 “Hoe sluijcktet na den Riem, lick ’tvoorste van men schuijtgie,
 “En all fijn klatergoud tot snippertgies versneen,
 150 “Ja heer hoe *kostelick* is ’t *mallen* inde ste’ên!
 Soo rijden sij te keur door ’tschuijm van onse daghen,
 Trots trotser Keijseren, haer eigen Wooning-wagen
 Is haer Victori-koets; daer sien sij van om laegh
 Of een geLauwert Vorst sijn’ slaven oversaegh;
 155 En roepen binnens monds, Siet, Slaven, ghij sult sterven,

En 't *Malle kostelick* wel moeten leeren derven;
Begint het tijds genoegh: Wat baet hem overvloed
Die naeckt gekomen is en bloot verscheiden moet?
'T is uijt een' Boeren-lipp een hooge less gesogen,
160 Maer diese niet en hoort onthaelse door sijn' oogen:
Wie een' geraghen geest op allen voorvall slaet
Studeert in 'tgroote Boeck, ter Scholen waer hij gaet.
De Bedelaer sweegh still, die op sijn' koten huckte
En met een holle hand na 'tBeken-water buckte,
165 En schepten in die kruijck dien nooddruft uijt dat vat,
Maer die daer in sijn Kuijp sich selfs en all besat,
Ontfing de stomme less, oock midden uijt de luijsen,
En schaemde sich sijn' Napp ten overvloed te huijsen.
Geleerde spreken veel, maer Boeren seggen 's meer,
170 De beste School-vrouw is de dadelicke Leer.

[73] Een Waerd.

Hij is een Opper-kock die 'tschorttekleed ontgroeijt is,
Die inde schouw gekipt, en aenden haert gebroeijt is;
Een vriend van alle man die met hem eten will,
Van Koop, van Wellekom, van Vrede van Geschill,
5 Daer slemp op sluijten kan; een Vincker uijt sijn stoepen,
Die met een Rijsche Pijp sijn wilbraed weet te roepen,¹
Een vrolick Man om gelt, al hadd hij suchtens sin;;
Half Meester van sijn Huijs, all woont hij'r midden in.
Sijn Huijsgesin is vlott; in weijnigh' uren vloeijt het,
10 In weijnigh' ebbt het uijt, op Kermis-weken bloeijt het.
Ter Kercken is sijn bé, Verleent mij eters, Heer,
Mijn dagelicksche Brood verrott van 't vochtigh weer;
Des Biddags bidt hij, Heer, geeft weijnigh' sulcke daghen,
Mijn Keucke-meid en kan de koelte niet verdragen,
15 En staen mijn Jongens leegh, mijn Borse wordt het oock,
Hoe licht is mijn versoeck die niet en eisch als roock!
Voerluijden queeckt hij aen voor afgerichte Enden,
Die doen hem 'tvreemde Wild tot in sijn fuijck belenden,
'Tgeraecter 's Avonds in, en moglick 's Mergens uijt,
20 Maer selden sonder schrabb in 'tvetste vande huijt.
Gebreeckter aen 'tgebraed, valt op den vissch te seggen,
Hij weet der gasten gall wat tijdings voor te leggen
Dat taeij om kauwen is: Hij heefter zegels af,
Wat nu een Actiê geeft, hoeveel sij gistren gaf,
25 Hoe 'tHolland buijten gaet bij Witt' en Moremannen,²
Hoe 't Christenen betaemt aen Machomet te spannen,
Hoe 't Bhemen tegen stroomt, hoe 't Oostentrijck geluckt,
Hoe 't beijde lucken sall, waer Gabor henen ruckt,
Hoe Duijtslandt hadd gedanst als Engeland gefluijtt hadd;
30 Hoe Spagnen noijt en weeck daer 'tmidden inden buijt sat;
Hoe 't meent, hoe 't niet en meent, in seven jaer, in twee,
Sijn' dieren Maghedom te veilen over Zee;
Hoe't Roomen raect of niet; hoe 't Ratten kruijt daer dier is,
En 'teen verCardinaelt eer 'tandere te vier is:

¹ Non hospes ab HOSPITE tutus. Ovid.

² 1623.

35 Hoe 't Fransche Rijck sijn woord sijn' kindren houden sal;
 Hoe Embden gast-vrij raeckt; Hoe MAURITZ 'tongevall
 Van menigh' blinde laegh geluckigh is ontkomen,
 Maer onlanx bijder hand den Moordenaer ontnomen
 En weer geboren is: hoe dat hij door een' Brill,
 40 Die met hem slapen gaet, kan oogen waer hij will;
 Hoe 'tChristenrijcks gevaer sijn' dagen van sijn' nachten
 De helft ontleenen doet; hoe 'tChristenrijck sijn machten,
 Die alles voor haer sien gevloten of gevelt,
 Siet stuijten tegen 'tstutt van sijn beknoopt gewelt.
 45 All waer 't een Almanach hij mocht niet wijder weiden:
 "Maer waer belendt sijn praet? Mijn Heeren, eer wij scheiden,
 "De voorspoet vanden Vorst daer 'tLand soo veel aen leit,
 "Heel schelm of halve Geus die, kick, daer tegen zeit.
 Leeft lang, leeft, groote Vorst, soo lang't uw vijand knagen,
 50 Uw' vrienden troosten magh, wordt nemmermeer verslagen
 Die 't nemmermeer en waert, mijn' Ziele stemt 'er toe,
 En keurt uw' laesten dagh der Landen eerste Roe;
 Dan emmers in een Kelck die Koeijen kon' verschricken
 En is noch vrienden vré, noch vijands vall te licken,
 55 "Of Duijtsland waer' geberghet. Maer 'thert spreeckt in den wijn:
 "Soo wensch ick drinckende den Princen wel te zijn.
 Wat vindt de Hell geweers om t'onsent in te breken!
 Wenschet nuchteren die wenschet; en, heeft het noijt gebleken,
 Doet blijcken hoe ghij wenschet daer 'tblijckens noot belast;
 60 De Princen eischen meer, men dientse niet te gast:
 Geluck of ongevall wordt toe noch af gedroncken;
 Gesontheit wordt den Mensch, maer uijt geen kann, geschoncken,
 Geneest een siecke vorst daer iemand, droncken-doodt,
 Op sijn gesontheit leght in 'tbedd of inde goot?
 65 Wie sulcke Texten preeckt, en maticheit van leven
 In onbewijnde vreught, betaelt de Waerdt met schreven.
 Klaeght dese dat de greep te diep gaet in sijn' Tess,
 Hij antwoord stommeling, Dat's voor uw' drooge less.
 Geloof en kent hij niet, oft emmers geeft het selden;
 70 De Liefde toont hij meest aen wie daer meest derft gelden,
 De hope houdt hem op, en siet hij maer een kist
 En vreest sij gaet voorbij, de Hoop segt, t'uwent ist.
 Sijn *Oest*maend spelt met *er*, soo kans' op *Oester* sluijten;
 Castagnen sluijten oock, hoewel sij 'trijm doen stuijten:

75 Of eenigh nieweling dat dichten niet en kost,
Hij leert hem 'tRefereijn om eenen Avond Most.
Hoe hooger ouderdom hoe hooger blos hem aengroeijt,
Tot dat hij stervende gelijck een grammen haen gloeijt.
Gesteenten gaert hij veel, al erftme'r weijnigh af,
80 Robijnen voert hij meest met Neus en all in 'tgraf;
"Daer spreeckt hij door sijn' sarck: *Die liever Waerd als gast was,*
"Die voorspoet rekende, hoe meer mijn huijs belast was,
"Groot schrijver, kleine klerck, verwacht hier 's Rechters dagh,
"Geboren in 'tgeschrei, gestorven in 't Gelagh.

[74]	Aen de selve, <i>onder Trouw.</i>		
	TESSELSCHADE,		Hadde Sonn en
	Die uw' Gade		Lucht begonnen
	Niet te spade	35	Weer te gonnen
	Niet te vroegh		'Tsoet gelacch
5	Hebt gevonden,		Vande hagen,
	En verbonden		En te tragen
	Van de wonden		'Twintrigh jagen
	Die hij droegh.	40	Vanden dagh.
	Weest te vreden		'Kwaer' geschapen
10	Met de reden		Uw' beslapen
	Die mij heden		Te begapen
	Seggen doet,		En uw' feest,
	Bruijlofts lusten	45	En het proncken
	Laet mij rusten		Van uw' loncken,
15	Daer ick rust en		Tot ontfoncken
	Rusten moet.		Van mijn' geest,
	Stuersche buijen,		Maer 't benijden
	Die sich ruijen	50	Deser tijden
	Tegen 'tSuijen		Moet ick lijden
20	Tegen 'tWest,		Met geduld.
	Hoor ick schreewen		'Tsijn geen' treken
	Door het Sneewen,		Om te wreken
	Somer-spreewen,	55	Woord te breken
	Houdt uw' nest.		Sonder schuld.
25	Swacke leden		Oh! hoe vliegh ick,
	Moe geleden,		Hoe bedriegh ick,
	Moe gestreden		Hoe beliegh ick
	Tegen 'tmess	60	Mijn gemoet!
	En de slagen		'Kwilder wesen,
30	Van de plagen,		Alle vreesen
	Doen mij klagen		Sijn geresen
	Dit's mijn less.		Uijt mijn bloed:

65	Swackheit, lijdē, Winter-tijden Die ick mijdden, Staet van kant, Wech vervaren 70 Voor het baren Vande baren, 'Kwill van land.	75	Gae ick? stae ick? Neen ick, ja ick; Emmers gae ick; Neen ick noch; Ja ick, meen ick; Weer versteen ick; Gae ick? neen ick: 80 Ja ick toch.
----	---	----	--

1623.

[75] Een Beul.

Hij is een Ambachtsman die niet en doet als recht,
De scherpe-sure saus van 'tbitter laest gerecht;
De slagh-knoop vande sweep daer Koningen mé toppen;
Een Chirurgijn in 'tgros, die 't all geneest met koppen;
5 Een Snijder buijten 'tGild; een Maeijer boven 'tgras;
Een Speelman opde snaer van quijl en Kennep-vlass;
Een Veerman vande Doodt die Charon meest helpt winnen,
Op Vorsten Legers naer, en Salvors die beghinnen,
Een eerlijck Moordenaer, al heeft hij 't oock begost
10 Gelijck de snoodste doen, om kleeren en om kost,
Ten zij het scherpe recht sijn Over-over vadren
Gehoore vander Wieg; soo voert hij in sijn' adren
Het adellijcke bloed, dat vander Princen gonst
Schilt, Loof en Helm verkreegh voor vrije Wapen-konst;
15 Soo wordt hij vroegh gekromt om tijds genoegh te haken,
Soo leert hij vander jeughd dat Appelen op staken
Verwesen hoofden zijn, en Leewen op een' brugg
En stijlen aen een' stoep soo menigh bloote rugg.
Noch schrickt hem d'eerste Galg; en, iss'er bloed te tappen,
20 Het sijne wordt soo koud als daer hij in sal kappen.
'K vergev' hem 'twanckelen, 't is kloeckere geschiet:
Door-oeffening te huijs geeft buijten 't voorhoofd niet:
Stoutsprekers binnens muers, voor kennissen, voor magen,
Voor stomme Tafelen en oore-loose schragen,
25 Verschenen in 'tbegaep van omgeseten volck
Zijn domm en stomm gesien, als of die swarte wolck
Haer' herten hadd bewalmt, haer' herssenen beknepen,
Haer' longeren gedempt, en haer van haer gegrepen;
(Men noemden ons wel eer om tastelicke reên
30 Den een' des and'ren Wolf, wij worden stomm van een)¹
Vergevelijcker is't die tuschen 't menschlick grouwen
Van Godes maeckselen te worgen of te houwen,
En 'tschrickelicke Dier dat soo veel' handen heeft,
En soo veel' oogen draegt, *Gemeente*, staet en beeft.

¹ Homo homini Lupus.
Lupi Moerim videre priores. Virg. Ecl.

35 Een Rechter kan bestaen met Recht doen sonder vreesen;
Sijn Recht en is niet recht, of 't moet'er goet bij wesen;
Of 't vreesen is hem 'tnaest, en 't steenige gejouw
Op 'tkraken van een' stropp, op 'tsagen in een' houw.
De Waerheit, lijdt sij last, beknepen inde banden,
40 Begraven binnen 'theck van ijser-harde tanden,
En vindt geen' trouwer vriend, geen' machtiger als Hem;
Soo boort hij door en door der loghenen beklem;
En legt sij diep en dwars, en kan sij qualick rijsen,
Slaet geesselt nijpts'er uijt met Touw en Tang en Rijsen,
45 Van arbeit moe en heet, van herten koel en still,
Verbonden, als de Bijl, aen diese voert sijn' will.
Gedenckt hij aen een' wrock in 'tnijpen, in 'tbewoelen,
En derft sijn' eigen lust in 's Heeren last verkoelen,
Soo haest en vindt de Wraeck geen Herberg in sijn bloed,
50 Sijn recht en is niet recht al is het recht en goed.
Soo door den dicken dijck van 'tveinsen waer' te delven,
Hij is aen andere dat ander' aen haer selven.
Een ijeders Beul sijn Hert, daer quelling over knaegt:
Van't Millioen maer een die 'tonbeknabbelt draegt.

[76] Hij is een Tollenaer van allerhande waren,
Die door de holle goot van sijn begeerte varen
En laten aenden kant van 'tgeelste van haer slijck,
Daer schrabt hij schijven af, en daerom heet hij rijck.
5 Hij is een groote Bie die swermende den kost gaert;
Een Eewigh-Roerende; een misgeboren Post-paert;

[77] Opde selve Bruijloftreise over Haerlem.

	Winter-dagen, Die de slagen Vande vlagen En de macht 5 Vande winden Schijnt te binden Daermen inden Haegh op wacht.	35 40	Daer mij 'tsingen, Daer mij 'tspringen Sal bedwingen Toe te staen Dat men gaeren Door de baren Na sijn' Karen Hoort te gaen.
10	Sendt het rasen Van dit blasen Over Maes en Over Scheld: Laet de Veeren 15 Van de Meeren T'mijner eeren Ongequelt.	45	Zijn uw' ooren Niet te booren Tot verhooren Van mijn' bé? Soud' ick sollen Tegen 'trollen Tegen 'tgrollen Vande Zee?
20	Laet de schuren Onser bureen Wat besuren Van uw' kouw; Laetse lipp en Tanden klippen Mette slippen Inde schouw.	50 55	'Ksal uw' baren Eer ontvaren; Danck hebb Sparen En het pad Dat de wagen En de slagen Kan verdragen Van het rad.
25	Onderwijlen Sal ick ijlen Als de pijlen Na den doel, Afgesonden 30 Na de gronden Vanden Ponden- rijcken Poel.	60	Van dat hooge Dicke drooge Sal mijn ooge Met genucht Neder vloeijen, En bevroeijen En verfoeijen Uw' gerucht.

65	Blauwe straten, Sal ick praten, Die verlaten	75	Wel te vreden Ick met reden, Die mijn' leden
70	Best behaeght, Schudt de hielē Vande kielē Met de Zielen Die ghij draegt:	80	In den ban// En 'tverachten Van uw' krachten Sonder wachten, Houden kan.

MDCXXIII

[78] Aende Heeren
Van Asperen, Liere, Mansart ende Calvart.

	Lieve LIEVEN, Die, door 'tlieven En 'tbelieven Vande Jeughd, Alle sinnen Kont verwinnen Tot beminnen Van uw deughd;	35 40	Deser Dagen Wech gedragen Uijt den Haeg en 'tSoet gequeel Vande Dieren Die't vercierien Doet vertieren Meestendeel:
10	En ghij, MANSART, Vrolick Mans hart; Die een Lantsart En een Held Tracht te wesen Daer het vreesen Is verwesen Uijt het veld;	45	Verr' verscheiden Vande Weiden Die ons leidden Na de <i>Wijck</i> Daar de <i>Rijsen</i> Moedigh rijsen Opden wijsen OOSTERWIJCK,
20	En ghij, puijcken, Die tot struijcken Gaet ontluijcken Vande eer, ASPREN, LIERE, Waerde viere Die ick viere, Minn, en eer'.	50 55	Menigh' reisen Gae ick peisen Onder 'treisen, Soeten Haeg, Schoone stranden, Lieve Landen Die uw' sanden Weder saegh!
25	Kameraden, Die, van gaden Onbeladen, Vrij en loss Door de steden Gaet vertreden, Als de Reeden Door een Boss;	60	Maer, ô Vrinden En beminden, U te vinden Haeck ick meest, Uw geheugen Heeft 'tvermeugen Van 'tverheugen Van mijn' geest.

65	Als 'tgevoelen Waer' te koelen In het woelen Vande vreughd, 'Kwaer u allen	100	Ja, 't benouwen Van verkouwen, Door de rouw' en Wreede lucht, Komt mijn spelen-
70	Lang ontvallen Door het mallen Deser jeughd;		Gaen vervelen, En bestelen Mijn' genucht.
75	Maer de stuijpen Die het suijsen Doet bekruijsen Hert en hoeft, Heb ick, binnen,	105	Soo en acht ick, Soo en tracht ick, Soo en wacht ick Uijt het kruijs
80	'Toverwinnen Van mijn' sinnen Noijt geloof.	110	In 'tvermaken Niet te raken, Als door 'tnaken Van mijn' t'huijs;
85	Onbewogen Door 'tvermogen Vande togen, Onberoert Door het rasen Vande glasen; Dat de dwasen Van haer voert,	115 120	Daer mij weder 'Tschoone weder Op en neder Volgen sal, En mijn' kaken Stadich kraken Door vermaeck en Welgevall.
90	Gae ick leven Stadigh, even, Still, en even Als ick schier Inden Hage Alle dage Sitt en klage Bijde vier.	125	Soete Menschen, Helpt mij wenschen In een' Rensche- n iewe Pint, Dat die tijden Haest gedijden Tot verblijden Van

Uw' Vrind
C.H.
Amstelod. 1623.

[79]

VIER EN VLAMM.

Aen Joffw. Tesselschade
Visschers, nieuw-getrouwde;
om voorspraeck bij
Joffw. M. van Kapnem.

Teere Leerling vande Trouw,
Onlanx Maeghd, en onlanx Vrouw,
Tesselschade, die uw' gade
Hebt gevonden, niet te spade,
5 Hebt verbonden, niet te vroeg,
Van de wonden die hij droeg;
Heeft u noch in 't nieuwe leven
D'oude vriendschapp niet begeven,
Huijst ghij noch in uw' gedacht',
10 Die die huijsing, als gepacht,
In uw' vriendlickheid besaten,
Doe ghij, eenigh bijder Straten,
Eenigh t'huijs, en om uw bedd
Met de eenicheid besett,
15 Spotte met de Jongens toortsen
Die u doch met sijner koortsen
Onverbiddelicken brand
T'uwer beurten heeft vermant,
Zijt ghij noch bedenckens machtigh
20 Hoe de herten, heet en jaghtigh
Na de beeck te koelen gaen
Die de Minn ten doele staen,
Leent mij drij der toover-woorden
Die soo menigh oor bekoorden,
25 Drij aen 't schoone -Hooft
Dat het mijne van mij rooft
Daer ick 'teen en 'tander baken
On-voorsiens hebb derven naken,
Oft het vier dat blaken most
30 Blaken sonder branden kost.
Segt haer. wie? Oh! vraeght niet verder.
Segt haer, hoe een Haegsche herder,
Hoe een overrompelt knecht
Min op 'tminnen affgerecht

35 Dan sijn' Lammeren op 't vliegen,
Vrij en vredigh vander wiegen,
Onbewogen voorde vonck
Van soo menigh Minne lonck,
Loncken die hij sagh haer' punten
40 Op sijn' wederliefde munten
En belodderen de sijn'
Om van hun belonckt te zijn,
Endelick de fierer Schichten
Van haer' ongemeene lichten
45 Heeft onmogelick gesien
D'onverwonnen borst te bien:
Daer sijn' hersenen af davren,
Even als de langste klavren,
Of de Helmen om den Haeg
50 In een' dichte Noorder-vlaegh;
Daer hem nu sijn' kortte nachten
Swart' historien van klachten,
En sijn' dagen sonder schijn
Nachtsgelijck geworden zijn;
55 Daer hem nu de wijdste wallen
Aenden Amstel nauw om vallen,
En de ruijmste kaden schaers,
En de bruggen voll gevaers;
Soo beduijzlen hem de roocken
60 Die den Hertten-brand ontsmoocken,
Soo en zijn sijn' oogen schier,
Soo en sien sij niet als vier.
Soo en kan hij niet bepeisen,
Schoon ten ende van sijn reisen,
65 Schoon bij Zuijden 't Zuijder Meer
Met den voorsten voet op 't veer,
Wie hem, van het IJ gescheiden,
Overtoovert heeft tot Leiden,
En de Schipper die hem bracht
70 Staet en bedelt om sijn vracht;
Veerman, Segt hij, weest te vreden,
Loon voor arbeit staet in reden,
Maer de reden maeckt geen schuld,
Voor den arbeit is vervult:

75 Schaemte weijgert u te wenschen
 Heele vracht van halve menschen,
 En de Menschen die ghij siet,
 Ben ick half, en daerom niet:
 Gaet de beste weerhelft soecken
 80 Daer haer 't lieffelick bevloecken
 Van den soetsten nederslagh
 Die oijt oog in oogen sagh
 Uijt de borst heeft heeten scheiden;
 Herte, segt, komt voort, na Leiden
 85 'Tgelt mij noch een halve vracht,
 'Tgelt hem 't leven die u wacht.
 Schaetgen, segt ghij dat ik mijmer?
 Dat vergeeft men aen een Rijmer;
 Kont ghij 't met een suer-besien
 90 Aen een Minnaer oock verbien?
 Voeght het rijmen, en het minnen,
 En mijn' ongebaerde sinnen,
 En mijn onbejaerd gemoet,
 En mijn onbedaerde bloed,
 95 En mijn onervaren oogen,
 Dunckt u dat hij min medoogen
 Kan verdienen dan verwijt
 Die alleen van allen lijdt?
 Maer bedenckter bij, Vriendinne,
 100 Waertoe quam 't u inde sinne
 D'onbedacht' onnooselheit,
 Van mijn' tegenwoordicheijt
 Uijt de veile rust te halen
 Daer ghij sulcke, sulcke stralen
 105 Om uw' houweliixen troon
 T'uwen luijster hadt ontboôn?
 Uw' beleeftheit doet mij sterven,
 D'eerste steen van mijn bederven
 Heeft uw' gunsticheit geplant.
 110 Vijand-vriendelicke hand,
 Hebt ghij d'eerste door ontsloten
 Om mijn broose borst te blooten
 Hebt ghij d'eerste Bijl gestelt
 Die mijn' vrijheit heeft gevelt,

115 Laet u d'eerste sorghe lusten,
D'eerste plaester toe te rusten
Over d'eerste Minne-kneep
Die mij eerst tot uwent neep.
Oh! of oock die hooger stralen
120 Tot medoogen wilden dalen,
En de voedster van mijn pijn
Mijn' geneester konde zijn!
Segt haer, soete voorspraeck, segt haer,
Soo Sij nijdigh onderrecht waer,
125 Wetens-willigh wie sich stout
Soo veel dervens heeft betrout,
'Tisser een, segt, vande jaren
Die, geburen van 'tbedaren,
En de statelicke vreughd,
130 Palen aende tweede jeughd.
'Twelgeval van schoone leden
Schreef hem niemand toe met reden,
Aen het bruijnen van sijn' huijt
Kijckt de Haeghse Herder uijt;
135 Maer hij dunckt sich selfs te blösen
Als de morgenstondsche roosen,
Zedert hij den wederslagh
Van haer oog in 'tsijne sagh
Soo verlicht der sonnen lujster
140 Aller wegen alle duijster,
Soo is heel den Hemel schoon
Om het bij-zijn vande Goôn.
Over-wight van gulde schijven
Die't ter werelt all bedrijven,
145 Meer als noodelicke munt
Heeft sijn sterr hem niet vergunt,
Weijnigh maeijen, weijnigh ploegen
Kleijn besitt in groot genoeghen,
En dat Middelmattigh Veel
150 Zijn gevallen tot sijn deel;
Maer sijn' Kapnemsche gedachten
Heele dagen, halve nachten,
Zijn sijn' schatten in't gemoet
Daer hij Rijck af heeten moet.

155 Voorraed van gegeten lettren
 Om geleerde t'overschettren
 Schuijlt'er weijnigh in sijn hoofd,
 Waer' het evenwel geklooft
 'Twaer voll letteren te vinden,
 160 Letteren die herten binden,
 Maer met hope van gena,
 Soete lettren m. v. k.
 Sterrestocken aen te stellen
 Om de Fackelen te tellen,
 165 Om de keerssen ga te slaen
 Die het Hemel-holl begaen,
 Zijn gesifte wetenschappen
 Die sijn' herssenen ontsnappen,
 En de geesten van sijn oogh
 170 Weigeren haer vier soo hoogh;
 Maer twee helderer Planeten
 Zijn de doelen van sijn weten,
 En de sterren die hij schiet,
 Hooger Hemel kent hij niet.
 175 Stemme-streeling, snaren-krabbeling,
 Is een' konstelicke brabbling
 Die sijn' handen en sijn' keel
 Niet en kennen als ten deel,
 Maer, al stinckt het eigen roemen,
 180 Kapnem, kan sijn' keel niet noemen
 Of sij staeter af en trilt
 Als een Eicken-rijs int wild;
 Snaren kan Sijn' handt niet raken
 Die watachtigh kraken
 185 Of sijn' vingers gaender af
 Als een viervoet naer den Draff
 Daer dan hand en keel vergaren,
 Kapnem seggen al de snaren
 Kapnem kort, en Kapnem lang
 190 Zijn de Noten van sijn' sang.
 Verr en versch-geraepte rijmen
 Regel-dicht aen een te lijmen,
 Hooger sweven als 'tgeberght
 Is sijn' pen// te veel geverght,

195 Kruijpen kan hij, gaen en springen,
 En gelijx der aerde singen,
 'Twater dat de Rijmers maeckt
 Heeft sijn' Lippen noijt geraeckt;
 Maer de wel gevoegde giften
 200 Die den Hemel door de siften
 En het keurlick onderscheit
 Van een milde giericheit,
 Over haer beminde kuijven
 Nederwaert heeft laten stuijven,
 205 Kittelen sijn' aendacht nauw,
 'Tvliegen wordt hem wel soo gauw
 Als de best-gewieckte vliegers
 (Dat's Poëtelickste liegers)
 En sijn afgevlogen dicht
 210 Rijst hem selver uijt 'tgesicht.
 Segt haer dan, hij heeft den segen
 Vande schoonheit niet gekregen,
 Noch de geestelicke gonst
 Van gesogen letter-konst;
 215 Sterren kan hij niet beroemen
 Vande seven een te noemen;
 Op de noten is hij schorr,
 Op de snaren vinger-dorr;
 Rijmens is hij onervaren
 220 Als de Ploegher inde baren,
 Als de Zeeman inde Terw,
 Als de blinden inde verw;
 Evenwel 'tbevallick wesen,
 'Trijck, het ruijm-gelettert wesen,
 225 'Tspelen dat bij geen en lijckt,
 'Tsingen dat maer 'tuwe wijckt,
 'Trijmen dat hij self kan achten,
 Houdt hij all van uwe krachten,
 Kondt ghij 't schepsel van uw' sinn
 230 Min vereeren als uw' Minn?
 Schijntsij na de Min te hooren,
 Vattse vaster bij die Ooren,
 Segt haer dan als *Alard* zei'
 Doe sijn krachtiger gevlei

235 Perste door de koele korsten
 Van uw' overvrosen borsten,
 En uw IJss-lijck' ongena
 Dede doijen in een Ja.
 Dese zijn de scherpste pijlen
 240 Die wij t'samen kunnen vijlen;
 Soo haer dan de tegenstand
 Van een herder Hert vermand,
 Tesselscha, hoe sal ick 't herdden?
 Ghij vergeefsche Tolck te werden,
 245 En, oh armen, ick, en ick
 Proije van mijn' eigen strick!
 Sullen niet mijn eijgen schachten
 Met den Woeckerloon van krachten
 Keeren op het broose bloot
 250 Vande schutter diese schoot?
 Oh! ick spell het lang te vooren
 Lieve Tolck, ick sal 't besmooren,
 'Khebb geen' Lauwer om de muts
 Tegen sulcken blixem-bluts.
 255 Wil's haer dan in bloed vermaken?
 Ja sij; 'k sie de doodt genaken;
 Neen sij; 'tis geen' Maegden deughd;
 Ja sij; 'Tis onnosel vreughd;
 Neen sij; 'Tmocht haer namaels rouwen;
 260 Ja sij; Droefheid kan verkouwen;
 Neen sij; 'khebb het niet verdient;
 Ja sij; om een liever vriend.
 Oeij! Daer waggelt mijn vermoeijen;
 Tesselscha, om tijd te spoeien;
 265 Korte moeijt voor lang bediet,
 Vraegt haer, of sij will, of niet?

1623.

NON LECTA EST OPERI, SED DATA CAUSSA MEO. OVID.

Ick beklage de Bemidders van't dichten dat
haer de Heere Drossard Hooft de Antwoord
onthoudt die ick wete bij hem hier op
gespeelt te zijn, hebbende ickselvf uijt
5 sijne gunst daervan niet meer
konnen te sien komen, als dit slot
van alles:

*Zoetgies, toef wat, noch een woordjen,
Ick u bijten moet in't oortjen,
Dat mijn hoofjes rammelrad
Schoontjes, schier, vergeten had;
5 Spreeck je 't Meisje blondt van haeren,
Past voor al haer te verklaeren,
Klaerder dan ghijt mij bediedt,
VASTAERT oft ghijt meent oft niet,*

OEY! DAER WAGGELT MIIN VERMOEYEN.

[80] Op de hooge vloed van 't jaer 1624

Water-Goden, vichte spoocken,
Die ter diepten uijtgebroken
Komt bewandelen de kleij
Vande binnen-boter-weij;
5 'Tkonde Holland niet mishagen
Off ghij all bij korte vlagen
Hier en daer wat korens att,
Maer uw' voeten sijn te natt.

[81]

MEDELYDEN

met Heere Willem van Lijere,
Heere van Oosterwijck etc.
Over de dood
van sijnen oudsten Sone.

	Gaet vernachten	25	Dat mijn' oogen
	Mijn' gedachten		Van medoogen
	En mijn' klachten		Noijt en droogen,
	In de <i>Wijck</i>		Maer gelijk
5	Daer de <i>Rijsen</i>		Losse kranen
	Droevich rijsen	30	Stadich staen, en
	Om den wijsen		Stadich tranen
	OOSTERWIJCK:		Op sijn Lijck,
	Doet hem weten		Lijck bij lijcken
10	Dat de beten		Te verlijcken
	Van 'tvergeten	35	Die van kijcken
	In mijn hert		Lijden doen,
	Niet en bijten		Doen de pijnen
	Meer als 'tslijten		Eighen schijnen
15	Vanden tijd en		Elck van sijnen
	Slijt sijn' smert;	40	Naestens schoen;
	Dat het ruchten		Dat de schroomen
	Van sijn suchten		Van mijn' droomen
	Mijn' genuchten		Selden komen,
20	Soo verr af		Ick en sie
	Heeft verslagen,	45	Sijnen gaeven,
	En doen dragen		Doe soo braven,
	Half de plagen		Nu begraven
	Van sijn' straff.		Emmerij;

271

[81] MEDELYDEN

50	Dat mijn' dagen Noijt en dagen Sij en dragen Meer of min Van de klachten Die de nachten 55 Niet en smachten In mijn' sinn;	85	Maer, Gedachten, Wilt niet wachten Na de klachten Die hij weer Mochte baren En vergaren Tot verswaren Van sijn Zeer;
60	Dat mijn' pennen Niet en rennen Naer 'tgewennen Van mijn' hand, Dat mij 't eten Blijft geseten Ongebeten 95 In den tand;	90	Will hij neuren, Naer uw treuren, Gaet ghij deur, en Stuijt hem kort, 'Khoev het weenen Niet te leenen Die 't aen geenen Traen en schort.
65	Dat mijn' Luijten Haer' geluijten Niet en sluijten Op mijn' stroot, Dat mijn' Velen 70 Niet en spelen, Sij en quelen Naer de dood:	100	Maer met eenen Voor de steenen Daer de beenen Van het Wicht Onder pletten Zult ghij letten Op te setten Dit Gedicht;
75	All van dencken Op het krencken En verdrencken Van sijn' geest, Sints sijn jongen Lieven Jongen Hem ontwongen 80 Is geweest.	105	BUIJGT U NAER DE DROEVE WAERDE DESER AERDE, LESER-VRIND, HIER IN WOONEN 110 VADERS KROON, EN MOEDERS KOONEN, MAER EEN KIND.

Lond. MDCXXIV.

[82]

DEN
STEMMENDEN STEDEN
Van
HOLLAND
ende
WESTVRIESLAND
GELUCK.

Soo scheid' U Nijd noch Tijd, zoo werd' hij noijt geboren
Die naer uw' schande tracht' die van uw' scha will' hooren,
Getrouwe Zusteren, hoort ijeder van 'tgeluid
Van uw' bekende Stem~~m~~ den weerslagh op mijn' Luijt,
5 Mij'n' onbekende Luijt, maer best genegen Snaren
Ten Roem van uwen naem en hoorens waerde maren.
'Ten is niet of ick't Sout, off 't Water t'zeewaert droegh;
Men vindt en siet en kent sich selven noijt genoegh.
Soo verr de nutticheit. En vraegt ghij naer 't *ver*maken,
10 Hoe veiler kont ghij daer, hoe naerder aen geraken,
Die onder 'truijm *ver*deck van't algemeen gewelff
Geen waerdiger gesicht kont vinden dan u selff?

[83]

DORDRECHT.

In mijns gelijcken Schaer besitt ick 't eerste woord;
Al waer't mijn' waerde niet, dat geeft mij mijn' geboort,
En^a 'tplanten vande kroon op onser Vooghden hoeden.
Doe sat ick in de kleij; die oock mijn' bureen voedden:
5 Sints heeft mij^b eene Nacht Venetien gemaect,
En all' mijn' wandeling in Handelingh gestaect.
Maer off de Spaensche keel na mijne Stapel-mosten
Na mijn' Munt dorsten dorst, het soud' haer 'tswemmen kosten;
Dat's menigh' natten voet, en water in haer' Wijn:
10 Is't niet de Land-scha waerd soo veil begracht te zijn?

^a De graven van Holland plegen ter verschijninge der Staten *vanden* Lande te Dordrecht gehult te worden.

^b A°. 1421. Door den hoogen watervloed die 72. Dorpen wech nam.

Al hebb' ick t'mijner tijd^a der Vorsten Hoff gevoedt,
 'Tis mijn geringste roem, mijn hoogste staet in 't bloed,
 Der Goddeloosen bloed; van^b doen mijn' Stale kielen
 Haer Ijsren Haven-touw aenvaerdden te vernielen.
 5 T'huijs hebb' ick oock voor God, voor goed en Vrijicheit
 Mijn' Borgeren gewaeght, en Spagnen noijt gevleidt.
 Zijn 't koele wonderen, en hoorens' andre meer toe,
 Van 't allerwonderste komt mij alleen de eer toe,
 Geen ongesiener naem, geen aengenamer stuck,
 10 ^cKhebb' konst en konstenaers geholpen in den Druck.

^a Graeff Floris de Vette heeft sijn Hoff te Haerlem gehouden, met sijn Gemale Petronella, Dochter van Saxen die het Klooster te Rhijnsburg stichte.

^b De Haerlemmers worden gesegt onder Jonckheer Willem, naermaels 13^e. Grave van *Hollant* met den Keijser Fred. Barbarossa tegen de Sarracenen getrocken, de Stad *Damiata* te hebben helpen *veroveren*, snijdende de ketenen die de haven sloten met de sagen die sijn *aende* kielen van hare Schepen geslagen hadden.

^c a°. 1464. werde de Boeckdruckerije te Haerlem gevonden.

[85]

DELFT.

'Kben twee mael dat ick ben, sints dat ick't eenmael was,
En^a eens mijn' muren hebb' sien wentelen in d'ass:
Maer danck hebb' 't Vage-vier, ick bender door geresen,
Mijn selven dubbel waerd: Het overkoolde wesen
5 En komt mij niet van daer, Soo moet de kuyjpe sien
Die Vriend en Vreemdeling moet laven en beziên.
'Khebb grooten *Wilm* gehuijst, soo lang't de Moorder doogde,
Die mij en mijn' gebuert verraderlick^b ontvoogde,
Maer, Spagnen, 't baett' u niet, ick hebb de scha geboett,
10 En voor een' sulcken Va'er een' sulcken Zoôn gevoedt.

^a A°. 1536.

^b A°. 1584.

’Ten ware ’tnijdigh Duijn, off ’tRhijnsch *verdwaelde* sogh,
Ick waer’, spijt andere, de grootste Rhijnstadt noch;
Om nevens Katwijck uijt mijn’ wrake te gaen halen
Van ’t Arragonsch geweld. Hoe souden sij’t betalen
5 Die,^a op mijn aller weeckst, voor ’tstuijvende gerucht
Van een’ verrotten muer verstoven inde vlucht!
Nu doen ick’s meer van verr, nu doen ick oock te Roomen
Mijn’ ware Wetenschapp, mijn’ wijse Waerheit schroomen:
Kragt, swarte Phariseên, kragt, snoodste dien ick ken,
10 ’Tzijn scherpe nagelen die ’t meer zijn dan mijn’ Penn.

^a A°. 1574.

[87]

AMSTELDAM.

Ghemeen' *verwondering* betaemt mijn' wond'ren niet,
De Vreemdeling behoort te swijmen die mij siet.
Swijmt, Vreemdeling, en segt, Hoe komen all' de machten
Van all dat machtigh is besloten in uw' grachten?
5 Hoe komt ghij, gulde Veen, aen 'shemels overdaedt?
Packhuijs van Oost en West, heel Water en heel Straet,
Tweemaal-Venetien, waer's 'tende van uw' Wallen?
Segt meer, segt, Vreemdeling. Segt liever niet met allen:
Roemt Roomen, prijst Parijs, kraeijt Cairos heerlickheit;
10 Die schricklixt van mij swijgt heeft aller best geseijt.

Mijn' Gouwe voert meer Gouds, mijn' IJssel meer gewins
Dan Tagus gulde grond ter borse van sijn' Prins.
'Khebb meer van hun te bat': Doe mijn'^a gebuer-Stadt brandden,
En baedden in haer bloed haer' moordenaren handen,
5 Ontswom~~m~~ ick hun geweld, en duijckten in mijn' Gouw,
En kroôp mijn' IJsseldiept' ten hals toe inde mouw.
Spijt Spagnen dan ick sta: Oock sonder d'oude muren
Van 't Kasteleins gebied. Wie zijt ghij mijner Buren
Die door den neus noch spreeckt, en mij 't gebreck *verwijtt*?
10 Ick segge t'mijnen roem, 'k ben Brill en brillen quijt.

^a Oudewater A°. 1575.

[89]

ROTTERDAM.

'Tzij Wael, off Rhijn, off Maes, off alle drij te saem,
'Tzij IJssel, Merw, off Leck, off drij in eenen naem,
Of zess in eenen buijck; sij moeten t'mijnent bureen,
En willen niet in Zee off kussen eerst mijn' muren;
5 Mijn' muren soo gereckt, mijn' soo gerijckten grond,
Dat die mij nu besiet kan vragen waer ick stond.
Ô Muren, en ô Grond, ô welgevoegde Stroomen,
Wijckt voorde^a Wilderniss der averechte Boomen,
Maer wijckt voor haer geluck: En, Vreemdeling, segt ghij,
10 Hoe verr en wint het niet mijn' Mase van haer IJ?

^a Amsteldam.

[90]

GORICHOM.

Die mij benijdelick 's hooghs Arckel-huijs besitt
Ter aerden effende was verre van sijn witt:
Wat gell ick zedert min, wat kan ick minder gelden
Soo lang mijn' muren staen, en 'tklaver in mijn' velden
5 Voor klaver niet en wijckt? zoo lang mijn' volle Merw,
Mijn' welgewrongen melck, mijn' altijd-bollen terw
Te winste van mij haelt; soo lang mijn' aerde Punten
Het oogh verbijsteren dat op mij derve munten?
Segt dan, seght selver, Nijd, segt met den bitsten beck,
10 Maer segt waerschijnelick, Wat's Gorichoms gebreck.

[91]

SCHIEDAM.

^aTwee Stroomen scheiden mij van 't achterleggend' Land,
De derde sluijt den ring en geeftse beij de hand:
In't midden staet mijn stoel op welgesteunde stijlen;
Daer oeffen ick mijn' Jeugt op't noodigh kennep-quijlen,
5 En 'truggelingh gespinn, Die reckt haer spinsel uijt
Tot dat het licht en dicht den Haring-buijt besluijt,
En t'mijnent binnen sleept, van daer hij met mijn' Brieven
Noch eens ter Zee geraeckt de Werelt gaet gerieven.
Die mij klein Rotterdam en groot Delfshaven noemt
10 Heeft niet te laegh gelaeckt en niet te hoogh geroemt.

^a De Schie *ende* de Gouwe omcingelen Schieland van achteren, *ende* de Maze van voren.

[92]

SCHOONHOVEN.

De beurt en wederbeurt van't nemmer staende rad
Daer 's Werelts werr op draeijt heb ick op 't ruijnst gehad:
Noch is mijn overschott van d'eertijds schoone hoven,
De Peters van mijn' naem, voor andere te loven.
5 Wat schaedt mij 'top en neer? 'khebb mannelick geleên,
En meest all winnende, minst wijkende gestreên,
Maer evenwel gestreên. Land-Voogden, die de stangen
Van dit gebiedt berecht. 'kweet meer als Salm te vangen:
Off't weer op 't prangen quam, denckt hoe ick^a voormaels dé,
10 En stelt in 'tWapen-boeck, Schoonhoven staet voor twee.

^a Ten tijde van Vrouw Jacoba, tegen die van Rotterdam, ende met die vander Goude, in den slaghe te Alphen etc.

[93]

BRIEL.

'Ken ken geen^a Heele meer, en Breehiel is mij vrent:
Nu houd' ick't met den naem die opden neuse klemt:
Dat werde *Phlips* gewaer, die door mijn' Brill-gelassen
All vroegh sijn' avont-uer, en hoe't'er noch sou rasen
5 Om Hollands Vrijheid, las. Wat leght mij aenden loff
Van uijt de diept' gedijckt, van kleij geworden stoff,
Van stercke Zee-gebuert?^b 'Khebb door het spits gebeten,
Dat heeft vrij Nederland mijn' tanden danck te weten:
Daer gaet'er veel ten strijd', en 'twinnen wordt gemeen,
10 En volgers winnen oock, maer voor en wint maer een.

^a De mond vande Maze wordt *Helium* geheeten door Plinius.

^b A°. 1572.

[94]

ALCKMAER.

'Twas^a *All Meer* daer ick sta, en nu is 't vrij all meer;
Soo haest Verone viel beerfden ick haer' eer,
En groeijden uijt haer Ass, tot dat ick oock eens ass werd,
En wederom verreês, en dubbel wel te pass werd.
5 Sints segt de Vreemdeling die op mijn' waerde lett,
Waer isser eene meer soo suiiver en soo vett?
Dat sagh de Spaensche Wolf, die na mijn' adren dorste,
Doe noch het Haerlemsch bloed sijn' aderen uijt borste;
Maer, eere zij den God die 'thooge boos *verworpt*,
10 Hij weêck, en hadd'es meer gespogen dan geslorpt.

^a Van 21. Meeren die daer rondom lagen segt men den naem gekomen te zijn.
[bij regel 10] A°. 1573.

[95]

HOORN.

Ben ick de MoederStad van soo veel moedigh bloed,
Dat soo veel wondren dé, en soo veel wondren doet;
Van Mannen die *vermant* voor Mannen noijt en weken,
Van Zeilers die verzeilt voor Zeilers noijt en streken;
5 Heb ick van allen^a eerst 'tgroot Haring-nett gebreijdt;
Van allen eerst gespreijdt, van allen eerst *verbreijdt*;
Ben ick de Zuijvel-mouw van voor en achter Stavren,
Ben ick soo verr ick sie de Vrouwe vande Klavren;
En vraegtmen hoe ick Hoorn van ouds herr heeten moet?
10 En heet ick anders recht als Hoorn van Overvloed?

^a A°. 1416.

[bij regel 10] Cornucopiæ.

[96]

ENCKHUIJSEN.

Van *enckel'-huijsen* is groot Roomen opgegroeijt,
En ick van enckele. Groot Roomen heeft gegloeijt,
En ick ben platt^a gebrandt: groot Roomen is herboren,
En ick van nieuws herbouwt, beij beter dan te voren:
5 Groot Roomen heeft sijn jock den Spagnart opgedruckt,
En ick mijn' vrijen hals het Spaensche jock^b ontruckt.
Noordholland, hebt uw deel in d'eere van uw' Vrijheit,
Maer weet dat d' eerste steen van 'tgroote werck in mij leit;
En, quam de heele buert te deinsen tot den vall
10 Weet dat ick daer toe noijt den laesten leggen sal.

^a Door de Heeren Jan van Arkel *ende* Vincent van Putten van wegen de Hollanders.

^b A°. 1572.

[97]

EDAM.

De dam die 'tzuijderdiep het binnen-IJ onthiel
Gaff mij d'IJdammer naem; dien ick niet langer hiel
Dan tot het vett gerucht van mijn' gewilde Kasen
De Wereld hadd gevult, en naer mijn aes doen rasen;
5 Sints noemen sij't *Eet-dam* daer soo veel etens groeijt.
Maer datmen mijner melt soo verr het ebt en vloeijt,
Is elders op gevest: Hoort Hollander, de wielen
Van uw' Victori-koets zijn uw' bezeilde kielen;
Dat zijn de mijne meest: behoort niet meest de danck
10 Den Raden-maker toe van 's wagens gladden ganck?

'TZuid-Ooste Purmer-end besett ick met den dam
Die van een Monick-Meer wel eer sijn doopsel nam.
Meer eertijds, nu niet meer, hoe sien ick uwe baren
Van baren^a ingesloekt? als minder Visschen varen
5 Van die haer meerder sijn. En, vraegh ick't oock de faem,
'Ken leere geen bescheijt van d'ouder' baren naem.
Al vult ghij dan mijn Schild, staet buijten Halve-Papen;
Om blijven dat ick ben behoev' ick meer als 'tgapen:
Mijn' Borgers moeten beij Godsdienstich sijn en koen;
10 Hun wel-zijn hangt gelijk aen 'tBidden en aen 'tdoen.

^a De Monickmeer legt nu met de Zuijderzee gemeen.

West Vriesen, weest getuijgh, 'khebb^a Koningen gevoedt,
 West Vriesche Koningen, de Voogden van uw goed.
 Maer dat ick *mé den blick* van^b Waerheits helle stralen
 Mijn' 'Gulde Toovenaers' ter hellen sagh doen dalen,
 5 Was meer verheugens waerd, en 'tdienen onder God
 Veel vrijer vrijicheit dan 'tConinklick gebod
 Daer Godes niet en was. Noch staen ick verr van 'tslaven,
 Maer vrijelick ten dienst die mij de Vrijheit gaven;
 Al heb ick over lang de gunsticheit beloont,
 10 En Holland^d eerst het pad naer 't Gulde Vlies gethoont.

^a Dirck (Sone van Radbod) Dibbald, Beroald ende andere koningen van Westvriesland.

^b Adelgil Sone van Beroald liet Wilfrid het Christelijke gelooff preken.

^c Medea, die daer plagh aengebden te werden in een gulden beeld.

^d De eerste Schipper naer Guinea was van MedenBlick. a°. 1593.

[100]

PURMERENDE.

Hoe oud en ben ick niet die't selver niet en weet?
Hoe weet ick't, die soo jong soo menigh meester sleet?
Sints^a Eggerts dicke Beurs den jongen Vorst *verbonde*,
Die mij te danckbaerheit het hooge huijs *vergonde*.
5 Maer dobbel was de gonst, all was sij't bij geval,
Van die mijn' wooningen besloten in een' Wall;
Met werd ick Stad genoemt, met hebb ick stad gegrepen
In 'sVaderlands bewint; daer segh ick onbegrepen
Off, Ja, wanneer 'tmij lust, off, als ick weigher, Neen;
10 Wat schaedt mijn' kleinicheit? de grootste en zijn maer een.

^a Jo^r. Willem Eggert hadde den jongen hertogh Willem van Beijeren (in ongenade van sijn' Vader hertog Albert zijnde) door bijstand van gelde sulx verplicht, dat hij hem onder andere belooningen vergunde het Slot te Purmereijnde te bouwen, *daervan* hij de eerste heere werd. a^o. 1410.

[101]

Aen Joff^w.

DOROTHEA VAN DORP.

De Dorpen, aller Dorpen DORP.
Die ick den Nijd te voren worp
Gehooen ijder aen een' Heer
Behoeder van hun Recht en Eer;
5 Den meesten schortt het aen een' Vrouw'.
Gedooght dat ick'er U aen trouw',
Die, warens' all of elck een Stadt,
Aen noch soo veel' te weinigh hadt.

[102] 'SGRAVENHAGE.

Het heele Land in 'tklein, de Wage vanden Staet,
De Schave vande Jeught, de Schole van de Daed,
Het Dorp der Dorpen geen daer ijeder Steeg een pad is,
Maer Dorp der Steden een daer ijeder Straet een Stadt is,
5 De rondom groene Buert, het rondom steenen Hout,
De Boers *verwondering*, al komt hij uijt het woud,
De Stémans steedsch *vermaeck*, al komt hij uijt de muren,
Der Vijanden ontsagh, de Vrijster vande Buren,
De Werelds leckernij, des Hemels welgevall;
10 Is 't daer met all gesezt, soo ben ick meer dan all.

[103] 'SGRAVESANDE.

Al swoer ick wat ick was ick vonde nauw gelooff;
Wie 't 'SGravesande voer die gingh wel eer te hooff.
Mijn' Sandvloed' hebb ick sints mijn' Sondvloed' moeten noemen,
En 'sGraven Marmeren in Duijnen sien verdoemen.
5 Nu zijnder dat ick was. Maer daer de kloot op gaet
Is een bedencklick punt, Soo is de tijd die staet.
En Nu is nu verbij, en Zijn en is maer vlieten,
Herdenkens achter-om het stadigste genieten;
Stelt Was en Is bij een, wat schilt den Haeg en ick?
10 Een tegenwoordicheit, geen thiende van een snick.

[104] RIJSWIJCK.

Mijn Rijs en wijckt voor geen, soo lang Castilien wijckt
Voor Nassaus hooger hand, die't dagelix verrijckt.
Men mocht mij opde rij van mijns gelijcken tellen,
Maer *Mauritz* is te verr voor sijns gelijck te stellen,
5 Die luijster hangt mij aen. Men noeme mij dan stoff,
Ick noeme mij sijn Hoff, ten minsten sijnen Hoff.
'Tviervoetighe gebroedt, sijn liefste Hovelingen
Sijn aen mijn' borst gespeent; waer Spagnen is te dwingen,
Daer worden sij met Hem ten vorsten uijt gesett;
10 Verdien ick niet wat loffs in 'sVaderlands ontsett?

[105]

LOOSDUIJNEN.

Geen *looser duijn* dan 't mijn, geen graselooser stoff,
Oock op mijn krachtichste geen dorrer Monick-hoff:
Noch lev' ick inden mond van gierigh' ondervinders,
Die geen *verwondering* en stellen voor mijn' Kinders;
5 Danck hebb^a Griet Floriskind, en 'tvinnigh bedel-wijff
Die heel den Almanack dé krielen uijt haer lijff,
En 't halve Jaer na Jan, en 'thalf na Lijs sagh noemen.
Men magh groot Amsteldam om 'tjegenwoordigh roemen,
Mij viertmen om dat was; Zoo doetmen Roomen oock,
10 Dat was een schooner Vier, maer wat verschilt de roock?

^a Vrouw Margariet Dochter *ende* Erfgenaem van Graeff Floris de 4^e. die gesegt wordt 364 kinderen t'eener draght gebaert te hebben.

Al waer't oock Schepering, de naem betaemde mij,
Zoo pass ick op het nett en 'tsiltige getij;
Ghij weet het leckren Haeg die zess gevoerde Vissen
Voor drij gedragene *vermujlen* kont en missen.
5 Noch is mijn Wagen ruijm mijn' Pincken dubbel waerd;
Mijn' Pachters prijsen oock sijn Zeijlen bijder aerd
Voor d'oude waterkonst die 'tgoud soo verr gaet halen:
'tIs waer noch vinn, noch veer en kan hem onderhalen,
Noch Aeols hollen aêm, noch Titans helle tredt,
10 Hij loopt het al *verbij*, maer hunluij altijd met.

[107]

VALCKENBURG.

Zoo verr vier voeten gaen, vier voeten in 'tbeslagh,
Vier voeten inden dwang van Ruijterlick gesagh,
Zoo verr men ringt en springt, onthaeltmen de geruchten
Van mijn' September-feest en woelende genuchten.
5 Die mijne Peteren mijn aenstaen hadd' *vertelt*,
Sij hadden mijnen naem in Paerdenburgh verspelt.
Gelijck het koren gaet op, door en uijt den Møelen,
Soo treck, soo send ick uijt het meer en minder Vøelen.
Wat dunckt u, Vreemdelingh van 'twederzijds verstand?
10 Heel Nederland vult mij, en ick heel Nederland.

'Tlusten een' belusten Geest
 (Utrecht is sijn t'huijs geweest)
 Malle menschen te vermaken
 En met schande wijs te maken:
 5 Daer toe veinsden hij 'tbedrijff
 Vande Maeghden vijff en vijff
 Die'r de vijff mallooten waren,
 In verthooning te verklaren,
 Naer hij 't in de letter vond
 10 Van 't genadigher Verbond.
 Stijlen ded' hij weinigh' stellen,
 En daer berderen op vellen
 Toegespjckert, toe gehaeckt,
 En 'tstellagie was gemaect.
 15 Maer de ruijmte vrij benepen,
 Vrij ondienstelick begrepen,
 Daer sich niemand aen en stiet
 Oft sijn hoofd om achter liet.
 Vensters, luyven, daken, deuren
 20 Dreighden onder 'tpack te scheuren
 Van het opgedronghen volck;
 Onder dreef het als een' wolck,
 Die de witte winter-buijen
 Uijt den Noorden jaeght in 'tZuijen:
 25 Die daer niet te sien en was
 Hietmen dood of min te pas.
 Maeghden boven alle vrouwen
 Warender niet uijt te houwen.
 Maeghden sagh men waermen stond,
 30 Off bedriegh ick mijnen mond?
 Meiskens saghmen waer men heen sagh,
 Moglick offmer een' van tween sagh,
 Moglick offer thien gevraeght
 Hadd' gesworen, Wij zijn Maeghd.
 35 Vanden Middagh tot den Duijster
 (Kleine dinghen krijgen luyjster
 Van der keerssen kleine vlam)
 Satmen eermen ijert vernam.

40 Somtijds roerde'r ijet van binnen,
 En men riepe'r, sij beghinnen,
 Zeij den eenen door een' spleet,
 Wacht, de thiende wordt gekleedt,
 Andre swoeren door de klampen
 'Tsall hem gelden, 'ksie de lampen;
 45 Dien het wachten viel te bangh
 Vond vermaken in 'verlangh.
 Na verlangen en verwachten,
 Na veel' onverdulse klachten,
 Komt de Baes voor uijt getreên
 50 Met de Roll van dese reên;
 Vrienden minst, en meest vriendinnen,
 Die ons garen saeght beghinnen
 Dat oijt niemand en begost
 Daer sijn volck niet staen en kost,
 55 Wilt ghij sien thien Maeghden handlen
 Daer gheen vijff en konnen wandlen?
 Lieve siet eens rondom mij,
 Hier en is geen plaets voor drij!
 'Ksie u 't onverstand bekennen
 60 En beschuldigen uw rennen
 Opden roep van niewicheid
 Sonder schaduw' van bescheid:
 Maer een' ander' hoor ick klagen
 En tot aller onschuld vragen,
 65 Waerom hebt ghij, die ons laeckt,
 Niet een ruijmer plaets gemaect?
 'Tis niet qualick opgenomen
 All en ist niet over-pluijs,
 Want de mis-slagh uijtgenomen
 70 Van het onbequaem raduijs,
 All' de dwase sijn gekomen,
 En de wijse blijven thuijs.

Ludibundus. 1624.

[109]

Biddaghs-Bede,
Den 9^{en} Octobris 1624

Sluijt Dijn Wolcken niet, Die boven Dijn Wolcken
Ter hoede Dijn Volcken,
Ter straffe sittest, Heer,
Der Volcken die in ons vervolgen Dijn eer.
5 De pijlen van ons Hert, de schichtigste Gebeden
Die wij van dus beneden
Doen stijgen tegen 't steil
Van Dijn' Onsienlickheits onaffgepeilde peil,
Hos.14.3. Die Kalvren onser lipp en konnen niet geraken
10 Dijn' Oore te genaken,
Deuter.4.7. 'Ten zij dijn' Oore dael'
En onsen laffen aem van mond ten Hemel hael'.
Hael op den droeven galm van Dijn' verslagen' kindren,
Die meerderende mindren,
15 En groeiende vergaen,
En voor Dijn viericheit, als Sneewe, niet en staen.
Wat smoochter in 'tbesluit van Dijn' Voorsichticheden?
Zijn 't gisteren, zijn 't heden,
Zijn 't morghen, zijn 't altijd
20 Nieu' roeden binnens huijs, en buiten nieu verwijt?
Hoe onlangs hebben wij de schadelicke slagen
Van Dijn vochte plagen
Ten halse toe gevoelt?
Hoe onlangs hebben ons de vruchtbaerheit ontspoelt
25 De Stroomen die Dijn' Hand tot Grachten onser Vesten,
Tot doornen onser Nesten
Van eewicheit gestelt,
Nu tegen ons geroert, geruckt heeft en gevelt!
Jerem.9.1. All hadden wij in 't hoofd de Vloeden die ons quollen,
30 De Wateren, die swollen.
Tot over kant en kae,
Voldeden ons gebreck van tranen nergens nae.
Doe waren 't Wateren. Nu hebst du 't Vijer ontboden;
Nu sien wij niet als Boden
35 Van Broeder en Verwant,
Van hier een groeiend' Vijer, van daer een' vollen brand:
Maer Brand, maer ander Vijer; Vijer wateren te krachtigh,

301

[109] BIDDAGHS-BEDE

En Mannen-macht te machtigh;
 Vijer vijeriger dan Vijer,
 40 Vijer dat genadigh brandt daer 't Drij *verniet* van vier.
 Waer' Aerd' en Locht dan vrij! Maer Locht en Aerde moeten
 Dijn' wrake helpen boeten,
 Beij' grouwelick, beij vuijl,
 D'een' rondom smettelick, en d'ander' niet als kuijl.
 45 Soo sien wij onse Jeught, den bloessem onser krachten,
 Al bloeiende versmachten;
 Zoo sien wij 'tgrijse hoeft,
 Den steun der kinderen, den kinderen ontroof.
 Waer heen, gestoorde God, waer wilt du 'tende palen
 50 Der ongeënde qualen?
 Waer is den eersten dagh
 Die ons doen hooren zal, Daer is de laeste slagh?
 Wij pleiten om geen recht, wij kennen meest de zeeren,
 De lemten en de zweeren
 55 Daer van de stanck alleen
 Dijn' hulp en onsen nood gescheiden heeft van een:
 Wij weten, zoo du wilt Dijn' Rekeningh sien sluijten
 En, all' ontfarmen buijten,
 Dijn' Rechten sien voldaeln,
 60 Soo hebst Du, Hoe vollendt? noch niet begost te slaen.
 Maer slae Dijn slincker Oogh op 't ooghe vande Volcken
 Die onse ad'ren molcken
 Doe Dijn' gerechte straff
 Hunn' ongerechticheit wel eer den teugel gaff.
 65 Nu staen sij thien om een, nu worden wij *verdondert*
 Met Dusenden om Hondert;
 En wilt Du noch 'tgetall
 Besnijden van de Mans dat hun *vermannen* sal?
 O! spaer de handen thuijs die buijten moeten wercken
 70 Ten bouwe Dijner kercken;
 O! kort de handen t'huijs
 Die'r overwinning is 'tverwoesten van Dijn Huijs.
 Haer' overtredingen gewogen tegen d'onse,
 Het overwicht verslonse:
 75 Du bist gerechtigh, Heer,
 Maer van twee Sondaren waerom is't d'eene meer?
 Meer zijn sij 't die den schatt van Dijn' bevolen Wetten

Den hoeftigen ontsetten;
 Meer zijn sij't die bestaen
 80 De meesterlicke hand aen Dijn Gebod te slaen;
 Meer, die de vollverdienst van Dijnen Eengeboren
 Ter meester helft versmooren,
 En roemen off de schuld
 Door haer' betalingen oock t'over wierd' vervult.
 85 Joh.14.6. Meer, die het eenigh pad van Waerheit, Wegh en Leven
 Affgoddelick begeven,
 En soecken in den nood
 Aen machteloos gebeent het leven in de Dood;
 Die voor een' stommen tack ten grouwel uijtgehouden
 90 ¹⁾ De knie, Dijn maexel, vouwen,
 En d'innerlicke plicht
 Verplichten aen 't begripp van 't uijterlick gesicht,
 Meer die Dijn hemel-recht van geven en vergeven
 Hun veinsen toegeschreven,
 95 En geven huns gelijk
 Dat Du den geveren sulst weigren in Dijn Rijck;
 Meer die het sondigh Vijer van ingeboren lusten,
 Die Leêcheit noijt en blusten,
 Ontsteken in den dwang
 100 Van booser eenicheit dan 'sWerelts boost gedrang;
 Meer zijn sij't, meer, en meest, die dij, hun' grooten Voedder,
 Doen sterven in hun voeder,
 Doen leven, naer den nood,
 En maken die 't haer geeft haer *dagelixe Brood*.
 105 Min zijn sij 't, (zooder min van misdaet voor dijn Oogh is,
 Dien 'tlaegste min te hoogh is)
 Dien, buijten Menschen giss,
 Dijn' ongewrongen Wett der Zielen Reghel is;
 Die d'een medoogentlick den anderen die Schatten
 110 Ter herten helpen vatten,
 Uijt die, gemeener macht,
 1.COR.1.21. De dwaesheit louteren die 't Werelt-wijs *veracht*;

¹ Imagines Christi et sanctorum venerandæ sunt non solùm per
 accidens, vel impropriè, sed ita ut ipsæ terminent venerationem, ut se
 considerantur, et non solùm ut vicem gerunt exemplaris. Bellarm. de
 Cult. Ima. Cap. 21.

Die gaerne, naer 't gepoogh van wel doen en wel weten,
 Onnutte knechten heeten,
 En seggen, Een voor all,
 Off alle sonder Een versmachten in den vall;
 Die, sonder ander' hulp dan Die de hulp alleen is,
 En met het Hert te vreën is,
 Om 't tweede leven gaen
 Bij Die door d'eerste Dood de tweede heeft voldaan;
 Die met gevouwen' hand maer meer gevouwen' zielen
 Van binnen voor Dij knielen,
 En soecken Hout noch Gout
 Om Dij te naerderen Die d'Ooren hebst gebouwt;
 Min, zijn 't, die schuldenaers den affslagh harer schulden
 Van Dijn genadigh dulden
 Verwachten, en 't verlij
 Verachten voor de hand die schuldigh is als sij;
 Min, die zoo langh sij zijn zijn willen dat sij moeten,
 En d'eerste Sonde boeten
 In ijeder een sijn werck,
 En maken elck sijn hert sijn klooster en sijn kerck; de Joden
 Min, (dorstmen 't dencken, minst) die meest Dijn' kruijssers laken
 En schricken te genaken,
 En spouwen op den mond
 Die daglix roemen derft van 'tspouwen in Dijn' wond:
 Min emmers die sich meest op dijne Min~~n~~ betrouwen,
 En offren, van berouwen,
 Een hungerige Maegh
 Daer dij de nuchtren aêm in 'tsmeecken uijt behaegh?
 Behaeghde 't Dij dan oijt in 't midden onder 't quijnen
 En 'tsmeecken te verschijnen
 Van Drij in Dijnen naem,
 Hier zijn wij duzenden en noch zoo veel te saem:
 Strij voor de Duzenden die voor Dijn' eere strijden,
 Help Israël ontlijden,
 En Babijlon vergaen;
 Slae op de Duzenden die op Dijn' strijders slaen;
 Maer slae hun oock in 't hert den Blixem Dijn~~r~~ Waerheit,
 Verlichtse met de klaerheit
 Die onse Baken is;
 Maeck van haer steghe steen een vleessiger Gewiss;

Luc.17.10.

115 1.Cor.15.22.

1.Timoth.2.5,

1.Joh.2.1.

1.Sam.1.13.

120 Colos.2.13,

1.19.20.

1.Sam.16.7.8.

Psal.94.9.

125

Col.2.13.

Act.4.12.

130

Gen.3.17.

135

140

Math.18.19.20

145

150

Ezech.11.19.

Schepp Paulen onder haer, die Saulen willen heeten,
 En, vele, niet en weten
 155 Hoe lakeloosen recht,
 Hoe Du verdedicht wordst door *David* Dijnen knecht.
 Oft, staen sij eewelick in Dijnen Doem voorschreven
 Om nemmermeer te leven,
 Ruijm elders het getal
 160 Dat Dijn genadigh, *Komt*, ten laesten hooren zal:
 Geleij den Leideren die Dijne Waerheit leiden
 Daer Menschen Menschen weiden,
 Daer Menschen, in den schijn
 Van Menschen, min als Mensch, en meer als Beesten zijn.
 165 O! geeff het groeijen daer den welgeraeckten planten
 Die Dijne Paulen planten,
 En dijn' Apollos voort
 Besproeijen uijt de bronn van Dijn herbarend' woord;
 170 *Math.21.42.* Kapp steenen uijt die Rots die op den Hoecksteen sluijten,
 Snij Christnen uijt die kluijten,
 En gunn ons 'tboden-brood
Joh.3.16.
1.Joh.4.9. Van 'sLevens tijdingen gedragen in de Dood:
Joh.5.25. Off Zion mogelijk den Voorspoet harer muren
Luc.2.10. Ten loere van haer' Buren
 175 Zoo sien besteden moght
 Dat Israël van nieuws aen Iuda werd' *verknocht*,
 En beid' aen eenen Disch haer' zielen wilden spijsen.
Ut omnes unum
sint.Joh.17.21. Oh! sal de Sonn noch rijsen
 Van zoo gewenschten dagh
 180 Dat Juda dit belev' en Israël belach'?
 Geluckigh, zoo sij rijst, die tuijgen sullen wesen
 Van 'tiefelicke wesen,
 En sien den Wolff het Schaep
 Noch dreighen met den tand, noch stooren in den slaep;
 185 Geluckigh dien 'tgeluck geluckich zal beklijven,
 Om erffelick te blijven
 Inborghers van Dijn' Stad.
Ps.27.4. Heer, maeck hem aller een die dus voor allen bad.

Constanter.

[110] Voorspraeck
van de
PRINTEN;
Aen mijn' Broeder,
Secretaris van State.

'Ksall hem ernstich heeten liegen
Die sich selven will bedriegen,
En beschuldigen mijn' Penn
Daer ick schuldeloos af ben:
5 'Ksall geen' Vijanden verdraghen
Over segge-sucht te klagen,
Die mijn' herssenen, geroert,
Door mijn' tanden hebb' gevoert:
'Kwill geen' vrienden laten dencken
10 Dat ick d'eer hebb' willen krencken
Die den eenen van Geboort,
Andren van Verdiensten hoort.
Goede, die ick hebb verheven,
Quade, die ick hebb gedreven
15 Voor de geessel van mijn' mond,
'Ksegg hier dat ick noijt en vond
Dien al 't goede kon' betamen,¹
Dien al 't quade kon beschamen
Dat ick vande Goede segg,
20 Dat ick op de Quade legg.
Deughden hebb ick willen paren,
Ondeughd hebb ick willen ga'eren
En verhechten in een' klomp,
Naer mij hier de Deughd toe glomp,
25 Naer mij daer de Ondeughd terghde,
En haer' open schande verghde;
Om den Goeden tot het Beeld
Daer een ijeder 'tsijn in deelt,
'Tbeeld van deughden, 't beeld van Eeren,
30 Soo sijn' liefde te vermeereren
Dat hij 't, verder van verschill,

¹ Tales nequeo monstrare, et sentio tantùm. Iuven.

Heel end al gelijcken will';
 Om den Quaden haer affgrijsen
 Soo affgrijselick te °prijsen, °estimer.
 35 Dat de quaedste van den hoop
 Voor sijn' eighen schaduw loop'.
 Eerst-geboren van mijn' Vader,
 Die, 'tbedaren soo veel naeder
 Als't van mijne jaeren staet,
 40 Medgenood ter Tafel gaet,
 Daer het statighe beraden
 'Svaderlands gevreesde schaden,
 'Svaderlands gewenschte~~n~~ spoed
 Tegenstaet en spoeden doet;
 45 Broeder, deel van dese Ziele,
 Die mij niet te deel en viele
 Om Gebroeders naem en eer
 Door den etter van een zeer
 Daer sij noijt de puijst af kenden
 50 In de lastering te wenden,
 En bekruijsen oock het witt
 Dat hun in de ooghen sitt:
 Weest mijn Tuijghe bijden Goeden,
 Die het niet en will vermoeden;
 55 Treedt de Boosen op den teen,
 Die 't mij garen overstre'ên.
 Doetse van de Lessen hooren
 Die uw' kinderlicke ooren,
 Die de mijn' van teerer Jeught
 60 Gapen leerden na de Deught;
 Doe de Vaderlicke hoede²
 Van sijn' vriendelicke roede,
 Die nu, van het eerst verlost,
 'Tander leven heeft begost,
 65 Waecten over 'tgroen bewegen
 Dat wij in den boesem kregen,
 Met een rechter tegen-bocht

² Insuevit Pater optimus hoc me, ut fugerem exemplis vitiorum *quæque* notando.
Hor.

Waer't hem slinx geneghen docht:
 En sij sullen leeren weten
 70 Dat ick niet en hebb gegeten
 D'eerste Boter na de Memm,
 Sonder stadigh sijner stemm
 Kinder-tuchtelick vermaken
 Boven 't voetsel uijt te smaken,
 75 En genieten onbedocht
 Daer mijn' Ziel op teeren mocht:
 Tuchting van vergulder waerden,
 Die sijn' sorgen opvergaerden,
 Die sijn' vreesse, die sijn' Minn
 80 Stortten in mijn' holle~~n~~ sinn';
 Tuchting op de vorm gegoten
 Die de Grootste aller grooten
 Met sijn' vinger in de Wolck'³
 Groefde voor sijn eighen volck.
 85 Willen sij daer op gedencken
 Dat het allereerst beschencken
 'Temmer onbeschoncken vat
 Soo doorweickt in't eerste natt,
 Dat het sweeten noch bevriesen
 90 D'eerste' geur kan doen verliesen,
 Die, tot dat het sterven gaet,
 Door en door de scherven slaet:
 Mog'lick sullen sij besluijten,
 Allen weder-waen te buijten,
 95 Daer soo vroegh, soo trouwen hand
 Soo voorsichtigh heeft geplantt
 Hooren schadeloose vruchten
 Van profijtige genuchten
 Aen de tacken, om de bla'en,
 100 In de greppelen te staen.
 Sulcke, Broeder, sulcke derv' ick
 (Daer op lev' en daer op sterv' ick)
 Voor de boose, voor de go'en
 Dese Vruchten noemen doen.

³ Exod. 31.18.

105 Wiltse ghij soo helpen noemen,
En den loghenaer verdoemen,
Die mij garen schieten sagh
Daer ick noijt op aen en lagh,
'Ksall een heughelick verdragen
110 Vinden in de valsche slagen,
En de veijlste rust van all
In uw eenigh welgevall.

Constanter.

Hag. 10^a. *novembris* 24.

[111a] J. vander Burgh Rechtsgel:
Aen mij.

Pronck der wenschelijcker menschen,
Soo op menschelijcke wenschen
Inden hemel wert geacht,
Meerder heijl en meerder seggen
5 Als oijt mensch hier heeft gekregen
Bid ick datje van mij wacht.
Vast-hart, soo het moght gebeuren
Dat mijn rijm u quam te steuren,
Soo versoeck ick wat gedult:
10 Wie en souw geen rijmer wesen
Als men t'uw eens heeft gelesen?
Denckt, het is mijn eijgen schult.
Wasser niet meer in uw dichten
Als dat nu de dichters stichten,
15 'K had dit rijmen niet bestaen,
'K had mijn tuijch wel t'huijs gehouwen.
'T moet nu voort al sou't mij rouwen.
Rijmpjes loopt, ick laetje gaen.
Gaet dien Haechschen dichter vinden
20 Die dat rack van dichte linden
Voor het dorren heeft bevrijt,
En door kracht van sijn gedichten
Weet de strengheijt te doen swichten
Van de straffe winter-tijt.
25 Gaet ick moet hier noch wat beijen
In het letter-rijcke Leijen,
Corts noch leijdster van mijn jeught:
Laes! daer nu niet valt te kijcken,
Als de straet besaeijt met lijcken
30 En de luijden sonder vreucht.
Maer! wat sal de tijdt weer scheelen
Als ick weer sal moghen deelen
Van het goddelijck geluijt,
Dat met smeeckelijcke toonen,
35 Dieder in sijn vingers woonen,
Mij den hemel schier ontsluijt.
Als dat zielvervoerend trecken

310 [111a] J. VANDER BURGH RECHTSGEL: AEN MIJ

Onse blijdschap op sal wecken,
En die dommelende spraeck,
40 Opgepronckt met gulde woorden,
'T leven geeft aen doode coorden,
Dat het rotsen schier vermaeck'.
Dan sal alles sijn vergeten.
Wie sou dan van droefheijt weten?
45 Alle sorgen zijn ten endt:
Even als men siet verdwijnen
Nevel voor het sonneschijnen
En de winter voor de lent.
Maer indienje wel mocht lijen
50 Vast-hart, dat w' ons eer *verblijen*,
Soo versiet ons maer te leen
Met' dat wonder geurich roosjen
Dat Lycoor' gaf sulcken bloosjen
Datse selfs een roosjen scheen.
55 Ey vergunt ons dit vermaecken.
Kon mijn wensch den hemel raecken,
Wert u weer van mij gegunt,
Oock van Brosterhuijsens wegen,
Meerder heijl en meerder segen
60 Als ghij selver wenschen kunt.

J. Vander Burgh

¹ Soo will hij noemen een Italiaensch madrigal van mijn macxel, beginnende, *Donò Licori à Batto*.

[111] Mijne Antwoord.

Dobblen danck, beleefde Menschen,
Voor uw' dobbel soete wenschen,
Menschen die ick dobbel acht
Om het dobbel deel van segghen
5 Dat ghij van Hem hebt gekreghen
Daer men 'tall van hoôpt en wacht.
Moght mij dagelix gebeuren
D'eere van soo soeten steuren,
'Kdroegh uw afzijn met geduld.
10 Maer, ô kort-geluckigh wesen,
'Khebb uw' schielickheit gelesen
In 'tbetalen van mijn' schuld.
Konnen dan mijn' doove dichten
Sulcken klinckaerts helpen stichten
15 'Kwill het menighmael bestaen,
Half gehackelt, half gehouwen,
Uijt den ruijgen, uijt den rouwen
Sullen sij van 'taenbeeld gaen.
Mocht ick maer de Ooghjens vinden,
20 Ronde Rapenburgher Linden,
Die uw Burigh Borgher vrijdt,
Oh! wat souden mijn' Gedichten
All de Dichterij doen swichten
Van mijn' laeste winter-tijd!
25 Nu benijd' ick u sijn beijen,
Minne-moer, pampierigh Leijen,
Nu misgunn' ick u sijn' jeughd,
Die hem weet't te houden kijcken
Door het laken van uw' Lijcken
30 Naer de Leid-sterr van sijn' vreughd.
Kijcker, spaert uw' ooghen-scheelen,
Om den vrienden met te deelen
Die haer wekelick geluijt
En nu onvergaerde toonen
35 Vanden anderen sien woonen
Tot ghij d'uwe weer ontsluijt.
Konnen u de tamme trecken
Van mijn' darmen-nijpers wecken

Characteres

Doorgedommelt door mijn' spraek;
40 Houdt, hier zijn de Roose-woorden
Die ick op mijn voose koorden
Hebb gewijdt tot uw vermaeck.
Als ghij dese wilt vergeten,
Komter hier weer nieuwe weten,
45 Mijnen tramp en neemt geen end.
Komt dan haest, ghij moght verdwijnen
Door het all te stadigh schijnen
Van die Sonne van uw' Lent.
'Kmagh't medoogentlick wel lijen
50 Dat mijn' vrienden sich verblijen
Dan ick geefse maer te leen;
En, met oorlof, Leijdsche Roosjen,
Uw' Licorelijcke bloosjen
Springt te langh voor onse scheen.
55 En ghij, droncken in 't vermaken,
Die soo taeij van daer kont raken
Schad' en wordt u niet gegunt,
Hoort van veler vrienden wegghen,
Komt ontfangt der vrienden segghen,
60 Maer komt dobbel soo ghij kunt.

1624.

[112] Een wijs Hoveling.

Hij is een stille Lamp in IJdelheden wind,
Die op sijn' stadicheit geen slingeren en vindt;
Een dienstigh IJdel-man; een volger die kon leiden
En konnen sal als 't hoort, en dan noch een van beiden;
5 Een vriendelicke Leew; een Schaep dat bijten kan;
Een' Joffer daer hij will, en daer hij moet een Mann;
Voll levens onder 't Stael, van Marmer inde kleeren,
Voll ongevoelickheits van kostelicke veêren;
Een Ooster Steen in 'tgoud bij Aernemmers gesett,
10 Maer Aernemmers ontkent, en die der los op lett,
Een vierde Broer van drij die 't inden Oven herdden,¹
En, verr van half gesengt, heel Salamanders werdden.
Soo dringt hij drooge-voets door 't modder vanden Hoff
Daer Bloemen onkruijt zijn, en meest de vruchten stoff;
15 Soo leght hij inde School daer van beleeftheit, liegen,
Niet doen van tijdverdrijff, van gauwicheit bedrieghen,
De Meester-lessen zijn: maer Deughd staet aen sijn Oor
En stuijt die leeringen met betere daer voor.
Het liegen is hem vreemd, behalven daer het prijsen
20 Van Vrienden sijne waerd' ter ware waerd' will rijsen,
Daer lieght hij deugdelick, en slaet sich selven af,
En, hebb ick dat ghij prijst, prijst, seght hij, die 't mij gaff.
'TBedriegen oeffent hij met beter zijn dan schijnen,
Met lagen listicheit in roock te doen verdwijnen,
25 Door 't listighe *Recht-uijt*, dat Christelick versett,
Daer die het niet en kan van konst niet op en lett.
Soo tast de Schermer mis, die meent sijn Manⁿ sal wijcken
De slagen die hij dreight en niet en meent te strijcken,
En vallen in sijn' punt: de Manⁿ light still en recht,
30 En doet hem, konsteloos, verwerren in 'tgevecht.
'Tverdrijven vanden tijd is verre van sijn pooghen,
Hij volgt den Oogenblick soo verr hij hem kan ooghen,
En wilde *Fluss* waer' *Nu*, en *Nu* noch eens soo taeij,
En *Wesen* van een Ael verandert in een' Maeij.
35 Nu *Nu* soo vluchtigh is, en *Flus* soo flux te voren,

¹ Dan. 3. 94.

En *Wesen* schier gelijk geboren en verloren,
 Soo leeft hij twee mael eens, en besight oock den tijd
 Die in des Vorsten dienst nauw besicheit en lijdt:
 Der Grooten aensien staet in 'tleegestaen veler knechten;
 40 Dat is haer stede-werck die buijten voor hun vechten
 Een' Sael, een' Galerij te cieren met gedrang:
 Hij staet'er oock sijn' uer, en moglick uren lang,
 Maer uren rijck besteedt, maer rijp gekosen uren,
 Onschuldigh aen de vleck van Vrienden en Geburen:
 45 Vruchtbaer van wetenschapp, onvruchtbaer van gerucht,
 In vredigheit voll vreuchd, in vrolickheit voll vrucht;
 Maer uren die't berouw van 'sAvonds niet en baren,
 En in 't gedencken zijn dats' in 't gebruijcken waren,
 'Tonnoosele vermaeck van diese wel beleeft
 50 En wel bedenckende noch eens te leven heeft.
 Sulck' uren leeft hij daeghs soo veel' hij 'r daegs moet leegh staen,
 En vatt all waer hij kan sijn wijser op sijn leeghst aen,
 En suijght hem uijt den mond off oeffening van Deughd,
 Off wat hij niet en kan, off wat hem niet en heught;
 55 Duijckt altijd nederigh met sijn', oock meerder', gaven,
 Op hoôp van meerdere: hoe zedigher begraven
 Hoe hooger spruijt de Deughd, noijt wordt sij soo gesmoort
 Sij'n wordt noch blindeling geroken of gehoort;
 Soo kijckt hij menigh-mael door 'tdunne van sijn' vragen;
 60 Mèt mist hij vragens beurt, en moet het seggen wagen;
 Dat doet hij sparigher dan 'tnood is van gebreck,
 Maer verr van gierigh, als ontsteken en niet leck;
 Daer worden sij gewaer dien d'ooren niet van steen zijn,
 Waer heen sijn' eenigheit, waer all de uren heen zijn
 65 Die't Hoff sijn aensicht derft: dat tastelick bewijs
 Van Roomens dolingen, dat Christelicke wijs
 In Waerheits onderscheit, dat wisselick beschrijven
 Hoe 's Hemels Soldering d'een d'andere doet drijven;²
 Hoe, waerom, en wanneer de Sonn het Masker draeght;
 70 Waer't altijd ongelijck, waer't altijd effen daeght;
 Hoe't elders Somer komt als onse stroomen backen;

² Quæ Mare compescant causæ, quid temperet annu; Stellæ sponte suâ jussæne vagentur et errent; Quid premat obscurum Lunæ, quid temperet orbem. Hor.

Hoe iemand tegen ons kan treden sonder sacken;
 Hoe d'Aerde hangen kan, hoe haer geweldigh rond
 Onzichtbaer werden souw die bij de Sterren stond;
 75 Hoe 'trond te meten is, hoe bierighe Matroosen
 De Zee vermeesteren door stomme Staele Roosen;
 Hoe 'tooghe door een' spleet van verr versekren kan
 Zoo dickmael houdt dat steil de lengde van een' man:
 Hoe 'tpuntigh aerden-werck der slechter eewen Torens
 80 En Muren overtreft; wat Manen, en wat Horens
 De trouwste borgen zijn, wat ganghen onder d'aerd;
 Wat buijten best bespringt, wat binnen best bewaert;
 Dat bondige verhael doet voelen datter grond is,
 En ruijm sijn' Herssenen wat voller dan sijn mond is:
 85 Maer, wordt hij voorts geverght, en voert hem 'tondersoock
 Van gaghe vragheren door 'swerelts wonderboeck,
 Van d'eerste luren aff tot daer sij leerde swemmen,
 Van daer tot opden dagh van 'tHemelsch overstemmen
 Der straffe letteren en onvoldane wett,
 90 Tot datter Die se gaff den hals voor hadd gesett,
 Van daer, door 'twaggelen, door 'tstruijkelen, door 'trijzen
 Van Godes stichtingen, tot op het vuijl affgrijsen
 Der dagen die wij sien: de slechtste staen verstomt,
 De wijste twijffelen hoe 't weten in hem komt;
 95 De kinder-tuchteren, die geen gelijck en lijden,
 Eerbieden sijn onthout, en derven't hem benijden,
 Die mogelick, als sij, naer 'tsitten niet en hinckt,
 Naer 'tbucken niet en buijgt, naer 'tlezen niet en stinckt:
 Want, schortt'er oeffening van mannelicke leden,
 100 Hij schijnt'er toe gevormt; oock tot de Simme-schreden,
 Dien vluggen Aexter-gang, dat konstelicke Mall,
 Dat rijsen als een Veer, dat stuijten als een Ball;
 Hij doet het, en gelooft, als emmers, boven 'tsingen,
 Volmaeckte vrolickheit het Herte will doen springen
 105 En 'thert den heelen Man, best springt hij die 'tgelaet
 Van springen dwingen laet in reden, rijm en maet;
 Maer doet het ernsteloos, en verre van verwachten
 Dat d'eere daer uijt volgh' die'r kindren in betrachten;
 Soo acht hij 't vingerspel, soo 'tklatren van een' Fluijt,
 110 Soo 'tsnuijven van een Veel, soo 'tkraken van een' Luijt;
 En gond' hem God een' keel die Snaren kan versellen,

Hij leertse danckelick sijn' wonderen vertellen,
 En mogelick daer bij dat sijns gelijcke Jeught
 Soo jeughdelick behaeght als deughdelick verheught.
 115 Maer siet hem naer in 't groen, eer 'tSonne-paerd van honck scheidt,
 Hoe hij het sijne daer ten affgerichten spronck leidt:
 Gij vindt de logen waer die 't Paerd versieren dorst
 Dat menschen-maexel was van boven tot de Borst;
 Zoo kleeft hij aende Beest; soo is 't maer een beroeren
 120 Der dijen die hij sluijt, der schencken die hem voeren;
 Zoo doet sijn' stiller hand dan of sij niet en dé
 Dat Paerd en Ruijter doen, en geen en schijnt van twee.
 Met sulcken radden tuijgh betrouwt hij sich 'tverschijnen
 Ter oogen van sijn' Vorst, die somtijds op de Swijnen
 125 Off op een feller Leew, of op een' sneller' Haes
 De schaduw schildren will van 't Krijchelick geraes,³
 Daer gaet hij voor een' Mann; en will het Wilt noch ramen,
 Noch struijcklen voor sijn' schoôt, hij wringt sijn' sterckte t'samen
 En onderhaelt sijn' vlucht, en thoont hem met een speer
 130 Dat kracht ten strijde baet maer oeffening noch meer.
 De Prince siet hem na met half verslagen' oogen,
 En volght hem in 'tgevaer met prijsen en medoogen,
 Maer volght besluijtende, Die't op de Beesten kan,
 Sal't, van gewoonte schier, niet weigren opden mann.
 135 Daer mede gaept de Door van 'sHeeren welgevallen,
 Die, deunder onderrecht door eene Deughd van allen,
 Sijn oor gewonnen geeft, sijn gunsticheit, sijn' Minn,
 Den eighenaer te loon. Dat Ridderlick gewinn,
 All is't het eerste witt van sijn gestadigh loopen,
 140 Besitt hij even koel als waer' het noch te hopen,
 Off wanckelick gevest, off twijffelick begonst;
 En wie 't hem overstrijdt bedanckt hij voor de gonst,
 Gemoedight, soo het schijnt, om waer te willen maken
 Dat hun waer-achtigh dunckt. Maer even met het blaken
 145 Van voorspoeds volle vlam onsteect de Nijd de Sijn';
 Geluckigh en gerust is't allom niet te zijn,
 Te Hoof van allom minst; daer moet hij voelen smoocken
 De wroeters die sijn doen of trachten te beroocken,

³ Xenoph. de Venat.

Off doen, soo 't doenlick is, en saeijen in sijn pad
 150 De stricken daer weleer sijn voor-genand in trad:
 Hij treedt ter zijde aff met wel-geveinsde treden,
 Als roôck hij lont noch kruijd: dat gisteren, dat heden,
 Dat staet hij morgen uijt; tot dat hij, als te veld,
 Besett, bestreden wordt met onbeschaemt geweld,
 155 En maskerloosen haet; soo wordt hem spijt en logen
 En onverdient verwijt gevreven onder d'oogen.
 Soo moet hij wat hij doet sien malen met de koôl,
 Soo ten beschimpe staen van boven tot de zoôl.
 Hij swijght, en reickt voor all sijn' schuldeloose vuijsten
 160 Voor Gods gerechte vuijst; die opent sulcke puijsten,
 En perst'er soo den wind en soo den etter uijt
 Dat elck sijn' Meester loont en in 'tgesichte spuijt.
 Noch is sijn' bede verr van quaet om quaet te vergen;
 Heer, seght hij, stootse wel die mij ter onschuld tergen,
 165 Maer stootse ruggeling ter rechter reden in,
 En daer hun boosheit endt dijn' goedicheit beghinn.
 Hoe lieffelicken wraeck geniet hij op de quaden
 Dies' op sijn' tegen-bé van't quade siet ontslagen,
 In 'tgoede soo verlicht, dat haer berouwt Gewiss
 170 Haer hardste geesseling en saligst pijnen is!
 De naeste toeverlaet is sijn gerechtigh hooren
 Daer onder hij die 't lijdt en die 't hem aendoen hooren;
 (Dats oock tot God gegaen, die 't soo, en soo begheert,
 En wordt door middelen en sonder die geëert)
 175 Daer daeght hij voor 't gerecht dien 't onrust lust te saeijen
 Daer vrede groeijen kost, en in haer' schande maeijen,
 En dorschen in haer' scha, daer grasigher gewass,
 Danck, eer, en eenicheit voor niet te beuren was.
 Sijn' sake pleijt haer selfs, en waer't voor Vijands ooren
 180 De reden most'er in, soo kan de waerheit booren;
 Nu is sijn Rechter beij sijn Rechter en sijn Vriend:
 Noch raeckt hij maer aen recht, die'r gunst hij heeft verdient;
 Maer scherp genomen recht is ruijme gunst te noemen
 Daer scherp gegeven gunst ruijm onrecht kan verdoemen,
 185 Ruijm onrecht doen die't doen door ongunst van gemoet,
 Ruijm' gunst doet hij'er voor die'r maer recht over doet.
 Dat's 'truggeling gewinn van nijdige °Gesellen,
 Die door hun wiggelen, verr vanden boom te vellen,

°Mackers

Die in hun spijtigh oogh te wel gewortelt stond,
 190 Noch diep en dieper klem// doen winnen inden grond.
 Maer 'tkatten-spel komt laest, men gaet hem met de pert aen
 Die d'aller Hoofschte heet, men tast hem in het hert aen;
 En seght hij heeft'es geen, of 'tis gelijk een Noôt,
 Of 't hadd sijn eighenaer gedragen door den nood:
 195 Het klagen is te kindsch, het kijven is te hoerigh,
 'Tverdragen is te hondsche, en 't pleiten is te boerigh;
 De wraeck is mannelick, en Adels eighen Recht;
 Soo dat te soecken is, men vindt het in't gevecht;
 Een schrappen oogenblick betaelt'er soo veel' slechter;
 200 Wat leght hem aen 't geding die dus sijn' eighen Rechter
 Heeft hangen aende zijd; maer moglick of die kling
 Uijt die gevanckeniss haer handgift oijt ontving.
 De werre-wateren, geboren tot het woelen,
 Die van haer self soo witt, soo swart van hem gevoelen,
 205 En steken daer de spell van haren moetwill niet;
 Maer jagen naer 't verwijt van dadelijck bediet;
 En wringen uijt sijn tong een onverhoeds ontkennen,
 Dat, Liegen, wordt gedoopt; Mèt siet hij sich berennen,
 En knijpen inden dwangh van onderlinge wraeck;
 210 Soo komt hem 's anderdaeghs op 't scheiden van den vaeck
 De Wissel-brieff te huijs van lijff om lijff te ruijlen:
 Ghij, staet'er, ongewoon tot anders ijert dan schuijlen,
 Ghij nochtans onbeschaemt om bet'ren dan ghij zijt
 Te drucken daer 't hun deert, te seggen dat haer spijt,
 215 Gedenckt aen gisteren, en, zijt ghij Man geboren,
 Staet merghen voor een man die door uw' borst will booren,
 En ruckender dat Hert, dien Vrouwen huijsraed, uijt,
 Oft wachten dat het hem geschiede van een guijt.
 Dien hitsigen onbijt en kan hij niet verswelgen
 220 Door sulcken koelen keel, oft 'thart en wilt sich belgen;
 Sijn' geesten zijn sijn' gist, en jagen 't vierigh op,
 En senden hem den brock te rugge door sijn kropp.
 Weerbaer en schuldeloos verwijt en schuld te hooren,
 Hoe lijd' ick 't, (mommelt hij) hoe stopp ick hier mijn' ooren,
 225 Hoe klemm ick hier mijn' tong, hoe bind ick hier mijn' hand?
 Neen, 'twaer te veel geleên; der boosen onverstand,
 Den hooghmoed zij gestraft, 'kwill andre met mij wreken,
 En diergelijcken slagh op diergelijcke breken;

Het bloedighe geluck van een doornagelt hemm
 230 Magh andre voor altijd doen schroomen voor mijn' lemm.
 Maer lemm bewaert uw' schee, (soo komt de koele Reden
 Ten strijde tegen 'tHert sijn' vierigheid getreden)
 Waer heen ontsteken bloed? wat soeckt ghij in de moord
 Van 't maexel dat alleen sijn' Maker toe behoort?
 235 Uw' terger heeft de schuld, wilt ghij s' hier op u halen,
 En met gevaer voldoen, en nà noch eens betalen?
 Komt u de straffe toe der ongerechtigheit
 Daer die se niet en lijdt, Mijn' is de wrake, seit?⁴
 Die hand en sal de hand der boosen niet ontloopen,⁵
 240 Wat leght u aen de haest? die 't quade moet bekoopen
 Bekoope't door het quaed van quadere dan hij;
 Wat scheelt u 'tonderscheit of't flus of t'Avond zij?
 'Tsall wesen als Hij 't doet die niet en kan als recht doen;
 Dat kan Hij door uw' hulp en welbeleidt gevecht doen,
 245 Maer wacht ghij door sijn hulp uw' Mann te sien vermant
 Die Hem sijn Hemel-recht wilt wringhen uijt de hand?
 Die sijn gedulden terght, om dat het uw' geterght wordt,
 Die hem wilt onrecht doen, om dat het u geverght wordt;
 Als hadd uw knecht gelijk, die van sijn medeknecht
 250 Verongelijckt, voor hem, u selver eerst bevecht?
 Wat is de smalle stipp, 't onsichtbaer *Punt van eeren*
 Daer op ghij schemer-ooght? een lijff van lichte veêren,
 Een schaduw van een schim^m, een bastaert van de Deughd,
 Een twistball uijt de Hell, een stall-licht voor de jeughd:⁶
 255 Off Eer en is geen Eer of 'tis de loon van 'tgoede;
 Uijt opgemesten grond met broederlicken bloede
 En sproôt die spruijte noijt; en d'eerste vanden Stamm
 Daer u het beter zijn dan andere van quam
 Gewanse verr van soo: Ja mannelicke slagen
 260 Verheften sijnen roem; maer deughdelick geslagen,
 Maer nootelick besteedt, daer Gods gerechte straff
 Sijn' Waerheits Vijanden die sweepen over gaff.

⁴ Deuter. 32. 35. Rom. 12. 19.

⁵ Prov. 20. 22.

⁶ Que frenesia de Satanas causò este mal abuso con el hombre, que tan desatinado lo tiene? Como si no supiessemos que la honra es hija de la virtud. Math. Al.

O rechten Adel-boom van adelijcke bladen
 Dijn' tacken schoten eerst uijt ongemeene daden,
 265 Maer daden voor't Gemeen; Stoutheit van ongeduld,⁷
 En Moet voor eighen baet zijn selden sonder schuld.
 Wat soeckt ghij dan? Mijn' Eer. Waer is die Eer te vinden?
 Op diese mij ontstall. Wie kon't sich onderwinden?
 Mijn schelder steeltse mij, en sal het meer en meer,
 270 Soo lang ick weerloos sitt. O soecker naer uw' Eer,
 Misreket Cijferaer! die welgewonnen schatten
 Zijn verre buijtens reicks van sulcker vingren vatten,
 Hij spouwt wel na de Maen maer raeckt noch geen gewelf:
 Wie Eer heeft kanse maer verliesen door sijn self.⁸
 275 Noch neem ick hem voor dief; hij hebb' u konnen rooven
 Van 'tgeen hij niet en kan; Is 't waerdich om gelooven
 Dat die u bij der straet ontmantelt off ontgeld
 Sijn straffe tegen u sal halen in het veld,
 En boven 't eerste quaed een argher mogen hopen,
 280 En doen u eighen goed met eighen bloed bekoopen?
 Waer is de Wett gemaect die mij mijn' schuldenaer
 Heet manen in mijn hemd, en gijslen met gevaer?
 Daer staet de Rechtbank voor; daer staet hij voor te daghen⁹
 Die voor gewisse schuld gewisse scha sal dragen,
 285 Verr van onwetene getuijgen van 'tgevecht
 Sijn' overhand te sien beduijden op sijn recht.
 Maer mannelick geschill moet mannelick geboett zijn;
 Hoe waer't mij eers enough die eerlick will ontmoett zijn
 En mann voor mann gestraft, oft straffen, zoo hij kan,
 290 Te roepen daer een kindt bestaen kan voor een Mann?
 Hij is geen eere waerd die'r in sijn herte geen berght,
 Hij berghter gheen' in 'thert dies' andere te leen verght,
 En, argher, stelen will, en, argher, andre tracht
 In sijn' onachtbaerheit te maken ongeacht.
 295 Noch werdt hem overmaet van Eere toegemeten
 Die voor den eerlicken sijn' oneer niet verweten

⁷ *Ea animi elatio, quæ cernitur in periculis et laboribus, si justitiâ vacat, pugnatque non pro salute communi, sed pro suis commodis, in vitio est. Cic. 1. de offic.*

⁸ *Tanto que uno fuere virtuoso serà honrado, y serà imposible quitarme la honra, si no me quitaren la virtud, que es el centro d'ella. Math. Al.*

⁹ *Nec tibi deerit Ultio, si juste defertur causa querelæ. Juven.*

Maer statigh werdt getoetst, en rechtigh overtuijght;
 Een' eerlick' Oneer draeght die voor sijn' Rechter buijght.
 Vollherdt ghij even milt in Eer te willen schencken
 300 Daers' eerlick zij besteedt leert aen Sijn' Eer gedencken
 Die vré' voor lastering, die vriendschapp voor verwijt¹⁰
 En d'ander wang gebiedt aen die op d'eene smijtt:¹¹
 Gunt Hem Sijn' eighen Eer, gelijk Sijn' trouwste Knechten,
 De Knechten na Sijn Hert; die tijd'lick konden vechten
 305 En swichten tijdelick, voor Sijn' gestolen Eer,
 Voor hun bekladden naem, gestolen rust, en meer.
 Sij wisten dat den Sott in 'tsotte te bejegnen¹²
 Waer' worden dat hij is: leert ghij se van Hem seggen¹³
 Die uw' vervloeckers zijn, en bidden om haer' soen
 310 Die soo goetdunckende *niet weten wat sij doen*.¹⁴
 All staet Verlies en Winst van ewicheit voorschreven,
 Sij wanck'len in ons ooghe; die hopen moet, kan beven:
 Maer wordt uw selven baes, verwint uw eighen bloed,¹⁵
 Die winst is waerd en wiss, en Honigh sonder roet.
 315 Gedachten gaen als wind, soo wind gaet als gedachten,
 Maer wind en volghetse niet: de Bode schijnt te wachten
 Die 'tmoorder-briefken braght, maer 'tdunckt den Bode niet,
 Soo spoedigh komt hem voor dit mondeling bediedt:
 Seght, Page, segt uw' Heer; ick leerde nemmer wijcken
 320 Als voor de Redenskracht; die zal mijn recht doen blijcken
 Daer 't Eer en Reden zij. Maer Meester van de leën
 Die hij en ick besitt is Die se maeckt' alleen.
 'Kben Christen, en Soldaet, en Edelman geboren,
 En trachte met de twee het eerst altijd te hooren.
 325 'Tbeschermen is mijn' konst, het Schermen zij de sijn';
 Die sal ick besighen daer 't moet' en moghe zijn:
 Quaet doen van tijdverdrijff ben ick van jongs ontwassen:
 Bespringht hij mij te moet, 'ksall op mijn' hoede passen,
 Maer bidd' hem om geduld tot daer wij Vijand sien;

¹⁰ Math. 5. 44.

¹¹ 1b. 39.

¹² Prov. 26. 4.

¹³ Math. 5. 44.

¹⁴ Luc. 23. 34.

¹⁵ Quippe minuti Semper et infirmi est animi exiquique voluptas Ultio. Juven.

330 Daer sal de beste mann de leste zijn in 't vliên.¹⁶
 Soo spreeckt hij door uw' mond, groot Doender, en groot Spreker,¹⁷
 Gods krijghsmann in het veld, te huijs sijn' waerheits wreker,
 Sijn Deghen en sijn' Penn, beij mannelick gevelt
 Op't Seven-berghs^o versier, en Arragonsch geweld: ^oRoomsch
 335 Soo stamert hij naer u stout-Christen *Arm-van-ijser*,
 Die soo veel min verzaeght daer 'twezen most, als wijser
 Daer d'Eer oneerlick scheen, dorst' aengaen daer hij vlood
 Dien ghij geweighert hadd't het weerslaen sonder nood.
 Die stappen stappt hij na, wanneer de dwang van saken
 340 Sijn' Meester buijtens Walls ten tegen-weer doet waken;
 Off booren door de korst van 't aerdighe^o geback ^ovan aerde
 Daer een geborghen Stadt pasteijs-gewijs in stack;
 Off 'tstormigh welgevall van oogheloose nachten
 Besteden daers' hem oock bij daghe niet en wachten;
 345 Off proeven op een Heij' waer 't Noodlot henen will,
 En maken eenen dagh jongh Schepen van 'tgeschill.
 Daer doet hij wat hij kan; maer, in sijn eighen wanen,
 Daer doet hij noijt enough; naer andere vermanen,
 Daer doet hij wat hij hoort; naer and're, wat hij moet;
 350 Naer and're, veel te lauw, naer and're, koel van bloedt:
 Hij doet het evenwel; en die hem 't Hert betast hadd
 Sou 't soò koel en soò lauw bevinden dat het vast sat;
 Maer died'er 'tlood in sonck, sou' voelen dat sijn vijer
 Sijn selven, soo beklemmt, moet vrijen van getier.
 355 De pitt-ziel van dat Vijer is eene van de voncken
 Die ziel en herssenen naer 'teewigh vijer doen loncken
 Daers' uijt gereghent zijn; de heiligh' ijver-brand
 Die 's Levens vodde-vreughd, en schroomens onverstand
 Voor d'uer die komen moet, all komtse soo veel later,
 360 Om God verachten doet, en midden in 'tgeklater
 Van stael en blixem-lood doet schreijen van vermaeck
 In't wel verdedighen van Sijn' gerechte saeck.

¹⁶ Demaratus Spartanus, apud Herodotum, cum Xerxe in Græcam transituro disserens, Ego, inquit, neque cum decem promittam me posse dimicare, neque cum duobus; ac ne singulari quidem certamine libens certamine: At si necesse fuerit, aut vehemens discrimen institerit, promptissime cum uno quovis istorum omnium dimicarem, qui se singulos ajunt idoneus ad dimicandum cum ternis Græcorum.

¹⁷ De Heeren | van | Sintaldegonde | ende | van La Noüe.

Soo voert hem 'trechte stout, de welgeruste Vroomheit,
 Dien op haer hittighste de Reden bijden toom leidt,
 365 Daer daghers om een woord, en waghers om den deun
 Staen schrickende van verr, Wat doet de Mann soo deun?
 Maer deun en is maer deun dien levende gedachten
 'Tontleven staende voets van voren doen verwachten,
 En 't is hem selven vreemd hoe dat hem 'tbeven staet
 370 Die t'samen op den tipp van Dood en °Leven staet. °saligh zijn.
 Ontkomt hij levendigh, hij wasscht niet eer sijn' handen
 Het bloed aff dan sijn' tong, die datelick in banden
 Moet swijgen wat hij ded', en lijdē datmen 't segg',
 All droegh'er oock de Nijd 'tbenijdelixt aff wegh.
 375 T'huijs in de Winter-rust is't verre van sijn derven
 Te blasen, daer, en daer, en daer genaect' ick 'tsterven,
 Ick voren uijt, ick hier, ick ginder, allom ick;
 Om Jofferen te slaen met wonderen van schrick:
 Dat malscher Menschen deel, die minnelicke Dieven
 380 Van Mannen dieren tijd, verstaet hij te believeen
 Met soeter onderhoud dan redenen van stael,
 En kluchten die het Haer doen steigh'ren in 'tverhael;
 Geraect hij in die schaer, (hij wilder somtijds raken,
 En allen ernst somtijds verdrinken in vermaken)
 385 Hij schuddt'er soo den Mann, den Krijghsman emmers, uijt,
 Als waer' een Trommel-tonn verschapen in een Luijt.
 Spel iss'er meest sijn Witt, sijn' meeste Wijsheit, jocken;
 Maer lijdlick gejock ter oor' van alle Rocken;
 Ten Oorboor menighmael; want datmen oock de Deughd
 390 En bitt're leeringen vergulden kan met vreughd
 Besluijt hij uijt den Lent' van 'sWerelds Grieksche jaren,
 Doe d'eerste Wijsheit sprack door 'tstreelen van de Snaren,
 En Menschen hard als klipp vermorwden door 'tgeluijd
 Dat Menschen-tuchteren bedreven op haer' Luijt:
 395 Geluckt hem 'tgoet doen niet (soo valt het beste Koren¹⁸
 Off vruchtigh in de kleij, off in de keij verloren)
 Quaet mijden is de trapp die naest ten Hemel leijsdt;
 Dat doet hij met sijn' Tong, die noijt van tand en scheidt
 Om 't Goddeloos misbruijck van Goddelicke saken

¹⁸ Math. 13.

400 Het noodeloose slot van Ja en Neen te maken;¹⁹
 (Lands Heeren acht't ghij oock op sulck' een Dienaers Eed
 Die't derde woord bevloeckt en selver niet en weet?)
 Noijt willens-onverhoeds na woorden die de teenen
 Van Maegden sterven doen om 'taensicht bloed te leenen
 405 Sijn adem stincken doet, en lichten 'teerste Wijff,
 En lichten d'eerste Mann het Vijgenblad van 'tlijff.
 Hij wordt'er noijt beticht van stameren, van lippen,
 Van sijn' berisperen ten loone te °berispen
 Toppswaer van Druijven-damp; al waer de misdaet min,
 410 De beestlickheit van 'tquaet vervreemdt het van sijn' sinn.
 Hij wordt'er noijt beklapt van langhe winter-nachten
 Te hebben schrapp gestaen, daer hem de Kans hiel wachten,
 En mogelick nu mild, en mogelick dan scherp
 Sijn' Hemel en sijn' God verlooch'nen om een' werp.
 415 Hij wordt'er soo gesien, hij komt, hij blijft, hij gaet'er,
 Hij doet, hij zeijt'er soo, dat menigh ijdel prater
 Moet lijden dat sijn' winst van taeije Joffer-gonst
 Een ander mede vall' die soo veel nà begonst.
 Noch vindt de Wangunst self in sijn geregelt Laten,
 420 In sijn besneden Doen niet waerdigh om te haten,
 Dan dat sij 'r niet en vindt: Dat Laten en dat Doen
 Schijnt met hem opgegroeijt sint 's Moeders eersten soen:
 Hij doet niet dat hij doet off 'tpast hem als sijn eten,
 Hij laat niet wat hij laet off schijnt niet bet te weten:
 425 In wat hij niet en laet, in wat hij niet en doet
 Verneemtmen 't eighen E'el van welgeboren bloed.
 Berekent hij dat Bloed van heden op de jaren
 Doe d'eerste van sijn' Stam het sterven most ontvaren,²⁰
 Het hoogste welgevall dat hijd'er in geniet,
 430 Is dat hem niemand scheel voor Bastaerd aen en siet.²¹
 Bereijckt sijn' Rekening den tweeden, derden mann niet,
 Ja is hij self de mann die d'eerste na sijn Van hiet,
 De Peter van 'tgeslacht die 't *Velsens* E'el begonnt²²

°irructare

¹⁹ Math. 5. 37.

²⁰ Noë

²¹ Quod si rem potiùs spectes quam vocis sonum, Legitimus est frugi omnis, et nequam nothus. Stob. ex Menandr.

²² Malo pater tibi sit Thersites etc. Iuven.

Was thien mael *Gerrit* waerd die't smoorden in sijn' Tonn:
 435 En sullens' Edel zijn die uijt hem sullen teelen
 Hoe lichtt sijn' kaers min licht dan dien sij 't Licht sal deelen?
 Off Princen zijn misdeelt in Edelheit van Stamm,
 Off Edel was het hoofd daers' all en eerst uijt quam.
 Gevalt hem dan die gonst van een' der Minder-menschen
 440 Die sijne gonst gevall', en dunckts' hem waerd om wenschen,
 (Dat toetst hij aen de Ziel, en minstendeel aen 'tlijff;²³
 Het velle-schoon en maect niet half het schoone wijff;
 Maer geeft een schoone ziel in tamelicke leden,
 Sij sall haer heiligh schoon doen glimmen door de zeden,
 445 En stellen haer Lantaern soo doorschijn voor 't gesicht
 Dat oock de dicker Hoorn sall monsteren voor licht.)
 Hij neemt haer' gonst te baet, en derfts' haer selven vergen,
 En segt, Mijn hert en is met weigring niet te tergen,
 Noch hoeft het niet te zijn; 'ten waer' ick seggen mocht,
 450 Ghij thoont u half vernoeght, ick mij heel wel bedocht,
 Ick schaemde mij 'tversoeck: maer, op het stomm bekennen
 Van wedersijds gevall, op't vriendelick verwennen
 Van menigh' eerbaer' uer, verstout ick desen mond
 Op't binnenst ondersoeck van uwen herte-grond:
 455 Spreeckt kortte vonnissen; en gunnt ghij mij het hopen,
 Misgunnt mij t'eener tijd het noodeloose loopen;
 Misgunnt ghij mij de hoop van soo gewenschten Ja,
 Vergunt een spoedigh Neen voor spaeder ongena:
 Dan vreest geen' worsteling, all lust u niet te singen
 460 Soo ick te voren fluijt'; de Minn verstaet geen dwingen;
 Dit vrijen stond mij vrij in 't vrijste van 'tgemoeid;
 Doet vrijlick wat u dunckt, segt vrijlick wat ghij doet.
 All hadd hij niet geseght, de kennis van sijn' waerde
 Sprack sterren uijt haer' Lucht en Boomen uijt haer' Aerde;
 465 Sij antwoord stommeling; tot dat sij 'tflauw gerucht
 Van 't maechdelicke Ja ter diepster long uijt sucht.
 Maer 't Ja wordt soo bedoeckt met weigerlijcke veinsing,
 Met deinsend' stille staen, met stillestaende deinsing,
 Dat wie min Maeghden hadd behandelt en betreen

²³ Si benè animata est perplacet. Sin, quo mihi Formosa vultum, pectore intestabili?
 Stob. ex Eurip. Spectanda mens est. nil decus formæ juvat. Si pulcher absit animus
 et recta indoles. Id. ex eod.

470 Nam 't voor een Neenigh Ja, of voor een Jaïgh Neen.
 Het stoff daer uijt gesift, de wimpeling ontbonden,
 Hij wordt 'er met te vreen den Oud'ren toegesonden;
 Die garen aen de spruijt van haer vergaerde stroncken
 Een Int verhechten sien die Inten kan verproncken,
 475 En seght hun vruchten toe daer haer' verstorven kracht
 Weer vrucht, weer ander' Vreuchd verlangende van wacht.
 Die vreuchd, die ander vrucht beërven sij bij tijden,
 Soo 's Hemels suer verdriet de booser eew will lijden
 Haer stadige misvall, en bastard wangebroot
 480 Te sien vertemperen door soo veel tegen-goed.
 Sijn groeiend' vaderschapp verheft sijn danckbaer Heere,
 Die sijne Jeughd genoôt, met trapp op trapp van eere,
 Met Stedelick gebied, met Statelick bewint,
 Met all wat spreken kan hoe verr' hij hem besint.
 485 Sijn kind'ren, d'ernstigste van sijn' bedaerder sorghen,
 Verrijckt hij meestendeel met wat sij konnen borghen
 Daer 'tbrooser goed verbrandt, en't voosere versinckt;
 Gevalt hun ijte te deel dat door de Borse klinckt,
 Hij laet en leert het hun soo achteloos genieten²⁴
 490 Als hij 't versamelt heeft; noijt walgelick vergieten;
 All staet het ijeder een van allom toe te vlo'en,
 Die 't eewigh soecken will, en schoeijen op sijn' schoen.²⁵
 Soo door het rouwst geraes van 's Werelts booste baren
 Meest sonder stuijt gerollt, en sonder stoot gevaren,
 495 Tot daer 'tgesoncken Lood den Haven-dorpel raeck',
 Tot daer het Ancker segg', Te Lande, Mann, ick haeck,
 Verlaet hij 'tlecke schipp daer't stranden moet en splint'ren,
 Om eewigh op het hoogh van Zion te verwint'ren,
 De Hooge-Bootsmans rust; van daer hij desen Ball
 500 Leer' keuren voor een blaes, een punt, een Niemendall.
 O Edel stamm-gesinn van sijn's gelijcke Erven,
 Stelt vrijelick op't scheel van sijn' verrotte scherven
 Dit weinigh en dit veel: *Hier light voor Mier en Maeij,*
Die geen gelijck en hadd, 'ten waer' een' witte Kraeij.

²⁴ Math. 6. 31.

²⁵ Ib. 33.

[113] Aen J. van Brosterhuijsen

Is mijn Liedjen uijtgesongen,
Off den singheren ontsprongen
Door te veel onsinglickheids;
Dese regeltjens bescheids,
5 Voor de moeijt van langer Brieven,
Bidden uw beleefd believen
Dat het mij gewerden magh
Desen of den naesten dagh,
Die het gaerne wilde dwingen
10 Over 't Noorder natt te springen:
Heeft het sprongen in sijn' staert,
Daer is elck een daelder waerd.

Constanter.
Ludibundus. Hag.
26^a. *Novembris* 24.

[114] Aen Joff^w. Isab. Doublet, met een
gedraeijd doosken.

Oude vriendin, schoon, idoon, ende klaer,
Waerdighe kroost van je Moer en je Vaer,
Seghje men gifjen en is niet eenpaer
Offet van goud of van parele waer?
5 Sluijt me die roodere lippe te gaer,
Houd me die mongd toe, men nobele kaer,
Eer je de songde je sieltje beswaer,
Eerme men hand of men backes ontvaer,
Raeckt' ick en reijs oppet gramme gebaer
10 'Ksou je doen lieghen in 't soet nieuwe jaer:
Een doos en een decksel is emmers een paer.

1625.

[115] Aen J. vander Burch,
doemaels te Leiden.

	Vrind		Darmen,
	In't		Nieren
	Pest-	40	Pieren.
	nest,		Leert
5	Daer de		Eer't
	Waerde		Spae
	Naer de		Gae,
	Aerde	45	Straten
	Heen		Laten,
10	Tre'en,		Lijcken
	Met		Wijcken.
	Het		'Tis
	Slechte,	50	Wis,
	Wech te		Wie
15	Voeren		Die
	Boeren		Plagen
	Bloet;		Jagen
	Spoedt	55	Vinden
	Doch		Winden
20	Noch		Daer
	Buijten		'tHaer
	Uijtten		Van
	Vuijlen	60	Kan
	Kuijlen,		Komen;
25	En		Tschroomen
	Den		Vatse
	Grond,		Datse
	Rond	65	Daer
	Van den		Naer
30	Handen,		Eer
	Beenen		Neer
	Teenen,		Raken,
	Leer,	70	Braken,
	Smeer,		Naken
35	Speck,		'tLaken;
	Dreck,		Om,
	Armen,		Stom

75	Doodt, Noot Vrinden Inden Hage,	100	Van Lange, Banghe, Sware, Naere
80	Na ge- meen Re'ên, Te Be-	105	Lucht, Vlucht Drà Na 'Toude,
85	soecken, Boeck, en Luijt, en Fluijt, en Ball	110	Koude, Vrije, Blije Sand; Want
90	All- Tijd Quijt, Inde Blinde	115	Heel Veel Menschen Wenschen Naer den
95	Mollen Hollen. O Soo Dan,	120	Waerden Vrind In't Pest- Nest.

MDCXXV

[115a]

Sijne Antwoord.

Onverwenschelijcke Vrint
Schrickt doch niet voor desen int,
Al de smettelijcke pest
Treet vast nae sijn droeve nest.
5 'T schijnt dat sich het vuur bedaerde,
En den hemel ons bewaerde
Sint dat hem ons bidden naa'rde
Die't hier alles stiert op aerde,
Al het treuren is meest heen.
10 T'is hier nu weer vejlich tre'en.
Oh was maer de sonde met
Die dit spel gerockent het!
Yder moet sijn hoomoet slechte
Sal den Hemel voor u vechte.
15 Bet'ren kan de straf ontvoeren.
Arme, rijcke, borgers, boeren,
Edel en onedel bloet
Betert u begeerje spoet.
Weerelt haet de weerelt doch;
20 Die zij liefst heeft haetse noch.
Doch wie kan dit niet van buiten;
En al kost ick 't beter uijtten,
Praet en hout niets uijt het vuijlen,
Sonde maect te diepe kuijlen:
25 Maer wat schaet 't erinnerde?
'Tbaeten meer dan't hinderde,
Soomen dick den drouven grondt,
Die van lijcken staet zoo rondt,
Ging met sijn gedachten vanden,
30 Daermen voeten, daermen handen,
Daermen borsten, daermen beenen,
Daermen vingers, daermen teenen,
Daermen lever, long en leer,
Daermen't diere mensche-smeer,
35 En het opgeleijde speck
Siet veranderen in dreck,
Daermen schouders, daermen armen,
Daermen pensen, daermen darmen,

332

[115a] SIJNE ANTWOORD

Daermen spieren, daermen nieren
 40 Siet vernielen vande pieren.
 Daer wert ieder afgeleert
 Wat de mensch hier t' onrecht eert,
 Hoe dat alles door de spae
 Tot der wormen voetsel gae,
 45 Hoe die ginder langs de straeten
 In ons oog de kloeckste laeten,
 Morgen zijn vergeten lijcken
 Die een ieder soect te wijcken,
 Dat hier niets verseeckert is
 50 Of sijn wisheijt is onwis,
 Dat de doot niet aensiet wie
 Maer zoo wel roept dees als die.
 Lof zij u bescheijde plaegen
 Die het groot als 't kleijn gaet jaegen,
 55 En een prins zoo wel comt vinden
 Als die haer niets onderwinden.
 Gaetmen hier, of gaetmen daer,
 Noch vat een de doot bij 't haer.
 Vluchten houd ick weijnich van,
 60 Wijl' ick neergens lopen kan
 Daer de pest niet mee kan komen,
 En onveijlich is het schromen.
 Die haer 't meeste vliet die vatse
 Op haer onvoorsienste, datse
 65 Nimmer raecken weer vandaer
 Daer't eerst scheen niet half zoo naer.
 Oock zoo sietmen dat veel eer
 Haere hoofden leggen neer,
 Die verscheijden luchten raecken,
 70 Die haer doen haer zieltjen braecken,
 En haer leste uurtjen naecken
 Datse raecken in het laecken.
 Dan zijn alle vreuchden om,
 Ende sangerichste stom.
 75 Doch al vrees ick voor geen doot
 Noch voor smettelijcke noot:
 'Tlanger derven vande vrinden
 Die ick korts weer hoop te vinden,

80 (Daer ick sint ick lest den Haege
 Liet, gedurichlijck om knage,)

 Valt mij swaerder als ick meen

 Dat ick uijttē zou met reē.

 En te raecken weer uijt ste

 Is mijn aldergrootste be.

 85 Als ick denck om u besoecken,

 Om u kout en om u boecken,

 Om u sang en om u luijten,

 Om al 't snaerenspel en fluijten

 Om het kloppen op den bal,

 90 En het swaerste wel van al,

 Om de snelheijt vanden tijt

 Die ick zonder nut raeck quijt,

 Dunct mij dat ick mij al vinde

 Niet veel beter als bij blinde,

 95 Als bij wormen als bij mollen

 Inde onderaertsche hollen.

 En gelooft vrij dat ick noo

 Noch gedect was met een zoo,

 Lichter zulje loven dan

 100 Dat ick licht hier scheidje van,

 Dat ick nae den Haeg verlange,

 En het afzijn mij valt bange.

 Niet dat mij de siect beswaere,

 Of de sterfte valt te naere:

 105 Maer dat ick de Leijdsche lucht

 Slechs om u geselschap vlucht;

 Hierom hoop ick dat ick drae

 Zal dees rijmpjes volgen nae,

 Hierom wil ick weer nae 't oude,

 110 Naer het versche, naer het koude

 Naer het open, naer het vrije

 Naer het vrolijck, naer het blije,

 Naer't genuchelijcke sant,

 Daermen sorg uijt weelde want,

 115 Daer de vreugt is altijd heel

 En de lusten even veel,

 Daer ick't puickjen vande menschen

 Daer ick nu zoo vaak om wensche'

120

En zoo dick 't geselschap nae'rden
Daer het singen is in waerden.
Daer ick u, medoogendt vrint,
Nu alleen besoeck met int,
Uijt een plaetsjen daer de pest
Nooijt en maeckten eenich nest.

JVBurgh
Leijd. 24^a Jan.
MDCXXV

[116a] Wijckt kindsche godheijt, wijckt en wet uw al te teere krachten
Op murruyer gedachten;
Ick draecher een in mijn gemoet
Daer ghij met al u poppegoet
5 Sijt geensints bij te achten.

Wel eer genoot ghij van mijn rijm en cierelijcke woorden,
Die steenen bet bekoorden,
Als 't onbeweechelijcke hert,
Dat, hoe het meer gebeden werd',
10 Hoe dat het minder hoorden.

Maer nu verander ick van toon, en gae mijn luyt versnaeren
En laet dat mallen vaeren.
Ick wil het e'elst van sijn geluyt,
Dat nu alleen op Huigens sluyt,
15 Voortaen voor hem bewaeren.

Of schoon sijn lof wel hooger stijcht als't mijn gesang kan haelen
Soo wil ick liever daelen
En buigen onder sulcke deucht,
Als onder 't jock daer ghij mijn vreucht
20 Te nau me gaet bepaelen.

Want, Huigens, of ick schoon den drang van uwe fraijcheden
Mijn rijm te hooch zie treden;
Ten minsten 't hoochst van mijn gedicht
Geeft mij een swenckje van't gesicht
25 Van uw verheven zeden.

Dan tijdt mijn ziel strax op ter loop en worstelt hier uijt Leijen
En luystert naer geen vleijen.
Ick ben gestaedich inden Haech,
Al schijn ick u noch eens soo graech
30 Om langer hier te beijen.

Hoe dickmael zeg ick op een dach', Vaert wel bedroeft Athenen
Vaert wel, daer tij ick heenen.
Ick zie een open voor mijn vreucht,
Ick kies 't vermaeck voor ongeneucht,
35 En 't singen voor uw steenen.

En ofje schoon 't getal van uw' geleerde gaet verhaelen,
En schat van vreemde taelen;
Haer luijster is zoo wonder niet,
Of als je maer op Huigens ziet,
40 Hij machter wel bij haelen.

Vaert wel mijn soete Rosemondt, indienje mij mooght lijen
Soo laet mij heenen tijen.
Het best van uw bevallickheen
Dat is mij nu een stuursche Neen
45 En tegenspoet int vrijen.

Mijn Brosterhuijsen daer ick oijt zoo noo ben afgescheijen,
Kom gaet mij doch geleijen.
Eij voerman maectt de waegen klaer.
Laet ons dien braeven Haegenae
50 Zien in sijn rijm gaen weijen.

Eens mijmer ick den heelen tijt, om dat ick zoo veel weecken
Moet van u sijn versteecken:
Doch hoe veel zoeter sal't weer sijn,
Wanneer ick weer met Constantijn
55 Sal dickmael moghen spreecken?

Beleefde ziel, dit wensch ick mij. En u, dat aen uw wenssen
Noijt tegenspoet mach grenssen,
En dat 't geluck u sett' zoo hooch,
Als oijt u geest te boven vlooch
60 Gemeene slach van menschen.

J V Burgh Lugd. Batt. 7. Mart. MDCXXV.

[116] Aen J. vander Burch.
Antwoord.

OLLA PODRIDA.

	<i>Je n'ayme pas</i>		Van 't knechjes hart
	Het lang relaes		Nous accompagne?
	<i>De vostre escrit:</i>		Waerom en spann je
	'Ken kenn mij niet		<i>Pas si long temps</i>
5	<i>Digne du los</i>	40	Aen andre mans?
	Die u soo los		<i>Anzi, gentile,</i>
	<i>Part de la main:</i>		Losst hem sijn' hiele',
	'Tis all fenijn		<i>Mandalo quà,</i>
	<i>A la Jeunesse,</i>		Die nu of nà
10	Soo soeten flesse	45	<i>Lasciarti deve,</i>
	<i>Luy faire boire,</i>		En met ons leve,
	In plaets van hoore'		<i>Non sij à noi</i>
	<i>Que luy messied,</i>		Soo wreed als moij;
	Dat niemand weet,		<i>Basta per lui</i>
15	<i>S'il ne l'apprend</i>	50	Soo fellen roeij;
	Van vrienden hand.		<i>Sentala pure,</i>
	<i>Changeons langage;</i>		Sij magh hem roere',
	Verburgh, wat raesje		<i>E far pensar</i>
	<i>De nous venir</i>		Om eens van daer
20	Besoecken hier?	55	<i>Voler partire:</i>
	<i>N'estoit la belle</i>		Laet hem dan tiere'
	Die u moet quelle'		<i>E lamentar</i>
	<i>Je vous croirois</i>		Het halve Jaer;
	Nu als altoos:		<i>L'altra metade</i>
25	<i>Mais la cher' Ame</i>	60	Magh hij sijn' Gade
	En lijf te same,		<i>E rivedere,</i>
	<i>Qui vous detient</i>		En sonder kleere'
	Te lang ontleent,		<i>Far gambettar,</i>
	<i>Ne peut entendre</i>		En werden Va'er.
30	Tot uw verandre'	65	<i>Pues que se buelva,</i>
	<i>De là icy,</i>		Eer 't hem soo wel ga;
	Na dat ick sie.		<i>Yo promettre</i>
	Mauvaise Fille,		Dat hij weer ree
	om en will je		<i>A tu llamalle</i>
35	<i>Que peu ni part</i>	70	Voor uwe traelje.

	<i>Parecerà,</i>	110	Sal sachter zijn,
	En noijt daer na		<i>If that her eyes</i>
	<i>Querrà dexarte,</i>		Somtijds een' reis
	Maer all' uw' smarte		<i>From farther of,</i>
75	<i>De coraçon,</i>		Door mist en stoff,
	Gelijck de Sonn	115	<i>Upon you looke,</i>
	<i>Timieblas hiere</i>		Daer u een boeck,
	Sal doen verteere',		<i>A ball, a string,</i>
	<i>Y, puede ser,</i>		En ons gesing
80	Sijn eigen zeer.		Shall make forgett
	<i>Sed loquor ventis,</i>	120	Wat dat u lett;
	Daer sij gewent is		<i>Till both at Leiden,</i>
	<i>Te possidere,</i>		Om noijt te scheiden,
	En noijt t'ontbeere',		<i>One day shall meet,</i>
85	<i>Nec ipse tu,</i>		En uw verdriet,
	Al wouw sij nu,	125	<i>Your sighs, your teares,</i>
	<i>Redire velis.</i>		Voll vreugd, voll eers,
	Doch soo 't te veel is		<i>Kissing requite</i>
	<i>Geminâ peste</i>		Veel' jaren tijd.
90	Noch eens op 't leste		<i>Où phainæ gàr</i>
	<i>Correptum esse,</i>	130	Zoo grauwwan haer,
	Aenvaerdt mijn Lesse,		<i>hóoste se deïn</i>
	<i>Et serva te</i>		Zoo haestigh zijn
	Van een' van twee.		<i>Pròs tò gameïn</i>
95	<i>Es sein kein sachen</i>		Die lange pijn.
	Om met te lacchen;	135	<i>Vien donc, vien,</i>
	<i>Wer weist was nach</i>		Of alleen,
	Gebeuren magh?		<i>O con ella</i>
	<i>Das leib verlieren</i>		Dien zoo wel, na
100	Voor Vrouwe-Dieren		<i>El dezir</i>
	<i>Ist schandt und schad',</i>	140	'Svolx alhier,
	En weeldrigh quaed,		<i>Scis placere,</i>
	<i>Obn lohn und ebren,</i>		Dat sij geere
	Die'r vele geeren		<i>Werd verstebn</i>
105	<i>Durch g'winnen sollen.</i>		Om eens een
	Scheidt dan van 'thollen	145	<i>To make with her</i>
	<i>Und wend euch herr,</i>		Haren Bidder
	En vrijdt van verr.		<i>Errooso;</i>
	<i>Your loving pine</i>		'Kwensch u zoo.

MDCXXV

[117] Aen J. van Brosterhuijsen,
op sijn verlang naer't uijtkomen
mijner Dichten.

Waerom gaept ghij, Brosterhuijsen,
Als de Waterlandsche Sluijsen,
Naer een' vingerhoed voll natts,
Offer vrij een' Zee voll schatts
5 Uijt mijn' dorre penn sou storten?
Tis de drinckens vreugd verkorten
Die soo wijd sijn' wangen reckt
Dat hij noijt verlång en leckt,
Maer de gall slijckt sonder raken,
10 En den Honigh sonder smaken,
Even als een' Steuren-fuijck
'T Grondeling in heuren buijck.

Wacht mij wat met engher lippen
Daer ick tuschen in mogh' glippen,
15 Als een paling door een' kloof
Daer sijn jong door henen schoof,
En mijn' anders doove netlen
Zullen uwe nauwte ketlen,
En mijn anders domm geluijt
20 D'oore die ten naesten sluijtt.
'Ksall mijn' Zetter onder wijlen
Met sijn' Letter wonder ijlen,
Ksall mijn' Drucker slaven doen,
En van stappen draven doen,
25 Ksall se beide met haer sweeten
'Twater warmen sparen heeten,
Ksall den Binder voor een blad
Rijgen heeten wat hij vatt,
'Ksall den Wagenaer na Leijen
30 Dobble sweepen heeten breijen,
En doen rennen met de Meer
Als waer' Phaethon op't veer.
Ksall het pack met Citos decken,
En den Brieven-drager rekenen,
35 En doen rucken aen uw' bell
Dat de Meid sall roepen, wel,

Wel wat gaet den Bengel over?
Daer op sal hij soo wat grover,
Soo wat holler uijt die stroot,
40 Die bebierde Mengel-goot,
Ripsen, voor de reedste antwoord,
Hier ijou varcke, reick je hand voort,
'Khebb eloope met dit pack
Teugens stoep en luijf en dack
45 Offer heel Breda na vaste,
Helpme vanden brass ontlaste,
Haelme geld, stapp hene, dra,
Brosterhuijsen wachter na.
 Zoo ghij dan het Zegel-pluijsen,
50 En de vellen door te luijsen,
Niet zoo haest en hebt begost
Off ghij klaeght, Wat laffer kost!
Foeij, de Bergen zijn verlost
Van belacchelicke Muijsen;
55 Khael mijn wenschen door den hals,
All mijn' gissingen zijn vals:
 Ksall niet wederspreken, als
 Waerom gaept ghij, Brosterhuijsen?

1625.

[117a] Wijder gaept nu Brosterhuisen,
 Nu'er hoop is dat u sluisen
 Sullen braecken soo veel nats,
 Soo veel fraeijheids en schats
 5 Als de Heijnste-bron oijt storten.
 Woudt ghij mijn verlangen korten
 Eed'le dichter daer ghij't rekt
 Mits het maer bij drupp'len leckt
 'T lieve nat daer't bij kan raecken;
 10 (Even als't de visjes smaecken
 Soo't door d'horden van de fuijck
 Reepelt in haer banghe buijck!)
 Dan souw door mijn graeghe lippen
 U ghedicht vol op in glippen,
 15 Niet becrompen door een cloof
 Daer't wel eer lancks heenen schoof,
 Dan souw d'anghel van u net'len
 Mij en ijeder heijlsaem ket'len
 Op de maet van't soet gheluijdt
 20 Dat een doofmans oor ontsluijt.
 Laet meer setters onderwijlen
 Met haer letters wonder ijlen;
 'Tsal u drucker slaeven doen
 En te radder draeven doen,
 25 Laetse door het natte sweeten
 Haer verkleemde leeden beeten;
 Dat u binder menich bladt
 Voor mij in te rijghen vatt'.
 Laet de voerman dan van Ley'en
 30 Vrij sij[n] swiepje scherper breij'en,
 Om te rennen met de meer
 Of hij voer op't Sonne-veer,
 Wilt hem met een pack bedecken
 Dat een draegher souw verrecken;
 35 Als hij soo ruckt aen de bel,
 'K wedd' de meijdt die seijdt, 't is wel:
 Koom ick dan mischien daer oover
 Dat hij staet en bruldt wat groover;
 'K sal hem stracks die stiere-stroot
 40 Stoppen met een biere-goot,

En voor d'alderquaetste antwoordt
Segghen, maet, com steeckje handt voort,
Daer's je gheldt voor't waerde pack
Dat je hier brengt onder't dack.
45 En nae't breecken van mijn vasten
Sal ick hem weer gaen belasten,
Dat hij u gehandicht dra,
Dit, of dierghelijck bijna.
'K heb gheweest aen't reeghel-pluijsen
50 En (soo ghij segt) aen't door-luijsen
Van de vellen; soo'ck begost
Dacht ick stracks, wat vaster kost!
Jovis doch[t]ers sijn verlost
Van drie drijemael jonghe MUSEN:
55 Khael mjn wensch niet door den hals,
Want mijn ghissen is niet vals
Meer sal ick niet segghen, als
Wijder gaept nu Brosterhuijsen.

[118]

Aen
MIJNE VRINDEN
in
ZEELAND

NACHTEGALEN, helle kelen,
Stercke Luijten, snelle velen,
Die de mijn' van schimmel-klamm,
Van verwesen tot de vlam,
5 Van versleten in de motten,
Van vergeten in 't verrotten
Hebt verheven en verstelt,
Dats'er noch af wordt gemeldt
(Al mis-staet mij 't eighen stuijten)
10 Onder middelbare Luijten,
Luijten die men gaeren terght
En het nieuwe Liedgien vergt.
Vrinden die mij t'uwen luijster
Uijt het onbenijdde duijster
15 Hebt getogen daer ick sta,
T'aller tongen ongena;
Daer ick, verre buijten 'tgrijpen
Van 'tmoedwillige begrijpen,
Van mijns meerders quaps verwijt,
20 Van mijns minders quellick spijt,
Beide 't Kostelicke mallen,
En 'tVoorhoutsche wandel-kallen,
Met de waerheid die ick daer
Hebb geslingert bij den haer,
25 Binnens lipps kon overmommlen,
Sonder mij te laten trommlen
Bijder straet, aen Kerck en Poort,
Als een' nieuwe wan-geboort.
Vrinden, evenwel noch Vrinden,
30 Die mij maer te wel besinden
Doe het smooren van mijn' geest
Vrinden gonste waer' geweest,
Noch aenvaerd ick 'twel-genegen
Overvrindelick bewegen
35 Van 'trecht ronde Zeewsch gemoed;

344

[118] AEN MIJNE VRINDEN IN ZEELAND

Bij de meening acht ick 't goed,
 En de gunst-gemeende schade
 Voor genadigh' ongenade,
 En de weldaed sonder daed
 40 Om 'twel-willen nemmer quaed.
 Voor die daed en beter willen,
 Daer ghij mijn' misvallen grillen
 Med' gevroevrouwt, med' geluert
 Door de Wereld hebt gestuert,
 45 Kenn ick schuld van lange Jaren,
 Zedert ick de Noorder baren
 Uijt den Westen oversagh,
 En verbonden balling lagh
 Daer mij verr verscheiden kommer
 50 Van der Musen louwe lommer
 Hadd vermoddert in den poel
 Van 'tbesmoddert Hoofs gewoel.
 Voor die schuld, soo heet om koelen
 Dat mijn hert sengt aen 'tgevoelen,
 55 Vind ick na den langen dagh
 Van uw minnelick verdragh
 Onder mijn' verdufte schatten
 Geen' betaling, of de Ratten
 Klagen voor haer' jongeren
 60 Over nood van hongeren,
 En vervolgen mij voor dief
 Van haer eigen tand-gerief.
 'Kgae se niettemin ontrieven,
 En haer avond-mael ontbrieven
 65 En ont-Inten haer' onbijt:
 Siet de brocken gaen sij quijt
 Die ick uwe gunst moet vergen
 In de schaduwen te bergen
 Daer de rest van eener leest
 70 Zoo ter schaduw heeft geweest.
 Vindt ghij dan de regel-tippen
 Hier uw' ademen t'ontslippen,
 Daer te stuijten eer ghij docht
 Dat de voet-maet waer' vollbrocht,
 75 Vindt ghij onderbleven Rijmen

Diermen sess aen seven lijmen
En voor een doen gellen souw
Die ten nauwsten tellen wouw,
Vrijdt mijn' Penne van 'tverwijten,
80 En verhaelt het op het bijten
Van mijn' gasten die voortaen
Na den vasten-avond gaen.
Maer sal oock mijn spa betalen
Sijn' vergeving bij u halen?
85 Ja het, mijn vertrouwen leit
Op de Zeewsche soeticheid.
Schoon men wille mij verraden
En met woecker-loon beladen,
'Kstae den vrecksten maner schoon,
90 'Ksegg hem, Hier is woecker-loon;
Emmers, Vrinden, all' de duijten
Die mijn' rekening hier sluijten
Zijn all' Duijten uijt de Munt
Die ghij 'tgelden hebt gegunt,
95 Maer die eerste stempels dragen
Meest maer tweederhande slagen
Zoo wat Vroeds, en zoo wat Mals,
Hier is beid, en noch VAN ALS.

Constanter.
Hag. 26^a. Mart.
1625.

[119]

SNICKEN

De malis minimum.

	Siet	20	Ander'
	Niet		Een
	Na den		'Tbeen
	Quaden		Souwen
5	Sang-		Vouwen.
	Gang,	25	'Tzijn
	Leser		Mijn'
	Deser		SNICKEN:
	Sucht-		Ick en
10	Klucht.		Kan
	'Kvrouwse,	30	Van
	'Khouwse		'Tquade,
	Kort,		Na de
	'Kschort		Re'en,
15	Zeven		Geen
	Teven,	35	Minder
	Daer		Hinder
	Maer		Aen
	Van der		Slaen.

MDCXXXV

Appendix

- 1 Lofdichten op 't *Costelick Mall* en *Batava Tempe*
(Middelburg 1622)

[I] AEN DEN LESER,
Soo op het
COSTELICK MAL,
Als op het
VOOR-HOUT
VAN
'SGRAVEN-HAGHE,
VAN D'HEERE
Constantin Huygens.

Hier coomt een nieuwe Swaen met onghemeene pennen,
Hier coomt een hoogher gheest door onse landen rennen;
Hier spreeckt men hoofs en Haeghs: Gae by, ô domme jeucht,
Gae by, die kunste mint, hier is gheleerde vreucht.
5 'tZy dat ghy wenscht te sien de wijt-beroemde Linden,
En poocht, oock in het hoff, een ander hoff te vinden,
'tZy datje kennen wilt het zeer van onse tijt,
En watter dient ghedaen, en watter dient ghemijt:
Off dat misschien de gheest u vordert aen te schouwen
10 De dracht van nieuwe mans, de pracht van jonghe vrouwen,
Dat wonderlicke craem, dat seldsaem poppe-goet,
Dat *Costelicke mall*, dat hinderlicke soet,
De randen om den arm, de banden om de leden,
De koorden sonder aert, de boorden teghen reden,
15 De vouwen in den rock, de fronsen in den brouck,
De rimpels in de kraech, de ployen in den douck;
Wie kentet altemael? veel ongehoorde dinghen,
Die uyt het dertel hoff in alle steden dringhen;
Coomt leest dit nieuw ghedicht; doch met een rijpe sin,
20 Want (vrienden letter op) hier steken kruymen in.
Hier is gheen lary-kouck voor sacht-ghewiechde menssen,
Maer mostert opte vis, en peper opte penssen;
Hier is een amper-vocht, dat in de roove snijt,
Hier is een manne-wijn, die opte tonghe bijt.
25 Hier moet de Leser doen, gelijk de kieckens drincken,
Dat is, op yder woort een ruyme wijle dincken;
Hier moet de Leser doen, ghelijck het schaepjen eet,
Dat nimmermeer en swelcht, als nae den derden beet.
Roupt yemant onder dies; Het schrift is al te duyster.
30 Ick roupe wederom; Het is sijn rechte luyster.

Denckt dat het beste graen leyt midden in de schoof;
En dat de rijpste druyl schuyt in het dichtste loof;
Denckt dat een wijse pen, tot alle wijse dinghen,
Tot vreemde lymery, moet nieuwe slaghen bringhen;
35 Maer dat noch boven al, soo denckt, ô weerde vrient,
Dat niemant in het hoff met open schotels dient.

F.C.

[2]

AEN DEN
Hoogh-gheleerden Heer
CONSTANTIN HUYGENS,
Op het uyt-gheven
VAN SYN
COSTELICK MAL,
ENDE
HAEGHSCHE VOOR-HOUT.

'tIs pijn en groote moeyt', gheen steeck-dicht nu te schrijven,
Daer alles wert ghesien, dat op, dat neer, te drijven,
Als een schip-breuckich hout; daer niet so seer behaeght,
Als dat gheschonden is, en van sijn eer ont-maeght.
5 Vervloecte Weerlds-zee, vol doodelijke baren,
Dreck-gote van't verderf, 'twelck in all' ander' jaren
Verscheyden was ghedeelt; maer in dit wan-gheslacht,
Als in een vuyl' riool', te samen is ghebracht!
Elck een schijnt af-ghericht, om touw en bot te gheven
10 Aen't schuymich vlees-ghedrijf; elck een die schijnt te leven,
Op dat hy leven sou, vol lusten, sonder meer,
En laten, sonder nijd, den hemel aen de Heer.
De doove volgh-begheert, ghedompelt in de fluymen
Van domme herssens-drop, doet uyt haer setel ruymen
15 Wet, reden, en natuer: Ghewoont' is nu de maet,
Daer op ons leven leeft, en in sijn weerde staet.
'tEn heeft noch neus' noch val, dat niet en is ghebogen
Op dit on-gansch model des vaders van de loghen:
En watter oock op past, al waret noch soo krom,
20 Gheweken uyt sijn loot, 'theeft reden en waerom.
Dit al-bedrijvich spooock, gheklontert van ghebreken,
Van alle ambachtswerck sorghvuldigh opper-deken,
Snijt yeder een sijn stof: en wilt ghy sien een stael,
Wel aen, blijf hier wat stil, in dit kleyn-groot verhael.
25 Hier sal u CONSTANTIN, met wel-gekamde woorden,
Vol sins, vol deftigheyds, die niemant meer en hoorden,
Diep-gheestich wijsen aen, hoe dat wy ongherijmt
In al ons COST'LICK MAL, aen volgh-lust zijn verlijmt.
Hoe dat wy zijn verknecht aen alle nieuwicheden,
30 En trouwen, onghewijt, ons arme-naeckte leden,

355

[2] 'TIS PIJN EN GROOTE MOEYT'

Niet aen een noodich kleed, der sonden mis-gheboort,
 Maer aen een spottigh last, dat ons slechts als vermoort.
 Hoe dat de geyle jeughd sich t'allen tijd vergeten,
 Met die onnuttich zijn, als om het graen te eten,
 35 Des aertrijcx enckel last: diens levens grootste deel
 In toyen wert verquist, jae menich-mael wel heel.
 Hier sult ghy sien verhaelt, en voor u oogh ontbonden
 Dat groote Ioffrouw-kraem, die vremd' en nieuwe vonden,
 Waer door sy spreeckt haer duytsch, al wert sy niet gevraeght,
 40 En wat sy in haer hoof, off in haer boesem draeght.
 Elck een vint hier ijn less': der Iongh-mans dertel lincken,
 Die min op Abr'ams schoot, als op der vrouwen dincken,
 Staen hier oock af-ghemaelt: en met een scherp belagh
 Van een kleyn mond-ghetreck getogen aen den dagh,
 45 Hoe dat dat schoon-soet volck (soo moetens' immers heeten,
 Al warens' oock soo swart als d'Arnemuydsche keeten)
 Wert van ons heden-puyck, als een groot heylichdom,
 Gheafgodt en geviert met Godes eygendom.
 En dat noch somtijds oock een sulcken slach van vrouwen,
 50 Die liever nestels sien in broecken, als een bouwen;
 Die met ontleende moy, met een verkonste huyl,
 Veel liever desen dagh, als morghen zijn de bruyt.
 Maer 'tis ghenoech ghelispt: ick sou te veel vermincken.
 Gaet heen, en laet u oor den gulden oorspronck drincken,
 55 Die Python heeft ghemengt met Hypocratisch nat:
 En segh, begrijpj' het niet, ick ben te nauwen vat.

J. DE BRUNE.

[3] GEDICHT
Op het ghenoeghelicke
HAEGHSCHE VOOR-HOUT,
GHES[C]HREVEN
Door den hoogh-gheleerden Heer
CONSTANTIN HUYGENS.

Die steeds noch rennen heen
Nae Room' off naer Atheen,
Off and're vreemde hoecken,
Om door de soete clanck
5 Van over-waelsche sanck,
Een eeren-croon te soecken,
Mis-bruycken hun verstand,
Nu HUYGENS by der hand
Int *Haeghjen*, onder Linden
10 Voor deure, met ghemack
Int groene Joffrou-rack,
Lauriertjens weet te vinden.

I. Luyt.

[4]

GEDICHT
Op het
HAEGHSCHE VOOR-HOUT,
ENDE
COSTELICK MAL,
VAN D'HEERE
CONSTANTIN HUYGENS.

Hoe gheluckich zijn de Linden
Die so soeten Schrijver vinden,
Om, door soo een hel gheluyt,
Haren loff te roepen uyt!
5 Want als hare dorre tacken
Nae der eerden sullen sacken;
Off dat haer het vinnich stael
Sal vernielen altemael:
Off dat hem een oude grijsen
10 Aen de bladers, aen de rijsen,
In een houckje van de schou
Sal bevrijden van de kou;
Dan sal dit ghedichte leven,
En tot aen den hemel sweven,
15 Tot bericht, en totte vreucht
Van-de-noch-te-comen jeucht.
Dan sal noch een hoofsche vrijster,
Soeter als een soete lijster
Quelen dit *Voor-houtsche liet*
20 Tot een troost in haer verdriet.
Jae sy sal de groene Linden,
Schoon die niet en zijn te vinden,
Schoon die lange zijn vergaen,
Sien in hare sinnen staen:
25 Jae sy sal de soete koutjes,
Liefde-rancken, minne-boutjes,
En wat heden omme gaet,
Dan oock weten op een draet.
Dies so salse dickmael seggen,
30 Waer doch mach de Schrijver leggen
Die dit aerdich Hof-gedicht
Heeft ghegeven aen het licht?

358

[4] HOE GHELUCKICH ZIJN DE LINDEN

Dat toch Myrten en Laurieren
Staech sijn dorre graf vercierē
35 Dat met Roosen zy bedeckt
 Waer hy sijn gebeente streckt.
Boven al soo canse leeren
Al het mis-bruyck van de kleeren,
 Dat in onsen mallen tijt
40 Meest door al de weerelt glijt.
Huygens meester van de zeden,
Tuchter van mis-bruyckte leden,
 Schrijver van het *Diere-mal*,
 Huygens geestich over al;
45 Och! dat uwe manne-woorden
Mochten scheuren alle boorden,
 Mochten breken alle pracht,
 By vrou Nieuw-gier in-gebracht;
Dan soud' ick, en alle menschen
50 Aen u cloucke veersen wenschen
 Nimmer aff te zijn ghekeurt,
 Nimmermeer te zijn ghescheurt
Off om vijgen in te winden,
Off om peper in te binden:
55 Want, dat met vermaken sticht
 Houd' ick voor het beste dicht.

I.A.F.

- 2 Nederlandstalige lofdichten op *Otiorum libri sex*
(Den Haag 1625)

[1] Aen den Heere
CONSTANTIN HUYGENS
Ridder &c.
OP SYNE
Leedighe uren.
SONNET.

Pooght ghy, met vliet van rouw, Gods toornevliet te stoppen,
Voor Koninginnen oor, een perl is elke traen.
Al wat uw zanglust weeft, in't juigen zie ik aen
Voor purper, tot verbandt van Koninklijke koppen.
5 Zoo strooit de droeve dauw bekoorelijke droppen,
En breekt, met sprenklen blank, het bloozen van de blaên,
Als d'ongerepte roos 'tontmommen dar bestaen,
En dat de nuchtre Zon uitkipt de koele knoppen.
Al wat uw' Pen ontmoet, zy zinkt'er grondigh in;
10 Doorwroet de donkre Mij; en spit, met spitsen zin,
Het diepe wonder uut, dat t'schuyl liep in de zaeken,
Dit's meer. Die meenighmael dat wonder wel doorgrondt,
Vindt daer niet wonders in, dan uwe wondre vondt,
Des moet hy van uw' geest der wondren wonder maeken.

P.C. HOOFT.

Oorenstrikken, zieljachts gaeren,
 Hartenetten, zoete snaeren,
 Banden die mijn zinneroer
 Vaster boeyt, dan eenigh snoer
 5 Van bekooringh, de gemoeden
 Die zich voor geen' wellust hoeden;
 Kronkelkoorden rank en sluik,
 Die, van levendigen buik,
 Uw' geslacht en afkomst reket,
 10 Ende maekt den dooden sprekendt;
 Lange lijven wervelvast
 Staend' aen hals en buik gepast,
 Yder nae zijn' eisch gewrongen;
 Tongen, buitenmondsche tongen
 15 Van de gallem-rijke Luit;
 Waeghens die de klanken kruidt
 Van de hongerige keelen,
 En met haer als uw' gespeelen,
 Trouwlijk op en neder gaet,
 20 In een' maetschappij van maet;
 Neuryzieke stemmeslingers;
 Tolken van geleerde vingers;
 Ach wat is 't u wel gelukt
 Dat u Huigens duime drukt!
 25 Hemel-hoogh wel moogt ghy vrylijk
 Stoffen op zoo hoogh een hijlijk
 Als ghy door zijn handt-geprangh,
 Doet aen zijn doorluchten zangh.
 Zangh, die, met haer staetig swieren,
 30 Slaet de maet van gôe manieren;
 Die door wrevel' ooren wringht,
 En met deftigh smeeken dwinght.
 Zangh die met de geur der reden,
 Wufte zinnen kan doorkneeden;
 35 Die de tongh tot lof bereidt
 Nevens 'thart ten Hemel leidt:
 Die met neep van schrander schempen
 Weet de wullepsheit te stempen;

40 Dieze te geneesen weet,
 Met een baetelijke beet.
 Die den wettelijken Hijmen
 Heerlijk maekt met rijpe rijmen;
 Wel ook waerschouwt voor het quaet
 Van den ingetoomden staet:
 45 Die in pracht van mommerijen,
 En de vrolijkheit van't vrijen,
 Aen den dagh brengt geen en vondt
 Als die zoet is en gezondt.
 Zang die met een kluchtigh praeten
 50 Geeft in print verscheide staeten,
 En een' yder weeten laet,
 Wat'er in het zijn, toestaet.
 Zang die de gestemde Steden
 Door de slaverny gestreden
 55 Loffelijken draeven doet,
 Boven Spanjes overmoedt:
 Die de Dorpen van het ouwde
 Rijn en Dellefland, bevrouwde
 Met een' Maeghd, wiens eergeklank
 60 Hen zal hōen voor ondergank,
 En all' eeuwen door doen duiren,
 Beter als de Gōon de muiren
 'tWerrek hunner handen, dēen,
 Ruchtbaer door een licht' Heleen.
 65 d'Ouwde blinde die beschreven
 Troyes doodt heeft tot haer leeven,
 Deed wel zeven Steden t'schrap
 Staen om zijne burgerschap.
 Wat wil ons dan oorloghs naeken?
 70 'kHoor, ick hoor verscheide spraeken
 Heftigh en in arren mōe,
 Roepen, ons hoort Huygens toe.
 Caesar wil zijn Tienders¹ wenden
 Medici² zijn' bruine benden

¹ Decuman.

² Giovanni de Medici colle bande nere.

75 Veld in; en hem daer door 't slaen,
Roomer heeten of Toscaen.
Maer der vranken glans de Groote
Met zijn' draeken³ aen komt stoote'
Die van verre schreeuwen hard,
80 Ist Bartas niet, 'tis Ronsard.
Doch my dunkt hy niet onstelt, zeer
Zeit, als oft hy op den Veltheer
Zijn' genant van Nassauw wees;
Gunt gh' hem my niet, geeft hen dees'.
85 Dees is ook een van de ranken
Vande braeve stam der Vranken,
Zulx hem meede raekt de roem
Vande goude Lelybloem.
Maer Prins Henrik, om het leeven,
90 Wil niet neemen als gegeven,
'tGeen hem, door geboorte, komt.
Oft zijn tong de zanger kromt
Schoon in drie besondere bochten,
Hy en is ons niet ontvochten,
95 Roept hy, 'kwaaeagh'er aen een slagh,
Zoo goedt recht niet helpen magh.
Wijstmen, waermen onder Waelen,
Ouw'd' oft nieuwe Roomsche taelen,
Emmer mondt van mensche von'
100 Die zoo wel zijn Hollandsch kon?
Dus geraekt Europ' in roeren.
Yder hoopt het uut te voeren.
Maer de bittre Castiljaen
Ziet het met een dwersoogh aen:
105 En, gelijk tot alle tijen,
Vreede valt hem't swaerste strijen.
Maer hier is't hem grooter spijt
Vat te missen aen den strijdt,
Overmits hy niet voor zijnen
110 Landsman Huygens ziet te mijnen,
Die dat holle swetsen straf

³ Les vielx dragons.

115 Leerde wel den blaeskaek af,
Maer de betgesleepe spraeken
Niet en wilde roestigh maeken
Door dat rompeligh gemor:
En haer' gladde keelen, schor.
Maer daer zie ick als Sabijnen
Met het open hayr verschijnen
120 Maeghden die door zang-gevley
Steuren al dat veltgeschrey:
Om te stillen dese buien
Laeten zy zich dit verluien.
Eedle vol' en die vermaert
Zijt voor't puik van 't puik der aerd,
125 d'Eere die u doet krakkeelen
Is wel met gemôe te deelen.
Roomer en Toscaen en Vrank
Moet genoegh zijn dat de klank
Van de Constantijsche nooten
130 Hem te weenigh docht te vlooten,
Zoo zy niet geraekte mêe
In hun' volle taelen t'Zee.
Zijn' geboorte, dat's een ander.
Niemandt als de Nederlander
135 Heeft daer yetwes eigens aen.
Hollandt heeft hem hooren slaen,
Hollandt hooren geven knipjes,
Met de teere vingertipjes,
Op't getakel van de Luyt.
140 Effen was zijn suigen uut.
Hollandt sal u wel verhaelen
Hoe gepaerde Nachtegaelen
Voor een' slaepdrank schonken hem
Haere schelle waeterstem;
145 En, met op en af te vliege,
Deeden hobblen in de wiege
'tKleene wichjen; dat, al eer't
Haere lijmen had geleert,
Scheen, aen zijn gesnikte kreuntjes,
150 Bezigh met gedicht van deuntjes.
Lijdt dan dat daer roem af draegh

Het gewest van 'sGraeven-Haegh.
'kSie dat yder vat de lessen
Van de Rey der zanggodessen
155 En soo ras zy vrêe geboo',
All' de gramschap, van de zoo.
Maer zoo groot een' twist met dichten
d'Oogheloose zanger stichten
In zijn' eeuw kon: en nu wêer
160 Grooter Huygens als Homeer.

P.C. HOOFT.

[3] SONNET
op de
LEDIGHE UYREN
Van de Ed. Here
CONSTANTIN HUYGENS.
Ridder.

Wat Hoff doet sich hier op voll allerleye bloemen
Van serpe jockery, van deftigh' Hemel-praet,
Van heylsaem' bitterheyt, van nutte Zeden-raet,
Van Minnekoosery, het geen wy vrijen noemen.
5 En ginder in de paen staet affgeschildert hoemen
Sich quijten sal nae plicht in opgeleyden staet.
Ghy die uw snoepich oogh' op aerdsche bloemen slaet
Verstondt ghy deess' te recht ghy soutse hooger roemen,
Uw' Tulp die rijst, en swijmt. Uw schoone Violier
10 Narciss' en Hyacinth, en rieckend Eglentier
End' al het aert-tapijt de Winter komt berooven:
Maer dese bloemkens, die haer onverwelcte blaen
In't bloeyenst' van de jeucht soo statich open slaen
Ons in den Somer-tijdt een' Winter-ooft beloven.

LAURENS REAEL.

¹ Dat duyrt langhst. Victurus genium debet habere liber.

[4] Op de
LEDIGE UUREN
van de Heer
Constantin Huygens.

Le'ege luyden die uw jaeren
Meest in ledicheyt verslijt,
Wilt wat van u le'egen tijt
Voor dees' leedicheyt bewaeren,
5 Daer't onledichste gemoet
Sich sou eerder aen vergapen,
Als de leeghste mensch aen't slaepen
Schoon hy droomde noch zoo soet.
Nut van veeler leege daegen
10 Is een sluymerighe geest.
'tNaeste maeghschap van een beest
Is een luye leege-wagen.

Maer dat's Huygens le'ege tijt,
Die de best bestede nachten
15 Van de besichste gedachten
Haere ledicheyt verwijt.

Huygens onbestede uren
Sullen, 'tgeen een ander heyt
Op sijn sweet en arrebeyt,
20 En sijn jaren, wel verduren.
'tLof van't groene Lindehout
Sal noyt grijse tijt verdelgen,
Of de weelderige telgen
Wierden schoon noch eens zoo out.

25 'kSie de alderjonxste jaren
(Daer hy't Kostelijcke Mal
Me' verbeent en dreycht ten val)
Voor wat kostelijckx bewaeren.

Sijn bespraecte Schildery
30 Sietmen meenich mensch in sweeven,
Hoe't behoort, en hoe wy leven.
'tLeven heefter schier niet by.

Staet wat. loopter zoo niet over
Eer u mallicheyt vereeldt,
35 Leer' we van ons eygen beeldt,

370 [4] LE'EGE LUYDEN

Otia

Of 'tmistellen wort noch grover.
Teere hertjes die de Min
Noyt genoeg en hooren prijsen
Moetmen met wat anders spijsen.
40 Hier steekt vry wat soutjes in.
Huygens u vervoerend dichten
Heet een ongemeene kracht,
Die het leest, die leert en lacht.
Wie zou nutter rijmen stichten?
45 Rijmen die een yeder een
Wil, maer niemand kan volloven,
Stijgend' alle nijt te boven,
Dat wel eer onmooglijk scheen.
Orpheus zangerige snaeren
50 Kosten, daer het zoet geluyt
Van sijn smeekelijcke Luyt,
'tGift der slangen uyt doen vaeren.
Huygens 'ksie dat door u rijm
Al het onweer is gaen leggen
55 Van een deel vergiftich seggen,
En de Nijt die leyt in swijm.

I. V. BURCH. I. C.

[5] Op de
LEEDIGE UYREN
van d'Heere
Constantin Huygens
Ridder.

Dat niemand denck voortæn sijn penne te besproeyen
Daermen den Hengsten-bron seyde uyt een steen te vloeyen,
Dat niemand klautre meer daer't opgeboeyde sop
Van het gekloofde Steyl klimt tot de sterren op.
5 'tIs daer een drooge stroom; daer is geen vocht te vinnen,
Daer is geen konstigh nat om meer Lauriers te winnen;
Der negen Sust'ren Rey staet deereelijck en siet
En in haer hemel selfs en is haer hemel niet.
De jonger Huygens Soon, de Vorst van groote geesten,
10 Een hebbelijcker vorm om herssens op te leesten,
Der Dichters schoonste pronck, wiens rijmen niemand smaede,
Als die haer kunst benijdt, of diese niet verstaet,
Die heeft al't hoeven-vocht sijn aederen ontsaogen,
Die swolgh die stroomen in met onversaede toogen,
15 Die nu het geestlijck nat de wereld overgiet
Dat op't papieren veld met volle beecken vliet.
Ick stae verbaest, en swijch; mijn opgetrocken sinnen
Verwerren in de kunst eer ickse kan besinnen;
'tVraegd niemand om een vijl. Leeft. kloecke Huygens, leeft;
20 Ick sie en smaecte een Noot die schelp noch vlies en heeft.

I. WESTERBAEN.

[6] OP DE DICHTEN
van de Heer
CONSTANTIN HUYGENS
Ridder &c.

Gaet nae den Haech mijn rouw gedicht
En siet rontsom nae't eed'le licht
Der jonger Batavieren,
Ghy sult licht sien waer dat het brandt;
5 Want 'tzijn sijn voncken die ons landt
Verlichten en vercierien.
Geleerdtheydt, wijsheydt, konst en aerdt
Sijn daer alleen by een vergaerd;
Waer ghy van deuchdt vindt soo veel tuygens,
10 Gaet daer vry in, dat is tot Huygens.
Gaet seght hem in u beste tael
Dat ick geheel in 't lof verdwael
Van sijn volkomendheden,
En hoe'ck'er meer wil raecken uyt,
15 Hoe mijn verstandt staech corter stuyt
In't spoor van Rijm en reeden.
Voorts, seght den Dichters die in't lof
Van Huygens weyden breet en grof
En meenen vast'lick sy bereycken't,
20 Maets, 'tis de Son met kool geteyckent.

I.BR.

[7] Op de
LEDIGE UREN
van den Geestrijcken Heere
CONSTANTIN HUYGENS.

De groote Constantijn magh brallen op sijn' troonen,
En op't geheylight goud van Oost, en Westerkroonen:
Maer ghy, ô Constantijn! de Phoenix van ons Hof,
En naemt sijn kroonen-goud niet voor uw Lauwer lof.
5 De Keyser bouwde een' stad, om met sijn naem te pralen:
Ghy bouwt Apolloos Kerck in vierderhande talen.
Geen' stad bewaert den naem, sy stort, of sy verbernt:
Maer d'opgehangen Lier in't midden van't ghesternt.

I.V. VONDELEN.

[8] Om't uitkomen der Gedichten
VAN DEN HEERE
Constantin Huygens.

Nieuw, en niet herboore rijmen,
Die de strengste zielen swijmen,
Dobbren, jae verdrenken doet,
In de weeldigh' overvloedt
5 Der geleese lekkernie,
Die die borst der Poësie
Huygens vlieten laet voor zoch,
Komt ghy niet te voorschijn noch?
Poësj, ô, die ten eeten
10 Daeglijx by Iuppijn gezeeten
'tWellekoomste zelschap zijt,
Dat hem maekt zijn hooftsweer quijt;
Die hem best verbint de zeeren,
Door de zorgen van't regeeren,
15 Hem gebeten in zijn geest;
Wen een liedt zijn leedt geneest,
Dat geen Esculaep kon kleinen:
Uut het hemelsch porcelain, en
Ganymeeds cristaelen kelk,
20 Wint ghy, over deese melk.
Taefellestjes¹ van goddinnen,
Die de zaedzaemheit verwinnen,
Achternaertjes², daer haer hart
Mêe verfroït, ter slaepgangh, wart;
25 Nectar noch niet, maer zijn mostje,
Zijn het drankje, zijn het kostje,
Daer het zogh af is gegroeit,
Datter uut dat borstje vloeit.
'tHeughtme, dat het wist te teelen,
30 In mijn' ooren, kraenekeelen,
En, als door een' dichte zeef,
Door mijn' zinnen lekken bleef.

¹ Dessert.

² Collation.

Open staen mijn' geest zijn adre'
 Nu en snakken allegaedre,
 35 Als, by brandt, nae bron, de vis,
 Nae de lieve laeffenis.
 Alle jeughjes hier nae haeken;
 Zoo die schand van't minnen maeken
 En van't minbelijden zond,
 40 'kMeen ten minsten met den mond;
 Als die drijven, dat een Ridder
 Speelt hy niet den minnebidder,
 En zijn eigen hart vergeeft
 Sonder hart en leeven leeft.
 45 Hier nae jookken alle grijsen,
 Alle dwaesen, alle wijsen,
 Die't maer hebben eens geproeft.
 Yder hoopt wat hy behoeft.
 d'Ouwde waent dat hy verkindren,
 50 En zijn jaeren zullen mindren
 Afgedreeven door dat zap.
 Dwaesheit zoekter weetenschap.
 Wijsheidt zoekter mallicheeden,
 Maer gezult in eek van reden,
 55 Dat haer 'tgroen en 'tgail vergaet.
 Nut is neskheit by de maet.
 Nae de zoetheit wappert zotheit;
 En de vroetheit nae verrotheit.
 Want haer rijpheit al te groot
 60 Leidt een leeven als een doodt.
 Des, met grillen van de gekken
 Wijsheits drooghte wel te spekken,
 Recht is datmen zich verpijn,
 Alss' in reen gepepert zijn.
 65 Rijmers zulk gerecht opsetten,
 Welker prachtighe banketten
 Kitteltongighs niet ontbreekt,
 Als Apol den zegen spreekt.
 Zulke suiker-zoete zaekjes,
 70 Zulke geurtjes, zulke smaekjes
 Over langh men kauwen moght
 Uut het vrolijk vroede vocht,

'tWelk die borst der Poësije
Huigens nijver als de bije
75 Met de meeste miltheit straelt;
Had het aen u niet gefaelt,
Haeperhandt des zachten zettters,
Van de logge loode letters.
Letterzetter spoeit u yet;
80 Ende let ons langer niet.

N.N.

[9] Op de
LEDIGHE UREN
van den Heer
CONSTANTIN HUYGENS,
Bysonders op desselfs
PRINTEN.

Lest, als ick inder haest dit Bouck eens quam te lesen,
Doen riep ick overluyt; Wat salt van Hollant wesen!
Hier noemet ymant bot, en daer een ander mal,
En, nae dat ickt' begrijp, soo ist een wonder Al.
5 Wat isser hedendaeghs in Hollant niet te vinden?
Het koemter ingewayt met alderhande winden;
Daer is geen kost alleen tot voetsel van het lijf,
Maer oock de Geesten selfs die vinden hier gerijf:
Dit Bouck is mijn getuygh; het spreeckt in vreemde talen,
10 Het spreect van alle dingh. waer maght de Schrijver halen!
War segh ick dat het spreeckt? het prent in ons gemoet
Yet dat oock met vermaeck de sinnen schricken doet;
Het schildert wonder net, het schildert naer het leven,
Het weet aen alle dingh haer eyghen aert te geven,
15 Wat dienter veel geseyt? het schildert menigh beelt
Dat, niet alleen het oogh, maer al de sinnen steelt.
Vermijt u, schamper Volck, met Hollant meer te spotten,
Ten is in uwen tijt geen kevy van de sotten:
En ghy. die hier eens quaemt, en kochter soete kouck,
20 Koemt weder, lieve vrient, en koopt een geestigh Bouck.

F.B.

Alfabetisch register van titels en beginregels

In dit register zijn alle titels en beginregels van de gedichten uit Deel I opgenomen. De cijfers achter de titels en beginregels verwijzen naar de pagina's in Deel I.

A

- Aen Anna R. 26
Aen de selve, onder Trouw. 253
Aen de vrije Nederlanden. 238
Aen den Heere Constantin Huygens 363
Aen den Hoogh-gheleerden Heer 355
Aen den leser, 353
Aen Joff^w. Dorothea van Dorp. 292
Aen Joff^w. Isab. Doublet, 329
Aen J. van Brosterhuijsen. Is mijn Liedjen 328
Aen J. van Brosterhuijsen, op zijn verlang 340
Aen J. vander Burch. Antwoord. 338
Aen J. vander Burch, doemaels te Leiden. 330
Aen mijne vrinden in Zeeland 344
Aen mijn Heer de Groot. 59
Aende blancke Britter stranden, 156
Aende Heeren Van Asperen, Liere, Mansart ende Calvart. 260
Aende H^r. H. Nobel oudburgemeester van Rotterdam. 173
Aende Joffrouwen 150
Aenden Heere Drossart Hooft, 83
Al hebb' ick t' mijner tijd der Vorsten Hoff gevoedt, 275
Al swoer ick wat ick was ick vonde nauw gelooff; 294
Al waer't oock Schepering, de naem betaemde mij, 297
Alckmaer. 285
Als ick emmers moet gelooven 37
Amsterdam. 278
Arions zwanen-treur en dood-bereide beê, 90

B

- Batava Tempe. 103
Bedeckt U gulden hoofd, o Sonne, want dees lien 59
Behouden Reis, 90
Ben ick de MoederStad van soo veel moedigh bloed, 286

Biddaghs-Bede, 301
Brandt u het herte noch in weten-giericheit, 102
 Briel. 284
 Bruijloft-liedt 6

C

Characterista oft Een Print-schrijver. 232
 Christelycke Bedenckingen 44
 Const: Huygens aende Bredaesche Camer 32

D

Daer op ick. 90
Danck hebbe 'tLeeuwen merch en grov' Achillis schoncken, 86
Dat niemand denck voortaan sijn penne te besproeyen 372
De beurt en wederbeurt van't nemmer staende rad 283
De dam die 'tzuijderdiep het binnen-IJ onthiel 288
De Dorpen, aller Dorpen DORP. 292
De drollighe Dichter deser drijderbande, dorre, domme, duijstere, 206
De groote Constantijn magh brallen op sijn' troonen, 374
 De Heere Drossart Hooft. Van mij. 85
De schrickelijcke trom, de schettrende trompet, 5
 De uijtLandighe Herder. 156
De Visscher diemen roemt dat nemmer niet en miste, 83
 Delft. 276
 Del Pastor Fido atto primo. 174
Den ouden Laócoon uijt sijn verwoeste Romen 35
 Den stemmenden steden 273
 Deun. 299
Dexel vande vuijle pott 200
Die mij benijdlick 's hooghs Arckel-huijs besitt 281
Die steeds noch rennen heen 357
Die t'uwen ondiens noch sijn' tonghe noijt en rept, 184
Dit heb ick noch gelickt uijt d'uijtesopen schoncken 87
Dobblen danck, beleefde Menschen, 312
Doe Israël vrij uijt Egypten trock, 34
Doe Thyrsis machteloos den droeven oever-boort 82
 Door Joff. Tesselschade Roemer Visscher, 87
 Door J. van Brosterhuijsen, 88
 Dordrecht. 274
 Doris oft Herder-clachte 13

E

Echo, leden-loose Geest, 189
 Edam. 288

Een Alchymist. 218
 Een algemeen poëet. 204
 Een Bedelaer. 207
 Een Beul. 255
 Een Boer. 245
 Een Comediant. 234
 Een Dwergh. 220
 Een gesant. 203
 Een ghemeen Soldaet. 213
 Een goet Predikant. 215
Een jeughdigh Amsteldier voll ongemeene vlams, 96
 Een Koning. 211
 Een koortsich vrindt Aen Trellos kindt. 221
 Een Matroos. 235
 Een onwetend Medicijn. 229
Een opgesnoeijde broeck, een hangende bragoen. 130
 Een Professor. 227
Een Ridder was te paerd geraecket 155
 Een rijke Vrijster. 209
 Een Sott Hoveling. 222
 Een siecke vrindt Aen Trellos kindt. 221
 Een Waerd. 250
 Een wijs Hoveling. 314
Emmers 'tbegint U dan in 'tbeste te verdrieten 10
 Enckhuijsen. 287

G

Gaet nae den Haech mijn rouw gedicht 373
Gaet vernachten 271
 Gedicht op het ghenoeghelicke Haeghsche Voor-Hout, 357
 Gedicht op het Haeghsche Voor-Hout, 358
 Gedwongen onschuld. 184
Geen looser dijn dan 't mijn, geen graselooser stoff, 296
Ghemeen' verwondering betaemt mijn' wond'ren niet, 278
Ghij die den snellen treck op het gelasen blad 36
 Gorichom. 281
 Goude. 279
Gouwe Gouwbloem van Ter Gouwe, 221
 Grill: 189
Grilligh trilligh Trilloos kindt 63

H

Haegse [kindre, schielick] goet 67
 Haerlem. 275

Helaes! voochdinnen van mijn eerbaer zoete lusten 30
Het heele Land in 'tklein, de Wage vanden Staet, 293
Hier coomt een nieuwe Swaen met onghemeene pennen, 353
Hij is een Aerdich Planeet; een' Schildpadd sonder dack, 207
Hij is een Alle-mann, altijd en allerweghen 234
Hij is een Ambachtsman die niet en doet als recht, 255
Hij is een Edelman, soo wel als d'aller eerste, 245
Hij is een eerlick Spie; een buijtens-baet-besorgher; 203
Hij is een IJdel-man, een Edel beest gelijk; 222
Hij is een' ijsre sport in 'theck van 'tvaderland; 213
Hij is een krakend wiel, dat stadich maelt en knarst, 204
Hij is een Makelaer in ongesiene waren, 215
Hij is een Menighite besloten in een' Kroon; 211
Hij is een onder-beul; een Buffel met een' Rincke; 229
Hij is een Opper-kock die 'tschorttekleed ontgroeyt is, 250
Hij is een Reus van verr; een Reusen duijn van bijds; 220
Hij is een' ruijme sijt, daer 'tkoren met sijn' d'ren 218
Hij is een spiegel-ruijt die elck sijn selven toont; 232
Hij is een sprekend boeck; een open letter-schatt, 227
Hij is een stille Lamp in IJdelbeden wind, 314
Hij is een Tollenaer van allerhande waren, 257
Hij is een Waterkatt; een Dansser naerden aerd, 235
Hoe dick heeft mij den Teems gesien op merrich-schoncken 88
Hoe gbeluckich zijn de Linden 358
Hoe oud en ben ick niet die't selver niet en weet? 291
Hoe sitt die Heijlighe, die prachtighe, die schoone, 154
Hoewel ick noijt en sooch pit wt der Leeuwen schoncken, 87
 Hoorn. 286

I

Ick bij den held gestelt, die nijt de Leeuwen schoncken 85
Ick stelle mijn gelooff in eenen Godt almachtich 40
In mijns gelijcken Schaer besitt ick 't eerste woord; 274
Is mijn Liedjen uijtgesongen, 328
Is't quelling sonder vreucht, is't claghen sonder endt, 20
 IJct boerighs, 57

J

J. vander Burgh Rechtsgel: Aen mij. 310
Jae, danck hebt, beleefde Moppen, 198
Je n'ayme pas 338

K

- '*Kben twee mael dat ick ben, sints dat ick't eenmael was,* 276
 'Ken ken geen Heele meer, en Breehiel is mij vreemt: 284
 Klachten. 171
 Klucht uijt de Vuijst, van 't Ridder slaen. 155
Kost ick, ick maect een Fluijt van d'uijtgesoopen schoncken 88
Kreegh maer Achilles eens een slurpien uijt de schoncken 89
 'Ksall hem ernstich heeten liegen 306

L

- Laegste Landen, hoogste roem* 238
Le'ege luyden die uw jaeren 370
 Leiden. 277
Lest, als ick inder haest dit Bouck eens quam te lesen, 378
 Lieve LIEVEN, 260
 Loosduijnen. 296

M

- Medelyden 271
 Medenblick. 290
Men voed' Achilles op met Merch uijt Leeuwen schoncken, 85
Mij docht ick stondt op 't hoogst, ick hoorde gheen gewach 32
 Mijn besluit aenden selven tot afscheijt, 86
Mijn' Gouwe voert meer Gonds, mijn' IJssel meer gewins 279
Mijn ongeluck doet mij mijn ongelijck verstaen, 26
Mijn Rijs en wijcket voor geen, soo lang Castilien wijcket 295
 Mijn' Wederantwoord. 198
 Mijne Antwoord. [Schoncken] 85
 Mijne Antwoord. [Aen J. vander Burgh] 312
 Monickendam. 289
Muijden ick kom, bergunt mij de gunst die'ck langhe geleden 191
Muijder Slot, onthóófde Romp, 192
 Muijdsche Reis. 97

N

- NACHTEGALEN, helle kelen,* 344
 Naem-versett 96
Neen, Anna, dat's gheen deegh; bet most u beter lusten, 31
 Nemo sibi. 183
Niet bij maer boven selfs Achillis groove schoncken 86

Nieuw, en niet herboore rijmen, 375
Noch opden selven trant door Joff. Anna Roemer Visscher 87
Noch opden selven trant, Door G.R. Doublet. 89
Noch opden selven trant, van G.R. Doublet. 88

O

O geluckigen mensch, die hem ontrecken mach 5
Om't uitkomen der Gedichten 375
Onverwenschelijcke Vrint 332
Oorenstrikken, zielechts gaeren, 364
Op de dichten 373
Op de Fabel van Venus ende Adonis. Tegen de Vrouwen. 61
Op de hooge vloed van 't jaer 1624 270
Op de Ledige Uren 374
Op de Ledige Uuren 370
Op de Ledighe Uren 378
Op de Leedige Uyren 372
Op de selve 364
Op de Vertalinghe 102
Op een' mis-luckte Muijsche reijse, 192
Op het Diamantstift van Joff^w. Anna Roemers. 36
Opde selve Bruijloftreise over Haerlem. 258
Opde selve Voor de Vrouwen. 61
Opper-korst van 't soet geback 202
Op't clachdicht 60
Oude vriendin, schoon, idoon, ende klaer, 329
Oudt-Vader Amstel-stroom, eerwaerde grijse hoofd, 27

P

Paraphr. 35
Paraphrasticum. 10
Phoebus heeft zijn radt gestooten 103
Pooght ghy, met vliet van rouw, Gods toornevliet te stoppen, 363
Proeve op 't beghinn der Klachten Ieremiae. 154
Pronck der wenschelijcker menschen, 310
Ps. 114. 34
Purmerende. 291

R

Request 217
Rijswijck. 295

Roomsch gespann Veneetsche berders, 57
Roose mongkie, krale lipgie, 91
Rotterdam. 280

S

Schevering. 297
Schiedam. 282
[Schoncken] 85
Schoonhoven. 283
'SGravenhage. 293
'SGravesande. 294
Siet 347
Sij is een' Kermis Gans, die menigh' Boer ontslipt; 209
Sijn' Antwoord. 195
Sijne Antwoord. 332
Sluijt Dijne Wolcken niet, Die boven Dijne Wolcken 301
Snicken 347
Sonnet. Aen de Sang-goddinnen. 30
Sonnet De Sang-goddinnen 31
Sonnet op de Ledighe Uyren 369
Soo scheid' U Nijid noch Tijd, zoo werd' hij noijt geboren 273
Suster-paer, groot buijsgesin, 217
Swijcht Rijm-beroemde tongh, still over-vrouw verstandt, 60
Symbolum Apostolorum, Paraphrasticè. 40

T

't Costelijck Mall. 130
Teere Leerling vande Trouw, 262
'*Ten is noch bert, noch sin, noch lust, noch wil, noch jonst,* 24
'*Ten ware 'nijdigh Duijn, off 'tRhijnsch verdwaelde sogh,* 277
TESSELSCHADE, 253
THE, *de soetste van ongs bueren,* 62
Tgebeurde eens Somerdaechs dat de Goddin der Minnen 6
'*Is pijn en groote moeyt', gheen steeck-dicht nu te schrijven,* 355
'*Thusten een' belusten Geest* 299
Trompetter van Neptuin heb ick op U een beê? 90
'*Tschijnt datmen niet en leeft off andre moeten 't weten,* 183
TSonnen radt beghint te stooten 103
Tvrouwe-lof 67
'*Twas All Meer daer ick sta, en nu is 't vrij all meer;* 285
'*Tweede Jaer is om geloopen,* 13

Twee Stroomen scheiden mij van 't achterlegend' Land, 282
Twiederhande slach van Vrouwen 80
'Tzij Wael, off Rhijn, off Maes, off alle drij te saem, 280
'TZuijd-Ooste Purmer-end besett ick met den damm 289

V

Valckenburg, 298
Van enckel'-huijsen is groot Roomen opgegroeijt, 287
Van over 't Noorder Nauw, daer Roomen buijten slingher 150
Vier en vlamme, 262
Vochtigh Zuijen 97
Voorspraeck 306
Vriend Nobel, 'toudede Jaer sloot ghisteren sijn deuren 173
Vrind 330
Vrinden 171

W

Waerom gaept ghij, Brosterhuijsen, 340
Was Venus liefde-gecke, wie kan daernijt besluijten 61
Wat Hoff doet sich hier op voll allerleye bloemen 369
Water-Goden, vochte spoocken, 270
Weder-antwoord vanden Selven, 86
Wegh ghy, die voor beuseligen 195
Wel op mijn Ziele dan, die de barmherticheijt 44
West Vriesen, weest getuijgh, 'khebbt' Koningen gevoedt, 290
Wie hadde Venus doch zoo snellen fellen schicht 61
Wie seijt dat Piet en Trijn niet commen over ien? 66
Wij vloden al verbaest. Het schrickelijck paer slangen 35
Wijckt kindsche godheijt, wijckt en wet uw al te teere krachten 336
Wijder gaept nu Brosterhuisen, 342
Winter-dagen, 258
Wrang' Amarill, die selver met het bitter 174

Z

Zoo verr vier voeten gaen, vier voeten in 'tbeslagh, 298

Gedetailleerde inhoudsopgave

[1.1]	<i>O geluckigen mensch, die hem ontrecken mach</i>	5
[1.2]	<i>De schrickelijcke trom, de schettrende trompet,</i>	5
[2]	Bruijloft-liedt	6
[3]	Paraphrasticum.	10
[4]	Doris oft Herder-clachte	13
[5]	<i>Is't quelling sonder vreucht, is't claghen sonder endt,</i>	20
[6]	<i>'Ten is noch hert, noch sin, noch lust, noch wil, noch jonst,</i>	24
[7]	Aen Anna R.	26
[8]	<i>Oudt-Vader Amstel-stroom, eerwaerde grijse hoofd,</i>	27
[9a]	Sonnet. Aen de Sang-goddinnen.	30
[9]	Sonnet De Sang-goddinnen	31
[10]	Const: Huygens aende Bredaesche Camer	32
[11]	Ps. 114.	34
[12]	<i>Wij vloden al verbaest. Het schrickelijck paer slangen</i>	35
[13]	Paraphr.	35
[14]	Op het Diamantstift van Joffw. Anna Roemers.	36
[15]	<i>Als ick emmers moet gelooven</i>	37
[16]	Symbolum Apostolorum, Paraphrasticè.	40
[17]	<i>Wel op mijn Ziele dan, die de barmherticheijt</i>	44
[18]	IJet boerighs,	57
[19a]	Aen mijn Heer de Groot.	59
[19]	Op't clachdicht	60
[20]	Op de Fabel van Venus ende Adonis. Tegen de Vrouwen.	61
[21]	Opde selve Voor de Vrouwen.	61
[22]	<i>THE, de soetste van ongs bueren,</i>	62
[23]	<i>Grilligh trilligh Trilloos kindt</i>	63
[24]	<i>Wie seijt dat Piet en Trijn niet commen over ien?</i>	66
[25]	Tvrouwe-lof	67
[26]	<i>Twiederhande slach van vrouwen</i>	80
[27]	<i>Doe Thyrsis</i>	82
[28]	Aenden Heere Drossart Hooft,	83
[29a]	[Schoncken]. De Heere Drossart Hooft. Van mij.	85
[29]	[Schoncken]. Mijne Antwoord	85
[30]	[Schoncken]. Mijn besluit aenden selven tot afscheijt,	86
[30a]	[Schoncken]. Weder-antwoord vanden Selven.	86
[30b]	[Schoncken]. Noch opden selven trant door Joff. Anna Roemer Visscher	87
[30c]	[Schoncken]. Door Joff. Tesselschade Roemer Visscher,	87

[30d]	[Schoncken]. Door J. van Brosterhuijsen, 88
[30e]	[Schoncken]. Noch opden selven trant, van G.R. Doublet. 88
[30f]	[Schoncken]. Noch opden selven trant, Door G.R. Doublet. 89
[31a]	Behouden Reis, 90
[31]	Daer op ick. 90
[32]	<i>Roose mongkie, krale lipgie,</i> 91
[33]	Naem-versett 96
[34]	Muijsche Reis. 97
[35]	Op de Vertalinghe 102
[36]	Batava Tempe. 103
[37]	't Costelijck Mall. 130
[38]	Aende Joffrouwen 150
[39]	Proeve op 't beghinn der Klachten Ieremiae. 154
[40]	Klucht uijt de Vuijst, van 't Ridder slaen. 155
[41]	De uijtLandighe Herder. 156
[42]	Klachten. 171
[43]	Aende Hf. H. Nobel oudburgemeester van Rotterdam. 173
[44]	Del Pastor Fido 174
[45]	Nemo sibi. 183
[46]	Gedwongen onschuld. 184
[47]	Grill: 189
[48]	<i>Muijden ick kom, bergunt mij de gunst die'ck langbe geleden</i> 191
[49]	Op een' mis-luckte Muijsche reijse, 192
[49a]	Sijn' Antwoord. 195
[50]	Mijn' Wederantwoord. 198
[51]	<i>Dexel vande vuijle pott</i> 200
[52]	<i>Opper-korst van 't soet geback</i> 202
[53]	Een gesant. 203
[54]	Een algemeen po_et. 204
[55]	<i>De drollighe Dichter deser drijderhande, dorre, domme, duijstere,</i> 206
[56]	Een Bedelaer. 207
[57]	Een rijcke Vrijster. 209
[58]	Een Koning. 211
[59]	Een ghemeen Soldaet. 213
[60]	Een goet Predikant. 215
[61]	Request 217
[62]	Een Alchymist. 218
[63]	Een Dwergh. 220
[64]	Een koortsich vrindt Aen Trellos kindt. 221
[65]	Een Sott Hoveling. 222
[66]	Een Professor. 227
[67]	Een onwetend Medicijn. 229

[68]	Characterista oft Een Print-schrijver.	232
[69]	Een Comediant.	234
[70]	Een Matroos.	235
[71]	Aen de vrije Nederlanden.	238
[72]	Een Boer.	245
[73]	Een Waerd.	250
[74]	Aen de selve, onder Trouw.	253
[75]	Een Beul.	255
[76]	<i>Hij is een Tollenaer van allerhande waren,</i>	257
[77]	Opde selve Bruijloftreise over Haerlem.	258
[78]	Aende Heeren Van Asperen, Liere, Mansart ende Calvart.	260
[79]	Vier en vlam.	262
[80]	Op de hooge vlooden van 't jaer 1624	270
[81]	Medelyden	271
[82]	Den stemmenden steden	273
[83]	Dordrecht.	274
[84]	Haerlem.	275
[85]	Delft.	276
[86]	Leiden.	277
[87]	Amsteldam.	278
[88]	Goude.	279
[89]	Rotterdam.	280
[90]	Gorichom.	281
[91]	Schiedam.	282
[92]	Schoonhoven.	283
[93]	Briel.	284
[94]	Alckmaer.	285
[95]	Hoorn.	286
[96]	Enckhuijsen.	287
[97]	Edam.	288
[98]	Monickendam.	289
[99]	Medenblick.	290
[100]	Purmerende.	291
[101]	Aen Joff ^v . Dorothea van Dorp.	292
[102]	'SGravenhage.	293
[103]	'SGravesande.	294
[104]	Rijswijck.	295
[105]	Loosduijnen.	296
[106]	Schevering.	297
[107]	Valckenburg.	298
[108]	Deun.	299
[109]	Biddaghs-Bede,	301

[110]	Voorspraeck	306
[111a]	J. vander Burgh Rechtsgel: Aen mij.	310
[111]	Mijne Antwoord.	312
[112]	Een wijs Hoveling.	314
[113]	Aen J. van Brosterhuijsen	328
[114]	Aen Joffw. Isab. Doublet,	329
[115]	Aen J. vander Burch, doemaels te Leiden.	330
[115a]	Sijne Antwoord.	332
[116a]	<i>Wijckt kindsche godbeijt, wijckt en wet nu al te teere krachten</i>	336
[116]	Aen J. vander Burch. Antwoord.	338
[117]	Aen J. van Brosterhuijsen,	340
[117a]	<i>Wijder gaept nu Brosterhuisen,</i>	342
[118]	Aen mijne vrinden in Zeeland	344
[119]	Snicken	347
	APPENDIX	349
1	Lofdichten op <i>'tCostelijck Mall en Batava Tempe</i> (Middelburg 1622)	351
[1]	Aen den leser,	353
[2]	Aen den Hoogh-gheleerden Heer	355
[3]	Gedicht op het ghenoeghelicke Haeghsche Voor-Hout,	357
[4]	Gedicht op het Haeghsche Voor-Hout,	358
2	Nederlandstalige lofdichten op <i>Otiorum libri sex</i> (Den Haag 1625)	361
[1]	Aen den Heere Constantin Huygens	363
[2]	Op de selve	364
[3]	Sonnet op de Ledighe Uyren	369
[4]	Op de Ledige Uuren	370
[5]	Op de Leedige Uyren	372
[6]	Op de dichten	373
[7]	Op de Ledige Uren	374
[8]	Om't uutkomen der Gedichten	375
[9]	Op de Ledighe Uren	378
	ALFABETISCH REGISTER VAN TITELS EN BEGINREGELS	379

